Volop aandacht voor samen leven

Programmarekening 2023

Gemeente Echt-Susteren

In Echt-Susteren vieren we het goede leven. We zijn met trots een Cittaslow gemeente.
Meer informatie op www.echt-susteren.nl/cittaslow.

Programmaverantwoording en programmarekening deel I

2023

Inhoud

I. JAARVERSLAG

1 Inleiding 3

2 Terug- en vooruitblik 7

3 Rekeningsaldo 2023 27

4 Auditing en control 35

5 Financiële positie 43

6 Aanwending post onvoorzien 49

7 Programma's 53
- 7.1 Bevolking en bestuur 55
- 7.2 Openbare orde en veiligheid 66
- 7.3 Beheer openbare ruimte 73
- 7.4 Onderwijs 98
- 7.5 Cultuur en sport 107
- 7.6 Sociaal domein 123
- 7.7 Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting 146
- 7.8 Omgevingsrecht 156
- 7.9 Economische zaken en grondexploitaties 162
- 7.10 Algemene dekkingsmiddelen 178
- 7.11 Overhead 187

8 Recapitulatie programma's 189

9 Paragrafen 193
- 9.1 Inleiding paragrafen 195
- 9.2 Lokale heffingen 196
- 9.3 Weerstandsvermogen en risicobeheersing 203
- 9.4 Onderhoud kapitaalgoederen 218
- 9.5 Financiering 222
- 9.6 Bedrijfsvoering 229
- 9.7 Verbonden partijen 237
- 9.8 Grondbeleid 271
- 9.9 Openbaarheidsparagraaf 281
- 9.10 Rechtmatigheidsparagraaf 283

1. Inleiding

Programmaverantwoording

2023

1. Inleiding

Jaarverslag
Het verslag bestaat uit het jaarverslag en de jaarrekening. In het verslag wordt teruggekeken op de belangrijkste gebeurtenissen en ontwikkelingen in 2023. De jaarrekening gaat in op de financiële aspecten van de uitvoering van het beleid in 2023. In het verslag wordt per programma verantwoording afgelegd aan de hand van teksten uit de begroting. Daarna volgen de paragrafen met onder andere informatie over het weerstandsvermogen, de bedrijfsvoering en het grondbeleid.

Rekeningsaldo
Het jaar 2023 sluit af met een positief rekeningsaldo van circa € 2.347.000. Na de 2e bestuursrapportage 2023 was er een voorlopig positief rekeningsaldo van afgerond € 1.633.000 geraamd. Voor een toelichting op het saldo en de bestemming wordt verwezen naar hoofdstuk 3 van deze jaarrekening.

Peildatum
De jaarrekening 2023 is samengesteld in de eerste maanden 2024, tussen januari en maart. Omdat de besluitvorming in de raad pas begin juli 2024 plaatsvindt, kan het vreemd overkomen dat bijvoorbeeld wordt gesproken over 'in het tweede kwartaal van 2024 wordt….' terwijl dit kwartaal bij de besluitvorming al is afgelopen.
1 april 2024 wordt als peildatum van de tekstbijdragen aangehouden.

Toelichting belangrijkste verschillen
Bij de programma's zijn op hoofdlijnen de voornaamste verschillen toegelicht tussen de bedragen uit de kolom 'bijgestelde begroting 2023' en de kolom 'rekening 2023'.

Voor een toelichting op de verschillen tussen 'primitieve begroting 2023' en 'bijgestelde begroting 2023' wordt verwezen naar met name de 1e en 2e bestuursrapportages 2023 en de overige begrotingswijzigingen die in de vergaderingen van de gemeenteraad in 2023 zijn vastgesteld.

Vergelijkende indicatoren/kengetallen rekening 2022 en begroting 2023
Per product van deze rekening 2023 wordt in tabelvorm een overzicht gepresenteerd van indicatoren en kengetallen. In deze tabel worden ook vergelijkende cijfers opgenomen uit de rekening 2022 (kolom realisatie 2022) en de begroting 2023. In een aantal gevallen wijken deze vergelijkende cijfers af van de oorspronkelijke rekening 2022 en begroting 2023. Dit komt omdat nieuwe informatie heeft geleid tot een aanpassing van het betreffende cijfer.

Echt, 21 mei 2024
College van burgemeester en wethouders van Echt-Susteren

2. Terug- en vooruitblik

Programmaverantwoording

2023

Terug- en vooruitblik

Algemeen

Uitrol Gift Lokale Bon aan inwoners

In 2023 hebben de huishoudens van de gemeente Echt-Susteren een gift van € 150 gekregen in de vorm van een Lokale Bon. Op deze manier hebben onze inwoners een financieel steuntje gekregen in de moeilijke tijden. Voor de gift is gekozen voor de lokale bon om zo de gelden binnen de gemeente te houden. In totaal zijn 14.042 bonnen uitgegeven. Van deze bonnen is 94,5% geactiveerd. Van de geactiveerde lokale bonnen is 96,5% ook werkelijk uitgegeven bij onze lokale ondernemers. Op 31 december 2023 is de geldigheid van deze lokale bonnen vervallen. Terugkijkend kunnen we spreken over een succesvolle actie.

Programma 1: Bevolking en bestuur

Aanschaf Facematch apparatuur

Vanaf 1 december 2023 maken de medewerkers aan de balie gebruik van een scanner voor gezichtsvergelijking. De apparatuur wordt ingezet bij het aanvragen van een reisdocument, rijbewijs en bij een vestiging vanuit het buitenland. De apparatuur wordt als hulpmiddel ingezet om de identiteit deugdelijk vast te stellen en om identiteitsfraude te voorkomen.

Tweede Kamerverkiezingen

Bij de Tweede Kamerverkiezingen in november 2023 is voor het eerst voor centrale stemopneming gekozen. Dat betekent dat op de verkiezingsavond alleen de stemmen op lijstniveau zijn geteld en de volgende dag in de sporthal op kandidaatsniveau.
Voor de verkiezingen van het Europees Parlement is wederom de keuze voor centrale stemopneming gemaakt.

Oekraïne

Ook in 2023 heeft team KCC zorggedragen voor het inschrijven van Oekraïense ontheemden die verblijven in een van de gemeentelijke of particuliere opvanglocaties in onze gemeente.

Paspoortpiek

Vanaf 2024 verwachten we een stijging in het aantal aanvragen voor paspoorten en identiteitskaarten. In 2014 is de geldigheidsduur van deze documenten aangepast van 5 naar 10 jaar. Dat zorgde ervoor dat tussen 2019 en 2024 weinig nieuwe documenten aangevraagd zijn. Vanaf 2024 verlopen de eerste documenten met 10-jarige geldigheid. Dit betekent dat veel burgers vanaf 2024 hun documenten gaan vernieuwen. Om iedereen de mogelijkheid te bieden om tijdig een nieuw reisdocument aan te vragen, kunnen inwoners op dinsdag tussen 09.00u en 13.00u zonder afspraak op het gemeentehuis terecht.

Gecombineerde geslachtsnaam

Op 1 januari 2024 is Wet Introductie Gecombineerde Geslachtsnaam (WIGG) in werking getreden. Dit betekent dat men vanaf 1 januari 2024 bij het eerste kind dat op of na 1 januari 2024 wordt geboren, de achternamen van beide ouders gegeven kunnen worden. Hiermee wordt tegemoetgekomen aan de toenemende vraag vanuit de samenleving naar meer keuzevrijheid in het naamrecht.

Landelijke Aanpak Adreskwaliteit (LAA)

De Wet, het Besluit en Regeling BRP zijn per 15 mei 2023 aangepast. Door deze wijzigingen is er sprake van de structurele inbedding van de Landelijke Aanpak Adreskwaliteit (LAA). Bij LAA worden signalen van mogelijk onjuiste adresgegevens geselecteerd. Wij, als gemeente, ontvangen deze signalen om nader te onderzoeken of de adresgegevens inderdaad onjuist zijn. Het LAA-signaal is daarmee een van de aanleidingen om een adresonderzoek te starten.

Programma 3: Beheer openbare ruimte

Algemene verkeerstechnische aanpassingen

Ter verbetering van de verkeersveiligheid zijn in 2023 op meerdere locaties snelheidsremmende maatregelen toegepast. Zo zijn de Echterstraat en Sint Joosterweg in Echt zijn voorzien van snelheidsremmende maatregelen, is de snelheid in de Hoogstraat en Slekkerstraat in Slek aangepakt en de Peutenweg en Gebroekerstraat afgewaardeerd naar een 30km/h-zone.

De Pissummerweg is ter verbetering van de fietsveiligheid fysiek afgesloten voor gemotoriseerd verkeer.

In 2024 worden meerdere straten in het kader van de verkeersveiligheid aangepakt. Onder andere de straten Maasbrachterweg, Nobelweg en Fahrenheitweg in Echt, Susterderweg Nieuwstadt en Dominicusweg Maria Hoop verdienen aandacht en zijn in de planfase om voorzien te worden van snelheidsremmende maatregelen. De Mussenstraat, Emmastraat en Julianastraat zijn reeds in een ver gevorderd stadium om snelheidsremmende maatregelen uit te gaan voeren.
In samenspraak met de provincie Limburg wordt de kruising van de N276-Holtummerweg aangepakt dat vooral in het teken staat van het creëren van een veilige fietsoversteek

Uitvoering projecten GRP 2022-2026

Om de volksgezondheid te beschermen en wateroverlast te beperken, is op basis van het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) 2022-2026 onderhoud uitgevoerd aan het gemeentelijke riool. Enkele voorbeelden van uitgevoerd onderhoud zijn:

- Het relinen van 251 meter riool;
- Het reinigen van 13.795 kolken;
- Inspectie van 30 kilometer riolering;
- Onderhoud aan 250 gemalen.

Om wateroverlast te verminderen en de doelen van de Kaderrichtlijn Water (KRW) te behalen, is conform het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) voor de periode 2022-2026 geïnvesteerd in de voorbereiding van het Maatregelen- en Investeringsprogramma (MIP). Deze voorbereiding bestond onder andere uit het opstellen van een hemelwaterstructuurplan. Aan de hand van dit plan wordt de komende jaren vanuit het MIP geïnvesteerd om een groot gedeelte van de kern Susteren af te koppelen. Dit zal resulteren in minder overstorten op Rode Beek en een beter beheer van de waterhuishouding. Verder hebben 56 particulieren gebruikgemaakt van de stimuleringsregeling om verhard oppervlak van privéterreinen af te koppelen.

Vergroening Markt fase 2-3

In kwartaal 1, 2024 wordt gestart met de vergroening van de omgeving rondom de Nieuwe Markt (het marktplein en de randen). Insteek is meer ruimte voor groen. De eerste fase van vergroening, voornamelijk rondom het gemeentehuis, heeft in de winter van 2022 plaatsgevonden met een aansprekend en kwalitatief resultaat. Op basis hiervan wordt nu de resterende ruimte van de Nieuwe Markt aangepakt om hiermee het sterk versteende plein / parkeerplaats Nieuwe Markt vriendelijker in te richten zonder hierbij het functionele gebruik zoals bereikbaarheid, parkeren, evenementen, de weekmarkt en de jaarlijkse kermis uit het oog te verliezen. Vergroening in de openbare ruimte wordt steeds belangrijker in het kader van het veranderende klimaat. Onder de noemer klimaatadaptatie kunnen op basis van dit project belangrijke onderdelen worden benoemd zoals;
-het ontstenen van de openbare ruimte om hitte eilanden / opwarming en afstraling openbare ruimte en gebouwen te verminderen,
-meer ruimte te bieden voor infiltratiemogelijkheden hemelwater en vasthouden hiervan tijdens drogere perioden,
-het verbeteren en vergroten van de biodiversiteit (voedselaanbod voor insecten).
Naast de vergroening van de Markt in Echt, zijn er diverse vergroeningsprojecten van verschillende grootte gerealiseerd in de ander kernen. Bijvoorbeeld “verbindspark Molenstraat” in Roosteren, de Dorpstraat in Pey en de F.A. Cortenstraat in Nieuwstadt

1 miljoen bomenplan

In 2023 is de uitvoering van het 1 miljoen bomen afgerond. De succesvolle uitvoering hiervan heeft geleid tot een kwalitatieve uitbreiding van het bomenareaal met 395 stuks bomen en 5500 stuks bosplantsoen verspreid over diverse locaties binnen de gemeente.

Olmstraat

In 2023 heeft de voorbereiding plaats gevonden van bovengrondse aanpassingen openbare ruimte Olmstraat. Door veranderende klimatologische uitdagingen wordt deze straat op basis van de uitvoeringsagenda klimaatadaptatie aangepakt waarbij er meer ruimte is voor groen en water.

Daarnaast wordt er aandacht geschonken aan het verbeteren van de huidige monocultuur met iepen en omvorming hiervan naar een meer gevarieerdere structuur die tevens bijdraagt aan (meer) biodiversiteit.

Evaluatie hondenbeleid

Met als doel de eerder genomen maatregelen te evalueren heeft deze input geleid tot verbetermaatregelen zoals onder andere; het verhogen van de bestaande hekwerken hondenuitlaatplaatsen, het bijplaatsen van hondendispensers, het uitbreiden van uitlaatplaatsen. Deze maatregelen worden in 2024 uitgevoerd.

Duurzaamheid

Programmatische aanpak thema duurzaamheid

In 2023 is gestart met de programmatische aanpak van duurzaamheid. De energiecrisis en de daarmee samenhangende energiearmoede hebben nog meer duidelijk gemaakt dat duurzaamheid meer is dan het opwekken van duurzame energie. Duurzaamheid heeft te maken met gedrag, raakt de leefomgeving, leefbaarheid en toekomstbestendigheid van onze inwoners, verenigingen, ondernemers en stichtingen. Zowel maatschappelijke als sociale als ruimtelijke vraagstukken vragen om een integrale benadering waarbij vanuit duurzaamheid uitdagingen maar ook oplossingen benoemd worden.

Duurzaamheidspeiling

In 2024 houden we een duurzaamheidspeiling onder onze inwoners. het doel is inzicht te krijgen in het kennisniveau van onze inwoners op verschillende duurzaamheidsonderwerpen. We krijgen ook inzicht in de rol die onze inwoners voor zichzelf en de gemeente zien in de uitdagingen op het gebied van duurzaamheid. Tot slot willen we graag inzicht in de mening van onze inwoners over de manier waarop we als gemeente invulling moeten geven aan doelstellingen vanuit het klimaatakkoord en landelijke wet- en regelgeving. De opgehaalde informatie gebruiken om de huidige gemeentelijke energievisie te herijken. Deze herijking gaan we naar verwachting in 2025 ter vaststelling aan de raad voorleggen.

Regionale Energiestrategie Noord en Midden Limburg (RES NML)

In 2024 wordt de nieuwe bijdrage aan de RES NML bepaald. In 2023 heeft de raad haar zienswijze kunnen indienen op de voorgestelde centrumregeling en bijdrage per inwoner. De definitieve regeling wordt de eerste helft van 2024 aan de raad ter besluitvorming voorgelegd.
Als gemeente blijven we aandringen op het gezamenlijk aanpakken van thema's rondom isoleren, netcongestie en kennisdeling.

Ontzorging inwoners

In de tweede helft van 2024 lanceren we het ontzorgingstraject voor onze inwoners. Het traject voorziet in hulp bij het verduurzamen van de woning vanaf het moment van bewust worden tot en met de nazorg op de uitgevoerde verduurzamingsmaatregel. Klantvriendelijkheid en maatwerk staan centraal in het traject. De aangeboden diensten worden afhankelijk van vraag steeds verder uitgebreid. Het ontzorgingstraject, de klantreis, is dynamisch proces.
Vanuit de integrale gedachte is er een brede projectgroep waarin ook woningcorporaties en energiecoöperatie vertegenwoordigd zijn. samen met maatschappelijk beleidsdomein, sociaal beleidsdomein en ruimtelijk domein worden binnen de projectgroep keuzes gemaakt op het gebied van benaderen van communicatie, aanbod van diensten et cetera.

Woningbouw

In de voorbereidingen van de nieuwe wijk Louersveld is duurzaamheid een belangrijk thema. In 2024 wordt onderzocht of en op welke manier er een collectieve energievoorziening voor deze wijk gerealiseerd kan worden. Hierbij wordt gekeken naar een voorziening die betrouwbaar, financieel haalbaar en schaalbaar is. Tevens worden de mogelijkheden rondom het besparen van drinkwater onderzocht. In 2024 wordt er een keuze gemaakt over wat wel en wat niet wordt uitgevoerd.

Bedrijventerreinen

Bedrijven moeten hun processen en mobiliteit verduurzamen. De noodzakelijke stroomvoorziening hiervoor kan echter niet worden aangesloten door Enexis. Voor het nieuwe bedrijventerrein De Berk III kan een bedrijf geen grootverbruikersaansluiting krijgen.

Als gemeente willen we onze bedrijven stimuleren om te verduurzamen. We willen ook het juiste bedrijf op de juiste plek. Om dit mogelijk te maken moeten ondernemers zich organiseren (ondernemersvereniging) en moet bestaande netcapaciteit en contractuele levercapaciteit optimaal benut worden. De energyhub. Voor 2024 gaan we als gemeente actief aan de slag met het faciliteren van processen om ondernemers te organiseren en energyhubs mogelijk te maken. Ondernemers zijn zelf aan zet.

Lokaal invloed en netcongestie
Vanuit landelijke overheid wordt steeds meer ingezet op lokale regie op de energievoorziening. Lokaal wordt in deze benaderd vanuit een hoge mate van publieke betrokkenheid/participatie. Lees lokale of gemeentelijke energiegemeenschap. Het doel is invloed houden op de energieprijzen en de beschikbare netcapaciteit optimaal te benutten. Voor 2024 gaan we als gemeente meer inzetten op het volgen van de landelijke tendens. Hiermee willen we de netcongestie voor de kortere termijn beheersbaar houden en niet beperkend te laten zijn voor ontwikkelingen. Dit in afwachting op de noodzakelijke uitbreiding van de kabelcapaciteit.

Duurzame opwek
In 2024 koersen we verder op de realisatie van de resterende 4 zonneparken. Bij 1 zonnepark komt een batterij dat bijdraagt aan voorkomen van netcongestie.

Onderzoek “groen in eigen beheer”
Met als doel een verbetering van de kwaliteit van onze openbare ruimte, beter in te spelen op lokale situaties en meer sturing op specifieke onderhouds- en beheersmaatregelen, is er eind 2022 door BOR een onderzoek gestart naar de mogelijkheden rondom de haalbaarheid van “groenonderhoud in eigen beheer” en overige onderhoudsmethoden. Aanvang 2023 heeft dit geleid naar een tussenrapport waarin zowel het volledig groenonderhoud in eigen beheer als het volledig groenonderhoud in extern beheer negatief geadviseerd worden. Een positief advies is gegeven over gebiedsgericht werken waarbij de bulkonderhoudswerkzaamheden door externe partners en de niet bulkwerkzaamheden deels door eigen teams wordt uitgevoerd. De externe partners zullen hun werkzaamheden in 3 separate percelen verrichten. De eigen teams zijn werkzaam in aangewezen kantons (gebieden). De combinatie van beiden zorgt voor minder afhankelijkheid van partners en een betere sturing op kwaliteit en lokale situaties. Medio 2023 is het onderzoek afgerond en zijn de voorbereidingen gestart om BOR in de juiste vorm te organiseren. Uitvoering van de transitie van BOR is voorzien vanaf 2024. Een extra aandachtspunt zijn de verwachte stijgende kosten van derden door krapte op aannemersmarkt.

Wegen
In 2023 is beheer en onderhoud uitgevoerd aan de verhardingen volgens het principe ‘schoon, heel en veilig’. Onderhoud heeft plaatsgevonden op kwaliteitsniveau ‘basis’ voor zowel de wegen binnen de bebouwde kom als ook de wegen buiten de bebouwde en dit is volgens de vigerende Wegbeheernota 2022-2026.

In 2023 is bijvoorbeeld onderhoud uitgevoerd aan:
- Oude Rijksweg Zuid inclusief de rotonde te Susteren
- Wandelpaden Gildelaan te Susteren
- Hoogstraat en Slekkerstraat te Slek
- Wegen Kloosterveld te Sint Joost
- Echterstraat en Sint Joosterweg te Echt
- Herstel bestrating diverse locaties te Slek
- Herstel bestrating fietspaden en loopstroken Houtstraat – Brugweg te Pey

De Wegbeheernota 2022-2026 is vastgesteld in de extra raadsvergadering van 18 januari 2023.
Hierin is het kwaliteitsniveau basis vastgesteld voor alle verhardingen. Het kwaliteitsniveau basis zit nu tegen hoog aan maar blijvende monitoring van de kwaliteit van de wegen is belangrijk om waar nodig op tijd te kunnen bijsturen. Op basis van verschillende theoretische (model) berekeningen lopen de kosten de komende jaren verder op en moet het budget voor wegbeheer op termijn mogelijk worden bijgesteld. Tijdens de vaststelling van de Wegbeheernota 2022-2026 heeft de raad aangegeven dat er aanvullend budget gevraagd moet worden om het kwaliteitsniveau basis, tegen hoog aan, te kunnen blijven

continueren de komende jaren. Extra budget is aangevraagd via de 1ste bestuursrapportage 2023 en Kadernota 2024 en deze extra middelen zijn toegekend.

Programma 4: Onderwijs

Onderwijshuisvesting

In 2020 is samen met de schoolbesturen een Integraal Huisvestingsplan Onderwijs (IHP) opgesteld welke inzicht geeft in de toekomstige ontwikkelingen op het terrein van de onderwijshuisvesting. Daarbij is onder meer gekeken naar de demografische- en onderwijskundige ontwikkelingen, de bouwkundige staat van de schoolgebouwen en de ontwikkelingen op dat gebied (denk aan de verduurzaming).

Connect College

Naar aanleiding van het IHP is voor de renovatie van de locatie van het Connect College aan de Populierlaan door de gemeenteraad op 16 december 2020 een subsidieregeling vastgesteld en een krediet gevoteerd van € 2.264.500. Met de renovatie zou in de loop van 2021 gestart worden. Bij de uitwerking van het renovatieplan constateerde het schoolbestuur echter dat het gebouw niet zo goed was geïsoleerd dan aanvankelijk was aangenomen. Het onverkort uitvoeren van de renovatieplannen zou kunnen leiden tot een desinvestering, wanneer nadien verduurzamingsmaatregelen getroffen zouden moeten worden. Het schoolbestuur heeft voor de verduurzaming van het gebouw een aangepast plan ingediend, waarvan de kosten zijn begroot op ruim € 9,7 miljoen en vervolgens bij het rijk een subsidie aangevraagd voor het verbeteren van het binnenklimaat en het doorvoeren van verduurzamingsmaatregelen. Het rijk heeft op 30 november 2023 een subsidie verleend van ruim € 5,8 miljoen. Er vindt overleg plaats met het schoolbestuur over de verdeling van de resterende kosten. Daarbij wordt ook gekeken naar de mogelijkheid om op een gedeelte van het schoolterrein, gelegen aan de Populierlaan, woningbouw te realiseren. Het schoolbestuur is volop bezig met de voorbereidingen. Ingevolge de planning van de schoolbestuur zal uiterlijk 1 maart 2025 worden gestart met de werkzaamheden.

Taalschool De Driepas

Omdat de bestuursovereenkomst met COA, aangaande het AZC, met ingang van 1 januari 2021 met 10 jaar is verlengd, is samen met het schoolbestuur, basisschool De Driepas en Buurthuis St. Joost een onderzoek gestart naar de mogelijkheden om de leerlingen van het asielzoekerscentrum c.q. de Taalschool onder te brengen in het schoolgebouw aan de Mispelstraat, daar waar mogelijk in samenwerking met het buurthuis. Dit houdt verband met de slechte bouwkundige staat van het huidige houten gebouw van de Taalschool dat gelegen is op het terrein van het AZC. In 2023 is gewerkt aan de uitwerking van het plan. In 2024 vindt besluitvorming hierover plaats. Wanneer akkoord is de start van de werkzaamheden in de 4e kwartaal van 2024 voorzien.
Voor de huisvesting van de leerlingen van het AZC heeft de gemeente een zogenaamde OHBA-vergoeding ontvangen van € 942.649.

Andere huisvestingsplannen

Voor de in het IHP genoemde plannen is jaarlijks € 1 miljoen op het meerjareninvesteringsplan (MIP) beschikbaar. Momenteel is het opstellen van een IHP niet verplicht en heeft het geen juridische status. De in het IHP opgenomen (toekomst)plannen kunnen niet door het schoolbestuur worden afgedwongen. Er is echter een wijziging van de onderwijswetten in voorbereiding waarbij het IHP wel een juridische status gaat krijgen. Dit houdt in dat er voldoende financiële middelen in de meerjarenbegroting (4 jaar) worden opgenomen om te voorzien in de in het IHP voor deze periode opgenomen plannen. Daarnaast zal er ook duidelijkheid komen over de bekostiging van renovatie (en verduurzaming) van schoolgebouwen, als een volwaardig alternatief voor nieuwbouw. De wetswijziging is voorzien voor 2025.

In juni 2023 hebben de Medezeggenschapsraden van de basisscholen Patricius en Op de Slek ingestemd met de fusie van beide scholen per 1 augustus 2023. In februari 2024 heeft het schoolbestuur laten weten het schooljaar 2024-2025 geen gebruik meer te zullen maken van het schoolgebouw van basisschool op de Slek. Verzocht is om het gebouw aan het einde van het schooljaar 2023-2024 terug te nemen in eigendom. Daarnaast is verzocht om een overleg over de toekomstige huisvesting van basisschool Patricius. Het huidige schoolgebouw (1953/1988) is gedateerd.

Fusie basisscholen Patricius/Op de Slek

Zoals hiervoor vermeld hebben de Medezeggenschapsraden van de basisscholen Patricius en Op de Slek in juni 2023 ingestemd met de fusie van beide scholen per 1 augustus 2023. Vanwege een verdere terugloop van het aantal leerlingen op basisschool Op de Slek hebben de Medezeggenschapsraden van beide basisscholen met de fusie ingestemd. Het grootste deel van de leerlingen van basisschool Op de Slek is in augustus verhuisd naar basisschool Patricius. Alleen de Slekker leerlingen van groep 8 maken hun basisschoolcarrière af in het schoolgebouw in Slek. Vanaf januari 2024 tot uiterlijk aan de zomervakantie hebben deze leerlingen gezelschap van enkele groepen van SBO De Horst, vanwege een verbouwing van het schoolgebouw.

Pilot voorschoolse educatie in de asielopvang

Op 1 augustus 2022 is gestart met een pilot waarbij in de ochtenden voorschoolse educatie (het peuterprogramma) wordt aangeboden aan de kinderen die woonachtig zijn op het asielzoekerscentrum. COA regelt de accommodatie. De Stichting Kinderopvang Echt-Susteren - Maasgouw (SKEM) zorgt met subsidie van de gemeente met de inzet van deskundig personeel voor de opvang. Ook de Oekraïense peuters die woonachtig zijn op de opvanglocatie nabij het asielzoekerscentrum kunnen hier terecht. De pilot is verlengd tot 1 augustus 2024.

Leerlingenvervoer schoolbezoek

In 2023 is besloten het leerlingenvervoer op te dragen aan de gemeenschappelijke regeling (GR) Omnibuzz, samen met de gemeenten Roermond, Weert, Nederweert, Maasgouw en Roerdalen. De GR Omnibuzz voert het wmo vervoer uit voor 30 Limburgse gemeenten en voor enkele gemeenten ook het jeugdwetvervoer. Met de toevoeging van het leerlingenvervoer hoopt men een kwaliteitsslag te kunnen maken. Begin 2024 is men bezig met het afronden van de aanbesteding voor de vervoerders, deze zullen in augustus 2024 starten, met de aanvang van het schooljaar 2024-2025.

Programma 5: Cultuur en sport

Sport

Herijking Sportvisie 2020 Echt-Susteren

De Sportvisie 2020 ‘Echt-Susteren leefbaar en sportief’ is aan herijking toe. Door corona en de indiening van een plan van aanpak Brede Spuk/Gala/Iza kon hier (nog) geen uitvoering aan worden gegeven. Een eerste aanzet hiertoe is inmiddels geleverd via de totstandkoming van het Sportakkoord 2.0. Het Lokaal Sportakkoord 2.0 is hoofdzakelijk bedoeld om te voldoen aan de voorwaarde van het Landelijk Sportakkoord II waarin is opgenomen dat deze voor 30 juni 2023 ingediend moet worden. Binnen die termijn is een interactieve actualisering inclusief verdiepingsslag niet mogelijk geweest. Die verdiepingsslag volgt tijdens het proces van het actualiseren van het lokaal sport- en beweegbeleid dat in het eerste halfjaar van 2024 wordt ingezet. Het nieuwe, herziene sportbeleid moet dan ook gezien worden als een verdere uitwerking van het Lokale Sportakkoord 2.0.

Lokaal Sportakkoord 2.0

Eind 2022 is landelijk het Hoofdlijnen Sportakkoord 2.0 ondertekend. Het Ministerie van VWS, NOC*NSF, Vereniging van Nederlandse Gemeenten/Vereniging Sport en Gemeenten en het Platform Ondernemende Sport hebben via dit akkoord de handen ineen geslagen om drie ambities te realiseren: het versterken van het fundament, het vergroten van het bereik en het meer zichtbaar maken van de betekenis van sport. Gemeenten kunnen hun lokaal sportakkoord herijken aan de ambities die in het Hoofdlijnen sportakkoord 2.0 zijn afgesproken. Voor de herijking en uitvoering van een lokaal Sportakkoord is uitvoeringsbudget beschikbaar. Om voor dit budget in aanmerking te komen moeten gemeenten aan een aantal voorwaarden voldoen. Een van deze voorwaarden betreft het herijken van het lokaal sportakkoord. Dit akkoord moest uiterlijk 30 juni 2023 worden ingediend bij de Vereniging Sport en Gemeenten. De ambities van het landelijk Sportakkoord zijn vertaald in de notitie ‘Herijking Lokaal Sportakkoord Echt-Susteren’. Dit akkoord is goedgekeurd door de Vereniging Sport en Gemeenten en vormt een belangrijke opmaat voor het actualiseren van de Sportvisie 2020 ‘Echt-Susteren leefbaar en sportief’.

Coördinator sport en preventie
Het integraal zorgakkoord (IZA), het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA), Sportakkoord II en het Woonzorgakkoord (sociale basis) hebben grotendeels eenzelfde doel: positieve gezondheid voor iedereen door integraal samenwerken. Om dat doel te verwezenlijken is integrale, beleid-overstijgende samenwerking nodig. Zowel binnen als buiten het gemeentehuis moeten verschillende sectoren de handen ineenslaan om gezamenlijke einddoelen te behalen. Om de kwaliteit en effectiviteit van en samenhang tussen de verschillende projecten daarbinnen te waarborgen, is het nodig om integraal programmamanagement in te zetten. De coördinator sport en preventie draagt daar, vanuit sport en preventie, aan bij.
De Sport Preventie coördinator is sinds het voorjaar 2023 werkzaam bij de Stichting Menswel en zorgt enerzijds voor regie over de uitvoering van de lokale akkoorden en is kartrekker van het lokaal Kernteam sport- en preventie.

Kernteam sport en preventie
Het lokaal Sportplatform en het Lokaal Preventieplatform zijn eind 2023 samengevoegd om meer afstemming en samenwerking te zoeken bij de uitvoering van beide lokale akkoorden. De belangen van sport en gezondheid worden binnen dit kernteam op een evenredige wijze behartigd. Het Kernteam wordt ambtelijk bijgestaan door de beleidsambtenaren, verantwoordelijk voor de taakvelden sport, bewegen, cultuur, gezondheid/preventie, jeugd en participatie.

Evaluatie huur- en exploitatieovereenkomst binnensport
De huidige huur- en exploitatieovereenkomst binnensportaccommodaties eindigt in 2024. Partijen wensen de samenwerking na 2024 te continueren. In 2024 wordt de samenwerking geëvalueerd en geactualiseerd.

Invoering parkmanagement
Park in de Bandert heeft de laatste jaren een ware metamorfose ondergaan. Diverse nieuwe functies zijn in het park gehuisvest terwijl bestaande voorzieningen werden gemoderniseerd. Nu de fysieke randvoorwaarden voor een vitaal en toekomstbestendig park goed zijn ingevuld, kan de sociale infrastructuur van het park een impuls gebruiken. Met name op het gebied van samenwerking, programmabeheer, productinnovatie, gezamenlijk aanbod en branding.
Door middel van de invoering van parkmanagement dient de maatschappelijke functie van het park duurzaam te worden versterkt en de mogelijkheden van het park optimaal te worden benut. Voor de invoering van parkmanagement wordt, onder regie van een externe partij en in samenspraak met de gebruikers van het park, in het eerste halfjaar van 2024 een plan van aanpak ontwikkeld.

Padel
De padelsport is in populariteit enorm toegenomen. De tennisverenigingen krijgen veel vraag naar padelvoorzieningen. Vanuit deze ontwikkeling is door TC Echt en TV Rosus concreet de vraag aan de gemeente gesteld voor de aanleg van padelbanen. Voor de gemeente is het belangrijk dat de padelvoorzieningen voldoende verspreid in de gemeente aanwezig zijn en dat er voldoende ingespeeld kan worden op toekomstige ontwikkelingen rondom padel en tennis.
De haalbaarheid van de aanleg van padelbanen is in 2023 onderzocht, waarbij, naast voldoende spreiding nadrukkelijk is gekeken naar de behoefte en toekomstbestendigheid van het aanbod aan padelvoorzieningen. De resultaten van dit onderzoek hebben geleid tot het besluit om twee padelbanen in sportpark Coppelweide Susteren (TC Rosus) te realiseren. De aanleg van deze banen is begin 2024 gereed. Een besluit over de aanleg van padelbanen in Park In de Bandert ligt nog niet voor.

Cultuur
Muziekonderwijs
Met Stichting CultuurPerron (voorheen Myouthic) en de plaatselijke muziekverenigingen zijn in 2023 gesprekken gevoerd over de voortgang van het muziekonderwijs en het toekomstperspectief van hafabra in Echt-Susteren.
Door de verenigingsondersteuner zijn de kansen en bedreigingen door middel van een enquête onder de muziekverenigingen in beeld gebracht. Begin 2024 vindt overleg plaats over de uitkomsten van deze enquête.

Klankbordgroep Cultuur Echt-Susteren
De Klankbordgroep Cultuur Echt-Susteren heeft haar activiteiten per 1 januari 2023 beëindigd. De Klankbordgroep is in 2006 op initiatief van en in samenwerking met het gemeentebestuur in het leven geroepen. Taak van de groep was om het gemeentebestuur gevraagd en ongevraagd te adviseren over initiatieven ten behoeve van het culturele leven in de gemeente. De Klankbordgroep hield zich daarnaast ook bezig met de organisatie van Culturele projecten als Sjarabang, Cultuurprijs en Open Podium. Deze activiteiten zijn in 2019 overgenomen door de Stichting Kunst- en Cultuurraad Echt-Susteren.

Huldiging Oetblinkers
De huldiging van de Echt-Zösterse Oetblinkers (sport- en muziekkampioenen) heeft in 2023 een nieuwe opzet gekregen.

Programma 6: Sociaal domein

Opbouwwerk/samenlevingswerk

De gemeenschapshuizen zijn essentieel voor de leefbaarheid van de kernen. Het zijn ontmoetingsplekken voor verenigingsactiviteiten en activiteiten in het kader van participatie, zorg en service. Bestaande gemeenschapshuizen worden in stand gehouden en waar nodig aangepast om te voldoen aan de behoeften van de kern. Op basis van demografische ontwikkelingen, maatschappelijke veranderingen en verbreding van de functionaliteit wordt hierbij rekening gehouden met de toekomstbestendigheid van de gebouwen. Binnen de bandbreedte van het krediet gemeenschapshuizen ad € 2.500.000 (MIP 2023-2026) wordt geïnvesteerd in aanpassingen en/of nieuwbouw van gemeenschapshuizen. In het MIP 2024-2027 zijn voor 2024 en 2025 respectievelijk € 460.000 en € 2.250.000 toegevoegd voor de investeringen voor gemeenschapshuizen. Planmatig onderhoud vindt plaats ten laste van de voorziening onderhoud gemeenschapshuizen.

In Roosteren hebben we in aanvulling op de verduurzaming en toekomstbestendig maken van het MFC ook veel andere ontwikkelingen op het gebied van leefbaarheid. De sportkantine is vanuit een burgerinitiatief uitgebreid met een jeugdhome. Hierdoor is de sportkantine meer toekomstbestendig en kan deze ook gebruikt worden voor de grotere sportevenementen. Het jeugdhome is ingericht voor een diversiteit aan activiteiten voor kinderen van 0 tot 12 jaar die gericht zijn op het kennis maken met elkaar en om samen te spelen. Maar ook voor (groot)ouders om elkaar te leren kennen. Dit ter vervanging van de ‘schoolpoort momenten’ die met het sluiten van de basisschool verdwenen zijn. Er is een pilot waarbij de vrijwilligers zelfredzaam worden gemaakt in een goed programma voor oudere kinderen. Gedurende de pilotperiode van 3 jaar is er ondersteuning vanuit jongerenwerk verzorgd door Menswel, onze partner in welzijnswerk.
Het jeugdhome is multifunctioneel inzetbaar. Niet alleen voor sportactiviteiten maar ook als aanvulling op de activiteiten in het gemeenschapshuis.
Ook is er een voetbalkooi gerealiseerd voor de jeugd in de leeftijd 12+. Deze voorziening wordt ook betrokken in de pilotperiode t.a.v. jeugd- en jongerenactiviteiten.
Tot slot is er een opbergvoorziening gerealiseerd ten behoeve van kindervakantiewerk. Hierdoor kunnen spullen ten behoeve van verschillende activiteiten beter met elkaar gedeeld worden.
Door deze ontwikkelingen hebben vrijwilligers elkaar beter gevonden. Zijn nieuwe gemeenschapsactiviteiten ontwikkeld en oude gemeenschapsactiviteiten weer nieuw leven ingeblazen. Het aantal actieve vrijwilligers is verveelvoudigd alsook het aantal activiteiten.

Centrale ontmoetingsplekken

Voor alle gemeenschapshuizen geldt dat de gemeente positief staat ten opzichte van cofinanciering van duurzaamheidsinitiatieven. Het voorbeeld van het eerste gemeenschapshuis “ los van het gas” in Maria Hoop vraagt om navolging. Ook in 2023 werden actief, en in goed overleg met de verschillende gemeenschapshuizen, de mogelijkheden onderzocht om te komen tot verdere verduurzaming van de accommodaties. Indien van toepassing is daarvoor een separaat voorstel aan de gemeenteraad voorgelegd.
In de kern Echt is een project in ontwikkeling om de aula van het Connect College geschikt te maken voor grotere culturele voorstellingen.
Beheer en exploitatie van de gemeenschapshuizen zijn ondergebracht bij de gebruikers, die hiervoor afzonderlijke beheerstichtingen hebben opgericht. Het gebruik van de gemeenschapshuizen is intensief.

In dit gebruik neemt de doelgroep senioren een steeds belangrijker plaats in en valt er een verschuiving in de aard van activiteiten waar te nemen van recreatie en ontmoeting naar serviceverlening, ondersteuning en zorg. Gebruiksmogelijkheden, toegankelijkheid, verblijfsmogelijkheden blijven daardoor permanente aandachtspunten, evenals verduurzaming.

Wmo

- In 2023 is het regionale inkooptraject Wmo begeleiding en kortdurend verblijf afgerond. Per 1 januari 2024 zijn nieuwe overeenkomsten afgesloten, zodat levering van deze maatwerkvoorziening gewaarborgd blijft;
- In 2021 is door de colleges in Midden-Limburg besloten om de maatschappelijke opvang te spreiden over de gehele regio Midden. In Echt-Susteren zal daarom in 2024 een maatschappelijke opvang locatie worden geopend voor een drietal inwoners die tijdelijk huisvesting nodig hebben ter overbrugging naar eigen huisvesting;
- De beleidsagenda Meedoen en Wonen werkt sinds 2022 aan een inclusieve samenleving. De gemeenten in Noord- en Midden-Limburg werken samen aan het versterken van de aandacht voor inwoners met kwetsbaarheden, de beleidsagenda Meedoen en Wonen 2024 geeft hier richting aan;
- In 2024 start de campagne Limburg Openhartig (voortkomend uit de anti-stigma campagne MER gestart in 2022) waar in de media en op social media aandacht voor wordt gevraagd om inwoners met psychische kwetsbaarheden positief aandacht te geven, vanuit het voorbeeld van de MER is deze campagne uitgerold over alle gemeenten in Noord- en Midden-Limburg;
- In 2024 zal een onderzoek starten naar aandacht voor woonzorgoplossingen voor bijzondere doelgroepen in de regio, voor inwoners en complexe problematiek die moeilijk een stabiel leven kunnen leiden;
- De inzet van ervaringsdeskundigen is in 2023 voorbereid en wordt in 2024 geborgd in de regio Noord- en Midden-Limburg. Voor alle gemeenten worden inzetbare ervaringsdeskundigen aangewezen;
- In 2023 is een samenwerkingsovereenkomst van de gemeenten in Noord- en Midden-Limburg zelfmoordpreventie voorbereid. De Alliantie zelfmoordpreventie Noord- en Midden-Limburg (MET ggz projectleiding in samenwerking met gemeenten) biedt in alle gemeenten zelfmoordpreventie en zal in 2024 de nodige activiteiten organiseren, zoals preventietrainingen;
- De toestroom van jongeren naar Beschermd Wonen Wmo is in 2023 groter gebleken dan verwacht. Jongeren komen moeilijk aan huisvesting en soms wordt er onnodig beroep gedaan op beschermd wonen. In 2024 is er regionaal extra aandacht voor jongeren die ondersteuning nodig hebben bij het vinden van huisvesting en daarbij woonbegeleiding kunnen gebruiken, dit ook om te voorkomen dat deze jongeren vanwege knelpunten op de woningmarkt in te zware vormen van hulpverlening terecht komen (zoals beschermd wonen en Wlz verblijf);
- Het programma Grip op onbegrip, gesubsidieerd door ZonMw, wordt voortgezet in de regio Noord- en Midden-Limburg en richt zich op thema's waar er sprake is van een samenspel tussen zorg & veiligheid (zoals de aanpak verward gedrag en vroegtijdige signalering).

Ondersteuning burgerinitiatieven sociaal domein
De subsidieregeling innovatieve activiteiten toegepast, ter ondersteuning van vernieuwende ideeën en arrangementen in het sociale domein.

Jeugd

In 2023 is de landelijke Hervormingsagenda Jeugd 2023-2028 vastgesteld. Deze beschrijft de ingrijpende en noodzakelijke veranderingen om het jeugdhulpstelsel inhoudelijk en financieel duurzaam in te richten en voor de meest kwetsbare jeugd beschikbaar te houden. Het gaat om een andere manier van denken en werken, waarbij meer ondersteuningsvragen beantwoord worden met laagdrempelige voorzieningen en gemeenten kritisch zijn op de inzet van specialistische (niet vrij-toegankelijke) jeugdhulp. Van gemeenten wordt verwacht dat zij in de nabijheid van gezinnen ondersteuning organiseren, in nauwe verbinding met voorliggende partners. Tevens moeten gemeenten meer regionaal samenwerken om administratieve lasten te beperken en slagvaardiger te zijn bij het inrichten van het jeugdhulpstelsel.

In regionaal verband investeerden MLO gemeenten in 2023 in de samenwerking met o.a. het Centrum voor Jeugd en Gezin, zorgaanbieders en Gecertificeerde Instellingen (GI). In het afgelopen jaar is de nieuwe overeenkomst voor het jeugdhulp segment 'Opnamevervangende behandeling en behandeling met verblijf' van kracht gegaan. Tevens is er in 2023 gestart met het voorbereiden van een nieuwe aanbesteding voor de uitvoering van ambulante jeugdhulp (begeleiding en behandeling, zowel individueel als in groepsverband). Binnen deze aanbesteding wordt invulling gegeven aan de maatschappelijke opgave om hulpverlening zoveel als mogelijk te 'normaliseren', in de nabijheid van gezinnen te organiseren en in nauwe verbinding met voorliggende partners.

Gemeenten in de regio Midden-Limburg Oost (MLO) hebben in 2022 een regiovisie Jeugd en Gezin vastgesteld, welke voorsorteert op de uitgangspunten van de landelijke Hervormingsagenda Jeugd.
In 2023 zijn gemeenten in MLO proactief aan de slag gegaan met het implementeren van deze regiovisie Jeugd en Gezin. De regiovisie Jeugd en Gezin heeft veel aandacht voor het versterken van de sociale basis en het domeinoverstijgend werken, onder andere met onderwijs, gezondheid en veiligheid. In 2024 wordt er binnen de implementatie in kaart gebracht welk aanbod er reeds bestaat voor de jeugd van Echt – Susteren en hetgeen, op basis van de Hervormingsagenda Jeugd en de regiovisie Jeugd en Gezin nog gerealiseerd moet worden. Deze inventarisatie vindt ook regionaal plaats.

In Echt-Susteren is in 2023 veel geïnvesteerd in de samenwerking met 'voorliggende partners' die actief zijn in de sociale basis. Naast de intrinsieke waarde heeft dit ook een preventieve werking ten aanzien van de inzet van gespecialiseerde hulp. Jongerenwerkers zijn actief in alle scholen van het Primair Onderwijs (PO). Zowel vanuit het jongerenwerk in het PO alsook vanuit het Voortgezet Onderwijs (VO) en MBO is er in 2023 extra aandacht geweest voor integraal en domeinoverstijgend samenwerken, naast onderwijs onder andere ook met het domein gezondheid (POH-J en het Vincent van Gogh instituut preventie) en het domein veiligheid. Andere voorbeelden van investeringen in laagdrempelige voorzieningen die onze gemeente in 2023 heeft gedaan zijn de programma's van de ketenaanpak Kansrijke Start en Steunouder. Bij Kansrijke Start staat de samenwerking tussen het medische en sociaal domein centraal om een zo goed mogelijke start van een kind te realiseren in de 'eerste 1000 dagen'. Samen met de gemeente Maasgouw is er in 2023 een lokale coalitie Kansrijke Start opgezet. Uitgerolde programma's: Nu Niet Zwanger, Voorzorg, Centering Ouderschap, Centering Zwangerschap en Ouders Inc.

In 2023 heeft de gemeente Echt-Susteren besloten om de samenwerking met het CJG te continueren. Vanaf eind 2023 sluit de gemeente aan bij (team)overleggen van het CJG met het doel om verbinding te leggen. Tevens om het gesprek te voeren over normaliseren en de-medicaliseren, mede gericht op verbeteringen. Er wordt ingezet op de goede dialoog tussen beleid, bedrijfsvoering en uitvoering met als doel het samen duiden van data en nodige inhoudelijke ontwikkelingen. In 2024 wordt deze samenwerkingslijn voortgezet. Tevens wordt er meer aangesloten bij zowel het CJG en de GI's om een ombuiging te creëren in de route verwijzingen vanuit de GI's en het medisch domein. Dit heeft als doel om de jeugdige tijdig, nabije en passende hulp te bieden en de zorg financieel houdbaar te houden.

Participatie

Breed Offensief

In 2023 heeft de uitvoering van de agenda breed offensief plaatsgevonden. Het breed offensief is een brede agenda om de arbeidsmarktkansen voor mensen met een arbeidsbeperking te vergoten. De Participatiewet is als gevolg hiervan op een aantal plaatsen gewijzigd, zowel landelijk en lokaal beleid.

Westrom

Het traject tot oprichting van een nieuwe gezamenlijke entiteit voor de uitvoering van de Participatiewet in de regio Midden-Limburg is begin 2023 stopgezet door de gemeenten Roerdalen, Maasgouw en Roermond. Omdat de toekomst van Westrom nauw verweven was met de totstandkoming van deze nieuwe entiteit, heeft het dagelijks bestuur van Westrom zich naar aanleiding van bovengenoemde ontwikkeling beraden en aan de algemeen directeur de opdracht gegeven om nieuwe scenario's te ontwikkelen voor de toekomst van Westrom.
In het kader van de bestuurlijke opdracht zijn de gemeentelijke visies op de intensiteit van de nieuwe doelgroep en het takenpakket van het sociaal werkbedrijf in het bredere geheel verkend.

Op basis van de opgehaalde informatie zijn in het dagelijks bestuur van Westrom mogelijke varianten besproken. Het dagelijks bestuur heeft de voorkeur uitgesproken voor de verdere uitwerking van een scenario waarin de gemeente Roermond het werkbedrijf door laat groeien naar een volgende fase in de toekomst en volledig verantwoordelijk wordt voor de bedrijfsvoering van Westrom.

Parallel aan dit traject heeft de gemeente Roermond een onderzoek laten uitvoeren naar de manier waarop in de toekomst de brede doelgroep van de Participatiewet optimaal bediend kan worden en welk construct c.q. samenwerking hiervoor nodig is. Het college van de gemeente Roermond heeft besloten om de doorontwikkeling van de Participatiewet vorm te geven door het ontwikkelen van een eigen mensontwikkelbedrijf en hier in 2024 inhoudelijk en financieel onderzoek naar te doen. Hierbij wordt tevens de mogelijkheid om Westrom te integreren in het mensontwikkelbedrijf onderzocht.

Begin 2024 heeft het dagelijks bestuur van Westrom ingestemd met het onderzoeken van de inhoudelijke, juridische en financiële gevolgen van een mogelijke overname van Westrom door de gemeente Roermond per 1 januari 2025.

Vervolgstap is dat de vijf Westromgemeenten nu in gezamenlijkheid gaan onderzoeken of deze variant ook daadwerkelijk realiseerbaar is, rekening houdend met de belangen van de verschillende partijen.

Mensontwikkelbedrijf Echt-Susteren (MOB)
Met de invoering van de Participatiewet per 1 januari 2015 is de gemeente verantwoordelijk voor de uitvoering van diverse wetten op het gebied van het bevorderen van de re-integratie en participatie van burgers met een afstand tot de arbeidsmarkt. Door de decentralisatie krijgt de gemeente steeds meer taken en verantwoordelijkheden. Die ontwikkeling biedt de gemeente meer kansen en mogelijkheden maar ook meer verplichtingen die voortvloeien uit de wetgeving in het sociaal domein. Deze uitdaging ligt er al sinds de invoering van de Participatiewet maar wordt door het wetvoorstel “Participatiewet in Balans” nog belangrijker.
In Echt-Susteren wordt de uitvoering van de participatie en re-integratie vooral belegd bij externe partijen zoals Westrom. In de eigen organisatie zijn weinig eigen projecten om mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt aan een (betaalde) baan/vrijwilligerswerk te helpen.

Naar aanleiding van de ontwikkelingen op landelijk niveau en de toekomst rondom Westrom wordt onderzocht, of de huidige werkwijze van het plaatsen van mensen bij een externe partij nog voldoende toereikend en efficiënt is en of lokaal participatie en re-integratie voor een bepaalde doelgroep organiseren wenselijker en doeltreffender is: “Door de gemeente, voor de gemeente”.
Een lokaal MOB is bij uitstek een op de lokale situatie afgestemd participatie- en re-integratie instrument om mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt via een intensieve begeleiding weer te activeren met als doel uiteindelijk (betaald) werk te verrichten.

Herontwerp Arbeidsmarktregio Midden-Limburg (AMR ML)
De Stuurgroep AMR ML heeft in 2022 de opdracht gegeven om te komen tot een herontwerp van de AMR ML, op basis van een inhoudelijke (middel)lange termijnvisie. Eind 2022 en begin 2023 zijn betrokken partijen geïnterviewd. Vervolgens zijn de eerste contouren van het herontwerp AMR ML ontwikkeld en begin 2023 gepresenteerd aan alle betrokken partijen. In voorjaar en zomer 2023 is er gewerkt aan de arbeidsmarktanalyse AMR ML. Daarnaast wordt er ook gewerkt aan de strategische agenda. In het najaar is een verdere concretiseringslag in het herontwerp gemaakt. Dit project heeft een langere doorlooptijd en zal ook in 2024 nog blijven doorlopen om stappen richting implementatie te maken. Ook wordt vanuit de rijksoverheid vanaf 2022 sterk ingezet op een uitbreiding van de infrastructuur van de 35 Arbeidsmarktregio’s. Het landelijke traject heeft vanwege de nieuwe verkiezingen in november 2023 vertraging opgelopen. Het betreft een meerjarig traject, waarvan de contouren in de kamerbrief van 11 oktober 2022 kenbaar zijn gemaakt. Dit zijn:
1. Dienstverlening: het kabinet streeft ernaar om in iedere arbeidsmarktregio (in totaal 35) minimaal één regionaal werkcentrum (RWC) in te richten. Een RWC kan zorgen voor het vergroten van het bereik van de beschikbare dienstverlening, het herkenbaar maken van de dienstverlening en het vindbaar maken voor (groepen) mensen en werkgevers.
2. Governance- en ondersteuningsstructuur: het kabinet is voornemens om één gezamenlijke governance- en ondersteuningsstructuur voor de arbeidsmarktinfrastructuur in te richten op regionaal en

landelijk niveau, in de vorm van één landelijk beraad en in iedere arbeidsmarktregio één regionaal beraad. Deze contouren zijn als kaders meegenomen in het Herontwerp.

Inburgering Pilot Zachte Landing
Een aantal escalaties hebben laten zien dat er verbinding mist tussen een aantal cruciale (keten)partners in de kern. Met name woningcorporaties, beleid en uitvoering. In 2023 is de pilot Zachte landing ontwikkeld en wordt uitgerold in 2024. De pilot zal door Stichting Menswel in 2024 en 2025 worden uitgevoerd. Binnen de pilot wordt een poule vrijwilligers opgezet die zorg dragen voor een zachte landing voor statushouders in hun leefomgeving en de woonomgeving sensitief maken voor nieuwkomers. Stichting Menswel is verantwoordelijk voor de scholing en begeleiding van deze vrijwilligers. Door middel van de Pilot gaan we meer verbinding aanbreng in de aanpak van begeleiding van de statushouder binnen onze gemeente.

Juridische dienstverlening
Specifieke juridische dienstverlening voor statushouders wordt momenteel niet belegd. Eind 2023 en begin 2024 wordt onderzocht welke mogelijkheden er zijn om deze dienstverlening te beleggen.

Spreidingswet
Op 1 februari 2024 treedt de Spreidingswet in werking. Welke effecten dit zal hebben op de taakstelling van de gemeente is nog niet bekend. Dit zal in 2024 duidelijk moeten worden.

Volksgezondheid/preventie

IZA
In september 2022 hebben veertien landelijke partijen (o.a. ministerie van VWS en een groot aantal partijen in de zorg) het Integraal Zorgakkoord (IZA) ondertekend. Het doel van IZA is de zorg voor de toekomst betaalbaar en goed toegankelijk te houden. De vraag naar zorg neemt toe, en vooral ook de vraag naar meer complexere zorg. Dit komt door de vergrijzing. Tegelijkertijd speelt de toenemende krapte op de arbeidsmarkt een grote rol, er zijn grenzen aan de beschikbaarheid van zorg. IZA maakt vooral voor de zorgsector middelen vrij om de problemen aan te pakken en de zorg de transformeren. Voor gemeenten komen voornamelijk de middelen vrij om regionaal samen te werken aan een regionale preventie structuur. De gemeente is in 2023 samen met de 14 gemeenten van de samenwerkingsregio Noord- en Midden-Limburg (NML) een samenwerkingsovereenkomst aangegaan. Deze samenwerkingsovereenkomst regelt de regionale mandaatstructuur en de wijze van samenwerking tussen de 14 gemeenten ten aanzien van de besteding van de SPUK (Specifieke Uitkering) IZA voor de realisatie van de doelen voortkomend uit het IZA (de zorg voor de toekomst goed, toegankelijk en betaalbaar te houden (looptijd van 2023-2026)). Daarnaast heeft de gemeente eind 2023 ingestemd met het vaststellen van het Regioplan Noord- en Midden-Limburg. Hierin staat hoe de regio de toegankelijkheid van de zorg, en daarmee de druk op de arbeidsmarkt en toename van een complexere zorgvraag oppakt. Het regioplan vormt het kader voor de gemeenten om hun activiteiten in het kader van IZA te ontwikkelen. In 2024 gaan we als samenwerkende gemeenten verder aan de slag met het schrijven van het Gemeentelijk Uitvoeringsplan IZA en de verder concrete uitwerking daarvan.

GALA
Op 3 februari 2023 ondertekenden de Vereniging van Nederlandse Gemeenten, GGD GHOR Nederland, Zorgverzekeraars Nederland en het ministerie van VWS het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA). De stip op de horizon is een gezonde generatie in 2040 met weerbare gezonde mensen die opgroeien, leven, werken en wonen in een gezonde leefomgeving met een sterke sociale basis. Met de gezamenlijke afspraken op het gebied van gezondheid en welbevinden in het GALA wordt gebouwd aan het fundament voor een gerichte lokale en regionale aanpak van preventie, gezondheid en sociale basis. In 2023 is in samenwerking met de verschillende beleidsvelden binnen het Sociaal domein van de gemeente, het Plan van Aanpak GALA geschreven. Middels dit Plan van Aanpak zijn alle beleidsvelden binnen het Sociaal domein van de gemeente met elkaar gekoppeld. In 2024 wordt de stap gemaakt richting onze belangrijkste ketenpartners, om in samenhang uitvoering te gaan geven aan het Plan van Aanpak GALA voor de periode 2024-2026.

Overgewicht
De gecombineerde leefstijlinterventie HealthyLIFE is gecontinueerd in 2023. De gecombineerde leefstijlinterventie is bedoeld voor volwassenen met overgewicht, diabetes type II of hart- en vaatziekten en vormt sinds de komst van GALA één van de ketenaanpakken die gemeentes dienen aan te bieden. In 2024 zal er onderzocht worden of de gecombineerde leefstijlinterventie in deze vorm wordt voortgezet of dat er gekozen wordt voor een andere interventie c.q. aanpak.
Voor kinderen en jongeren tot 21 jaar zijn we eind 2022/begin 2023 begonnen met het implementeren van de JOGG aanpak, die zich richt op het gezonder maken van de omgeving van kinderen. Verder zal in 2024 gekeken worden naar de mogelijkheden voor de aanpak Kind Naar Gezond Gewicht.
In 2024 zal JOGG verder geïmplementeerd worden waarbij een start wordt gemaakt met TeamFIT. TeamFIT is onderdeel van JOGG en adviseert scholen en verenigingen op het gebied van gezond voedingsaanbod en een rookvrije omgeving.

Roken
Op het gebied van rookvrije omgeving heeft regelmatig overleg plaats gevonden met de beleidsmedewerker ruimtelijke ordening in het kader van het nieuwe speeltuinenbeleid om aandacht te vragen voor rookvrije speeltuinen. Ook is er gekeken of het rookvrij maken van bepaalde gebieden (bijvoorbeeld rondom scholen) kan worden meegenomen in de actualisatie van de APV. Verder hebben we aandacht voor de NIX-18 campagnes en starten we in 2024 met TeamFIT (zie hierboven).

Kernteam Sport en Preventie
Sinds een aantal jaren wordt uitvoering gegeven aan het Lokaal Sportakkoord Echt-Susteren. Hierin staat het stimuleren van sport, bewegen en gezondheid centraal. In 2021 is daar het Lokaal Preventieakkoord bij gekomen. Het lokaal Sportplatform en het Lokaal Preventieplatform hebben reeds de intentie uitgesproken om meer afstemming en samenwerking te zoeken bij de uitvoering van beide akkoorden. Dit heeft geresulteerd in de afspraak om beide gremia samen te voegen tot één kernteam. Het kernteam wordt gecoördineerd door de coördinator sport en preventie. (zie ook programma 5 sport en cultuur).

Doorontwikkeling sociaal domein- lokale sociale basis
De toenemende vergrijzing, oplopende arbeidstekorten en stijgende kosten zetten de houdbaarheid van de zorg en ondersteuning onder druk, zowel in de curatieve en langdurige zorg als het sociaal domein. De vraag naar zorg en ondersteuning neemt toe, vooral door de toename van het aantal chronisch zieken in combinatie met de vergrijzing. De toenemende vraag, toenemende kosten en personele krapte zijn een bedreiging voor de continuïteit van zorg en ondersteuning.

Gemeenten zien in de praktijk dat veel gezondheidsproblematiek samenhangt met de sociale, maatschappelijke en economische positie van inwoners en dat het met het oog op de houdbaarheid van het stelsel nodig en urgent is om hier aandacht voor te hebben en te verkennen hoe zij met onder meer met zorgverzekeraars kunnen samenwerken aan een beweging die meer gericht is op preventie.
Met name domein overstijgend blijkt het ingewikkeld om aan preventie te werken. Om de zorg en ondersteuning op het juiste moment, op de juiste plek en met een hoge kwaliteit en patiënttevredenheid aan te kunnen bieden en betaalbaar te houden, is deze samenwerking wel van groot belang.
Een preventieve beweging is noodzakelijk, waarbij meer wordt geïnvesteerd in ‘de voorkant’ om zo te voorkomen dat problematiek zwaarder wordt en er minder vaak een beroep wordt gedaan op maatwerkvoorzieningen.
Om de gewenste beweging naar de voorkant goed te kunnen maken, is het nodig dat er een doorontwikkeling plaatsvindt in het sociaal domein.

In de kern is het essentieel dat de sociale basis wordt versterkt. De sociale basis dient te worden versterkt met meer oog voor de menselijke maat en de nabijheid van ondersteuning en zorg, vanuit de leefwereld of de situatie van de inwoner, gebiedsgericht en domein overstijgend.
Deze versterking van de sociale basis is des te meer nodig in onzekere tijden waar veel verandert, de sociale samenhang onder druk staat en mensen met financiële zorgen worden geconfronteerd.
Het is ook belangrijk om te kiezen voor een bredere benadering van de sociale basis. Enerzijds heeft de sociale basis een waarde in zichzelf; het gaat over de gemeenschap en de lokale sociale samenhang in de kernen. Anderzijds gaat het om een instrumentele benadering; een sterke sociale basis om vanuit

preventie, zelfredzaamheid, omkijken naar elkaar en lichte ondersteuning het beroep op gespecialiseerde zorg voor een deel overbodig te maken, terug te dringen of te vervangen.
Bij kinderen en gezinnen heeft de sociale basis ook een pedagogische functie (it takes a village to raise a child). Dit alles vraagt om intensieve samenwerking tussen het sociale domein, wijkverpleegkundige zorg, huisartsenzorg, jeugdgezondheidszorg, GGD, GGZ en andere ketenpartners.

In 2023 is het project doorontwikkeling sociaal domein van start gegaan waarbij er gestart is met een pilot doorontwikkeling sociale wijkteams. Het spreekuur van het sociaal wijkteam in de kern Echt is uitgebreid met andere expertises en de openstelling voor het publiek is ruimer. In 2024 zal deze pilot verder doorlopen. Naast deze pilot zullen ook andere ontwikkelingen ingezet worden zoals de ketenaanpak Welzijn op Recept (gekoppeld aan de pilot doorontwikkeling sociale wijkteams) en de positionering van clientondersteuning. Hierbij wordt ook de samengewerkt met het medisch domein en de zorgverzekeraar.

Programma 9: Economische zaken en grondexploitaties

Toerisme en recreatie

Het plan recreatie en toerisme 2022-2024 in Het Smalste Stukje Nederland is vanaf 2022 de basis voor de toeristische activiteiten (verblijfstoerisme en dagrecreatie) die onder de profilering van Het Smalste Stukje Nederland worden uitgevoerd. Kernwaarden hiervan zijn ontspanning, onthaasting, gastronomie en bezinning. In 2023 had in de uitvoering Covid-19 nog slechts een zeer beperkte impact op de toeristische sector. Wel heeft er een heroriëntatie plaatsgevonden op activiteiten die voor de pandemie vanuit de gemeente werden opgepakt. Beurzen en evenementen (zoals onze eigen beleeffietsdag) zijn gepauzeerd. In 2024 staat de beleeffietsdag wederom op de agenda.

Marketing, communicatie en branding

Veel energie is het afgelopen jaar gestoken in de beleving, uniformiteit en uitstraling van zowel de oude alsook nieuwe producten van HSSNL. Bestaande routes zijn in een nieuw jasje gestoken en er zijn nieuwe ommetjes gerealiseerd. Ommetje Magisch Kabouterbos, gelegen in Maria Hoop, is speciaal ontwikkeld voor kinderen. Eind 2023 vond de opening van deze korte en interactieve route plaats. In 2024 wordt dit ommetje extra onder de aandacht gebracht op de basisscholen van de gemeente en wordt gekeken naar mogelijke uitbreiding in de vorm van een speelplek. In 2024 worden daarnaast de ommetjes boswandeling Sint Joost en Europarcs vernieuwd. Daarnaast wordt doorlopend gewerkt aan de professionele bebording van de routes en zijn en worden diverse wandelpanelen in de buitenruimte vervangen (vanwege verouderde constructie) en waar nodig geactualiseerd. Ook wordt in 2024 verder gewerkt aan de verbetering van de mountainbikemogelijkheden in de gemeente in de vorm van een gravelbikeroute.
Ook online wordt de toerist steeds beter bediend. Het bereik van HSSNL wordt groter en de social media campagnes worden professioneel geïntensiveerd. Hiermee ligt niet alleen focus op de kernwaarden en kernactiviteiten van HSSNL, maar krijgt HSSNL en de gewenste verbreding steeds meer vorm. In dat kader is in 2023 ook een start gemaakt aan het onderzoek naar de behoeftes, ervaringen en wensen van toeristische bezoekers van Het Smalste Stukje Nederland in relatie tot de Cittaslow-filosofie (waarbij nadruk ligt op kwaliteit van leven en balans). Dit onderzoek bouwt voort op het bestaande onderzoek van de meerwaarde van HSSNL voor inwoners. Het gastenonderzoek wordt uitgerold in 2024. De uitkomsten van het vervolgonderzoek worden meegenomen bij de strategische invulling van Het Smalste Stukje Nederland, om te komen tot een (nog) krachtigere positionering.

Projecten

Samen met buurgemeente Maasgouw zijn in Roosteren voorzieningen gerealiseerd (markeringen van voormalige forttorens, omleiding bestaande wandelroute, zitbank en informatiebord) die herinneren aan het voormalige Fort Cantelmo, een verdedigingswerk uit de 17e eeuw. In het kader van de Europese Liberation Route, een gedenkroute die door heel Europa van Londen naar Berlijn voert, zijn een vector (gedenkplaatje) en diverse informatiepanelen geplaatst bij de bunker bij Abdij Lilbosch. In 2024 wordt nog een vector geplaatst bij het Kanon in Susteren en wordt verder gewerkt aan een aftakking van de route door Echt-Susteren. Met de werkgroep kleiwarenroute is verdere invulling gegeven aan een nieuwe themaroute die deels door het centrum van Echt gaat voeren en deels in het buitengebied bij

Gebroek, waar over het voormalige tramspoor met kieplorries de klei vervoerd werd naar dakpannenfabriek De Valk. In 2024 wordt deze route geopend.

Duurzaamheid

Programmatische aanpak thema duurzaamheid

In 2023 is gestart met de programmatische aanpak van duurzaamheid. De energiecrisis en de daarmee samenhangende energiearmoede hebben nog meer duidelijk gemaakt dat duurzaamheid meer is dan het opwekken van duurzame energie. Duurzaamheid heeft te maken met gedrag, raakt de leefomgeving, leefbaarheid en toekomstbestendigheid van onze inwoners, verenigingen, ondernemers en stichtingen. Zowel maatschappelijke, als sociale, als ruimtelijke vraagstukken vragen om een integrale benadering waarbij vanuit duurzaamheid uitdagingen maar ook oplossingen benoemd worden.

Duurzaamheidspeiling

In 2024 houden we een duurzaamheidspeiling onder onze inwoners. Het doel is inzicht te krijgen in het kennisniveau van onze inwoners op verschillende duurzaamheidsonderwerpen. We krijgen ook inzicht in de rol die onze inwoners voor zichzelf en de gemeente zien in de uitdagingen op het gebied van duurzaamheid. Tot slot willen we graag inzicht in de mening van onze inwoners over de manier waarop we als gemeente invulling moeten geven aan doelstellingen vanuit het klimaatakkoord en landelijke wet- en regelgeving. De opgehaalde informatie gebruiken we om de huidige gemeentelijke energievisie te herijken. Deze herijking gaan we naar verwachting in 2025 ter vaststelling aan de raad voorleggen.

Regionale Energiestrategie Noord en Midden Limburg (RES NML)

In 2024 wordt de nieuwe bijdrage aan de RES NML bepaald. In 2023 heeft de raad haar zienswijze kunnen indienen op de voorgestelde centrumregeling en bijdrage per inwoner. De definitieve regeling wordt in 2024 aan de raad ter besluitvorming voorgelegd.
Als gemeente blijven we aandringen op het gezamenlijk aanpakken van thema's rondom isoleren, netcongestie en kennisdeling.

Ontzorging inwoners

In de tweede helft van 2024 lanceren we het ontzorgingstraject voor onze inwoners. Het traject voorziet in hulp bij het verduurzamen van de woning vanaf het moment van bewust worden tot en met de nazorg op de uitgevoerde verduurzamingsmaatregel. Klantvriendelijkheid en maatwerk staan centraal in het traject. De aangeboden diensten worden afhankelijk van de vraag steeds verder uitgebreid. Het ontzorgingstraject, de klantreis, is een dynamisch proces.
Vanuit de integrale gedachte is een brede projectgroep samengesteld waarin ook woningcorporaties en energiecoöperatie vertegenwoordigd zijn. Samen met maatschappelijk beleidsdomein, sociaal beleidsdomein en ruimtelijk domein worden binnen de projectgroep keuzes gemaakt op het gebied van benaderen, communicatie, aanbod van diensten, etcetera.

Woningbouw

In de voorbereidingen van de nieuwe wijk Louersveld is duurzaamheid een belangrijk thema. In 2024 wordt onderzocht of en op welke manier er een collectieve energievoorziening voor deze wijk gerealiseerd kan worden. hierbij wordt gekeken naar een voorziening die betrouwbaar, financieel haalbaar en schaalbaar is. Tevens worden de mogelijkheden rondom het besparen van drinkwater onderzocht. In 2024 wordt een keuze gemaakt over wat wel en wat niet wordt uitgewerkt.

Bedrijventerreinen

Bedrijven moeten hun processen en mobiliteit verduurzamen. De noodzakelijke stroomvoorziening hiervoor kan echter niet worden aangesloten door Enexis. Voor het nieuwe bedrijventerrein De Berk III kunnen bedrijven nog geen grootverbruikersaansluiting krijgen. Als gemeente willen we onze bedrijven stimuleren om te verduurzamen. Om dit mogelijk te maken moeten ondernemers zich organiseren (ondernemersvereniging) en moet bestaande netcapaciteit en contractuele levercapaciteit optimaal benut worden. Voor 2024 gaan we als gemeente actief aan de slag met het faciliteren van processen om ondernemers te organiseren en energyhubs mogelijk te maken. Ondernemers zijn zelf aan zet.

Lokaal invloed en netcongestie
Vanuit landelijke overheid wordt steeds meer ingezet op lokale regie op de energievoorziening. Lokaal wordt in deze benaderd vanuit een hoge mate van publieke betrokkenheid/participatie. Lees lokale of gemeentelijke energiegemeenschap. Het doel is invloed houden op de energieprijzen en de beschikbare netcapaciteit optimaal benutten. Voor 2024 gaan we als gemeente meer inzetten op het volgen van de landelijke tendens. Hiermee willen we de netcongestie voor de kortere termijn beheersbaar houden en niet beperkend laten zijn voor ontwikkelingen. Dit in afwachting op de noodzakelijke uitbreiding van het stroomnetwerk.

Duurzame opwek
In 2024 koersen we verder op de realisatie van de resterende vier zonneparken. De exploitant van 1 zonnepark heeft het voornemen op de locatie een batterij te realiseren. Dit draagt bij aan het voorkomen van netcongestie.

Energiecoöperatie
De energietransitie moeten we samen aanpakken. De energietransitie kent ook een maatschappelijke component. Bewustwording over noodzaak en inzicht in de eigen rol resulteert in gedragsverandering en verduurzamingsmaatregelen. De energiecoöperatie is een belangrijke speler in dit proces. De vrijwilligers van de energiecoöperatie staan dicht bij de inwoners. En als lid van de coöperatie voelt men zich meer verantwoordelijk en betrokken bij de uitdagingen. Als overheid hebben we een laagdrempelige organisatie nodig die naast de inwoner staat en samen met deze inwoner het pad van verduurzaming bewandelt. Om dit te bereiken willen we in 2024 de energiecoöperatie een rol geven in de ontzorging die we als gemeente opzetten. We werken vanuit een groeimodel waardoor er sprake is van een continu basis, een stevige professionele organisatie. Naarmate de inwoners meer vertrouwen krijgen in de ontzorging en de aanvragen toenemen kan de energiecoöperatie een groteren rol nemen. Afhankelijk van de capaciteit van de energiecoöperatie.

Omgevingsvisie
Eind 2022 is gestart met het opstellen van een Omgevingsvisie 2040 voor de gehele gemeente Echt-Susteren. De Omgevingsvisie beschrijft hoe we in de gemeente Echt-Susteren willen wonen, werken en recreëren en hoe we omgaan met maatschappelijke opgaven zoals gezondheid, woningbouw, de energietransitie, het klimaat en het vestigen van bedrijven. We zijn het proces gestart met een inventarisatie van bestaand beleid, doelen en ambities die door de gemeente, provincie en het rijk zijn vastgesteld. Dit is samengevoegd in een inventarisatiedocument en wordt gebruikt als vertrekpunt voor onze Omgevingsvisie. Daarna is via een digitale enquête en verschillende fysieke bijeenkomsten opgehaald wat mensen belangrijk vinden voor de toekomst van de gemeente. Die input heeft geleid tot ‘de Stip op de Horizon’. De Stip beschrijft wat voor een gemeente we in 2040 willen zijn. De volgende stap van het proces is het bepalen van de ‘Koers’: welke doelen en keuzes zijn nodig om de Stip op de Horizon te bereiken. Hiervoor zijn tussen september en oktober in iedere kern van de gemeente bijeenkomsten georganiseerd. Op 30 januari 2024 heeft de gemeentebrede werksessie plaatsgevonden ten behoeve van de koers. Ook vinden we het belangrijk om van jongeren te vernemen hoe zij de toekomst van de gemeente zien. Daarom zijn zij in 2023 betrokken via een kidscollege en een project met het Connect College waarvan de afsluiting met een leerlingendebat begin 2024 plaatsvond. Gedurende het gehele proces hebben ambassadeurs in een interview aangegeven wat zij belangrijk vinden voor de toekomst van de gemeente Echt-Susteren.

Volkshuisvesting
De huidige basis voor het gemeentelijke volkshuisvestingsbeleid is de Structuurvisie Wonen 2022 tot en met 2025. In deze visie staat de groeiende behoefte aan de juiste woning, voor de juiste doelgroep op de juiste plek centraal. Dat betekent dat er ambitie is voor - en ruimte wordt gegeven aan - nieuwe plannen die passen bij de kwalitatieve vraag, met aandacht voor aanpassing van plannen die niet (meer) passen bij een actuele behoefte.

Onderzoekscijfers geven aan dat de groep senioren sterk zal toenemen, hiermee zijn grondgebonden seniorenwoningen, appartementen met lift en kleine flexibele wooneenheden, mits gelegen nabij de ‘juiste’ voorzieningen kansrijke segmenten op de huidige woningmarkt. Een andere doelgroep waarvan

de vraag naar woningen toeneemt zijn starters en jongeren. Dat betekent behoefte aan huur- en koopwoningen in het betaalbare segment.

Daarnaast wordt binnen de gemeente Echt-Susteren ingezet op transformatie van detailhandel en ander vastgoed naar wonen. Deze transformatie draagt bij aan het leefbaar en aantrekkelijk houden van de leefomgeving en tegelijkertijd aan de behoefte aan eerder genoemde woningen. Andere aspecten, in toenemende mate van belang, zijn duurzaamheid en levensloopbestendigheid van de woningen.

Om het nationale woningtekort terug te dringen tot een gezond evenwicht, zet het rijk met het Programma Woningbouw in op de realisatie van 900.000 woningen tot en met 2030. De Limburgse gemeenten gaan een bijdrage leveren aan de rijksversnellingsopgave door de toevoeging van minimaal 26.550 woningen tot en met 2030, met de mogelijkheid van 20.000 woningen extra. Het moment om die extra ambitie te concretiseren met alle partners is eind 2023 aangebroken. Het rijk streeft in de versnellingsopgave naar 2/3 betaalbaar en naar 30% sociale huur in de bestaande voorraad in 2030.

Zoals opgenomen in het coalitieakkoord streven wij er binnen de gemeente Echt-Susteren naar om binnen de periode 2022-2026 500 woningen toe te voegen aan de woningvoorraad c.q. verregaand in aanbouw te hebben met een primaire focus op de grotere kernen Susteren en Echt en secundair op de overige kernen. De realisatie van nieuwe woningen krijgt voornamelijk vorm door initiatieven van buiten, maar daarnaast zullen wij ook zelf een aantal initiatieven opstarten, we sturen daarbij op de lokale behoefte. De gemeente Echt-Susteren ligt op schema wat betreft de benoemde toevoeging van woningen aan de woningvoorraad binnen de periode 2022-2026.

De afspraken uit de Woondeal hebben een plek gekregen in de lokale prestatieafspraken tussen gemeenten, woningcorporaties en huurdersbelangenverenigingen. Deze afspraken worden voortdurend herijkt op basis van de meest recente inzichten.

Gemeenten hebben nadrukkelijk een taak in het kader van zorg en ondersteuning. Per 2026 zijn gemeenten verplicht een woonzorgvisie te hebben met de lokale behoefte op het gebied van wonen en zorg. De woonzorgvisie legt de basis voor verdere prestatieafspraken en/of een toekomstbestendig uitvoeringsprogramma waarin concreet is vastgelegd welke plannen wanneer worden uitgevoerd om te voorzien in wonen, zorg en welzijn voor ouderen en andere kwetsbare doelgroepen. De uitvraag voor een woonzorganalyse heeft in 2023 plaatsgevonden, deze is van belang voor de opstelling van de woonzorgvisie.

Kern	Plan	Aantal woningen	Geplande start bouw/gereed
Echt			
	Bocage	213	90 gereed
	Apollo / Stoba-locatie	47	Start bouw 2024
	Centrum Echt transformatie (detailhandel)	40	Planvorming gestart – enkele in fase start bouw - enkele gereed
	Bloemenhof	64	Bouw is gereed
	Julianastraat- Emmastraat	24	Bouw is gereed
	Emmastraat - Mussenstraat (zorgappartementen - 6 groepswoning met 48 kamers - 45 woningen)	93	Bouw is gereed
	Diepstraat (De Valk)	9	Raad van State
Sint Joost			
	Weijenpasweg (RvR)	6	Planvorming gestart
Koningsbosch			
	Klooster en tuin	45	Bestemmingsplan en exploitatieplan vastgesteld
	Egmondhof	20	Planvorming gestart
Mariahoop			
	Vlaskuilseweg - Kerkweg	14	Planvorming gestart
Nieuwstadt			
	Susterderweg Holikiday	23	Planvorming gestart
Pey			
	Chatelainplein (vml. Jan Linders)	8	Bouw is gestart
	Chatelainplein 1	29	Bestemmingsplan vastgesteld

	Heerweg (20 jongerenwoningen + 2 gezinswoningen)	22	Planvorming gestart
	Houtstraat 56	11	Bouw is gereed
Susteren			
	Willibrordusplein	25	Bouw is gestart
	Louerstraat	4	Planvorming gestart
	Baakhoven (RvR)	6	Planvorming gestart
	Louersveld	167	Planvorming gestart
	Marktstraat 12	10	Planvorming gestart
	Heidestraat	20	Onderzoek/vooroverleg plan
	Swentiboldstraat 2	10	Planvorming gestart
	Molenveldweg 6	6	Planvorming gestart
Roosteren			
	Kasteel ter Borchstraat	16	Planvorming gestart
Totaal gereed 2023			
	Totaal gereed gemelde woningen		2023: 125 woningen gereed gemeld

3. Rekeningsaldo 2023

Programmaverantwoording

2023

Toelichting analyse rekeningsaldo 2023

Programma	Omschrijving	Positief	Negatief
Bevolking en bestuur	-	-	-
Openbare orde en veiligheid	-	-	-
Beheer openbare ruimte	Voordeel afval (geen bijstelling begroting voorziening)	€ 87.900	
Onderwijs	-	-	-
Cultuur en sport	-	-	-
Sociaal domein	Sociaal domein algemeen	€ 69.800	
	Diverse budgetten jeugdhulp		€ 363.500
Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting	Leges ruimtelijke plannen	€ 55.000	
Omgevingsrecht	-	-	-
Economische zaken en Grondexploitaties	-	-	-
Algemene dekkingsmiddelen	Algemene uitkering (AU)	€ 1.591.000	
	AU deelfonds participatie en overige posten		€ 129.000
	AU voorgaande jaren	€ 50.000	
	AU COA of faciliteitenbesluit	€ 129.000	
	Onvoorziene lasten en reserveringen	€ 50.000	
	Stelpost AU verplichtingen cao toekomst	€ 88.000	
	Stelpost acres/bcf	€ 50.000	
	Mutatie voorziening dubieuze debiteuren en oninbare belastingdebiteuren		€ 60.600
Overhead	-	-	-
Diversen	Kapitaallasten - afschrijvingen	€ 565.800	
	Reserve afschrijvingslasten investeringen		€ 156.200
	Treasury - rente	€ 97.000	
	Administratieve rente		€ 146.000
		€ 2.833.500	**€ 855.300**
Afwijkingen < € 50.000			
Bevolking en bestuur	Lasten en baten secretarieleges	€ 45.000	
	Begraafplaatsen en kosten dodenschouw	€ 32.000	
	Overige kosten burgerzaken	€ 21.000	
	Bestuurlijke samenwerking - contributies		€ 29.000
	Raad	€ 34.000	

Programma	Omschrijving	Positief	Negatief
Openbare orde en veiligheid	Veiligheidsregio	€ 12.000	
	Veiligheidsbeleid	€ 22.000	
	SPUK coronatoegangsbewijzen	€ 24.000	
	Voorlichting, brandkranen en -putten etc.	€ 13.000	
Beheer openbare ruimte	Gladheidsbestrijding	€ 28.000	
Onderwijs	Leerlingenvervoer	€ 31.000	
Cultuur en sport	Saldo lasten/baten markten		€ 24.000
	Exploitatie binnensport	€ 38.000	
	Exploitatie cultureel centrum Plats		€ 29.000
	Onderhoud div accommodaties cultuur en sport	€ 38.000	
	Energiekosten		€ 32.000
Sociaal domein	BMV den Hook	€ 13.000	
	Onderhoud div accommodaties sociaal domein	€ 32.900	
Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting	Uitkoopregeling woningen onder hoogspanningsmasten	€ 21.000	
Omgevingsrecht	-	-	-
Economische zaken en Grondexploitaties	Zend en reclame masten	€ 11.000	
	Pachtzaken	€ 17.000	
Algemene dekkingsmiddelen	Saldo voorlopig rekeningsaldo 2023	€ 33.000	
	Lasten heffingen en invordering gemeentelijk belastingen		€ 37.000
	Toeristenbelasting	€ 28.800	
	Forensenbelasting	€ 35.800	
Overhead	Nieuwe markt diversen		€ 15.000
	Edisonweg onderhoud	€ 11.000	
	Beheer buiten	€ 14.500	
Diversen	Verzekeringen	€ 24.700	
	Diversen		€ 45.807
		€ 580.700	**€ 211.807**
		€ 3.414.200	**€ 1.067.107**
Saldo		**€ 2.347.093**	

Programma Beheer Openbare Ruimte

Afval (voordeel € 87.900)

Bij een wijziging in de begroting (1e bestuursrapportage 2023) van afval is niet de onttrekking uit de voorziening meegenomen waardoor in de begroting een negatieve post op afval zat van € 87.900. Doordat op het einde van het jaar bij de realisatie afval middels de voorziening wordt geëgaliseerd ontstaat een positief verschil ten opzichte van de begroting van € 87.900.

Programma Sociaal Domein

Budget sociaal domein algemeen (voordeel € 69.800)

Binnen het taakveld sociaal domein is een bedrag geraamd voor algemene kosten binnen het sociaal domein. Vooraf is moeilijk in te schatten in hoeverre dit budget gebruikt gaat worden. Dit budget is in het kader van de 1e bestuursrapportage 2021 voor € 250.000 ingezet voor de dekking van tekorten binnen de WMO en voor € 19.000 voor de dekking van kosten preventie jeugd. In de 2e bestuursrapportage 2022 is € 68.943 toegevoegd vanuit de begroting van de Westrom. Daarnaast zijn hieruit voor € 19.627 kosten gedekt ten behoeve van een bijdrage voor het Servicecentrum MER, programma Sociaal Domein onderdeel inzet privacy. Andere diverse uitgaven hebben betrekking op projectondersteuning, de inzet van een projectleider WMO inkoop, een subsidie voor uitbreiding van de wensauto en het aanpassen van de stallingsplek wensauto.

Resultaat jeugdhulp (nadeel € 363.500)

Het totale tekort binnen de jeugdhulp bedraagt € 363.500. De stijging van de kosten voor jeugdhulp blijft door indexaties, de instroom en complexiteit moeilijk te sturen. De stijging is vooral te zien in segment 1 verblijf met behandeling en opname-vervangende behandeling. Hier tellen naast de prijs per etmaal ook de aantallen jeugdigen. Binnen de jeugdbescherming en jeugdreclassering is sprake van meer uitgaven door tariefsaanpassingen tussen 2022 en 2023. Verder nam het aantal unieke jeugdigen die gebruik maken van een PGB in 2023 verder toe.

Programma ruimtelijke ordening en volkshuisvesting

Leges ruimtelijke plannen (voordeel € 55.000)

Veel initiatiefnemers bleken nog voor de inwerkingtreding van de Omgevingswet per 1 januari 2024 hun ruimtelijke procedures te willen opstarten in verband met onzekerheid over kosten en doorlooptijden onder de nieuwe wet. Hierdoor zijn meer bestemmingsplanprocedures doorlopen, hetgeen heeft geleid tot € 55.000 hogere legesinkomsten dan geraamd.

Programma Algemene dekkingsmiddelen

Algemene uitkering - decembercirculaire 2023 (voordeel € 1.591.000)

Via de decembercirculaire 2023 zijn een aantal bedragen beschikbaar gekomen die bestemd zijn voor het jaar 2024. Via de bestemming van het saldo jaarrekening 2023 wordt voorgesteld deze bedragen onderstaande bestemming te geven.
Het gaat om een totaal bedrag van € 48.972 en bestaat uit de volgende bedragen:

- Uitvoeringskosten gebiedsgerichte aanpak € 32.595
- Einde lening inburgeringsplicht € 1.568
- Meerkosten Oekraïne sociaal domein € 14.809

De overige € 1.541.871 vallen vrij in het saldo van de jaarrekening 2023.
In de gemeentebegroting 2023 zijn deze bedragen niet meer begrotingstechnisch verwerkt kunnen worden.

Algemene uitkering - overige posten (nadeel € 129.000)

Ná de laatste begrotingswijziging hebben nog verrekeningen plaatsgevonden, waardoor de algemene uitkering per saldo afneemt met € 75.000 ten opzichte van de begroting. Op de onderdelen van het sociaal domein is in totaliteit € 54.000 minder aan inkomsten verantwoord dan geraamd. Ook hier is gebleken dat ná de laatste begrotingswijziging nog bedragen verrekend zijn.

Algemene uitkering - lasten en baten voorgaande jaren (voordeel € 50.000)

In 2023 is er via de algemene uitkering een bedrag van € 44.692 ontvangen met betrekking tot voorgaande jaren, welke als incidentele baat opgenomen wordt. In de begroting was hiervoor opgenomen € 13.182. Per saldo een voordeel van € 31.510. Aan lasten voorgaande jaren is geboekt € 36.737 terwijl hiervoor geraamd was € 55.424. Een voordelig verschil van € 18.687. Het totale voordeel is derhalve afgerond € 50.000. Na de laatste bijstelling hebben echter nog een aantal verrekeningen voorgaande jaren plaatsgevonden.

Algemene uitkering - COA gelden (voordeel € 129.000)

Voor bewoners van een COA-locatie die niet zijn ingeschreven in de Basisregistratie personen (BRP) heeft een gemeente recht op een vergoeding voor algemene voorzieningen zoals openbaar vervoer en infrastructuur. Deze vergoeding Capaciteitsplaatsen compenseert de gelden die gemeenten daarvoor per inwoner ontvangen vanuit het gemeentefonds. De vergoeding in 2023 was € 129.000 hoger dan geraamd.

Onvoorziene uitgaven (voordeel € 50.000)

In de begroting 2023 is een bedrag opgenomen van € 103.500 voor onvoorziene uitgaven. Deze post is bij de 2e bestuursrapportage 2023 al voor € 53.500 afgeraamd. Het restant ad € 50.000 is in 2023 niet aangewend, zodat een voordeel ontstaat van € 50.000.

Stelpost algemene uitkering toekomstige verplichtingen cao-uitgaven (voordeel € 88.000)

In de begroting 2023 is een stelpost opgenomen voor toekomstige verplichtingen als gevolg van de nieuw afgesloten cao voor gemeenteambtenaren. Deze cao is ook van toepassing voor enkele verbonden partijen. In 2023 is aanwending van de volledige post niet nodig gebleken waardoor het restant van deze post kan vrijvallen in het saldo van de jaarrekening 2023. In 2023 resteert nog een bedrag van € 88.000 voor deze post.

Stelpost verrekening BCF (voordeel € 50.000)

In de begroting 2023 is een bedrag opgenomen van € 50.000 als stelpost op verrekening van het btw-compensatiefonds. Als alle gemeenten in Nederland gezamenlijk meer BTW compenseren dan in het fonds aanwezig is, vindt een verrekening plaats op de algemene uitkering. In 2023 heeft geen verrekening plaatsgevonden, zodat hier een voordelig saldo ontstaat van € 50.000.

Mutatie voorziening dubieuze debiteuren en oninbare belastingdebiteuren (nadeel 60.600)

Op basis van de per ultimo 2023 voorzienbare oninbare vorderingen heeft er een storting plaatsgevonden in de voorziening oninbare belastingdebiteuren van € 126.700, terwijl er € 58.000 begroot was. Aan de voorziening dubieuze debiteuren is er een bedrag van € 13.900 toegevoegd, terwijl er een storting van € 22.000 begroot was. Ten opzichte van de begrote bedragen betekent dit per saldo een nadeel van € 60.600.

Diversen

Kapitaallasten - afschrijvingen (voordeel € 565.800)

De werkelijke afschrijvingslasten 2023 (exclusief riolering) zijn € 565.800 lager dan begroot, hetgeen resulteert in een positief resultaat. De lagere afschrijvingslasten worden veroorzaakt door latentie in de uitvoering van een aantal projecten. Het benoemde voordeel van € 565.800 is exclusief € 72.700 voordeel op de afschrijvingslasten van riolering. Deze € 72.700 zijn meegenomen bij programma Beheer openbare ruimte.

Reserve afschrijvingslasten investeringen (nadeel € 156.200)

De afschrijvingslasten van een aantal investeringen worden gedekt uit de reserve afschrijvingslasten investeringen. Lagere afschrijvingslasten met betrekking tot deze investeringen betekent dat er ook een lagere inzet vanuit de reserve afschrijvingslasten investeringen nodig is, hetgeen een nadelig effect heeft op het jaarrekeningsaldo.

Treasury - rente (voordeel € 97.000)

Binnen het taakveld treasury is per saldo een voordeel behaald van € 70.000 op rente. Dit voordeel bestaat uit de ontvangen rente op uitgezette kasgeldleningen. Met het afsluiten van de kasgeldleningen is in totaal een bedrag ad € 7.400 betaald voor bemiddelingskosten. De geraamde betaalde rente bedroeg € 39.400. Aan de belastingdienst is € 5.000 betaald wegens rente op naheffingsaanslagen, zodat er € 34.400 minder betaald is aan rente dan begroot.

Administratieve rente (nadeel € 146.000)

Ten aanzien van de administratieve rente wordt opgemerkt: voor de berekening van het riooltarief wordt rekening gehouden met rentelasten. Door de lage rente gedurende het jaar 2023 wordt geen rente toegerekend aan riool. Dit betekent dat ten opzichte van de begroting € 146.000 niet doorberekend wordt.

4. Auditing en control

Programmaverantwoording

2023

4. Auditing en control

4.1 Termen

Doeltreffendheid	Wordt het beoogde doel/resultaat gerealiseerd?
Doelmatigheid	Wordt het beoogde doel/resultaat met zo min mogelijk geld gerealiseerd?
Rechtmatigheid	Wordt het beoogde doel/resultaat binnen de geldende wet- en regelgeving gerealiseerd?
Getrouwheid	Geeft de verantwoording een tijdig, juist en volledig beeld?

4.2 Audithuis

In de gemeente vindt auditing plaats door diverse organen, die gezamenlijk aangeduid worden als het audithuis. De organen van het audithuis voeren onderzoeken uit naar de doeltreffendheid, doelmatigheid, rechtmatigheid van het gevoerde bestuur, beleid en beheer. Ook naar de getrouwheid van de verantwoording die daarover wordt afgelegd.
Elk orgaan vindt zijn oorsprong in een specifiek juridisch kader, dat aangeeft namens welk orgaan er wat onderzocht moet worden. Dat betekent dat ieder orgaan een eigenstandige rol, bevoegdheid en verantwoordelijkheid heeft en aan een specifieke opdrachtgever rapporteert.
In onderstaande tabel wordt de opbouw van het audithuis samengevat:

Orgaan	Juridisch kader	Onderzoeksrichting	Opdrachtgever
Rekenkamercommissie	• Artikel 182 Gemeentewet • Verordening Rekenkamer Echt-Susteren 2023 d.d. 1 juni 2023.	Doelmatigheid Doeltreffendheid Rechtmatigheid	Raad
Externe accountant	• Artikel 213 Gemeentewet • Controleverordening ex art 213 Gemeentewet d.d. 9 november 2023	Getrouwheid Rechtmatigheid	Raad
Cluster Concern (team B&O)	• Artikel 213a Gemeentewet • Verordening ex art 213a Gemeentewet Echt-Susteren d.d. 9 november 2023	Doelmatigheid Doeltreffendheid	College
Cluster Interne Controle (team Financiën) [1])	• Financiële Verordening ex art 212 Gemeentewet Echt-Susteren d.d. 9 november 2023	Getrouwheid Rechtmatigheid	Management

[1]) vanaf 1 juli 2017 is interne controle ondergebracht in de Gemeenschappelijke Regeling Servicecentrum MER

De organen van het audithuis rapporteren in de eerste plaats aan hun respectievelijke opdrachtgever, maar uiteindelijk staan zij allen ten dienste van de gemeente Echt-Susteren als geheel en, van de continue verbetering van de gemeente in de brede zin.

In de volgende subparagrafen wordt ingegaan op de onderzoeken die door, namens of in samenwerking met organen van het audithuis zijn uitgevoerd in 2023.

4.2.1 Rekenkamercommissie

Volgens artikel 182 van de Gemeentewet onderzoekt de rekenkamer de doelmatigheid, de doeltreffendheid en de rechtmatigheid van het door het gemeentebestuur gevoerde bestuur.
Op 27 september 2022 heeft de Eerste Kamer het wetsontwerp “versterking decentrale rekenkamers” goedgekeurd. Bepaald werd dat elke gemeente per 1 januari 2023 een onafhankelijke rekenkamer diende te hebben. Er gold een overgangsjaar tot het einde van 2023.
De gemeenteraad van Echt-Susteren koos voor een zelfstandige lokale rekenkamer. De “Verordening rekenkamer Echt-Susteren 2023” werd op 1 juni 2023 vastgesteld, waarin is vastgelegd dat de rekenkamer bestaat uit één lid met daarnaast een klankbordgroep bestaande uit één vertegenwoordiger per raadsfractie. De voormalige rekenkamercommissie hield daarmee op te bestaan. Op 28 september 2023 werd de heer S.H.M. Strous benoemd als lid van de rekenkamer. Vanaf oktober 2023 werd nog

geen onderzoek afgerond, maar is gestart met de introductie van de rekenkamer bij de diverse gremia. In het laatste kwartaal van 2023 vonden verkennende gesprekken plaats ter voorbereiding op een eerste onderzoek door de nieuwe rekenkamer, waarbij de oplevering van dat onderzoeksrapport beoogd is voor de zomer van 2024.

4.2.2 Externe accountant

Volgens artikel 213 van de Gemeentewet wijst de raad een of meer accountants aan belast met de controle van de jaarrekening en het daarbij verstrekken van een controleverklaring en het uitbrengen van een rapport van bevindingen. De accountant controleert dus, in opdracht van de raad, de jaarrekening en verstrekt een verklaring waarin hij een oordeel geeft over het getrouwe beeld en de rechtmatigheid.

Controleprotocol 2023

De raad geeft in een controleprotocol aan binnen welke kaders de controle door de accountant moet plaatsvinden. Het controleprotocol 2023 is vastgesteld in de raadsvergadering van 7 maart 2024.

Aanwijzing accountant 2023-2026

Vanwege een 6-tal redenen besloten af te wijken van de voorgeschreven procedure en de aanbesteding enkelvoudig en onderhands te doen plaatsvinden. De opdracht voor de wettelijke controle van de jaarrekening voor de jaren 2019 tot en met 2022 is gegund aan BDO Audit & Assurance B.V. en deze is aangewezen als accountant belast met de controle van de jaarrekening, het verstrekken van een controleverklaring en het uitbrengen van een accountantsverslag.

De gemeenten Maasgouw, Echt-Susteren en Roerdalen, alsmede het Servicecentrum MER, hebben een gezamenlijke aanbesteding gedaan voor de uitvoering van de accountantsdiensten 2023-2026. Overeenkomstig het vigerende inkoopbeleid heeft de beoordelingscommissie de Europese aanbestedingsprocedure gevolgd. Op 1 juni 2023 heeft de gemeenteraad besloten om het accountantskantoor RSM Netherlands Accountants N.V. aan te wijzen als accountant voor de controle van de jaarrekeningen 2023, 2024, 2025 en 2026, met optionele verlenging van maximaal 4 jaar.

Interimcontrole: Managementletter 2023

In de Managementletter (ML) 2023 geeft de accountant de uitkomsten van zijn interimcontrole weer. De interimcontrole is in de eerste plaats gericht op de beheersorganisatie. Daarom is de managementletter ook gericht aan het college van burgemeester en wethouders en aan het management. Zij worden hierdoor in de gelegenheid gesteld om waar nodig bij te sturen op de beheersorganisatie, zodat de kans op fouten in de jaarrekening zo klein mogelijk is.

RSM werkt met de kleuren rood-oranje-groen bij de opmerkingen. Rood heeft direct aandacht nodig, oranje betreft een aandachtspunt op de middellange termijn en groen betreft een adviespunt om de administratieve organisatie verder te verbeteren. Deze informatie is bedoeld voor de directie en het college. De accountant heeft op een aantal punten ingezoomd:

Externe ontwikkelingen:

- de Wet open overheid;
- informatiebeveiliging bij de overheid (BIO en NIS2).

Interne ontwikkelingen:

- IT-beheersmaatregelen;
- beheersing van aanbestedingen;
- liquiditeitenplanning.

De ML is besproken met de accountantscommissie op 22 januari 2024.

Eindejaarscontrole: Rapport van bevindingen en controleverklaringen

In het Rapport van bevindingen geeft de accountant (BDO) de uitkomsten van zijn eindejaarscontrole weer. Hij vermeldt dat de in de programmarekening 2022 opgenomen balans en rekening van baten en lasten een getrouwe weergave laten zien van de financiële positie en het resultaat van de gemeente

Echt-Susteren. En ook dat het jaarverslag 2022 en de jaarrekening 2022 in overeenstemming met het Besluit Begroting en Verantwoording zijn ingericht.

4.2.3 Uitgevoerde onderzoeken

Door artikel 213a Gemeentewet en de daaruit voortvloeiende Verordening ex art 213a Gemeentewet Echt-Susteren d.d. 9 november 2023 moet het college periodiek onderzoek doen naar de doelmatigheid en doeltreffendheid van het door hem gevoerde bestuur. Deze onderzoeken zijn in 2023 intern uitgevoerd door derden, in samenwerking met of gecoördineerd door subcluster control of door derden.
Het subcluster control was in 2023 gepositioneerd als stafonderdeel onder directe aansturing van de gemeentesecretaris/algemeen directeur. De subcluster control kan zich in zijn rol echter volledig onafhankelijk opstellen, waardoor voldoende objectiviteit is gewaarborgd.

In 2023 zijn meerdere onderzoeken uitgevoerd die naar hun aard en/of inhoud gelabeld kunnen worden als onderzoeken vanwege artikel 213a Gemeentewet en de Verordening ex art 213a Gemeentewet Echt-Susteren, en dus (direct of indirect) gericht waren op de doelmatigheid en/of doeltreffendheid. De belangrijkste daarvan worden hierna kort toegelicht.

Onderzoeksresultaten BTW-labelling en mengpercentage

In 2023 is een fiscaal onderzoek opgestart. Het gaat om onderzoek naar de BTW-labelling en het mengpercentage BTW 2022. De onderzoeken zijn afgerond en de rapporten zijn ingediend bij de belastingdienst. De belastingdienst heeft de rapporten zonder opmerkingen vastgesteld.

Vennootschapsbelasting

In 2023 heeft de voorlopige aangifte plaatsgevonden van de vennootschapsbelasting over 2021. De aangifte over 2022 wordt naar verwachting medio 2024 afgerond. De aangiftes worden verzorgd door een externe fiscalist. Definitieve vaststelling van de aangiftes kan nog een paar jaar duren.

Onderzoek gesloten Beurzen

In 2021 is het onderzoek gestart naar het zogenaamde “gesloten Beurzen” principe. Het onderzoek kent een langere doorlooptijd en de verwachting is dat het medio 2024 wordt afgerond. Het onderzoek richt zich op:

- inzicht geven in de echte apparaatskosten van Servicecentrum MER en in de verdeling daarvan over de deelnemende gemeenten;
- inzicht geven in mogelijke marktwerking als gevolg van leveringen door de deelnemende gemeenten aan Servicecentrum MER, en de juridische, financieel-administratieve en fiscale consequenties daarvan.

Onderzoek team BOR - “groen in eigen beheer”

Met als doel een verbetering van de kwaliteit van onze openbare ruimte, beter in te spelen op lokale situaties en meer sturing op specifieke onderhouds- en beheersmaatregelen, is er eind 2022 door BOR een onderzoek gestart naar de mogelijkheden rondom de haalbaarheid van “groenonderhoud in eigen beheer” en overige onderhoudsmethoden. Aanvang 2023 heeft dit geleid tot een tussenrapport waarin zowel het volledig groenonderhoud in eigen beheer als het volledig groenonderhoud in extern beheer negatief geadviseerd worden. Een positief advies is gegeven over gebiedsgericht werken waarbij de bulkonderhoudswerkzaamheden door externe partners en de niet bulkwerkzaamheden deels door eigen teams wordt uitgevoerd. Door eigen teams in te zetten in aangewezen gebieden is de afhankelijkheid van partners aanzienlijk minder en kan er sneller en beter gestuurd worden op kwaliteit en lokale situaties. Medio 2023 is het onderzoek afgerond en zijn de voorbereidingen gestart om BOR in de juiste vorm te organiseren. Uitvoering van de transitie van BOR is voorzien vanaf 2024.

Onderzoek secretariaten

Door de gewijzigde samenstelling van het college wordt er een ander beroep gedaan op het bestuurssecretariaat en het teamsecretariaat. Het college had te maken met meerdere secretaresses terwijl er duidelijk behoefte ontstond aan één centraal aanspreekpunt per bestuurder. Daarbij is harmonisatie van werkwijzen gewenst. Daarnaast zijn er zowel administratieve als secretariële werkzaamheden bij het bestuurssecretariaat en de teamsecretariaten belegd waarbij de teamsecretariaten ook ondersteuning bieden aan de teams in de organisatie. Daarbij rees steeds meer

de vraag wat een goede taak- werkverdeling is en wat een passende omvang voor de ondersteuning is. Om hier inzicht in te krijgen is door een externe deskundige onderzoek gedaan naar behoeften, taken, capaciteit, taak- en werkverdeling en de organisatie van ondersteuning. Dit onderzoek resulteerde in inzicht en adviespunten zoals het positioneren van alle secretaresses in één cluster onder leiding van één leidinggevende, afspraken over werkzaamheden, training, vaste aanspreekpunten voor collegeleden en uitbreiding van het bestuurssecretariaat met 1,56 fte. In de loop van 2023 zijn de adviezen opgepakt en in 2024 worden deze verder geïmplementeerd.

Procesverbetering met Lean

De wereld verandert snel en is continu in beweging. De dienstverlening voor onze inwoners en bedrijven moet optimaal zijn. Het continu verbeteren is daarom een belangrijk speerpunt van de organisatie. Met de inrichting van procesmanagement ligt de focus op het goed kunnen vastleggen van processen en werkafspraken om de dienstverlening op peil te houden. Daarnaast is er een aanbod aan LEAN trainingen om onze medewerkers op te leiden. Met LEAN krijgt de medewerker de methodieken om te denken in klantwaarde én na te denken over het elimineren van verspillingen die geen waarde toevoegen voor de klant. De basis voor procesmanagement en LEAN is gelegd de afgelopen jaren en wordt voortgezet de komende jaren. Om de processen efficiënt vast te leggen, is er een systeem Engage beschikbaar. Dit systeem zorgt voor een basis van de processen, waarmee de medewerkers gezamenlijk de processen kunnen beschrijven en optimaliseren.

Overheidsontwikkelmodel (OOM-)positiebepaling

In 2023 is een MER-brede nulmeting uitgevoerd op basis van het Overheidsontwikkelmodel (OOM). Met deze nulmeting wordt op een objectieve manier het ‘volwassenheidsniveau’ van de MER organisaties in beeld gebracht. Het gaat daarbij om onze processen en de wijze van besturing en beheersing van de organisatie. Op basis van de uitkomsten is een gezamenlijk ontwikkelplan opgezet, dat de komende jaren wordt uitgevoerd.

ENSIA

ENSIA staat voor Eenduidige Normatiek Single Information Audit. Dit is een verplichte audit- en verantwoordingssystematiek die moet worden gevolgd voor het horizontaal toezicht (van de raad op het college) en het verticaal toezicht (van het rijk en/of de provincie op de gemeente). Via deze verplichte verantwoordingssystematiek moet de gemeente jaarlijks voor een aantal onderwerpen/processen aantonen dat ze in control is en dat wordt voldaan aan voor die onderwerpen/processen opgelegde normen. Dat gebeurt door zelfevaluaties en/of (externe) audits. In de jaarlijks verplichte zelfevaluatie op het gebied van gegevensveiligheid (ENSIA) verklaart het college in control te zijn. Een onafhankelijke audit over deze verklaring laat zien dat die verklaring juist is. Uit de evaluatie over 2023 komt naar voren dat de restrisico’s acceptabel zijn. Dit is ook gerapporteerd aan de betreffende toezichthoudende ministeries en uitvoeringsorganisaties van het rijk.

Gegevensveiligheid (informatiebeveiliging en privacy)

De term Gegevensveiligheid is de verzamelnaam voor informatiebeveiliging en privacy. Bij beide onderwerpen moet de gemeente Echt-Susteren minimaal voldoen aan wettelijke verplichtingen. Het gaat hier met name om de BIO (Baseline Informatiebeveiliging Overheid), de AVG (Algemene Verordening Gegevensbescherming) en de Wpg (Wet politiegegevens). De gemeente heeft hierbij een zorgplicht naar burgers, ondernemers en medewerkers. In onze aanpak staat risicobeheersing centraal en niet het uitsluiten van ieder laatste risico. Vanuit informatiebeveiliging kijken we vooral naar organisatie- of bestuurlijke risico’s, terwijl het bij privacy vooral gaat om het beheersen van risico’s voor burgers en medewerkers.
De regie op gegevensveiligheid en de invulling van de gegevensveiligheid adviesrollen zijn belegd bij SC MER. Vanuit SC MER worden uitvoeringsprojecten op gebied van gegevensveiligheid geïnitieerd en uitgevoerd, die zijn gericht op bewustwording van medewerkers, verbetering van organisatorische maatregelen in de processen van de organisatieteams en de doorontwikkeling van de technische maatregelen in de ICT omgeving. Aan de hand van kwartaalrapportages houden management, directie en bestuur vinger aan de pols bij de voortgang van gegevensveiligheid projecten en activiteiten.

In 2023 is het bewustwordingsprogramma voortgezet en is een onderzoek gestart naar verbetermogelijkheden. De bewustwordingsprogramma’s in de vier MER organisaties worden

geharmoniseerd. Hiervoor is een uitvoeringsproject opgenomen voor 2024. Daarnaast is meer ingezet op samenwerking tussen de MER organisaties bij het treffen van organisatorische maatregelen zoals het gezamenlijk uitvoeren van risicoanalyses. Verder zijn onze technische maatregelen doorontwikkeld, waardoor met name onze detectiemogelijkheden sterk zijn verbeterd.

5. Financiële positie

Programmaverantwoording

2023

5. Financiële positie

Het hoofdstuk financiële positie is geen verplicht hoofdstuk volgens het Besluit verantwoording provincies en gemeenten (BBV). De informatie die voorgaande jaren in dit hoofdstuk vermeld stond, was ook te vinden in deel II van de jaarrekening of was al vermeld in de verplichte paragrafen. Om een start te maken met het "dunner" maken van de P&C producten is er voor gekozen om van dit hoofdstuk een "jaarrekening in één oogopslag" van te maken.

De inkomsten van in 2023 zijn € 127 miljoen. Veruit het grootste deel ontvangen we van het rijk Hieronder staan de belangrijkste inkomsten vermeld. De post overige inkomsten bevat onder anderen de onttrekking vanuit de reserves, huren en pachten.

Inkomsten (x € 1 miljoen)	Rekening 2023
Inkomsten vanuit het rijk	
Algemene uitkering (incl. deelfondsen)	€ 67,0
Bijstandsuitkeringen	€ 7,9
Lokale heffingen	
Onroerende zaakbelastingen	€ 7,5
Afvalstoffenheffing	€ 3,1
Rioolrechten	€ 4,5
Leges	€ 2,3
Overige heffingen	€ 0,8
Overige inkomsten	
Dividend/rente	€ 1,5
Economische zaken en grondexploitaties	€ 3,4
Overige inkomsten (incl. reserves)	€ 29,5
Totaal	**€ 127,5**

De uitgaven per programma zien er als volgt uit. Hierbij is ook inzichtelijke gemaakt hoeveel we als gemeente per inwoner per programma uitgeven.

Uitgaven	Rekening 2023	Per inwoner
	(x € 1 miljoen)	
Bevolking en Bestuur	€ 7,7	€ 241
Openbare orde en veiligheid	€ 3,3	€ 104
Beheer openbare ruimte	€ 16,0	€ 499
Onderwijs	€ 2,0	€ 63
Cultuur & Sport	€ 5,2	€ 162
Sociaal Domein	€ 52,3	€ 1.628
Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting	€ 1,5	€ 48
Omgevingsrecht	€ 4,5	€ 140
Economische Zaken en grondexploitaties	€ 6,8	€ 213
Algemene dekkingsmiddelen	€ 17,0	€ 532
Overhead	€ 8,9	€ 276
Totaal	**€ 125,2**	

Het totaaloverzicht van baten en lasten van alle programma's staat in onderstaande tabel. Dit is een samenvatting van de jaarrekening 2023. Het saldo van de jaarrekening 2023 is € 2.347.093 is positief.

Jaarrekening 2023	Primitieve begroting 2023	Bijgestelde begroting 2023	Rekening 2023
Lasten	87.377.559	109.366.106	103.611.554
Baten	86.858.845	108.906.920	110.800.984
Gerealiseerde totaal van saldo van baten en lasten	518.714	459.186	-7.189.430
Storting reserves	1.843.223	13.750.067	21.597.405
Onttrekking reserves	2.042.235	14.241.838	16.755.068
Mutaties van de reserves	-199.012	-491.771	4.842.337
Totaal lasten	88.901.080	123.148.758	125.208.959
Totaal baten	88.901.080	123.148.758	127.556.052
Gerealiseerde resultaat	0	0	-2.347.093

Hieronder een overzicht van de reserves. De algemene reserve is gestegen om te voldoen aan de norm van het weerstandsvermogen.

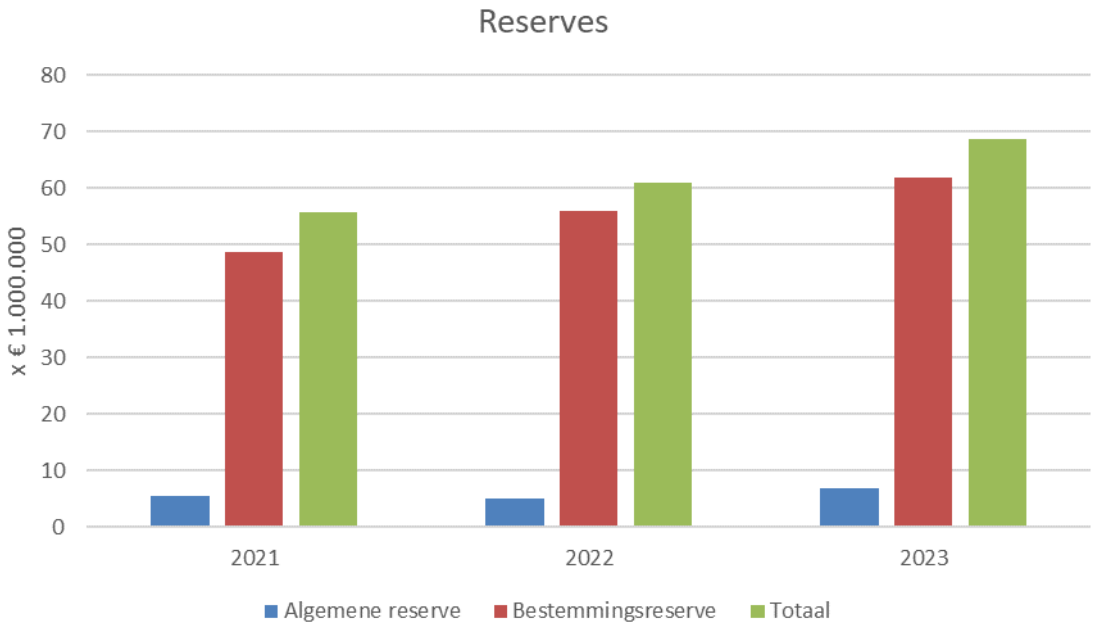

In het volgende overzicht staat het verloop van de voorzieningen. Er zijn in de gemeente voorzieningen opgenomen voor onder andere afvalverwijdering en -verwerking, riolering en diversen soorten onderhoud.

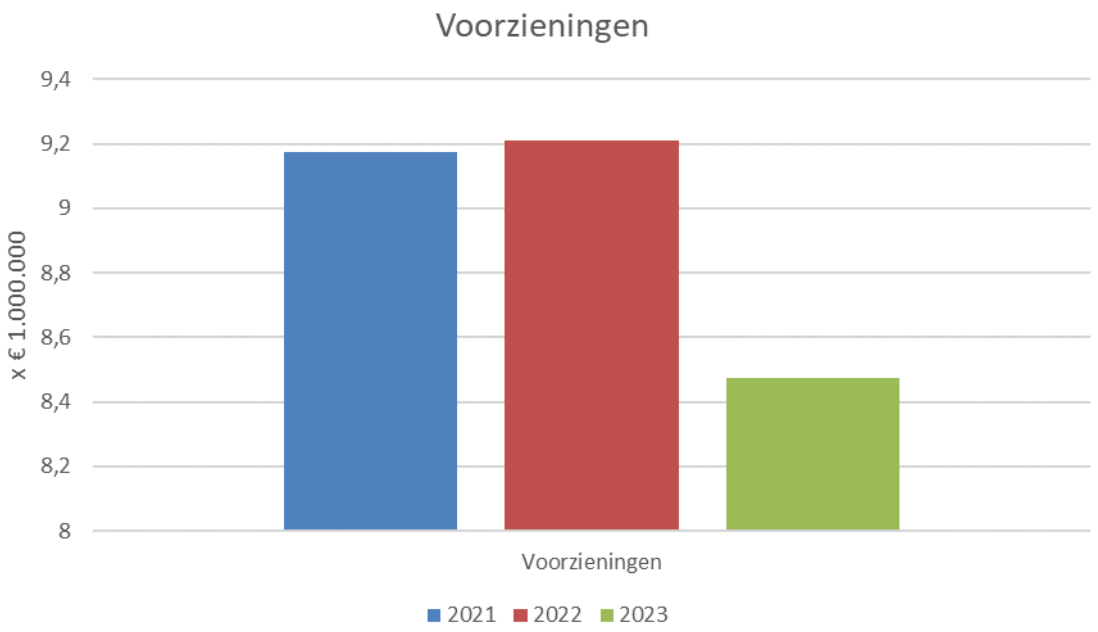

Ondanks dat het begroot exploitatietotaal jaarlijks stijgt, daalt het saldo van de geldleningen.

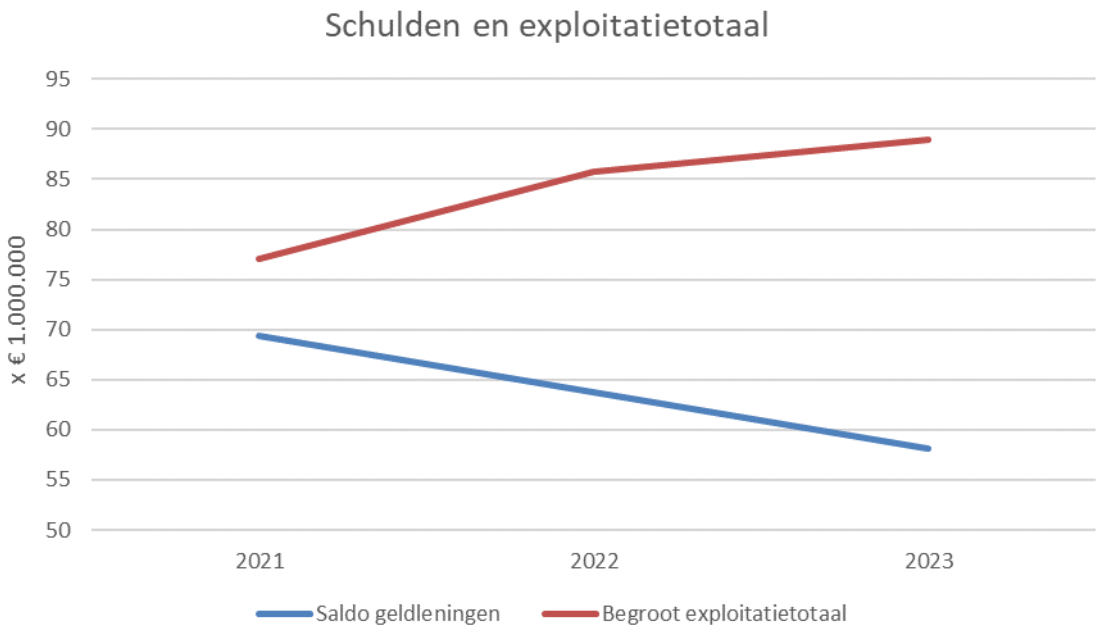

Hoe doen we het dan als gemeente ten opzichte van andere gemeenten? Onderstaande grafiek geeft aan wat de woonlasten zijn van de gemeente ten opzichte het Limburgse en Nederlandse gemiddelde. Het gaat om de cijfers van een meerpersoonshuishouden met eigen woning (bron: Coelo Atlas). Hieruit blijkt dat de gemeente onder het Limburgse gemiddelde zit voor de lokale lastendruk.

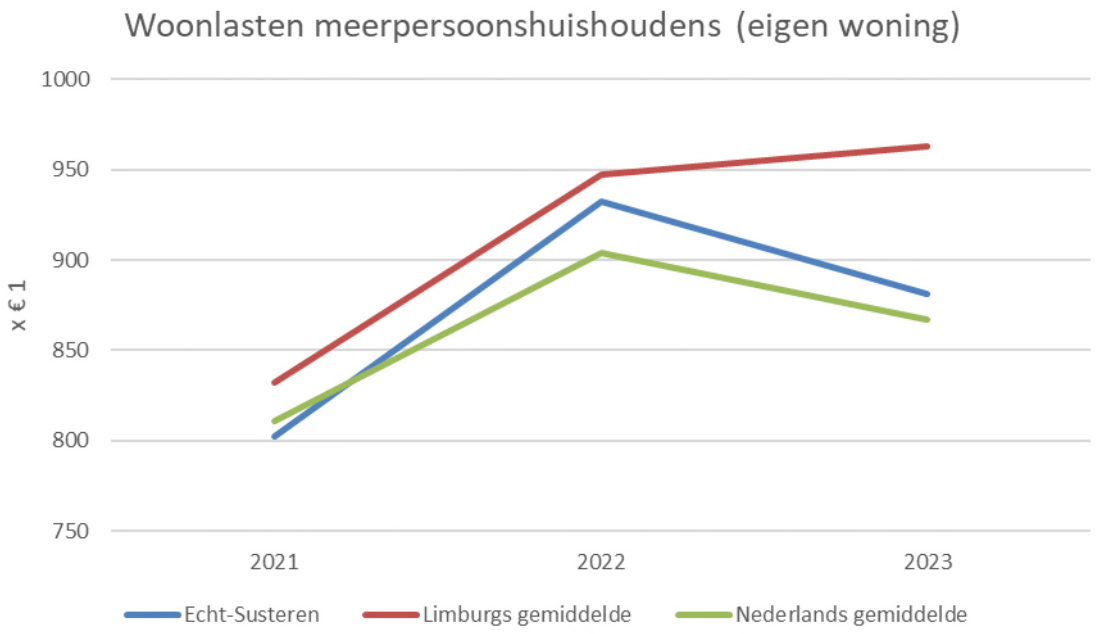

Op 31 december 2023 stonden 32.060 ingeschreven in onze gemeente. De verdeling per kern is als volgt:

Kern	Aantal inwoners
Susteren	7.012
Dieteren	804
Roosteren	1.502
Echt	7.802
Maria Hoop	1.348
Peij	7.200
Nieuwstadt	3.314
Sint Joost	1.412
Koningsbosch	1.666
	32.060

6. Aanwending post onvoorzien

Programmaverantwoording

2023

6. Aanwending post onvoorzien

Overzicht post onvoorziene uitgaven 2023	
Primitieve begroting	**€ 103.500**
2e bestuursrapportage 2023: Vrijvallen ongebruikt saldo	- € 53.500
Saldo 31 december 2023	**€ 50.000**

7. Programma’s

Programmaverantwoording

2023

7.1 Bevolking en bestuur

Programma 1: bevolking en bestuur

7.1 Bevolking en bestuur

Doelstelling	Paragrafen	Reikwijdte
• een optimale dienstverlening aan de inwoner waarbij uitvoering wordt gegeven aan de wettelijke taken die de gemeente uitvoert • het betrekken van de inwoner bij het gemeentelijk beleid en beleidsvoornemens • het aanbieden van betrouwbare vraag-, gebieds- en zaakgerichte transparante dienstverlening tegen zo laag mogelijke kosten voor de klant • een eigentijdse, open en transparante vorm van besturen om de majeure taken en uitdagingen die in het verschiet liggen, uit te voeren • als bestuur een betrouwbare samenwerkingspartner vormen, die afspraken nakomt en helder communiceert, zowel richting inwoners als gemeenteraad. • hoogste aandacht voor integriteit, zowel in de contacten met inwoners, verenigingen en bedrijven, als richting de eigen organisatie • samen met onze maatschappelijke partners werken aan de gemeente die Echt-Susteren wil zijn, namelijk het *'Smalste stukje Nederland'*, waar het goed wonen, werken en recreëren is	• Lokale heffingen • Weerstandsvermogen en risicobeheersing • Bedrijfsvoering **Verbonden partijen** • Servicecentrum MER • Inkoopcentrum Zuid **Reserves en voorzieningen** • Reserve verkiezingen • Voorziening pensioenverplichting bestuurders	Het programma bevolking en bestuur omvat de volgende producten: 1. Deelbegroting bestuur (gemeenteraad) 2. Bestuur (college) 3. Verkiezingen 4. Burgerlijke stand (inclusief begraafplaatsen) 5. Basisregistratie personen (incl. reisdocumenten niet-ingezetenen) 6. Doorontwikkeling (e)dienstverlening
Gemeentelijke wet- en regelgeving		
• Beheerregeling Basisregistratie Personen (BRP) • Beheerregeling waardedocumenten • Beheerverordening gemeentelijke begraafplaatsen 2014 • Informatiebeveiligingsplan BRP en waardedocumenten • Inspraakverordening 2004	• Reglement burgerlijke stand • Reglement van orde raad Echt-Susteren 2020 • Verordening algemene begraafplaatsen Echt-Susteren 2018 • Tarieventabel leges 2023 • Uitvoeringshandboek bij het informatiebeveiligingsplan BRP en waardedocumenten	• Verordening raadscommissies Echt-Susteren 2020 • Verordening op de rekenkamercommissie 2015 • Verordening op het onderzoeksrecht van de raad • Verordening rechtspositie wethouders, raads- en commissieleden

7.1 Bevolking en bestuur

• Nadere regels begraafplaats 2020 • Privacyregelement BRP • Privacyreglement curatele administratie • Privacyreglement gezag-administratie	• Verordening accountantscommissie gemeente Echt-Susteren 2014 • Verordening BRP • Verordening commissie bezwaarschriften 2014 • Verordening elektronische kennisgeving	• Verordening tot toekenning gemeentelijke onderscheidingen • Verordening voor de controle op het financieel beheer en op de inrichting van de financiële • organisatie van de gemeente Echt-Susteren 2017
Gemeentelijke wet- en regelgeving		
• Privacyreglement registratie rijbewijzen • Privacyreglement uitsluiting kiesrecht • Privacyreglement verklaringen over gedrag • Rechtspositieregeling voor babs[1]) van de gemeente Echt-Susteren	• Verordening fractieondersteuning 2018 • Verordening functioneringsgesprekken burgemeester	• Verordening werkgeverscommissie griffie 2020

1. Deelrekening bestuur (gemeenteraad)	**Portefeuillehouder Burgemeester dr. J.W.M.M.J. Hessels**		
	Realisatie 2022	**Begroting 2023**	**Realisatie 2023**
De uitgaven voor het functioneren van de gemeenteraad worden in een afzonderlijke rekening ter vaststelling aan de gemeenteraad aangeboden.	€ 759.655	€ 767.785	€ 763.774
Totaal	**€ 759.655**	**€ 767.785**	**€ 763.774**

2. Bestuur (college)	**Portefeuillehouder Burgemeester dr. J.W.M.M.J. Hessels**	
Wat hebben we bereikt?	**Wat hebben we ervoor gedaan?**	**Wanneer heeft realisatie plaatsgevonden?**
• Transparante beleidsvoering	• Gemeenteraad actief geïnformeerd via raadsinformatiebrieven, raadsconferenties en het geven van inlichtingen.	Continu

[1]) Buitengewoon ambtenaar burgerlijke stand (babs)

7.1 Bevolking en bestuur

2. Bestuur (college)		Portefeuillehouder Burgemeester dr. J.W.M.M.J. Hessels
Wat hebben we bereikt?	**Wat hebben we ervoor gedaan?**	**Wanneer heeft realisatie plaatsgevonden?**

• Toegankelijke informatiekanalen en -stromen voor de verschillende doelgroepen van de gemeente Echt-Susteren (inwoners, ondernemers, bezoekers en gemeenteraad)	• Een zo groot mogelijke groep inwoners, bedrijven en bezoekers bereikt door:
	  • Het handhaven en waar mogelijk nog breder inzetten van digitale informatieverstrekking;
	  • Het waar mogelijk intensiveren en in gebruik nemen van nieuwe (sociale) mediakanalen;
	  • Het maken van meer video's, animaties en infographics om gemeentelijke activiteiten duidelijk en onderscheidend via digitale kanalen onder de aandacht te brengen;
	  • Digitaal te communiceren en dit te optimaliseren op basis van een media-onderzoek. Op basis hiervan zijn de mogelijkheden (in lijn met het afbouwen van gedrukte media) in kaart gebracht op basis van data en behoeften van inwoners.
	• Doelgroepgericht te communiceren door optimale inzet van visuele ondersteuning, digitale kanalen campagnes en persoonlijk afgestemde advertenties.
		Continu

• Gemeente aantrekkelijker maken voor toeristen, inwoners en ondernemers.	• Een zo groot mogelijke groep inwoners, bedrijven en bezoekers bereikt door:
	  • Het handhaven en waar mogelijk nog breder inzetten van digitale informatieverstrekking;
	  • Het waar mogelijk intensiveren en in gebruik nemen van nieuwe (sociale) mediakanalen;
	  • Het maken van meer video's, animaties en infographics om gemeentelijke activiteiten duidelijk en onderscheidend via digitale kanalen onder de aandacht te brengen;
	  • Digitaal te communiceren en dit te optimaliseren op basis van een media-onderzoek. Op basis hiervan zijn de mogelijkheden (in lijn met het afbouwen van gedrukte media) in kaart gebracht op basis van data en behoeften van inwoners.
	• Doelgroepgericht te communiceren door optimale inzet van visuele ondersteuning, digitale kanalen campagnes en persoonlijk afgestemde advertenties.
	• De gemeente is aantrekkelijker gemaakt voor toeristen, inwoners en ondernemers door de volgende factoren:
	  • De voortzetting van de samenwerking met partnerorganisaties en gemeente-overstijgende promoties.
	  • Intensivering van gebruik van publicatie- en monitoringinstrumenten.
	  • Optimaliseren en doorontwikkelingen van website HSSNL.
	  • De vernieuwing en uitbreiding van bestaande producten (van HSSNL) voor inwoners
		Continu

7.1 Bevolking en bestuur

2. Bestuur (college)		Portefeuillehouder Burgemeester dr. J.W.M.M.J. Hessels
Wat hebben we bereikt?	**Wat hebben we ervoor gedaan?**	**Wanneer heeft realisatie plaatsgevonden?**
	en bezoekers. • Door het breed verstrekken en promoten van de lokale cadeaubon met een impuls voor de lokale economie als gevolg.	
• Participatietechnieken om bottom-up processen te activeren in de belangrijkste overheidsprocessen	• Verschillende platformen bij de beleids- en planvorming (onder meer klankbordgroepen, dorpsraden en ondernemersverenigingen) betrokken. Ook inwoners zijn betrokken bij gemeentelijke besluitvorming via informatie- en inspraakavonden.	2023
• Interne & externe bewustwording over Cittaslow-filosofie	• Het Cittaslow-gedachtegoed is vertaald naar passende overkoepelende strategische kaders met daarin een missie, visie en kernwaarden (verbindend, integer, toekomstbestendig en ambitieus). • Grensoverschrijdende – ook zijnde Euregionale – contacten in het Cittaslow-netwerk zijn uitgebreid en onderhouden.	Continu
• Integreren Het Smalste Stukje als onderdeel van Cittaslow	• Het concept van het Smalste Stukje is verbreed binnen de filosofie van Cittaslow. Dit concept is nader ingevuld en wordt nog verder uitgewerkt.	Continu
Cittaslow		
• Intensievere samenwerking voortgezet met organisaties en overheden die bij de uitvoering van internationale samenwerking de waarden van Cittaslow toepassen en uitdragen.	De gemeente heeft zich actief ingezet voor het (verder) versterken van de banden met onze buurgemeenten. De gemeente Selfkant is afgelopen jaar officieel toegetreden tot het Cittaslow-netwerk, waardoor voor het eerst een trilaterale Cittaslow-samenwerking over de landsgrenzen heen is ontstaan (Maaseik, Echt-Susteren en Selfkant). Onze gemeente heeft ook een grote rol gespeeld in het voorafgaande traject bij de totstandkoming van het lidmaatschap van Selfkant.	Continu
• Positionering Nieuwstadt en Echt-Susteren op de Europese kaart	De samenwerking binnen en deelname aan het jaarlijkse treffen van de arbeitsgemeinschaft “Neustadt in Europa” (samenkomst van alle 39 “Nieuwsteden” van Europa) is gecontinueerd. In opmaat naar 2027 wanneer dit evenement in Nieuwstadt in Echt-Susteren plaatsvindt, zijn al voorbereidingen getroffen. • Ondernemers hebben wederom met steun en facilitering van de gemeente met een aantal lokale streekproducten (zoals worst, kaas, bieren en stroop) deelgenomen aan de Kunigundenmarkt, een adventmarkt in Neustadt an der Weinstraße. De gemeente heeft hen daarbij voorzien van promotiemateriaal van Het Smalste Stukje Nederland. • Veelvuldig is er contact geweest met de partnerstad, op bestuurlijk en ambtelijk vlak. Dit laatste geldt ook voor het onderhouden van het netwerk en de samenwerking in het kader van Cittaslow, met name met beide buurgemeenten aan weerszijden van de	2023

7.1 Bevolking en bestuur

2. Bestuur (college)		Portefeuillehouder Burgemeester dr. J.W.M.M.J. Hessels
Wat hebben we bereikt?	**Wat hebben we ervoor gedaan?**	**Wanneer heeft realisatie plaatsgevonden?**
	grens.	

Indicatoren/kengetallen	Realisatie 2022	Begroting 2023	Realisatie 2023
Inzet social media (binnen beschikbare communicatiemiddelen)	75%	80%	85%
Verbreding naamsbekendheid Smalste Stukje	75%	80%	80%
Uitingen van het 'merk' HSSNL breder inzetten en cross mediaal insteken	75%	80%	85%
Verhogen en verbreden integratie van toeristisch profiel binnen en buiten gemeente	85%	85%	85%
Verhogen ondersteunende videocontent bij berichtgeving	25%	30%	30%

3. Verkiezingen		Portefeuillehouder Burgemeester dr. J.W.M.M.J. Hessels
Wat hebben we bereikt?	**Wat hebben we ervoor gedaan?**	**Wanneer heeft realisatie plaatsgevonden?**
Goed georganiseerde verkiezingen.	• Organisatie provinciale statenverkiezingen en waterschapsverkiezingen op 15 maart 2023. • Daarnaast de organisatie van de Tweede Kamerverkiezingen op 22 november 2023. • Bij de Tweede Kamerverkiezingen voor het eerst centrale stemopneming.	2023 Kwartaal 4 2023
Cittaslow		
Politieke participatie van onze inwoners	• Inzet eigen ambtenaren, collega's van het Servicecentrum MER en burgerleden op de stembureaus. • In elke kern minstens één stembureau aanwezig. • Toegankelijkheid voor alle stembureaus binnen de gemeente	2023

Indicatoren/kengetallen	Realisatie 2022	Begroting 2023	Realisatie 2023
Provinciale Staten en Waterschappen	-		-

7.1 Bevolking en bestuur

Indicatoren/kengetallen	Realisatie 2022	Begroting 2023	Realisatie 2023
• Opkomst (Provinciale Staten)	-		56,5%
• Opkomst (Waterschappen)	-		53,4%
Tweede Kamer	-		77,61%
Gemeenteraad	56,6%		-
Europees Parlement	-		-

4. Burgerlijke stand (Inclusief begraafplaatsen)		Portefeuillehouder Burgemeester dr. J.W.M.M.J. Hessels
Wat hebben we bereikt?	**Wat hebben we ervoor gedaan?**	**Wanneer heeft realisatie plaatsgevonden?**
Een optimale dienstverlening van de burgerlijke stand.	• Kwalitatief goede en tijdige dienstverlening van de burgerlijke stand • eDiensten beschikbaar voor het online opvragen van stukken van de burgerlijke stand • Aangifte overlijden voor uitvaartondernemers via eHerkenning. • Geboorteaangifte voor geboortes in onze gemeente via DigiD.	Continu
Optimaal beheer gemeentelijke begraafplaatsadministratie.	• Beheer begrafenisadministratie kwalitatief goed en efficiënt.	Continu

Indicatoren/kengetallen	Realisatie 2022	Begroting 2023	Realisatie 2023
Aantal kosteloze huwelijken/partnerschappen	52	40	38
Aantal huwelijken/partnerschappen	122	80	101
Aantal geboorteakten	23	25	21
Aantal erkenningen	133	110	112
Aantal overlijdensakten	355	300	362
Geboorten, per 1.000 inwoners	7,8	6,6	7,4
Sterften, per 1.000 inwoners	13,8	11,2	12,9

7.1 Bevolking en bestuur

5. Basisregistratie personen (inclusief reisdocumenten niet-ingezetenen)		Portefeuillehouder Burgemeester dr. J.W.M.M.J. Hessels
Wat hebben we bereikt?	**Wat hebben we ervoor gedaan?**	**Wanneer heeft realisatie plaatsgevonden?**
Optimaal beheer van de gegevens in de BRP (Basisregistratie personen).	• Een juiste inrichting, werking en beveiliging van de basisregistratie personen volgens de daarvoor bepalende regelgeving. • Uitbreiding diverse eDiensten op het gebied van burgerzaken. • Inrichting van diverse beveiligingsmaatregelen en de overige aspecten van het aanvraag- en uitgifteproces reisdocumenten volgens de daarvoor bepalende regelgeving. • Adequate aanpak adresfraude door gedegen adresonderzoek en deelname aan het lokaal overleg, flexteam en de Landelijke Aanpak Adreskwaliteit (LAA). • Met een goed resultaat afgeronde zelfevaluatie volgens de Wet basisregistratie personen en de zelfevaluatie paspoorten en Nederlandse identiteitskaarten.	Continu
Een kwalitatieve- en kwantitatieve formatie.	• Extra tijdelijk personeel ter voorbereiding op de paspoortpiek.	Continu

Indicatoren/kengetallen	Realisatie 2022	Begroting 2023	Realisatie 2023
Rijbewijzen	2.271	2.500	2206
Paspoorten [1] [2]	1.323	400	1385
Nederlandse Identiteitskaart (NIK) [1] [2]	481	300	336
Nederlandse Identiteitskaart t/m 17 jaar [1] [2]	854	200	676
Paspoort niet-ingezetenen [1]	950	520	1006
NIK niet-ingezetenen [1]	220	300	166
NIK niet-ingezetenen t/m 17 jaar [1]	257	150	194
Uittreksel BRP	781	650	822
Afschrift Burgerlijke Stand	547	400	597
Verklaring Omtrent Gedrag (VOG)	165	300	132
Vestiging inwoners, per 1.000 inwoners	64,5	50	51,8
Vertrek inwoners, per 1.000 inwoners	50,9	50	43,9

[1] Vanaf 2024 nemen de reisdocumenten toe naar het niveau van 2014 (jaar dat geldigheidsduur van 5 naar 10 jaar is gegaan. Toekomstige (digitale) ontwikkelingen kunnen van invloed zijn op de aantallen. Vanaf 2024 zijn vernieuwingen van reisdocumenten weer op basis van eigen gegevens te voorspellen.
[2] Cijfers op basis van rekenmodel ministerie Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. In de 2de bestuursrapportage is reeds aangegeven dat er meer

7.1 Bevolking en bestuur

Indicatoren/kengetallen	Realisatie 2022	Begroting 2023	Realisatie 2023
reisdocumenten zijn afgegeven en is het budget bijgeraamd. Oorzaak hiervan is dat mensen eerder hun documenten hebben vervangen ivm de aankomende paspoortpiek.			

6. Doorontwikkeling (e)dienstverlening		Portefeuillehouder Burgemeester dr. J.W.M.M.J. Hessels
Wat hebben we bereikt?	**Wat hebben we ervoor gedaan?**	**Wanneer heeft realisatie plaatsgevonden?**
Tevreden klanten over: • de geleverde producten en diensten • de kanalen waarlangs de producten en diensten worden aangeboden (website, balie, telefoon, etc.) • de afhandeltermijnen • het contact met de gemeente • de communicatie vanuit de gemeente, zowel proactief als reactief • het informatieaanbod	• Er is in 2023 een Programma Dienstverlening opgesteld. Dit programma geeft de komende jaren (2023-2027) richting aan ons doel om een toekomstbestendige dienstverlenende organisatie te zijn. Een organisatie die in kan spelen op de veranderende behoeften van de samenleving. In dit programma staan twee speerpunten centraal; ken je inwoner en alle medewerkers hebben dienstverlenings DNA. Beide noodzakelijk om passende dienstverlening te kunnen leveren aan onze inwoners. Onderzocht is: - Wat er landelijk speelt op het gebied van dienstverlening; - Wat er nodig is om passende dienstverlening te kunnen bieden; - Welke wet- en regelgeving op ons afkomt; - Welke middelen ingezet kunnen worden om onze inwoners beter te leren kennen; - Hoe we het dienstverlenings DNA bij onze medewerkers kunnen vergroten. • Er is een begin gemaakt met het verbeteren van onze gastvrijheid, bijvoorbeeld door het ontwikkelen van een welkomstpakket en geboortepakket. • De samenwerking met gemeente Maasgouw, gemeente Roerdalen en het Servicecentrum MER is versterkt. De programmamanagers Dienstverlening zoeken actief de samenwerking op. Daar waar het kan wordt gezamenlijk opgetrokken. De ontwikkeling en implementatie van gemeente overstijgende opgaven geschiedt in één keer. Denk hierbij aan bijvoorbeeld wet- en regelgeving. Dat scheelt tijd en geld. Er wordt gekeken hoe dat het beste ingericht kan worden.	2023
Verder verbeterde digitale of online dienstverlening	• De digitale producten- en dienstencatalogus (PDC) op de website is doorontwikkeld op basis van actuele behoeften van inwoners en bedrijven; • Onderzocht zijn de mogelijkheden van inzet van o.a. nieuwe technologieën, sociale media, webcare oplossingen en moderne communicatieplatformen.	Continu
Geborgde kwaliteit en continuïteit van dienstverlening door	• Er is regie gevoerd op de kwaliteit en continuïteit van de dienstverlening door uitvoeringsorganisaties aan onze klanten op basis van de door de gemeente gestelde	Continu

7.1 Bevolking en bestuur

6. Doorontwikkeling (e)dienstverlening		Portefeuillehouder Burgemeester dr. J.W.M.M.J. Hessels
Wat hebben we bereikt?	**Wat hebben we ervoor gedaan?**	**Wanneer heeft realisatie plaatsgevonden?**
uitvoeringsorganisaties, zoals o.a. Servicecentrum MER.	kwaliteitsnormen; • Er is zowel op bestuurlijk als op ambtelijk niveau geïnvesteerd in een goede samenwerking en afstemming met uitvoeringsorganisaties.	
Cittaslow		
Gebruik van ICT in de ontwikkeling van interactieve diensten voor de inwoners en de toeristen		
Digitale dienstverlening en – toegankelijkheid die voldoen aan de wettelijke eisen.	• Er heeft continu monitoring plaatsgevonden of de gemeentelijke website en apps voldoen aan de eisen van de webrichtlijnen/DigiToegankelijk (WCAG 2.1, Niveau AA); In MER-verband: • De digitale toegankelijkheid is geoptimaliseerd; • Binnen de samenwerking zijn projectleiders aangewezen om de Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer (Wmebv) en de Wet Digitale Overheid te implementeren voor alle vier de organisaties.	Continu 2023
Verder verbeterde digitale dienstverlening aan inwoners	• Het digitale kanaal is ingezet om de belasting van de analoge kanalen (balie, telefoon en post) te verminderen; • Social media (Facebook en Twitter) zijn ingezet om informatie te delen met onze inwoners. • In alle communicatie is verwezen naar de digitale kanalen om het gebruik ervan te promoten.	Continu
Digitaal verzorgde informatievoorziening aan de toerist	• Aanbieden van basisinformatie over de mogelijkheden voor de toerist in de gemeente, op de website www.hetsmalstestukjenederland.nl. • De website www.hetsmalstestukjenederland.nl actueel houden in nauwe samenwerking met de toeristische ondernemers in onze gemeente.	Continu

Indicatoren/kengetallen	Realisatie 2022	Begroting 2023	Realisatie 2023

7.1 Bevolking en bestuur

Wat heeft het gekost?

Bevolking en Bestuur	Primitieve begroting 2023	Bijgestelde begroting 2023	Rekening 2023
Lasten	7.423.338	8.496.854	7.690.408
Baten	388.769	534.769	829.679
Gerealiseerde totaal van saldo van baten en lasten	7.034.569	7.962.085	6.860.729
Storting reserves	16.000	21.000	21.000
Onttrekking reserves	14.000	38.000	38.000
Mutaties van de reserves	2.000	-17.000	-17.000
Totaal lasten	7.439.338	8.517.854	7.711.408
Totaal baten	402.769	572.769	867.679
Gerealiseerde resultaat	7.036.569	7.945.085	6.843.729

7.2 Openbare orde en veiligheid

Programma 2: openbare orde en veiligheid

7.2 Openbare orde en veiligheid

Doelstelling	Paragrafen	Reikwijdte
Een veilige leefomgeving voor de inwoner. Het Integraal Veiligheidsplan (IVP) 2023-2026 met bijbehorend uitvoeringsplan is vastgesteld. In de periode 2023-2026 wordt uitvoering gegeven aan de going concern taken en de volgende speerpunten: • Casuïstiek Zorg en Veiligheid • Ondermijning • Digitale Veiligheid	• Lokale heffingen • Weerstandsvermogen en risicobeheersing • Bedrijfsvoering **Verbonden partijen** • Veiligheidsregio Limburg-Noord • Anti discriminatievoorziening Limburg • Bureau Halt **Reserves en voorzieningen** Geen	Het programma Openbare orde en veiligheid omvat de volgende producten: • Bijzondere wetten • Integraal veiligheidsbeleid • Rampenbestrijding

Gemeentelijke wet- en regelgeving en beleidskaders		
• Algemeen Plaatselijke Verordening (APV) • Beleidsplan Veiligheidsregio Limburg-Noord • Beleidsplan Politie eenheid Limburg • Beleidsregel aanpak overlast • BIBOB-beleid • Brandbeveiligingsverordening 2012 • Coffeeshopbeleid • Convenant geïntegreerde aanpak georganiseerde misdaad • Damoclesbeleid (bestuurlijke aanpak overtreding Opiumwet)	• Dekkingsplan Veiligheidsregio Limburg-Noord • Evenementenbeleid • Horecaconvenant • Integraal veiligheidsbeleid • Jaarplan Veiligheidshuis • Jaarplan buurtbemiddeling • Opleidings- en oefenactiviteitenplan • Procesbeschrijving Tijdelijk Huisverbod • Prostitutiebeleid	• Rampenbestrijdingsplan hoogwater Maas • Regionaal Crisisplan • Repressief brandweerorganisatieplan • Uitvoeringsplan Burgernet

1. Bijzondere wetten		Portefeuillehouder Burgemeester dr. J.W.M.M.J. Hessels
Wat hebben we bereikt? Door het vaststellen van het IVP 2023-2026 zijn de onderwerpen gewijzigd t.o.v. de begroting 2023.	**Wat hebben we ervoor gedaan?**	**Wanneer heeft realisatie plaatsgevonden?**
Een veilige omgeving zonder overlast en gevaar voor de omgeving. Geen illegale praktijken en het beperken	• De Wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaarbestuur (Bibob) is ingezet bij risicovergunningen (19 vergunningen).	Continu

7.2 Openbare orde en veiligheid

1. Bijzondere wetten		Portefeuillehouder Burgemeester dr. J.W.M.M.J. Hessels
Wat hebben we bereikt? Door het vaststellen van het IVP 2023-2026 zijn de onderwerpen gewijzigd t.o.v. de begroting 2023.	**Wat hebben we ervoor gedaan?**	**Wanneer heeft realisatie plaatsgevonden?**
van risico's.		
Bestuurlijke aanpak van overtredingen van de Opiumwet (naast de strafrechtelijke aanpak).	• In 2016 is het Damoclesbeleid Echt-Susteren aangescherpt. Bij overtredingen van de Opiumwet wordt niet gewaarschuwd maar wordt bij zowel woningen als lokalen direct gesloten. Deze bestuursrechtelijke maatregel is bij alle (10 sluitingen) overtredingen van de Opiumwet uitgevoerd.	Continu

Indicatoren/kengetallen	Realisatie 2022	Begroting 2023	Realisatie 2023
Percentage Bibob-toetsen naar aanleiding van beleidsuitgangspunten. O.a. afhankelijk van aangevraagde (risico)vergunningen.	100% (13 toetsen)	100%	100% (19 toetsen)
Percentage bestuursrechtelijke maatregelen uitgevoerd n.a.v. overtredingen van de Opiumwet. O.a. afhankelijk van de door de politie geconstateerde overtredingen.	100% (15 maatregelen)	100%	100% (10 maatregelen

2. Integraal veiligheidsbeleid		Portefeuillehouder Burgemeester dr. J.W.M.M.J. Hessels
Wat hebben we bereikt? Door het vaststellen van het IVP 2023-2026 zijn de onderwerpen gewijzigd t.o.v. de begroting 2023.	**Wat hebben we ervoor gedaan?**	**Wanneer heeft realisatie plaatsgevonden?**
Verbeterde aanpak casuïstiek op het snijvlak van zorg en veiligheid.	• Persoonsgerichte aanpak via het Veiligheidshuis en het Vangnetoverleg. • Interventies door de inzet van de Wet verplichte GGZ en de Wet tijdelijk huisverbod. • Consequente afstemming, zowel bestuurlijk als ambtelijk, tussen zorg en veiligheid over beleid en casuïstiek.	Continu

7.2 Openbare orde en veiligheid

2. Integraal veiligheidsbeleid		Portefeuillehouder Burgemeester dr. J.W.M.M.J. Hessels
Wat hebben we bereikt? Door het vaststellen van het IVP 2023-2026 zijn de onderwerpen gewijzigd t.o.v. de begroting 2023**.**	**Wat hebben we ervoor gedaan?**	**Wanneer heeft realisatie plaatsgevonden?**
Aanpak ondermijnende en georganiseerde criminaliteit	• Verstevigen van de aanpak door handhavingsacties door het Flexteam. • Bibob-screening van exploitatie-, alcoholwet-, omgevingsvergunningen en vastgoedtransacties. • Behandelen van casussen in het Lokaal Overleg over de bestuurlijke aanpak ondermijnende en georganiseerde criminaliteit. • Vergroten bewustwording ambtenaren/bestuurders, ondernemers en bewoners over mogelijke bedreigingen of het signaleren van ondermijning. • Thematische aanpak van ondermijning met bijzondere aandacht voor risico's van jonge aanwas.	Continu
Vergroten weerbaarheid van de gemeentelijke organisatie, burgers en bedrijven tegen cybercriminaliteit	• Intensivering preventievoorlichting, inclusief meldings- en aangiftebereidheid. • Inzet op risicobewustzijn en 'veilig gedrag' medewerkers door trainingen en bewustzijnstrajecten. • De crisisorganisatie inzetbaar bij het wegvallen van middelen (stroomuitval/uitval ICT). De crisisorganisatie is daarmee een belangrijk onderdeel van het te ontwikkelen continuïteitsmanagement en integraal continuïteitsplan. • Ontwikkeling preventie- en respons aanpak online aangejaagde ordeverstoring.	Continu

7.2 Openbare orde en veiligheid

2. Integraal veiligheidsbeleid		Portefeuillehouder Burgemeester dr. J.W.M.M.J. Hessels
Wat hebben we bereikt? Door het vaststellen van het IVP 2023-2026 zijn de onderwerpen gewijzigd t.o.v. de begroting 2023.	**Wat hebben we ervoor gedaan?**	**Wanneer heeft realisatie plaatsgevonden?**
Een veilige omgeving door het verminderen van overlast en tegengaan van criminaliteit	• Persoonsgerichte aanpak van (mogelijke) daders via het Veiligheidshuis. • Preventieactiviteiten via bewonersavonden om woninginbraken tegen te gaan. • Inzet buurtpreventieteams. • Inzet burgernet. • Verbeteren toezicht openbare ruimte (structurele borging informatie-uitwisseling BOA's • en politie). • Persoonsgerichte aanpak van (mogelijke) daders via het Veiligheidshuis. • Buurtbemiddeling. • JOES (Jongerenoverleg Echt-Susteren) door dit zes-wekelijkse overleg wordt de aanpak van jongerenoverlast tegengegaan. Hinderlijke-, overlastgevende- en criminele jeugdgroepen worden aangepakt. • Voortzetting van het Keurmerk Veilig Ondernemen De Berk. • Toezicht op naleven van exploitatie-, Drank- en Horeca-, en evenementenvergunningen. • Infrastructurele verkeersmaatregelen, voorlichting en educatie en handhaving om de • verkeersveiligheid te verhogen. • Aanpak polarisatie en radicalisering door preventie, samenwerking en integrale interventies bij concrete casussen.	Continu
Cittaslow		
Betrokkenheid inwoners bij een leefbare en veilige woonomgeving.	• Ondersteunen, stimuleren en (op maat) faciliteren van de buurtpreventieteams.	Continu

Indicatoren/kengetallen	Realisatie 2022	Begroting 2023	Realisatie 2023
Wettelijk voorgeschreven			
Aantal verwijzingen Halt per 1.000 jongeren	5	<7	(nog geen gegevens beschikbaar)

7.2 Openbare orde en veiligheid

Indicatoren/kengetallen	Realisatie 2022	Begroting 2023	Realisatie 2023
Aantal winkeldiefstallen per 1.000 inwoners	0,8	<0,5	0,6
Aantal geweldsmisdrijven per 1.000 inwoners	3,8	<4	3,7
Aantal diefstallen uit woning per 1.000 inwoners	0,8	<2	0,3
Aantal vernielingen en beschadigingen per 1.000 inwoners.	4,7	<4	3,2
Overige			
Totaal veelvoorkomende vermogenscriminaliteit	225	200	196
Totaal incidenten sociale overlast	399	440	486
Rapportcijfer veiligheid van de buurt[1])	7,5		

[1]) Bron Veiligheidsmonitor 2017-2018. Deze monitor wordt één keer in de vier jaar uitgevoerd. Voor de rekening 2023 zijn nieuwe gegevens beschikbaar.

3. Rampenbestrijding		**Portefeuillehouder Burgemeester dr. J.W.M.M.J. Hessels**
Wat hebben we bereikt? Door het vaststellen van het IVP 2023-2026 zijn de onderwerpen gewijzigd t.o.v. de begroting 2023.	**Wat hebben we ervoor gedaan?**	**Wanneer heeft realisatie plaatsgevonden?**
Preparatie op crisis	Naast de blijvende verbetering van de crisisorganisatie is er specifieke aandacht geweest voor preparatie op hoogwater, droogte en digitale ontwrichting.	Continu
Een volledig opgeleide en beoefende rampbestrijdingsorganisatie.	Uitvoeren van het opleiding- en oefenplan. Alle sleutelfiguren hebben geoefend en indien noodzakelijke een opleiding gevolgd.	Continu

Indicatoren/kengetallen	Realisatie 2022	Begroting 2023	Realisatie 2023
Aantal crisisbeheersingsoefeningen bevolkingszorg	1	1	2
Aantal crisisbeheersingsoefeningen sleutelfiguren	10	10	16
Aantal opleidingen bevolkingszorg	10	10	16

7.2 Openbare orde en veiligheid

Wat heeft het gekost?

Openbare orde en veiligheid	Primitieve begroting 2023	Bijgestelde begroting 2023	Rekening 2023
Lasten	2.984.791	3.362.769	3.341.297
Baten	91.744	91.744	148.478
Gerealiseerde totaal van saldo van baten en lasten	2.893.047	3.271.025	3.192.819
Totaal lasten	2.984.791	3.362.769	3.341.297
Totaal baten	91.744	91.744	148.478
Gerealiseerde resultaat	2.893.047	3.271.025	3.192.819

7.3 Beheer openbare ruimte

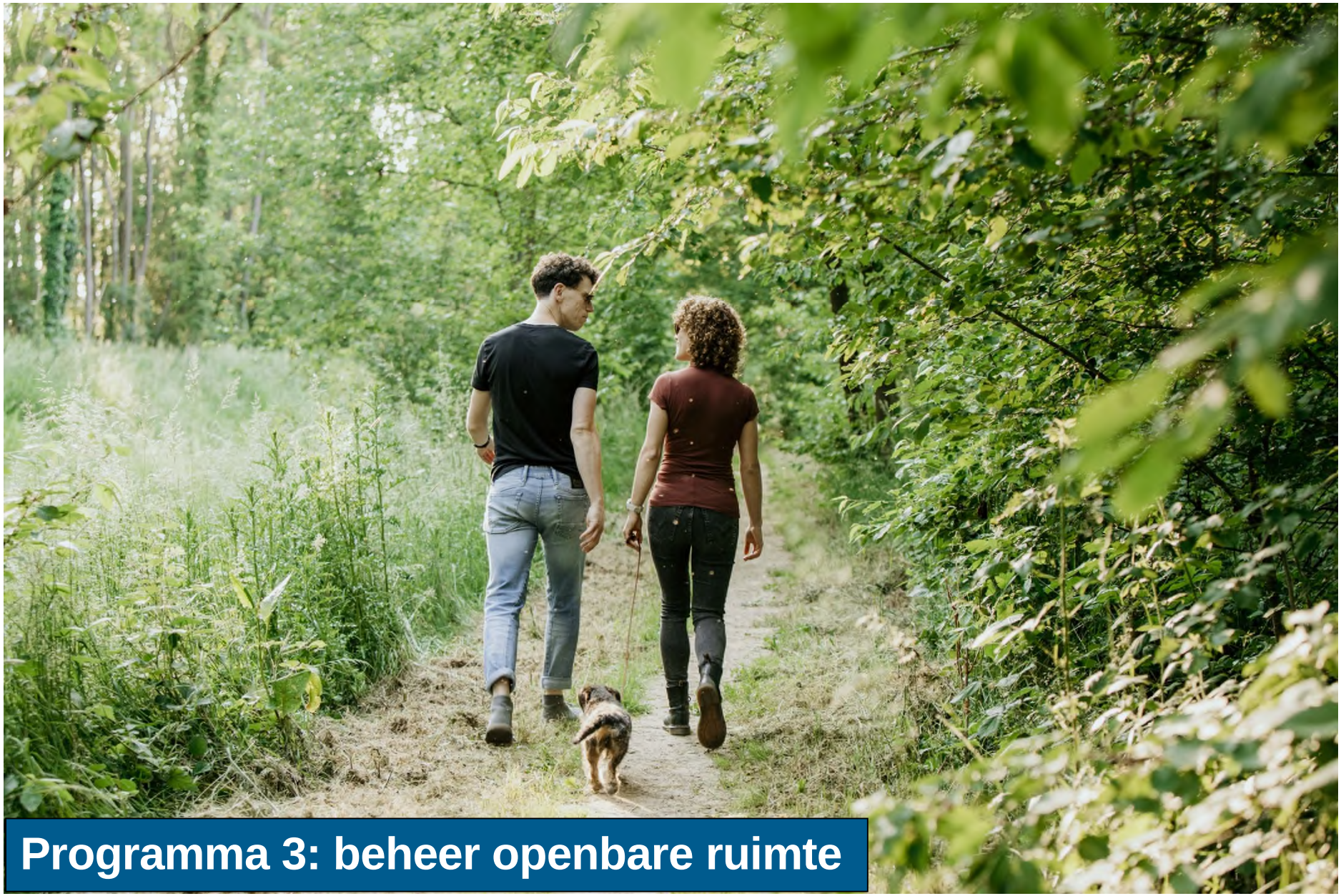

Programma 3: beheer openbare ruimte

7.3 Beheer openbare ruimte

Doelstelling	Paragrafen	Reikwijdte
• Aanleggen en zo optimaal mogelijk beheren, onderhouden en reinigen van wegen, andere openbare verhardingen, straatmeubilair, groen- en landschapsvoorzieningen, rioleringen en waterlopen met bijbehorende kunstwerken. • Beheer van gemeentelijke accommodaties. • Optimaliseren van de inzameling en verwerking van de afvalstoffen.	• Lokale heffingen • Weerstandsvermogen en risicobeheersing • Onderhoud kapitaalgoederen • Bedrijfsvoering **Verbonden partijen** • Reinigingsdienst (RD) Maasland • RWM • Openbaar lichaam Duits-Nederlands Grenspark Maas-Schwalm-Nette • Vereniging Afvalsamenwerking Limburg (ASL) • Waardevol Cultuur Landschap (WCL) • Stichting Natuur- en landschapsontwikkeling Echt-Susteren **Reserves en voorzieningen** • Reserve duurzaamheid • Voorziening onderhoud gemeentelijke gebouwen • Voorziening wegen • Voorziening riolering • Voorziening afvalverwijdering en –verwerking	Het programma beheer openbare ruimte omvat de volgende producten: 1. Wegen 2. Riolering en waterhuishouding 3. Verkeer & Mobiliteit 4. Openbaar groen 5. Natuur en landschap 6. Openbare verlichting 7. Civieltechnische kunstwerken 8. Gladheidsbestrijding 9. Rioolheffing 10. Afvalverwijdering en -verwerking 11. Afvalstoffenheffing en reinigingsrecht 12. Duurzaamheid
Gemeentelijke wet- en regelgeving en beleidskaders		
• Algemeen Plaatselijke Verordening (APV) • Beheersverordening gemeentelijke begraafplaatsen 2014 • Civieltechnische kunstwerken: Plan civieltechnische kunstwerken 2022-2026.	• Nota kostentoerekening tarieven 2014 • Openbare verlichting: Beleidsplan Openbare Verlichting 2019-2023	• Structuurvisie Echt-Susteren 2012-2025 Ontwikkelen met kwaliteit • Regeling kwijtschelding gemeentelijke belastingen • Verordening op de heffing en invordering regelende tarieven wegens dienstverlening aan derden
Gemeentelijke wet- en regelgeving en beleidskaders		

7.3 Beheer openbare ruimte

Huishoudelijk afval

- *Van Afval Naar Grondstoffen 2020-2022*
- Afvalstoffenverordening Echt-Susteren 2019
- Verordening afvalstoffenheffing en reinigingsrechten 2021
- Uitvoeringsbesluit Echt-Susteren 2021
- Verordening op de heffing en invordering afvalstoffenheffing

Gebiedsgericht werken in de buitendienst
Door te werken volgens het principe 'dicht bij de inwoner', worden de dagelijkse onderhoudswerkzaamheden in het openbaar gebied snel, klantgericht en efficiënt uitgevoerd. Om deze werkwijze te kunnen volgen, is het grondgebied verdeeld in drie gebieden: Echt, Susteren en het buitengebied. Per gebied is een gebiedsopzichter aangewezen, die overzicht heeft van alle werkzaamheden in zijn gebied. De gebiedsopzichters van de buitendienst nemen direct contact met de inwoners op bij klachten en meldingen. Voor de vakdisciplines wegen, groen, riolering en afval zijn toezichthouders aangewezen.
De dagelijkse onderhoudswerkzaamheden in het openbaar gebied worden verricht door een marktpartij, de eigen buitendienst en het Serviceteam Echt-Susteren. In 2019 en volgende jaren blijft de gemeente werken aan het verbeteren van de service aan haar inwoners.

Groen:

- Bomennota Echt-Susteren 2007
- APV
- Nota groenstructuren 2008
- Herziening kapbeleid 2008
- Waardevolle bomenlijst 2008
- Nota Regie op Groen 2016
- Groenbeheerplan 2019-2023
- IBOR (integraal beheer openbare ruimte) beleidsnotitie openbare ruimte
- Nota 'aanpak hondenpoepoverlast' 2021-2025

Riolering en Water:

- Verordening op de afvoer van hemelwater en grondwater
- Waterketenplan 2021-2025
- Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) 2022-2026
- Verordening op de heffing en invordering rioolheffing
- Verordening aansluitvoorwaarden riolering 2003

Algemeen
Er vindt afstemming plaats van de beheerprogramma's van groen, wegen, riolering en het meerjarig investeringsprogramma met het verkeers- en vervoersbeleid.

Verkeer:
Gemeentelijk verkeers- en vervoersplan 2016-2025 (GVVP)

Wegen:

- Wegbeheerplan 2022-2026
- Meerjarig Investeringsplan 2023-2027

Gemeentelijke Gebouwen:

- Beheerplan gebouwen 2020-2030

Duurzaamheid:

- Energievisie en uitvoeringsprogramma 2018-2022
- Beleidskader zonneparken en windparken gemeente Echt-Susteren

Duurzaamheid
Duurzaamheid is geen doel op zich, maar maakt integraal onderdeel uit van beleid en uitvoering. Er is sprake van een nuchtere en realistische aanpak, waarbij de kosten in verhouding moeten staan tot de baten (economisch-, maatschappelijk- en milieurendement voor de korte of lange termijn).

7.3 Beheer openbare ruimte

1. Wegen		Portefeuillehouder Wethouder drs. K.A.P. Leurs
Wat hebben we bereikt?	**Wat hebben we ervoor gedaan?**	**Wanneer heeft realisatie plaatsgevonden?**
Cittaslow		
Een acceptabel kwaliteitsniveau van de inrichting van de openbare ruimte		
• Goede kwaliteit van de openbare ruimte • Maximale oprekking levensduur van verharding tegen minimale kosten • Waarborg veilig gebruik van de wegen • Uitbreiding areaal waar nodig	• Beheer en onderhoud uitgevoerd aan de verhardingen volgens het principe 'schoon, heel en veilig'. Onderhoud heeft plaatsgevonden op kwaliteitsniveau 'basis' voor zowel de wegen binnen de bebouwde kom als ook de wegen buiten de bebouwde kom, conform vigerende Wegbeheernota 2022-2026 vastgesteld raadsvergadering 18 januari 2023. In de Wegbeheernota staat niet specifiek welke wegen in welk jaar moeten worden onderhouden. Na de winterperiode heeft een visuele inspectie plaatsgevonden en aan de hand daarvan is bepaald welke wegen en verhardingen zijn onderhouden in 2023. • Wegen doelmatig beheren en onderhouden enerzijds door een totale herinrichting van woonwijken (wegen, riool, groen en openbare verlichting) en anderzijds door op het juiste moment planmatig, duurzame onderhoudsmaatregelen uit te voeren. Tijdens de uitvoering van de onderhoudswerkzaamheden zijn - wanneer nodig - kleine verkeerstechnische aanpassingen meegenomen. De recreatieve routes die door een knooppuntensysteem zijn ontsloten voor fietsers (inclusief ATB-route), wandelaars, ruiters en menners zijn op een hoog niveau beheerd en onderhouden. • Door realisatie van verschillende woningbouwplannen is het wegennet uitgebreid. • Realisatie van verschillende woningbouw plannen leidt tot uitbreiding van het wegennet.	Continu Continu Continu Continu

Indicatoren/kengetallen	Realisatie 2022	Begroting 2023	Realisatie 2023
Lengte verharde wegen (km)	339	341	341
Waarvan binnen bebouwde kom (km)	171	173	173
Waarvan buiten bebouwde kom (km)	168	168	168
Lengte onverharde wegen (km)	135	135	135

7.3 Beheer openbare ruimte

2. Riolering en waterhuishouding		Portefeuillehouder Wethouders drs. K.A.P. Leurs
Wat hebben we bereikt?	**Wat hebben we ervoor gedaan?**	**Wanneer heeft realisatie plaatsgevonden?**
Cittaslow		
Bescherming van de waterkwaliteit		
Waterkwaliteit volgens de wettelijke eisen	Doelstellingen uit het vastgestelde Gemeentelijk Riolering Plan (GRP 2022-2026) invullen: • Waarborgen van de doelmatige inzameling en transport van afvalwater binnen de gemeentegrenzen, onder andere ter bescherming van de volksgezondheid. • Inzamelen en verwerken van afstromend hemelwater met een zo beperkt mogelijke overlast voor de inwoners. • Minimaliseren van vervuiling van grondwater en oppervlaktewater. • Structureel onderhoud uitvoeren. • Door preventieve en curatieve maatregelen het bestaande stelsel van vuil- en regenwaterriolen en randvoorzieningen onderhouden, zoals: - Reinigen van kolken (13.795 stuks) - Repareren van aansluitleidingen (87 stuks) - Relinen van riolen (251 meter) - Reinigen en inspecteren van riolen (30 km) - Maaien van hemelwaterbuffers (209 stuks) - Onderhouden van rioolgemalen (250 stuks) • Uitvoeren van de opgenomen investeringen in het Meerjarig Investeringsplan (zie overzicht Investeringswerken), aanleg hemelwatervoorzieningen en rioolvervangingen.	Continu Kwartaal 1,2,3 en 4 Kwartaal 1,2,3 en 4 Kwartaal 1 en 2 Kwartaal 3 en 4 Kwartaal 2 en 3 Kwartaal 1,2,3 en 4 Continu
Integrale rioleringszorg en minder overstorten volgens Kader Richtlijn Water (KRW)	Verhard oppervlak afkoppelen van de riolering en de rioolwaterberging vergroten (bijvoorbeeld bij integrale wegreconstructies) ter bevordering van helder en schoon oppervlaktewater.	Continu
Scheiding waterstromen naar schoon en vuil ter voorkoming van vervuiling en verdroging. Tevens een betere beheersing van afvalwater.	• Bij nieuwbouw en herinrichting van gebieden/wijken hemelwater waar mogelijk lokaal infiltreren. • Indien niet mogelijk wordt het hemelwater gescheiden van het afvalwater ingezameld en op een centrale plek in de bodem geïnfiltreerd via wadi's (bufferings- en infiltratievoorzieningen) of infiltratieriolen. • Alleen als lokaal of centraal infiltreren niet mogelijk is, wordt hemelwater lokaal, tijdelijk geborgen voordat het via een (verbeterd) gescheiden systeem geloosd wordt op het oppervlaktewater of de riolering.	Continu

7.3 Beheer openbare ruimte

2. Riolering en waterhuishouding		Portefeuillehouder Wethouders drs. K.A.P. Leurs
Wat hebben we bereikt?	**Wat hebben we ervoor gedaan?**	**Wanneer heeft realisatie plaatsgevonden?**
Vermindering van wateroverlast en verdroging in de leefomgeving en ondergrond.	• Hanteren van de gemeentelijke stimuleringsregeling voor inwoners en bedrijven voor het afkoppelen van het verhard oppervlak van privé terreinen. Bijkomende voordelen zijn een fraaiere en groenere leefomgeving en een verkoelend effect in de zomer. Inwoners en bedrijven kunnen volgens het principe op=op gebruik maken van de stimuleringsregeling. • Optimaliseren van de inzameling en verwerking van afvloeiend hemelwater. • Treffen van maatregelen om structureel nadelige gevolgen van de verlaging van de grondwaterstand voor de aan de grond gegeven bestemming zoveel mogelijk te voorkomen of te beperken.	Continu Continu Continu
Goede afwatering, met name in het buitengebied, zonder wateroverlast en/of schade.	• Opschonen en maaien van zaksloten en (watervoerende) greppels	Kwartaal 1,2 en 3

Indicatoren/kengetallen	Realisatie 2022	Begroting 2023	Realisatie 2023
Riool in gemeente (totaal vuil- en schoon water) in km	272.8	275,2	286
Riool te vervangen (vuil water) in km	0,6	0,3	0,2
Aanleg schoon water riool in km	0,6	0,3	0,1

3. Verkeer		Portefeuillehouder Drs. K.A.P. Leurs
Wat hebben we bereikt?	**Wat hebben we ervoor gedaan?**	**Wanneer heeft realisatie plaatsgevonden?**
Cittaslow		
Verkeers- en vervoersbeleid uitvoeren		
• Toename van de verkeersveiligheid, bereikbaarheid en doorstroming van het verkeer. • Duidelijke structuur en	• Uitvoeren van de maatregelen uit het Gemeentelijk Verkeers- en Vervoersplan 2016- 2025 (GVVP) met het geactualiseerde uitvoeringsprogramma (2020-2025). • Vervolg aanleg wegenstructuur centrumgebied Echt (programma centrum Echt)	Continu Continu

7.3 Beheer openbare ruimte

3. Verkeer		Portefeuillehouder Drs. K.A.P. Leurs
Wat hebben we bereikt?	**Wat hebben we ervoor gedaan?**	**Wanneer heeft realisatie plaatsgevonden?**
bijbehorende inrichting van de wegen • Verhoging van de leefbaarheid	met als onderdeel de turborotonde Zuiderpoort-Sint Janskamp-Aasterbergerweg. • Afwaarderen Peutenweg van 50km/u naar 30km/u. • Herinrichting Gebroekerstraat. • Aanpak snelheid Echterstraat & Sint Joosterweg • Aanpak snelheid Hoogstraat Echt • Aanpak snelheid Slekkerstraat Echt • Saneren van overbodige verkeersborden. • Onderhouden en vernieuwen van belijning en markeringen in de kernen. • Monitoren en in kaart brengen van verkeerssituaties. • Naar aanleiding van eigen constateringen of na meldingen van inwoners zijn verkeersknelpunten onderzocht, gemonitord en waar mogelijk verbeterd. • Samenwerking met (regio)gemeenten, provincie en Rijkswaterstaat over de doorstroming en bereikbaarheid tijdens calamiteiten, wegwerkzaamheden en evenementen.	Kwartaal 3 Kwartaal 4 Kwartaal 4 Kwartaal 4 Kwartaal 4 Continu Continu Continu Continu Continu
Langzame verkeersroutes optimaliseren		
Optimale verkeersveiligheid voor kwetsbare verkeersdeelnemers	• Verbeteren van de positie van voetgangers en fietsers in de Gebroekerstraat in Echt. • Verbeteren van de fietsoversteek N276-Pissemerweg Susteren in samenwerking met de provincie Limburg. • Verbeteren verkeersveiligheid schoolomgevingen. • Overleggen met inwoners, ondernemers en politie/handhaving tijdens het verkeersspreekuur. • Voortzetten van het verkeersveiligheidsconvenant met alle basisscholen en het voortgezet onderwijs. • Voortzetten van de cursus ”regels in het verkeer” voor ouderen. • Aandacht voor de aanpak van hard racen binnen de gemeenten. • Uitvoeren van overige verkeerseducatie projecten zoals fietsverlichting, BOB-campagne, rij “MONO”, smiley’s, doortrappen 60+, enz. • De 13 basisscholen hebben een verkeersveiligheidslabel behaald en de gemeente heeft twee keer per jaar structureel overleg met de verkeersouders van deze scholen.	Continu Kwartaal 4 Uitvoering 2024 Continu Kwartaal 3 en 4 Continu Continu Continu Continu

7.3 Beheer openbare ruimte

Wettelijk voorgeschreven	Realisatie 2022	Begroting 2023	Realisatie 2023
Ziekenhuisopname na verkeersongeval met een motorvoertuig (aantal)	22	-	29
- waarvan op gemeentelijke wegen	18	-	13
Verkeersongevallen met een gewonde fietser (aantal)	9	-	5
- waarvan op gemeentelijke wegen	9	-	2
Overige			
Dodelijke ongevallen (aantal)	2	-	3
- waarvan op gemeentelijke wegen	0	-	0

4. Openbaar groen		Portefeuillehouder Wethouder drs. ing. H.E.J.M. Meuwissen
Wat hebben we bereikt?	**Wat hebben we ervoor gedaan?**	**Wanneer heeft realisatie plaatsgevonden?**
Cittaslow		
Herstel/verwezenlijking van een groene ruimte met kwaliteit		
Kwaliteit- en onderhoudsniveau voor het openbaar groen, volgens beleid	• Planmatig onderhoud aan openbaar groen is uitgevoerd op basis van beeldkwaliteit en frequentie aan de hand van een groenonderhoudscontract. Het openbaar groen wordt op onderdelen binnen de bebouwde kom op niveau B (basis) en buiten de bebouwde kom op niveau C (laag) onderhouden en volgens de kwaliteitsmeetlat (KOR) van het CROW beoordeeld. • Afhankelijk van het type onkruid en de locatie, is gekozen voor het bestrijden van onkruid door inzet van duurzame technieken zoals hete lucht, borstelen en branden. • Door een betere plantkeuze (soort dat sneller gesloten is en aanplant met een grotere plantdichtheid) is bij de (her)inrichting en inboet van plantsoenen rekening gehouden met het wettelijk verbod (sinds 2017) op chemische onkruidbestrijding en waardoor het beheer vergemakkelijkt wordt. • Door betere groeiplaatsverbetering, betere plantkeuze en het omvormen van monoculturen naar een gemengde laanbeplanting wordt geanticipeerd op de veranderende klimatologische omstandigheden. • Uitvoering gegeven aan, of voorbereidingen getroffen voor renovatie van wijk- en buurtgroen conform het groenbeheerplan 2019-2023. Concreet bijvoorbeeld het verbeteren van het openbare groen Kantstraat–Sint Joosterzijweg (project Kloosterveld	Continu Kwartaal 1 en 4

7.3 Beheer openbare ruimte

4. Openbaar groen		Portefeuillehouder Wethouder drs. ing. H.E.J.M. Meuwissen
Wat hebben we bereikt?	**Wat hebben we ervoor gedaan?**	**Wanneer heeft realisatie plaatsgevonden?**
	en F.A. Cortenplein te Nieuwstadt).	
Duurzame en circulaire kringloop onderhoud openbaar groen	• Vrijgekomen materialen zoals bladval is als bodemverbeteraar toegepast. Binnen de pilot met Wageningen universiteit is bladafval omgezet naar bokashi en beschikbaar gesteld voor agrarisch gebruik (bodemverbetering). • Inzet en aanschaf van machines op accu voor uitvoering van het groenonderhoud, voornamelijk bij het gebiedsteam Echt.	Continu
Een aangenaam leefklimaat voor de inwoners	• Maximaal rekening gehouden met de functievervulling en het gewenste gebruik bij de (her)inrichting van het openbaar groen. Hierbij is uitgegaan van de principes zoals opgenomen in de kadernota groen. Bij herinrichting wordt met betrokken bewoners afgestemd hoe het betreffende (groen)gebied kan voorzien/bijdragen in de wensen en behoeften van de buurt of wijk. De groenfuncties die in de nota “Regie op groen (2016)” worden onderscheiden zijn: structurerend groen, maatschappelijk groen, functioneel groen en natuurlijk groen.	Continu
Voorkomen overlast invasieve exoten	• Het beheer en de aanpak van invasieve exoten is geëvalueerd. De verspreidingskaart is bijgewerkt na meldingen van aanvullende locaties en wordt via de gemeentelijke website ontsloten. • Door personele uitdagingen en de (praktische) beperkingen die dit met zich meebrengt is de beoogde samenwerking met andere terreinbeheerders zoals Waterschap, buurgemeenten, provincie Limburg etc. nog niet opgestart. Wel heeft de provincie Limburg een beleidsbrief invasieve exoten opgesteld met bijbehorend plan van aanpak. Het streven is om op basis van deze aanpak tot een vervolg te komen met andere terreinbeheerders. De aanpak van de Japanse Duizendknoop in het bijzonder blijft daarbij een lastige, kostbare en intensieve casus.	Continu
Soortenrijke wegbermen en Verbeteren biodiversiteit	• Ter bevordering van de biodiversiteit in de gemeentelijke bermen en ruw grasterreinen is in 2021 een nieuw beheerplan uitgewerkt. In verband hiermee zijn in 2022 concrete beheeraanpassingen doorgevoerd; zo wordt minder intensief gemaaid en op basis van monitoring wordt het moment van maaien bepaald. Verder wordt ook hoger gemaaid waardoor bladrozetten worden gespaard en planten daardoor sneller terug groeien en insecten meer overlevingskansen hebben. Het onderhoudscontract bermen is hierop aangepast. • Plan van aanpak opgesteld ter bevordering en verbetering biodiversiteit intensieve	Continu

7.3 Beheer openbare ruimte

4. Openbaar groen		Portefeuillehouder Wethouder drs. ing. H.E.J.M. Meuwissen
Wat hebben we bereikt?	**Wat hebben we ervoor gedaan?**	**Wanneer heeft realisatie plaatsgevonden?**
	gazons binnen bebouwde kom. Uitvoering zal in 2024 plaatsvinden.. Reeds heeft er realisatie plaatsgevonden van een vlindertuin / biodiversiteitsparkje in park In de Mehre.	
Geactualiseerde bomennota	• Eind 2021 is gestart met het proces om te komen tot een actualisatie van de gemeentelijke bomennota en bijbehorend beleid. De nota is vastgesteld in de raadsvergadering van 7 maart 2024.	Continu
Veilig bomenareaal	• Het uitvoeren van een veiligheidsinspectie ofwel VTA (Visual Tree Assessment) is integraal opgenomen in het reguliere boomonderhoudscontract waarbij tijdens iedere snoeironde deze doorlopend worden geïnspecteerd. • Het planmatig uitvoeren van het onderhoud aan het gemeentelijk bomenbestand is conform planning uitgevoerd.	Continu
Bestendig beheer groenvoorzieningen in relatie tot de Wet Natuurbescherming	• Conform de Wet Natuurbescherming (Wnb) is aan de hand van bestaande natuurwaardenkaarten en vastgestelde gedragscodes invulling gegeven aan deze wettelijke verantwoordelijkheid.	Continu
Een groene, openbare ruimte met kwaliteit	• Groenvoorzieningen zijn planmatig gerenoveerd/heringericht op basis van de vastgestelde kaders zoals beschreven in de kadernota groen. Een voorbeeld is de herinrichting van en verbetering van de groene structuur Nieuwe Markt in Echt.	Kwartaal 1
Een groene leefomgeving voor jongeren	• De jaarlijkse boomfeestdag is verplaatst naar begin 2024. Met boomfeestdag worden kinderen op een educatieve en speelse wijze in aanraking gebracht met het belang van natuur. • De jaarlijkse natuurwerkdag heeft plaatsgevonden in samenwerking met Scoutinggroep Jeanne d'Arc en is uitgevoerd in Park in de Mehre Susteren.	November
Minimale roekenoverlast	• De gemeente heeft een initiërende rol op zich genomen richting bevoegd gezag provincie Limburg. De provincie is verzocht mee te denken in mogelijkheden voor een gerichte aanpak op locaties waar al langere tijd grote maatschappelijke overlast wordt ondervonden van groeiende roekenkolonies (Bijvoorbeeld Nassaulaan in Susteren en Graaf in Echt). De problematiek en de regelgeving hierover is echter zodanig complex dat binnen de kaders van de Wet Natuurbescherming (Wnb, per 1.1.24 opgenomen in de Omgevingswet) en het provinciale faunabeheerplan nog geen aanknopingspunten zijn gevonden om iets tegen deze overlast te ondernemen. Als gemeente zijn gesprekken gevoerd met gemeenten waar een vergelijkbare problematiek speelt.	Continu

7.3 Beheer openbare ruimte

4. Openbaar groen		Portefeuillehouder Wethouder drs. ing. H.E.J.M. Meuwissen
Wat hebben we bereikt?	**Wat hebben we ervoor gedaan?**	**Wanneer heeft realisatie plaatsgevonden?**
Overlast eikenprocessierups	• Het bestrijden van de eikenprocessierups is in 2023 middels twee bestrijdingsrondes uitgevoerd. De ervaringen qua overlastmeldingen door inwoners was mede hierdoor zeer beperkt. Daarnaast is de nazorg beperkt gebleven.	Continu
Klimaat adaptieve inrichting	• In de Olmstraat is de gemeente gestart met de voorbereidingen om deze straat klimaat adaptief in te richten, onder andere aan de hand van de uitvoeringsagenda klimaatadaptatie. Realisatie is medio begin 2024 voorzien. Bij toekomstige inrichtingen zal een integrale klimaatadaptieve beandering de standaard norm zijn.	Continu
Verbeteren communicatie onderwerpen groen, natuur en landschap	Het verbeteren van communicatie uitingen over onderwerpen groen, natuur en landschap. Dit komt tot uitdrukking op onze website, social media en weekblad. De doorontwikkeling van communicatie zal middels een integrale aanpak verder uitgewerkt worden.	

Indicatoren/kengetallen	Realisatie 2022	Begroting 2023	Realisatie 2023
Openbaar groen (exclusief wegbermen)	108 ha	108 ha	108 ha
Wegbermen	146 ha	146 ha	133 ha
Bomenareaal (aantallen)	25.700	25.700	25.949
Bos- en natuurterreinen (totaal gemeentelijk areaal) Uit een in 2021 uitgevoerde inventarisatie naar onze eigendommen bos- en natuurterreinen is gebleken dat de oppervlakte 295,7 ha is in plaats van de steeds gerapporteerde 285 ha	295 ha	295 ha	295 ha
Volkstuincomplex/Voedselbos (totaal aantal)	2	2	2

7.3 Beheer openbare ruimte

5. Natuur en landschap		Portefeuillehouder Wethouder drs. P.H.J. Pustjens en drs. ing. H.E.J.M. Meuwissen
Cittaslow		
Wat hebben we bereikt?	**Wat hebben we ervoor gedaan?**	**Wanneer heeft realisatie plaatsgevonden?**
Duidelijk onderscheiden landschapstypen.	• Bij planvorming en -beoordeling voor landschappelijke inpassingen van diverse ontwikkelingen in het buitengebied, is rekening gehouden met het landschapstype waarin de ontwikkeling plaatsvindt.	Continu
Rode ontwikkelingen (woningbouw, bedrijfsontwikkelingen) en grijze ontwikkelingen (infrastructurele projecten) die landschappelijk goed zijn ingepast of waarvoor groencompensatie elders heeft plaatsgevonden.	• Door de gemeente is de wettelijke en bovenwettelijke natuurcompensatie voor de ontwikkeling van VDL Nedcar en de A2 verbreding verwerkt in een plankaart *Projectenkaart Swentibold*. Van die kaart is in 2023 door de gemeente Deelproject 7 - *Ontwikkelingen recreatieve routestructuren LPS* gerealiseerd. Hiervoor zijn onder andere afspraken gemaakt met Waterschap Limburg in verband met de herinrichting van de Geleenbeek. Planning van uitvoering van dit deelproject is nog niet bekend. Deelproject 12 – *recreatieve route Haverterweg* is opgestart als onderdeel van de herinrichting van enkele wegen in Nieuwstadt. • Voor de realisatie van enkele van de andere deelprojecten van de projectenkaart Swentibold wordt gebruik gemaakt van de Stichting Natuur- en landschapsontwikkeling Echt-Susteren. De vormgeving van deze stichting heeft in 2023 plaatsgevonden. • Voor diverse ontwikkelingen (bedrijven, agrarisch, wonen) in het buitengebied zijn op basis van het Gemeentelijk Kwaliteitsmenu, de structuurvisie landschappelijke inpassingsplannen opgesteld die de instemming hebben gekregen van gemeente en de omgevingscommissie. • Bij de realisatie van bedrijventerrein de Berk III is rekening gehouden met de aanwezige flora en fauna en worden ook daarvoor gepaste maatregelen getroffen.	Kwartaal 3 en 4 Continu Continu Continu
Soortenbescherming (o.a. dassen, amfibieën en vleermuizen).	• Voor de bescherming van dassen en amfibieën zijn de gemeentelijke faunavoorzieningen beheerd en in stand gehouden, hiervoor zijn de voorzieningen geïnspecteerd en heeft onderhoud of reparatie plaatsgevonden.	Continu
Grensoverschrijdende projecten van natuur en landschap en recreatief medegebruik	• Aan grenspark Maas Swalm Nette is een Interreg subsidie beschikt voor het project grensoverschrijdend ruiteren. De voorbereidingen voor het verbinden en verbeteren van de ruiterroutes over de grenzen hebben in 2022 en 2023 plaatsgevonden, uitvoering is naar verwachting in 2024. • Samen met de gemeente Maasgouw is gewerkt aan het zichtbaar maken van de bastions van fort Cantelmo dat in het Maasdal bij Oevereind ligt. Cantelmo betreft een van de verdedigingswerken van Stevensweert uit de Spaanse tijd. Ook zijn daar de	Continu September 2023

7.3 Beheer openbare ruimte

5. Natuur en landschap		Portefeuillehouder Wethouder drs. P.H.J. Pustjens en drs. ing. H.E.J.M. Meuwissen
	wandelmogelijkheden en de informatieverstrekking rond het aanwezige archeologisch punt verbeterd. Opening van deze locatie heeft op 13 september plaatsgevonden. Cantelmo maakt onderdeel uit van Rivierpark Maasvallei en wordt verbonden met het routenetwerk van dit grensoverschrijdende Rivierpark.	
Meer en beter resultaat door samenwerking	• Voor het beheren van onze bos- en natuurterreinen is een meerjarige overeenkomst gesloten met Bosgroep Zuid Nederland.. De gemeente is daarbij opdrachtgever voor het reguliere beheer en de realisatie van projectenbroek.	2023-2026
Gevarieerd landschap met karakteristieke kleine landschapselementen.	• Op basis van de gemeentelijke beheervisie wordt het beheer uitgevoerd. Dit betrof met name dunningen en pioniersbestrijding. In Haeselaarsbroek en Kranenbroek vond beheer plaats door middel van schapenbegrazing. • Een groot natuurproject dat in 2023 gerealiseerd is, was het opschonen van de gebieden rond 11 bestaande poelen.	Continu
Bescherming van de biodiversiteit		
Soortenrijke natuur en landschappen.	• Met het oog op de bevordering van de biodiversiteit houdt de gemeente volgens het gestelde in de Kadernota Groen bij renovatie of nieuwe inrichting nadrukkelijk rekening met het toe te passen beplantingsassortiment, de wijze van inrichten en beheren. • Ter bevordering van de biodiversiteit in de gemeentelijke bermen en ruw grasterreinen heeft de gemeente een bermbeheerplan. Op basis van dit plan wordt bijvoorbeeld minder intensief gemaaid en wordt na monitoring het moment van maaien bepaald. Verder wordt ook hoger gemaaid waardoor bladrozetten worden gespaard en planten sneller terug groeien en insecten meer overlevingskansen hebben.	Continu Continu
Structuurversterking van het landschap	• In 2023 is met name ingezet op planvorming. Ten behoeve van het nationaal programma landelijk gebied (NPLG) is door de provincie een uitgebreid traject opgezet om te komen tot een Limburgs programma Landelijk Gebied. (LPLG). Hieraan is uitgebreid input geleverd door onze gemeente, waarbij doelstellingen zoals verwoord in de gemeentelijke beleidsdocumenten zijn overgenomen. Om te komen tot realisatie wordt ingezet op een tweetal koploperprojecten: Haeselaarsbroek/Pepinusbeek en IJzeren bos.	

Indicatoren/kengetallen	Realisatie 2022	Begroting 2023	Realisatie 2023
Bos- en natuurbeheer in ha (totaal gemeentelijk areaal).	295	295	295

7.3 Beheer openbare ruimte

6. Openbare verlichting		Portefeuillehouder Drs. K.A.P. Leurs
Wat hebben we bereikt?	**Wat hebben we ervoor gedaan?**	**Wanneer heeft realisatie plaatsgevonden?**
Cittaslow		
Verminderen uitstraling verlichting in de openbare ruimte		
Veilig gevoel voor de inwoners en verkeersveilige situatie in de openbare ruimte, bij het invallen van en tijdens de duisternis	• Uitvoering gegeven aan de doelstellingen vastgelegd in het Beleidsplan Openbare Verlichting 2019 tot en met 2023, waardoor een adequaat verlichtingsniveau is ontstaan dat doelmatig en efficiënt beheerd wordt. • Het vervangen van armaturen ouder dan 20 jaar door nieuwe armaturen met LED lichtbronnen. De LED verlichting wordt waar mogelijk in de nachtelijke uren gedimd waardoor energie wordt bespaard en ook in de nachtelijke uren een gelijkmatig verlichtingsniveau in de straten is. • De opwaardering van openbare verlichting op plaatsen waar het verlichtingsniveau onvoldoende was.	2023
Geen overbodige verlichting in de openbare ruimte	• Uitvoering gegeven aan het beleid ten aanzien van de openbare ruimte, bij duisternis te beschermen, volgens het motto: Licht waar het moet, donker waar het kan. • Terughoudend geweest bij het verlichten van wegen in het buitengebied, in het belang van het dierlijke nachtleven. In het buitengebied zijn dit, vanwege de sociale veiligheid, in principe alleen de fietspaden die op een school-thuisroute liggen (alleen LED-verlichting). • Binnen de bebouwde kom plaatsen van openbare verlichting met LED lichtbronnen die in de nachtelijke uren gedimd worden, vanwege energiebesparing.	2023
Duurzame openbare verlichting	• De uitrol vanuit het verledden is verder doorgezet. Het vervangingsprogramma LED-verlichting 2020 t/m 2024 is verder uitgerold. • 89% van het areaal is uitgevoerd in energiezuinige LED-verlichting.	2023

Indicatoren/kengetallen	Realisatie 2022	Begroting 2023	Realisatie 2023
Energieverbruik (Kwh)	1.005.282	960.000	798.384
• Lichtmasten	8.390	8.444	8.398
• Conventionele lichtbronnen	1.357	857	1.000
• LED lichtbronnen	7.197	7.747	7.903

7.3 Beheer openbare ruimte

7. Civieltechnische kunstwerken [1]		Portefeuillehouder Wethouder drs. K.A.P. Leurs
Wat hebben we bereikt?	**Wat hebben we ervoor gedaan?**	**Wanneer heeft realisatie plaatsgevonden?**

Optimale levensduur en onderhoudstoestand van civieltechnische kunstwerken tegen zo laag mogelijke kosten.	• Volgens het vigerende uitvoeringsplan Civieltechnische Kunstwerken 2022-2026 is op het juiste moment doelmatig en planmatig onderhoud uitgevoerd aan de civieltechnische kunstwerken.
	• De civieltechnische kunstwerken waar in 2023 onderhoud aan is uitgevoerd, zijn afgestemd met overige civiel- en cultuurtechnische werkzaamheden van de gemeente, het waterschap en provincie Limburg.
	• Een veilig gebruik van de kunstwerken is zo goed mogelijk gewaarborgd.
	• In 2023 is onderhoud uitgevoerd aan de civieltechnische kunstwerken:
	  • Kleinschalig onderhoud en schoonmaakwerkzaamheden diverse kunstwerken en duikers.
	  • Voetgangersbrug Maaseikerpoort / Ursulineplein te Echt.
	  • 3 voetgangersbruggen In de Mehre te Susteren.
	  • Brug over de Vloedgraaf Haverterweg te Nieuwstadt.
		Continu
		
		Continu
		
		2023

Areaal wijziging Civieltechnische Kunstwerken. (kunstwerken verdwijnen of er zijn nieuwe toegevoegd)	• Realisatie van 3 nieuwe Civieltechnische Kunstwerken als onderdeel van het programma centrum Echt.	2023

[1] *Civiele kunstwerken zijn bouwwerken die gemaakt zijn van metselwerk, beton, hout, staal of kunststof. Bijvoorbeeld bruggen.*

Indicatoren/kengetallen	Realisatie 2022	Begroting 2023	Realisatie 2023
Aantal civieltechnische kunstwerken	100	103	103

7.3 Beheer openbare ruimte

8. Gladheidsbestrijding		Portefeuillehouder Wethouders drs. P.H.J. Pustjens
Wat hebben we bereikt?	**Wat hebben we ervoor gedaan?**	**Wanneer heeft realisatie plaatsgevonden?**
Verkeersveilige wegen onder winterse omstandigheden	• Bestrijden van de gladheid volgens het gladheidsbestrijdingsplan op basis van afgesproken prioriteiten. • Jaarlijks vaststellen van het uitvoeringsplan gladheidsbestrijding en informatieverstrekking aan de inwoners via de gemeentelijke website en't Waekblaad. • Vanuit milieuoogpunt niet méér strooien dan noodzakelijk. • In Q3 2023 is de gladheidsbestrijding voor de gemeente Echt-Susteren overgenomen door RWM.	In de maanden waarin het glad was door vorst of sneeuw

Indicatoren/kengetallen	Realisatie 2022	Begroting 2023	Realisatie 2023
Zoutverbruik in € [1])	€ 11.500	€ 20.000	€4.500
Meldingen gladheidsbestrijding	24	<20	11

9. Rioolheffing		Portefeuillehouder Wethouder drs. G.H.C. Frische
Wat hebben we bereikt?	**Wat hebben we ervoor gedaan?**	**Wanneer heeft realisatie plaatsgevonden?**
• Volledige dekking van de kosten die voor de gemeente verbonden zijn aan de inzameling, het transport en het verwerken van afval- en hemelwater	• Het heffen van een directe belasting van de eigenaar van het object via BsGW. • Verzenden van de aanslagen 2023 met als dagtekening februari 2023. • Opleggen van het vastrecht. In januari 2023 is door de raad een Gemeentelijk Riolering Plan (GRP) vastgesteld voor de jaren 2022-2026. Hierin is opgenomen hoe het tarief zich verder ontwikkelt. In de periode 2023-2026 gaat de rioolheffing met 3,5% per jaar stijgen. De in het GRP genoemde stijging voor de volgende jaren wordt jaarlijks bekeken en via de begroting vastgesteld. Voor 2023 is de heffing met 3.5% verhoogd conform het GRP.	februari 2023

Indicatoren/kengetallen	Realisatie 2022	Begroting 2023	Realisatie 2023
Aantal objecten	16.114	15.965	16.253
Aantal objecten € 3.000 < € 20.000	195	190	210

7.3 Beheer openbare ruimte

Indicatoren/kengetallen	Realisatie 2022	Begroting 2023	Realisatie 2023
Tarief rioolrecht	€ 269,10	€ 278,50	€ 278,50
Tarief rioolrecht indirecte lozing	€ 134,50	€ 139,25	€ 139,25
Kostendekkendheid [3])	100%	99,5%	100%

10. Afvalverwijdering en verwerking		Portefeuillehouder Wethouder drs. ing. H.E.J.M. Meuwissen
Wat hebben we bereikt?	**Wat hebben we ervoor gedaan?**	**Wanneer heeft realisatie plaatsgevonden?**
Cittaslow		
Beleid huishoudelijk afval uitvoeren		
Voldoen aan wettelijke taken en gemeentelijk beleid.	• Inzamelen van grondstoffen zoals gft, papier, textiel, glas, metalen, kringloopgoederen en PMD is een wettelijke plicht en wordt doorgezet in 2024. • Uitvoeren en doorzetten van het duurzaam gemeentelijk beleid *Van Afval Naar Grondstoffen (VANG)* 2021-2025. • Toetreding tot RWM (Reinigingsdienst Westelijke Mijnstreek) per 1 januari 2023, definitieve toetreding tot RWM per 1 januari 2024. • Verwerking restafval en GFT is aanbesteedt aan Attero voor de duur van vier jaar m.i.v. 1 januari 2024 • Overeenkomst inzameling OPK (oud papier en karton) verlengd • Verbetering samenwerking tussen gemeente en handhaving, en met externe partijen zoals woningbouwverenigingen	Continu
***VANG* en flankerende maatregelen uitvoeren**		
Een duurzame en moderne afvalinzameling.	Informeren, monitoren en corrigeren op gebied van : • Promoten van juiste wijze van afvalscheiding. • Samenwerken met verschillende vrijwilligers organisaties burgerinitiatieven; zoals met de doelgroep Zappers. • Enthousiasmeren en participeren van burgers bij de inzameling van textiel, papier en andere afvalstromen via lokale verenigingen en bedrijven. • Samenwerken met andere gemeenten. • Gemeenschappelijke regeling met RDM (Reinigingsdienst Maasland). • Deelname in RWM	Continu Kwartaal 4

7.3 Beheer openbare ruimte

10. Afvalverwijdering en verwerking		Portefeuillehouder Wethouder drs. ing. H.E.J.M. Meuwissen
Wat hebben we bereikt?	**Wat hebben we ervoor gedaan?**	**Wanneer heeft realisatie plaatsgevonden?**
	• Deelnemen in Afval Samenwerking Limburg, een platform voor 30 deelnemende gemeenten. • Faciliteren educatielessen voor lagere en middelbare scholen om kinderen bewust te maken om afval te scheiden. • Voorlichten en communiceren via de afvalapp van RWM, onze website, het Waekblad en op social media. • Deelname landelijke compost actie	
Monitoren gedrag en ontwikkelingen		
Een duurzaam scheidingsgedrag	• Monitoren ingezamelde grondstoffen en restafval. • Monitoren ontwikkeling zwerfvuil en dumpingen. • Communicatie over het juist scheiden van afval.	Continu Continu Continu

Indicatoren/kengetallen	Realisatie 2022	Begroting 2023	Realisatie 2023
Wettelijk voorgeschreven			
Hoeveelheid restafval in kg per inwoner	86,3	92	83,8
Overige			
Hergebruik (%)	76,3		

11. Afvalstoffenheffing		Portefeuillehouder Wethouder drs. G.H.C. Frische
Wat hebben we bereikt?	**Wat hebben we ervoor gedaan?**	**Wanneer heeft realisatie plaatsgevonden?**
Volledige dekking van de kosten verbonden aan het inzamelen van huishoudelijke afvalstoffen.	• Heffen van een directe belasting van degene die in de gemeente feitelijk gebruik maakt van het perceel waarvoor volgens de Wet milieubeheer een verplichting tot het inzamelen van huishoudelijk afval bestaat. • Het up-to-date houden van het containerbestand van alle aansluitingen afvalstoffenheffingen en reinigingsrechten en de daaraan gekoppelde gebruikers en een actuele geredigeerde belastingverordening voeren. • Verlenen van kwijtschelding voor het vaste tarief aan belastingplichtigen met een	februari 2023 Continu Kwijtschelding wordt

7.3 Beheer openbare ruimte

11. Afvalstoffenheffing		Portefeuillehouder Wethouder drs. G.H.C. Frische
Wat hebben we bereikt?	**Wat hebben we ervoor gedaan?**	**Wanneer heeft realisatie plaatsgevonden?**
	uiterst laag inkomen en buitengewoon hoge lasten. Automatische kwijtschelding wordt verleend aan belastingplichtigen (met een bijstandsuitkering of AOW uitkering) die de laatste drie jaar volledige kwijtschelding hebben ontvangen. Ook is er een vereenvoudigde aanvraagprocedure voor klanten met een bijstandsuitkering (Participatiewet) die niet in aanmerking komen voor automatische kwijtschelding.	verleend in de periode na de aanslagoplegging

Indicatoren/kengetallen	Realisatie 2022	Begroting 2023	Realisatie 2023
Variabel tarief 240 ltr restafval per aanbieding	€ 9	€ 9	€ 9
Vast tarief eenpersoonshuishouden	€ 101	€ 114	€ 114
Vast tarief meerpersoonshuishouden	€ 155	€ 175	€ 175
Aantal eenpersoonshuishoudens	4.590	4.523	4.580
Aantal meerpersoonshuishoudens	10.050	9.930	10.091
Aantal bedrijven [1])	204	135	199
Kostendekkendheid	91,8%	99,7%	95,4%[2])

[1]) *Aantal bedrijven waarvan via de gemeente wordt gezorgd voor de inzameling van het bedrijfsafval, afkomstig van kleine bedrijven, kantoren en winkels en dat naar aard, omvang en samenstelling gelijk is te stellen aan huishoudelijk afval. Basis Uitvoeringsrapportage 4e kwartaal aantal objecten.*

[2]) *Na extra onttrekking uit voorziening verandert dit in 99,8%.*

12. Duurzaamheid		Portefeuillehouder Wethouder drs. ing. H.E.J.M. Meuwissen
Wat hebben we bereikt?	**Wat hebben we ervoor gedaan?**	**Wanneer heeft realisatie plaatsgevonden?**
Cittaslow		
Echt-Susteren energieneutraal in 2040	• We constateren dat de ontwikkelingen op het thema duurzaamheid sneller gaan dan verwacht. Denk hierbij aan netcongestie en maatschappelijke ontwikkelingen. Met het vaststellen van de Energievisie 2022-2026 en bijbehorend uitvoeringsprogramma is ook een toezegging naar de raad gedaan om de mening van de inwoners meer nadrukkelijk mee te nemen in het uitvoering geven aan het uitvoeringsprogramma.	Continu

7.3 Beheer openbare ruimte

12. Duurzaamheid		Portefeuillehouder Wethouder drs. ing. H.E.J.M. Meuwissen
Wat hebben we bereikt?	**Wat hebben we ervoor gedaan?**	**Wanneer heeft realisatie plaatsgevonden?**
	• Afgelopen jaar zijn we in onze eigen ontwikkelingen geconfronteerd met de gevolgen van netcongestie. Onze bedrijven kunnen niet uitbreiden of verder elektrificeren van hun bedrijfsprocessen en mobiliteit. Voor de ontwikkeling van bedrijventerrein Berk III is door Enexis aangegeven dat er geen aansluiting voor grootverbruik kan worden aangelegd. Vanuit de verschillende signalen en ervaringen is in 2023 ingezet op het onderzoeken naar lokale oplossingen.	
Aardgasloze wijken	• In februari 2022 is de Transitievisie Warmte vastgesteld (potentiestudie naar aardgasvrije wijken). In deze visie is de ambitie opgenomen om 20% CO_2 te reduceren in 2030 (ten opzichte van 2021) door eerst de warmtevraag te reduceren, dan te verduurzamen en vervolgens te elektrificeren. In het op 14 december 2022 vastgestelde Transitievisie Warmte: uitvoeringsprogramma 2022-2030 zijn projecten en processen beschreven hoe de gemeente dit doel, samen met inwoners en stakeholders) wil bereiken. • Het opzetten van een ontzorgingsproject en een monitoringsproject zijn belangrijke onderdelen van dit programma. We zijn gestart met het uitwerken van een volledige ontzorging van onze inwoners in de verduurzaming van hun woning.	2021-2030 2023
Ontwikkeling zonneparken en windparken	• Zonnepark Hoeve de Ruif is eind 2023 in gebruik genomen. De realisatie heeft vertraging opgelopen door stijgende kosten, beperkte beschikbaarheid van materialen en een aanpassing van de vergunning als gevolg van (noodgedwongen) gebruik van andere materialen. • In 2023 heeft de ontwikkelaar van zonnepark Mariahoop aan de Putbroekerbosweg initiatief genomen voor de realisatie van een batterij en de vergunningsprocedure hiervoor opgestart. Als gemeente hebben we hier positief in meegedacht aangezien hiermee ook netcongestie voorkomen wordt. • De kosten voor de realisatie van zonneparken zijn fors gestegen. De rendementen zijn afgenomen. Het benodigde bedrag aan lokale participaties is daarmee nagenoeg verdubbeld. De energiecoöperatie heeft kenbaar gemaakt deze opgave niet in te kunnen vullen. Hierop hebben we als gemeente afspraken met de initiatiefnemers gemaakt om lokale financiële participatie op een andere manier in te vullen. Er is gekozen voor uitgifte van obligaties via een investeringsplatform waarbij onze eigen inwoners voorrang krijgen. Met de energiecoöperatie is afgesproken dat hun prioriteit ligt bij het eigendom en de exploitatie van zonnepark Groensebos.	2021-2024

7.3 Beheer openbare ruimte

12. Duurzaamheid		Portefeuillehouder Wethouder drs. ing. H.E.J.M. Meuwissen
Wat hebben we bereikt?	**Wat hebben we ervoor gedaan?**	**Wanneer heeft realisatie plaatsgevonden?**
	• De raad heeft op 8 oktober 2020 unaniem ingestemd om als gemeente de rol van ontwikkelaar en investeerder op te pakken voor de realisatie van een windpark. In 2021 zijn voorbereidende onderzoeken opgestart en wordt gemeentebreed bekeken welke mogelijkheden er zijn. In 2023 is tijdens het participatieproces om te komen tot een Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) geconstateerd dat er veel vragen zijn over de gevolgen van windturbines op de omgeving. De landelijk maatschappelijke onrust over dit onderwerp heeft ook onze gemeente bereikt. De raad heeft besloten de verdere onderzoeken voorlopig in de koelkast te plaatsen. Dit in afwachting van duidelijkheid over de nieuwe landelijke normen voor de opwek van windenergie en de uitkomsten van de duurzaamheidspeiling onder de inwoners.	
Gedragen bod aan het rijk in het kader van Regionale Energiestrategie	• Het ingediende bod RES NML inzake duurzame opwek en de daaruit voortgekomen door onze raad geaccepteerde ambitie voor onze gemeente blijkt achterhaald. In dit bod is de toenemende elektrificatie van het bedrijfsleven, mobiliteit en woningen onvoldoende meegenomen. Er is ook geen rekening gehouden met netcongestie en aangepaste richtlijnen betreffende opwek van duurzame energie. Samen met de deelnemende gemeenten heeft 2023 in het teken gestaan van in kaart brengen van de werkelijke behoefte ten behoeve van een herijking van de ambities. • Afgelopen jaar is een nieuwe samenwerkingsstructuur RES NML uitgewerkt. In deze nieuwe samenwerkingsstructuur is Venlo als zogenaamde centrumgemeente aangewezen. Dat wil zeggen dat de gemeente Venlo de RES NML fysiek en in capaciteit faciliteert. De deelnemende gemeenten betalen een bijdrage per inwoner voor organisatie en uitvoering.	Continu continu
Elektriciteitsneutraal park In de Bandert	Om het stroomverbruik van het park In de Bandert elektriciteitsneutraal te laten zijn, zijn in 2022 op meerdere gebouwen zonnepanelen geïnstalleerd en is geïnvesteerd in de elektrificatie van het zwembad. De realisatie van een batterij op dit terrein heeft nog geen haalbare businesscase opgeleverd.	Continu
Duurzaam gemeentelijk vastgoed	• De verduurzaming van het gemeentehuis heeft vertraging opgelopen. Het aantal ambtenaren en het ingeburgerde thuiswerken vragen om een nieuw werkconcept. Op basis daarvan worden de technische en bouwkundige werkzaamheden met daarin ook de verduurzaming verder uitgewerkt. • Het MFC in Roosteren is volledig verduurzaamd en toekomstbestendig gemaakt.	2024 en verder 2023

7.3 Beheer openbare ruimte

12. Duurzaamheid		Portefeuillehouder Wethouder drs. ing. H.E.J.M. Meuwissen
Wat hebben we bereikt?	**Wat hebben we ervoor gedaan?**	**Wanneer heeft realisatie plaatsgevonden?**
	Aanleiding is de splitsing van het MFC na verkoop van de basisschool die met het MFC verbonden was. Het gebouw is nu gasloos. • We maken gebruik van een rijkssubsidie om te komen tot een routekaart verduurzaming van het maatschappelijk vastgoed. De routekaart geeft inzicht in volgorde (rekening houdend met onderhoudsplanning) en bijbehorende kosten van verduurzamingsmaatregelen. Daarna moet gestart worden met de uitvoering van de routekaart.	2023-2024
Duurzame bedrijven	• Verduurzaming bedrijven De gemeente wil bedrijven op onze bedrijventerreinen helpen verduurzamen en zon op dak verder stimuleren. We hebben geconstateerd dat netcongestie een heel grote probleemfactor is voor verduurzaming en doorontwikkeling. De opdracht aan Stichting Groene Economie Limburg (zogenaamde Charter MKB) is vooralsnog onvoldoende om dit probleem op te lossen. In samenwerking met OML wordt de netcongestie van de bedrijventerreinen Berk, Berk III, Business Park Midden Limburg integraal onderzocht en aangepakt. • Toezicht, handhaving en vergunningverlening bij bedrijven door de SC MER Omgevingsdienst a. Energiecontroles: In 2023 zijn er in de gemeente Echt-Susteren 15 fysieke energiecontroles en 5 administratieve controles uitgevoerd bij bedrijven. b. Informatieplicht: Aan de per 1 juli 2019 wettelijk verplichte informatieplicht energiebesparing (bedrijven met meer dan 50.000 kWh of 25.000 m3 per jaar) hebben 38 van de 176 bedrijven in Echt-Susteren voldaan (21,6%). Het RUD NL gemiddelde is 15,5%. c. Energiebesparingsonderzoeken: Er zijn in 2023 geen energiebesparingsonderzoeken beoordeeld. d. Vergunningen: Er zijn voor 62 omgevingsvergunningen (61 bouwen en 1 milieu) energieadviezen verleend. e. Energielabel C Kantoorgebouwen: Er zijn geen kantoorgebouwen aangeschreven op het energielabel. Er zijn 10 fysieke controles uitgevoerd. Intussen heeft 80% van de kantoorgebouwen een energielabel C of hoger (landelijk is dit 59% en binnen de RUDLN is dit 62%).	2024 Continu
Duurzame gemeentelijke organisatie	• In 2023 is het besluit genomen om de activiteiten van de gemeentelijke werf meer te elektrificeren. Onderdeel hiervan is de elektrificatie van de voertuigen. Hierbij is	Continu

7.3 Beheer openbare ruimte

12. Duurzaamheid		Portefeuillehouder Wethouder drs. ing. H.E.J.M. Meuwissen
Wat hebben we bereikt?	**Wat hebben we ervoor gedaan?**	**Wanneer heeft realisatie plaatsgevonden?**
	de netcongestie een vertragende en belemmerende factor. • Het vervangingsprogramma LED-verlichting 2020 t/m 2024 is verder uitgerold. Eind 2023 is 89% van het areaal openbare verlichting verduurzaamd .	
Duurzame woningen en gebouwen	• In 2023 zijn de prestatieafspraken voor 2024 met de woningcorporaties gemaakt. Hierin zijn ook afspraken opgenomen over de verduurzaming van de woningvoorraad. In de prestatieafspraken is voornamelijk ingezet op een brede ontzorging van onze inwoners om energiearmoede te bestrijden en voorkomen. Hierdoor kunnen verduurzaming van de woning en verduurzaming van gebruik en gedrag meer integraal worden aangepakt. • In 2023 is verder gewerkt aan de doorontwikkeling van de energiecoöperatie. De energiecoöperatie krijgt een plaats in het projectteam dat zich bezig houdt met de uitvoering van het ontzorgingstraject. • In 2023 heeft de raad unaniem een motie aangenomen om in de verdere planvorming van de wijk Louersveld duurzaamheid en toekomstbestendigheid nadrukkelijk mee te nemen. Vanuit deze opdracht is onderzoek gestart naar de mogelijkheid voor het realiseren van een collectieve energievoorziening. Ook wordt onderzocht of en op welke manier drinkwater bespaard kan worden en regenwater kan worden hergebruikt. Grote uitdagingen hierbij zijn de technische beperkingen betreffende de bodem en de organisatorische uitwerking (governance) van een collectieve energievoorziening. Besluitvorming hierover zal in 2024 plaatsvinden.	Continu
Duurzame mobiliteit	In 2023 zijn 6 laadpalen voor elektrische motorvoertuigen bijgeplaatst. In het totaal zijn 45 openbare laadpalen in onze gemeente.	Continu
Duurzame buitensportaccommodaties	Ook in 2023 is een aantal accommodaties verled. Daarnaast is onderzocht wat de mogelijkheden van verdere verduurzaming zijn.	
Duurzame inkoop van energie voor gemeentelijke diensten	Het inkoopcentrum Zuid heeft namens de regio een aanbesteding gehouden voor de inkoop van gas en elektra. Dit loopt van 1 januari 2023 tot en met 31 december 2024. Hierbij zijn ook certificaten gekocht voor vergroening met betrekking tot compensatie van CO_2 uitstoot.	
Bewustwording energietransitie	In 2023 is gekozen voor een programmatische aanpak van Duurzaamheid. Dat betekent dat in ieder proces steeds een afweging wordt gemaakt op welke wijze duurzaamheid wordt meegenomen in de besluitvorming en/of beslissingskaders. Doel	Continu

7.3 Beheer openbare ruimte

12. Duurzaamheid		Portefeuillehouder Wethouder drs. ing. H.E.J.M. Meuwissen
Wat hebben we bereikt?	**Wat hebben we ervoor gedaan?**	**Wanneer heeft realisatie plaatsgevonden?**
	is duurzaamheid in het DNA van de gemeentelijke organisatie te verankeren. Het is steeds duidelijker geworden dat het thema Duurzaamheid veel zaken op het gebied van leefbaarheid en ruimtelijke ontwikkelingen raakt. Om de uitdagingen waar we op het thema voor staan aan te kunnen pakken moeten we samenwerken. Inwoners, ondernemers en overheden hebben allemaal een taak en een rol hierin.	
Duurzaam ruimtegebruik en aandacht voor natuur en landschap	Bij gebiedsontwikkelingen wordt nadrukkelijk rekening gehouden met een groene inrichting en worden duurzaamheidsaspecten meegenomen. Voorbeelden hiervan zijn de woonwijk Louersveld en bedrijventerrein de Berk III.	
Bevordering van biodiversiteit en klimaatadaptatie bij inrichting en beheer	Door het veranderende klimaat en ontwikkelingen in het buitengebied en in de kernen staat natuur, landschap, biodiversiteit en leefbaarheid onder druk. Bij ruimtelijke ontwikkelingen is rekening gehouden met kansen voor de bevordering van biodiversiteit, klimaat adaptieve maatregelen en is rekening gehouden met leefbaarheidsaspecten. Concreet gaat het dan bijvoorbeeld over natuurinclusief ontwerpen of het infiltreren van water op een te ontwikkelen locatie.	Continu
Duurzaam maatschappelijk vastgoed (geen gemeentelijk eigendom).	• Met de programmatische aanpak van duurzaamheid zijn schoolgebouwen en verenigingsgebouwen als specifiek onderwerp benoemd. Er is een project opgestart waarin beleidsdomein onderwijs en duurzaamheid gezamenlijk werken aan een nieuw Integraal Huisvestingsplan (IHP) • Voor de verenigingsgebouwen is in 2023 een ontzorgingstraject ingericht. Door het college is, in aanvulling op bestaande gemeentelijke subsidieregelingen, een financieringsmogelijkheid vastgesteld. Verenigingen kunnen voor de investeringskosten van verduurzamingsmaatregelen die resteren na aftrek van landelijke, provinciale en gemeentelijke subsidies een renteloze langlopende lening bij de gemeente afsluiten. Hierdoor is er vanaf de dag na toepassen van de verduurzaming een voordeel in de exploitatie voor de vereniging. Verduurzaming en toekomstbestendigheid van de verenigingen en hun gebouwen gaan hierdoor hand in hand.	Continu

Indicatoren/kengetallen	Realisatie 2022	Begroting 2023	Realisatie 2023
Wettelijk verplicht			
Hernieuwbare elektriciteit gemeentehuis kWh	41.200	35.000	37.000

7.3 Beheer openbare ruimte

Indicatoren/kengetallen	Realisatie 2022	Begroting 2023	Realisatie 2023
Overige			
Tot. aantal zonnepanelen gem. gebouwen [1])	493	493	493
Aantal zonnepanelen gemeentehuis	170	170	170
Elektriciteitsverbruik in kWh gemeentehuis	393.000	400.000	401.000
Gasverbruik in m³ gemeentehuis	65.000	52.000	52.446

[1]) Totaal aantal zonnepanelen op gemeentelijke gebouwen in eigendom. De energiekosten zijn des gebruikers/huurders.(met uitzondering van het gemeentehuis)

Wat heeft het gekost?

Beheer openbare ruimte	Primitieve begroting 2023	Bijgestelde begroting 2023	Rekening 2023
Lasten	**14.011.594**	**15.594.884**	**15.421.322**
Baten	**8.135.052**	**9.278.443**	**9.821.914**
Gerealiseerde totaal van saldo van baten en lasten	**5.876.542**	**6.316.441**	**5.599.408**
Storting reserves	**100.000**	**633.337**	**574.800**
Onttrekking reserves	**100.000**	**62.725**	**113.174**
Mutaties van de reserves	**0**	**570.612**	**461.626**
Totaal lasten	**14.111.594**	**16.228.221**	**15.996.122**
Totaal baten	**8.235.052**	**9.341.168**	**9.935.088**
Gerealiseerde resultaat	**5.876.542**	**6.887.053**	**6.061.034**

7.4 Onderwijs

Programma 4: onderwijs

7.4 Onderwijs

Doelstelling	Gemeentelijke wet- en regelgeving en beleidskaders	Reikwijdte
• Gelijke kansen op onderwijs voor jongeren uit de gemeente Echt-Susteren en de regio • Een breed onderwijsaanbod passend bij de vraag en gehuisvest in bijdetijdse schoolgebouwen • Een goed leef- en vestigingsklimaat voor inwoners en bedrijven • Een goede positie op de arbeidsmarkt voor de inwoners van de gemeente	• Subsidieregeling peuterprogramma gemeente Echt-Susteren 2020 • Verordening materiële en financiële gelijkstelling gemeente Echt-Susteren 2012 • Verordening overleg lokaal onderwijsbeleid • Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs gemeente Echt-Susteren 2015 • Subsidieregeling inhaalprogramma voorschoolse educatie Echt-Susteren 2023 **Paragrafen** • Weerstandsvermogen en risicobeheersing • Bedrijfsvoering **Verbonden partijen** Geen **Reserves en voorzieningen** Geen	Het programma Onderwijs omvat de volgende producten: 1. Openbaar basisonderwijs 2. Onderwijshuisvesting 3. Onderwijszorg 4. Aanvullend lokaal beleid 5. Kinderopvang Het programma omvat het toezicht op het openbaar onderwijs, de zorg voor de onderwijshuisvesting, het ontwikkelen van lokaal onderwijsbeleid, het stimuleren van persoonlijke ontwikkeling van diverse doelgroepen en het verbeteren van kansen op de arbeidsmarkt van bepaalde groepen (jong)volwassenen. Voor het speciaal basisonderwijs en het voortgezet onderwijs heeft Echt -Susteren een bovenlokale verzorgingsfunctie, die behouden en daar waar nodig versterkt moet worden.

1. Openbaar basisonderwijs		Portefeuillehouder Wethouder drs. P.H.J. Pustjens
Wat hebben we bereikt?	**Wat hebben we ervoor gedaan?**	**Wanneer heeft realisatie plaatsgevonden?**
Een voldoende aantal scholen voor openbaar basisonderwijs, verspreid over de gemeente, welke kwalitatief voldoet aan de hedendaagse eisen.	Het bestuur van de openbare basisscholen De Driepas in Echt en De Springdonk in Susteren is overgedragen aan de Stichting Kindante. Er wordt toezicht gehouden op de uitvoering van het openbaar onderwijs door de stichting, middels het bespreken van de begroting, jaarrekening en het jaarverslag van de stichting met het College van Bestuur en de door de gemeente benoemde vertegenwoordiger in de Raad van Toezicht. De jaarstukken zijn via het agendapunt ‘Ingekomen stukken’ ter kennis gebracht van de raad.	Continu

7.4 Onderwijs

Indicatoren/kengetallen	Realisatie 2022	Begroting 2023	Realisatie 2023
Aantal scholen openbaar basisonderwijs	2	2	2
Aantal leerlingen openbaar basisonderwijs	516	506*	507

** De prognosecijfers voor 2023 is gebaseerd op een (in opdracht van Wijzers in onderwijs) door Pronexus opgestelde leerlingenprognose (februari 2022).*

2. Onderwijshuisvesting		Portefeuillehouder Wethouder drs. P.H.J. Pustjens
Wat hebben we bereikt?	**Wat hebben we ervoor gedaan?**	**Wanneer heeft realisatie plaatsgevonden?**
Adequate huisvesting voor de in de gemeente gelegen scholen voor primair en voortgezet onderwijs, rekening houdende met onderwijskundige, maatschappelijke, demografische en bouwkundige ontwikkelingen.	• Beschikbaar stellen van gymnastiekruimten in de gemeentelijke binnensportaccommodaties aan de scholen voor het bewegingsonderwijs. • In december 2020 is medewerking verleend aan de renovatie van het gebouw van het Connect College. Tijdens de uitwerking van het renovatieplan heeft het schoolbestuur geconstateerd dat het gebouw niet zo goed is geïsoleerd als was aangenomen. Het schoolbestuur heeft voor de verduurzaming van het gebouw ter beoordeling een plan ingediend. In de periode daarna heeft uitvoerig overleg plaatsgevonden over de uit te voeren maatregelen en heeft het schoolbestuur bij het rijk subsidie aangevraagd in het kader van de 'Maatwerkregeling ventilatie op scholen'. Deze subsidie (60% van de kosten maatregelen verbeteren ventilatie en verduurzaming) is op 30 november 2023 verleend. Het schoolbestuur is daarna gestart met de voorbereidingen. Uiterlijk 1 maart 2025 wordt met de werkzaamheden worden gestart. • Verdere uitwerking van de plannen tot aanpassing van het schoolgebouw van basisschool De Driepas aan de Mispelstraat (Echt-Noord), voor de huisvesting van de leerlingen van de Taalschool. Het huidige schoolgebouw van de Taalschool gevestigd op het terrein van het asielzoekerscentrum (AZC) verkeert in een slechte staat en is aan vervanging toe. Het schoolbestuur geeft er de voorkeur aan om de leerlingen van de Taalschool onder te brengen in het hoofdgebouw aan de Mispelstraat. De aanpassing van het schoolgebouw vindt plaats samen en in samenhang met de aanpassing van het Buurthuis St. Joris. De start van de werkzaamheden is eind 2024 voorzien.	Continu

7.4 Onderwijs

Indicatoren/kengetallen	Realisatie 2022	Begroting 2023	Realisatie 2023
Aantal scholen openbaar basisonderwijs	2	2	2
Aantal schoolgebouwen openbaar basisonderwijs	3	3	3
Aantal scholen bijzonder basisonderwijs	9	9	9*
Aantal schoolgebouwen bijzonder basisonderwijs	9	9	9*
Aantal leerlingen bijzonder basisonderwijs	1.447	1.435	1.443
Aantal scholen speciaal basisonderwijs	1	1	1
Aantal schoolgebouwen speciaal basisonderwijs	1	1	1
Aantal leerlingen speciaal basisonderwijs	127	125	129
Aantal scholen voortgezet onderwijs	1	1	1
Aantal schoolgebouwen voortgezet onderwijs	2	2	1
Aantal leerlingen voortgezet onderwijs	1.341	1.324	1.335

**Vanaf 1 augustus 2023 8 scholen en schoolgebouwen in verband met het sluiten van basisschool Op de Slek (samengegaan met basisschool Patricius).*
Noot: De prognosecijfers voor 2023 zijn gebaseerd op een (in opdracht van Wijzers in onderwijs) door Pronexus opgestelde leerlingenprognose (februari 2022).
Het aantal in 2023 te verwachten leerlingen in het voortgezet onderwijs is gebaseerd op prognose 2015-2036 (peildatum 1 oktober 2021) van de Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO) van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, zoals gepubliceerd op duo.nl.

3. Onderwijszorg		Portefeuillehouder Wethouder I.G.M.H. Minkenberg
Wat hebben we bereikt?	**Wat hebben we ervoor gedaan?**	**Wanneer heeft realisatie plaatsgevonden?**
Onderwijsachterstanden Vroegtijdige signalering en bestrijding van onderwijsachterstanden bij leerlingen in het basisonderwijs en bij peuters.	In overleg met de schoolbesturen en kinderopvangorganisaties is: • Inzet van een Flexteam NT2 op basisschool De Driepas die extra ondersteuning biedt aan kinderen van nieuwkomers (statushouders, nieuwkomers en kinderen van arbeidsmigranten) met een achterstand in de Nederlandse taal • Voorschoolse educatie aangeboden in kindercentra aan peuters met een geïndiceerde achterstand in de Nederlandse taal (zie verder product 5. Kinderopvang); • Met schoolbesturen, kinderopvangorganisaties, JGZ (Jeugd Gezondheidszorg) en CJG (Centrum Jeugd en Gezin) de voor- en vroegschoolse educatie (VVE) geëvalueerd en verder doorontwikkeld.	Continu

7.4 Onderwijs

3. Onderwijszorg		Portefeuillehouder Wethouder I.G.M.H. Minkenberg
Wat hebben we bereikt?	**Wat hebben we ervoor gedaan?**	**Wanneer heeft realisatie plaatsgevonden?**
Onderwijsbegeleiding basisscholen Een kwalitatieve verbetering bij scholen op thema's van onderwijs & zorg waar de gemeente een wettelijke zorgplicht, dan wel een gedeelde verantwoordelijkheid heeft.	Subsidie verleend ten behoeve van alle basisscholen voor een of meerdere activiteiten/projecten in het kader van: • Het voorkomen van schooluitval. • Het voorkomen en verminderen van taalachterstand. • Taalontwikkeling. • Een doorlopende leerlijn van voorschoolse naar vroegschoolse educatie. • Kwaliteitsimpuls bewegingsonderwijs en cultuureducatie/Sportstimulering basisonderwijs. • Wetenschap & technologie in de klas. • Gezonde voeding, gezonde leefstijl. • Het inlopen van achterstanden als gevolg van de coronacrisis (Nationaal Programma Onderwijs, schooljaren 2021-2022 t/m 2024-2025). De beleidsthema's en activiteiten worden voorafgaande aan het schooljaar in overleg met de schoolbesturen bepaald.	Continu
Leerplicht- en kwalificatieplicht/RMC (Regionale Meld- en Coördinatiefunctie). Alle (leerplichtige) kinderen gaan naar school en verlaten het onderwijs met een startkwalificatie (diploma HAVO, VWO, MBO niveau 2 of hoger.	De uitvoering van de Leerplichtwet en de RMC-taken zijn vanaf 2012 ondergebracht bij de afdeling Sociale Zaken van gemeente Roermond. Daarbij zijn: • Structureel (evaluatie) gesprekken gevoerd met leerplichtambtenaren en het Samenwerkingsverband (SWV). • In overleg met Leerplicht gehandhaafd daar waar preventieve en curatieve acties niet tot het gewenste resultaat leidden. • Leerling gegevens geregistreerd. • Voorlichting gegeven aan scholen, ouders en jongeren. • Daar waar nodig toe geleid naar hulp of zorg. • Methodische Aanpak Schoolverzuim (MAS) ingevoerd. • Methodiek 'Ontschotten en verbinden' ingevoerd. • Aan actietafels 'Thuiszitters' en 'Kwetsbare jongeren' deelgenomen	Continu

7.4 Onderwijs

Indicatoren/kengetallen	Realisatie 2022	Begroting 2023	Realisatie 2023
Wettelijk verplicht [2])			
Leerplicht: absoluut verzuim (aantal per 1.000 leerlingen)	2,8	4	Nog niet gepubliceerd
Benchmark Limburg (2022: 3,2)			
Leerplicht: relatief verzuim (aantal per 1.000 leerlingen)	30	20	Nog niet gepubliceerd
Benchmark Limburg (2022: 22)			
Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (VO + MBO)	2,4%	1,5%	Nog niet gepubliceerd
Benchmark Limburg (2022: 2,7%)			
Overige			
Aantal leerlingen met ondersteuning door het NT2 Flexteam	52	70	69

4. Aanvullend lokaal beleid	**Portefeuillehouder Wethouder I.G.M.H. Minkenberg**	
Wat hebben we bereikt?	**Wat hebben we ervoor gedaan?**	**Wanneer heeft realisatie plaatsgevonden?**
Bevordering of verbetering op aanvullende terreinen van het onderwijs, dan wel het wegnemen van belemmeringen.	• Het vervoer van de leerlingen van de basisscholen Angela, De Violier, De Driepas, en De Horst uit Echt, Maria Goretti uit St. Joost, Op De Slek uit Slek en De Bolleberg uit Maria Hoop naar de diverse sportaccommodaties in onze gemeente georganiseerd; • Voor deelname aan basisschoolprojecten/initiatieven in het kader van en het versterken van buurttalen (Duits en Frans) en het opzetten van een schoolpartnerschap over de grens (Euregio) zijn geen subsidieaanvragen ontvangen. • Nationaal programma onderwijs: Projecten gesubsidieerd voor het inlopen van de tijdens de coronacrisis opgelopen leerachterstanden binnen de hiervoor van het rijk ontvangen specifieke uitkering. - Knooppuntenoverleg 0-4 jaar	Continu

[2]) *De wettelijk verplichte indicatoren worden gepubliceerd op www.waarstaatjegemeente.nl. De definities van de indicatoren 'Absoluut verzuim' en 'Relatief verzuim zijn echter aangepast en nog niet beschikbaar. Ook de wijze waarop de wettelijk verplichte indicator 'Voortijdig schoolverlaters' wordt opgevraagd is gewijzigd. Deze indicator is momenteel nog niet beschikbaar via waarstaatjegemeente.nl.*

7.4 Onderwijs

4. Aanvullend lokaal beleid		Portefeuillehouder Wethouder I.G.M.H. Minkenberg
Wat hebben we bereikt?	**Wat hebben we ervoor gedaan?**	**Wanneer heeft realisatie plaatsgevonden?**
	- Aanpak preventieve dyslexie basisonderwijs - Bezoek jongerenwerker groep 8 basisonderwijs - Jongereninformatiepunt (JIP) voortgezet onderwijs - Project Leren Leren Connect College - Bijles door tutoren Connect College	

Indicatoren/kengetallen	Realisatie 2022	Begroting 2023	Realisatie 2023
Aantal scholen waarvoor vervoer wordt georganiseerd (gedurende 40 weken per jaar)	7	7	7

5. Kinderopvang		Portefeuillehouder Wethouder I.G.M.H. Minkenberg
Wat hebben we bereikt?	**Wat hebben we ervoor gedaan?**	**Wanneer heeft realisatie plaatsgevonden?**
Goede, veilige en toegankelijke kinderopvang	• Toezicht gehouden op de kwaliteit van de kinderopvang (kinderdagopvang, buitenschoolse opvang en gastouderopvang) door de GGD (in opdracht van de gemeente) • Resultaten van de inspecties op www.landelijkregisterkinderopvang.nl gepubliceerd.	Continu
Cittaslow		
Dat: • Peuters in contact zijn gekomen met leeftijdsgenoten; • Peuters, als voorbereiding op het basisonderwijs, zich ontwikkeld hebben op met name de taal- en sociale vaardigheden; • Bij peuters (dreigende) taal- en	• Peuteropvang georganiseerd op meerdere locaties verspreid over de gemeente met subsidie van de gemeente, waar peuters vanaf 2 jaar, gedurende 2 dagdelen per week (3 tot 4 uur per dagdeel), een kwalitatief goed peuterprogramma hebben aangeboden gekregen, uitgevoerd door gekwalificeerd en geschoold personeel. • Extra aanbod aangeboden aan peuters met een taal- en ontwikkelingsachterstand (Voor- en vroegschoolse educatie: VVE). Deze VVE-geïndiceerde peuters namen 16 uur per week (gedurende 3 of 4 dagdelen) deel aan het peuterprogramma. • Om de tijdens de coronacrisis opgelopen achterstanden in te lopen is er een	Continu

7.4 Onderwijs

5. Kinderopvang		Portefeuillehouder Wethouder I.G.M.H. Minkenberg
Wat hebben we bereikt?	**Wat hebben we ervoor gedaan?**	**Wanneer heeft realisatie plaatsgevonden?**
ontwikkelingsachterstanden tijdig zijn gesignaleerd en doelgericht zijn aangepakt.	subsidieregeling vastgesteld waarbij kinderopvangorganisaties de mogelijkheid hadden om tijdens de zomervakantie nog 2 weken voorschoolse educatie aan te bieden aan peuters met een geïndiceerde taal- en ontwikkelingsachterstand (inhaalprogramma). Drie kinderopvangorganisatie hebben van deze regeling gebruik gemaakt.	

Indicatoren/kengetallen	Realisatie 2022	Begroting 2023	Realisatie 2023
Aantal locaties kinderopvang met een VVE-aanbod	12	12	12
Gemiddelde [3]) aantal peuters (2/3-jarigen)	477	465	476
Gemiddelde [2]) aantal peuters dat deelneemt aan het peuterprogramma (%)	378 (79,2%)	348 (74,8%)	416 (87,4%)
Gemiddelde [2]) aantal peuters met een VVE-indicatie vanwege taalachterstand	80 (16,8%)	90 (19,4%)	86 (18,3%)
Gemiddelde [2]) aantal peuters met een VVE-indicatie vanwege taalachterstand, dat deelneemt aan het peuterprogramma	66	77	65

[3]) Jaarlijks wordt op 1 april en 1 oktober de deelname gemonitord.

7.4 Onderwijs

Wat heeft het gekost?

Onderwijs	Primitieve begroting 2023	Bijgestelde begroting 2023	Rekening 2023
Lasten	2.296.364	2.418.683	1.953.361
Baten	765.732	771.732	699.252
Gerealiseerde totaal van saldo van baten en lasten	1.530.632	1.646.951	1.254.110
Storting reserves		14.000	73.990
Mutaties van de reserves		14.000	73.990
Totaal lasten	2.296.364	2.432.683	2.027.351
Totaal baten	765.732	771.732	699.252
Gerealiseerde resultaat	1.530.632	1.660.951	1.328.100

7.5 Cultuur en sport

Programma 5: cultuur & sport

7.5 Cultuur en sport

Doelstelling

- Cultuur en sport: Samen op een podium.
- Cultuur en sport dragen bij aan een attractief en leefbaar Echt-Susteren. Cultuur en sport bieden mogelijkheden voor ontplooiing en ontmoeting en dragen bij aan actieve participatie van inwoners in de maatschappij.
- Cultuur geeft aan mensen de mogelijkheid om zich te uiten, creativiteit te ontwikkelen, zich te organiseren en actief te zijn. Dat kan op verschillende terreinen zoals muziek, dans en dramatische expressie. Alle inwoners moeten de mogelijkheid hebben om cultuur te beleven. Kinderen moeten ook in aanraking komen met cultuur, dit wordt gestimuleerd door cultuureducatie met kwaliteit (inclusief muziekonderwijs).
- Doorontwikkeling Cultuurhuis Edith Stein
- De focus van de inspanning op het gebied van sport ligt op verhoging van de sportdeelname van de inwoners waardoor de gezondheid, de sociale binding en de leefbaarheid verbetert. De nadruk wordt hierbij gelegd op een laagdrempelig, vraaggericht en lokaal beschikbaar sport- en beweegaanbod in de wijk/kern. Sport scoort, ook in Echt-Susteren!
- Daarnaast nemen inwoners deel aan recreatieve en culturele activiteiten. Dit draagt bij aan talentontwikkeling.
- Doorontwikkeling Leisurepark In de Bandert

Paragrafen

- Lokale heffingen
- Weerstandsvermogen en risicobeheersing
- Bedrijfsvoering

Gemeentelijke wet- en regelgeving en beleidskaders

- Leefbaarheidsvisie
- Samenwerkingsconvenant Huis voor de Sport Limburg
- Notitie + onderzoeksrapport doorontwikkeling visie Leisurepark In de Bandert
- Huur- en uitvoeringsovereenkomst Menswel Sportbedrijf over binnensportaccommodaties
- Ingebruikgevingsovereenkomst Albertzaal Roosteren
- Huurovereenkomst buitensportaccommodaties
- Privatiseringsovereenkomsten buitensportaccommodaties
- Regeling zelfwerkzaamheid buitensportaccommodaties
- Standaardinrichting buitensportaccommodaties
- Conditiecatalogus onderhoud sportparken gemeente Echt-Susteren
- Algemene subsidieverordening Gemeente Echt-Susteren
- Specifieke, werksoort gerelateerde subsidieregelingen
- Subsidieverordening investeringskosten sociale, culturele en sportaccommodaties
- Sportakkoord 2.0 Echt-Susteren
- Preventieakkoord Echt-Susteren
- Werkplan Stichting Menswel 2023
- Projectplan Cultuurregio Limburg-Noord 2021-2024
- Projectplan DOEN Cultuureducatie met Kwaliteit 2021-2024
- Plan van aanpak regeling specifieke uitkering sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2024–2026

Reikwijdte

Het programma Cultuur en Sport omvat de volgende producten:

1. Bibliotheek
2. Cultuureducatie
3. Muziekonderwijs
4. Museum
5. Verenigingen en activiteiten
6. Monumentenzorg
7. Kerkgenootschappen
8. Sportstimulering en –ondersteuning
9. Binnensportaccommodaties
10. Buitensportaccommodaties
11. Kermissen en markten

Verbonden partijen

Geen

Reserves en voorzieningen

- Reserve welzijn en cultuur
- Reserve investeringssubsidies welzijn
- Reserve speelplaatsenplan
- Voorziening gemeenschapshuizen

Doelgroepen

In algemene zin richten wij ons met ons beleid op de volgende prioritaire doelgroepen:

- Jeugd tot 23 jaar
- Senioren 55+
- Mensen met minimum inkomen
- Mensen met beperking

Hierbij hebben wij bijzondere aandacht voor de doelgroep 55+ gelet op de demografische ontwikkelingen en prognoses (in vijftien jaar tijd 23% meer 55+).

7.5 Cultuur en sport

1. Bibliotheek		Portefeuillehouder Wethouder I.G.M.H. Minkenberg
Wat hebben we bereikt?	**Wat hebben we ervoor gedaan?**	**Wanneer heeft realisatie plaatsgevonden?**
Een bibliotheekvoorziening waarbij: • Media kunnen worden ingezien en geleend • Objectieve en betrouwbare informatie en kennis kan worden verkregen, voor baan, beroep, studie, gezondheid, vrijetijdsbesteding, etc. • Inwoners kunnen leren om te gaan met internet & social media (b.v. cursussen Klik & Tik, Digisterker)	Stichting De Domijnen heeft georganiseerd en/of geëxploiteerd: • Een openbare bibliotheek aan de Bovenstestraat 11 te Echt; • Schoolbibliotheken in diverse (11) basisscholen in onze gemeente (12 locaties); • Cursussen basisvaardigheden (Klik & Tik, Digisterker, Digivitaler). Begin 2023 is de nieuwe bibliotheekvisie aangenomen "Van collectie naar connectie". In de visie is de bibliotheek ingericht langs drie lijnen: 1. Bibliotheek als 3e (t)huis. De plek om te verblijven om tijdschriften te lezen, gebruik te maken van werkplekken, te lenen, deel te nemen aan activiteiten. De activiteiten bestaan o.a. uit: • Landelijke campagnes (Nationale Voorleesdagen, Boekenweek, Kinderjury, Boekstartdag, Kinderboekenweek en Nederland Leest); • Maandelijkse voorleeshalfuurtje + Maandelijkse voorleeshalfuurtjes in het dialect (i.s.m. Veldeke); • Domijnenverkenners (leesbevordering voor 8- t/m 12-jarigen); • Een leesclub voor volwassenen; • Het handwerkcafé. 2. Doorlopende leer- en leeslijn • 12 dBos-locaties op 11 scholen; • Start BoekStart in de kinderopvang. 3. Sociaal Domein • Spreekuren Informatiepunt Digitale Overheid (IDO); • Cursussen basisvaardigheden; • Taalspreekuren.	Continu

Indicatoren/kengetallen	Realisatie 2022	Begroting 2023	Realisatie 2023
Aantal leeswinkels	1	1	1

7.5 Cultuur en sport

Indicatoren/kengetallen	Realisatie 2022	Begroting 2023	Realisatie 2023
Aantal schoolbibliotheken [4]	13	13	12
Aantal bezoekers	32.220	35.000	33.979
Aantal leden vanaf 18 jaar	764	850	741
Aantal jeugdleden	2.472	2.700	2.402
Aantal uitleningen leeswinkel Echt	80.136	90.000	77.300
Aantal uitleningen schoolbibliotheken	52.438	50.000	55.079
Aantal cursussen/cursisten basiseducatie	5/16	6/64	7/32

2. Cultuureducatie		Portefeuillehouder Wethouder drs. P.H.J. Pustjens
Wat hebben we bereikt?	**Wat hebben we ervoor gedaan?**	**Wanneer heeft realisatie plaatsgevonden?**
Toename van het aantal kinderen dat binnen schooltijd deelneemt aan cultuureducatie-activiteiten en verbetering van de kwaliteit van de activiteiten.	• Deelgenomen aan regionale aanpak cultuureducatie via de Stichting DOEN. • Samen met betrokken partijen uitvoering gegeven aan projectplan DOEN • Cultuureducatie met Kwaliteit 2021-2024. • Advies gegeven aan het lokale basisonderwijs ten aanzien van cultuureducatieprogramma. • Door Stichting Cultuurperron zijn muzieklessen verzorgd op de plaatselijke basisscholen. • Scholen gestimuleerd om de landelijke beschikbaar gestelde middelen in te zetten voor cultuureducatie. • Lokaal Cultuureducatie-aanbod onder de aandacht gebracht van het onderwijs.	Continu
Cittaslow		
Bescherming ambachtelijke producten en fabricages (certificering, musea van materiele cultuur etc.)		
In stand houding van ambachtelijke werkwijzen en bescherming van toepassing.	• Het (door de structuurvisie) mogelijk maken om aanvullend bij kleinschalige verblijfsaccommodaties zelfgemaakte ambachtelijke producten of streekproducten te mogen verkopen. • Het faciliteren van voorzieningen die gericht zijn op het verkopen van ambachtelijke producten.	Continu

[1] Er zijn vanaf 1 augustus 2023 11 basisscholen met 12 locaties. Basisschool De Driepas heeft een extra locatie op het terrein van het AZC. Basisschool Op de Slek is per 1 augustus 2023 gefuseerd met basisschool Patricius.

7.5 Cultuur en sport

2. Cultuureducatie		Portefeuillehouder Wethouder drs. P.H.J. Pustjens
Wat hebben we bereikt?	**Wat hebben we ervoor gedaan?**	**Wanneer heeft realisatie plaatsgevonden?**
Waardering en behoud culturele lokale evenementen		
Het behoud van lokale festiviteiten en culturele evenementen.	De organisatie van twee grootschalige evenementen (Echt Zomerfeesten en het BCL-treffen) heeft gezorgd voor een groot publieksbereik.	14 t/m 16 juli 2023 24 t/m 26 november 2023
Gebruik en onderwijs in smaak en bevordering van streekproducten		
Meer aandacht voor het gebruik van streek- en biologische producten	Dit is een blijvend onderdeel van toeristische promotie in algemene zin. Daarnaast heeft een groep ondernemers zich gepresenteerd met streekproducten, en met promotiemateriaal van HSSNL, tijdens de jaarlijkse Kunigundenmarkt in Neustadt an der Weinstrasse (november-december 2023).	Continu

Indicatoren/kengetallen	Realisatie 2022	Begroting 2023	Realisatie 2023
Aantal deelnemende scholen aan cultuureducatie	9	10	8
Aantal deelnemende leerlingen cultuureducatie	1.525	2.400 *	1.500

**Op basis van verwachtingsprognose externe partijen uitgegaan van deelname alle basisscholen en toename aantal leerlingen.*

3. Muziekonderwijs		Portefeuillehouder Wethouder drs. P.H.J. Pustjens
Wat hebben we bereikt?	**Wat hebben we ervoor gedaan?**	**Wanneer heeft realisatie plaatsgevonden?**
Behoud en mogelijke toename van het aantal cursisten Myouthic BASE (algemene muzikale vorming) en stabilisering van het aantal deelnemers aan de cursus Instrumentopleidingen.	• Aan Stichting CultuurPerron (voorheen Myouthic) een subsidie verleend voor het verzorgen van muziekonderwijs in de gemeente Echt-Susteren. • De voortgang van het muziekonderwijs periodiek besproken met Stichting CultuurPerron. Met de plaatselijke harmonieën en fanfares overleg gevoerd over ontwikkelingen en trends • Ingestemd met verhoging van de cursustarieven door CultuurPerron. • Muziekonderwijs (20 weken cyclus) aangeboden aan de basisscholen door Stichting CultuurPerron. • Onder muziekverenigingen enquête gehouden over toekomstperspectief (kansen en bedreigingen).	Continu

7.5 Cultuur en sport

Indicatoren/kengetallen	Realisatie 2022	Begroting 2023	Realisatie 2023
Aantal cursisten Instrumentopleidingen	113	120	122
Aantal cursisten Myouthic BASE (algemene muzikale vorming)	10	29	37

4. Museum		Portefeuillehouder Wethouder drs. P.H.J. Pustjens
Wat hebben we bereikt?	**Wat hebben we ervoor gedaan?**	**Wanneer heeft realisatie plaatsgevonden?**
Instandhouding van het museum.	• Aan Stichting Museum van de Vrouw een subsidie verleend voor de instandhouding van het Museum in het Cultuurhuis Edith Stein aan de Plats in Echt. • Deelname aan overleggen betreffende samenwerking tussen de gebruikers van het pand. • In verband met beëindiging gebruik depot Houtstraat selectieve inventarisatie van de gemeentelijke collectie toegepast. • Periodiek overleg gevoerd met het bestuur van het museum over de voortgang van de activiteiten van het museum. • Museum betrokken bij cultuureducatie-activiteiten. • De entree/receptie van het museum is vernieuwd.	Continu 2e halfjaar 2023

Indicatoren/kengetallen	Realisatie 2022	Begroting 2023	Realisatie 2023
Aantal exposities	4	4	10*
Aantal symposia	1	6	1
Aantal bezoekers	3.758	7.500	5.636
Aantal vrijwilligers	27	>30	25

*Aantal exposities is incl. lokale kunsttentoonstellingen

7.5 Cultuur en sport

5. Verenigingen en activiteiten		Portefeuillehouder Wethouder drs. K.A.P. Leurs
Wat hebben we bereikt?	**Wat hebben we ervoor gedaan?**	**Wanneer heeft realisatie plaatsgevonden?**
Cittaslow		
Een vitaal verenigingsleven en leefbaarheid in de kleine kernen.	• Door middel van verenigingsondersteuning aandacht gegeven aan de gevolgen van corona en de energiecrisis voor lokale organisaties binnen het maatschappelijk domein. • Informatiesessies georganiseerd rond het thema duurzaamheid en verenigingen geïnformeerd over landelijke, provinciale en lokale ontwikkelingen. • Verenigingen betrokken bij sportstimulerings- en cultuureducatieprojecten. • Uitvoering gegeven aan het Lokaal Sportakkoord en het Lokaal Preventieakkoord. Tevens gezorgd voor herijking van het Lokaal Sportakkoord. • Subsidies verleend ter ondersteuning van verenigingsinitiatieven. • Verenigingsondersteuning bij de ontwikkeling naar een vitale vereniging. • Combinatiefunctionarissen ingezet voor sportstimulerings- en cultuureducatieprojecten en lokale organisaties hier actief bij betrokken. • Uitvoering gegeven aan het Lokaal Sportakkoord en verbinding gelegd met het Lokaal Preventieakkoord. • Ondersteuning geboden aan verenigingen, initiatieven, evenementen en vrijwilligers. • Met raad en daad bijstaan van de mantelzorgers door het Steunpunt Mantelzorg (gevestigd bij Menswel), gefinancierd door de gemeente. Mantelzorgers worden ieder jaar in het zonnetje gezet met het mantelzorgcompliment. • Aula Connect College beschikbaar gesteld voor grootschalige evenementen. • Afstemming gezocht met Euregionale partners op het gebied van sport en cultuur. • Sport- en cultuur-/muziekkampioenen gehuldigd tijdens Oetblinkers Gala (nieuwe stijl) in Cultuurhuis Edith Stein.	Continu
Een hoog aantal verenigingen per 1.000 inwoners.	Gemiddeld telt onze gemeente 9 verenigingen per 1.000 inwoners. De gemeente voert hiervoor een actief subsidiebeleid alsook een sportstimulerings- en verenigingsondersteuningsbeleid.	Continu

Indicatoren/kengetallen	Realisatie 2022	Begroting 2023	Realisatie 2023
Aantal gesubsidieerde sportverenigingen	28	27	27
Aantal gesubsidieerde toneelverenigingen	2	2	2
Aantal gesubsidieerde muziekverenigingen	19	19	19

7.5 Cultuur en sport

Indicatoren/kengetallen	Realisatie 2022	Begroting 2023	Realisatie 2023
Aantal gesubsidieerde schutterijen	9	9	9
Aantal gesubsidieerde cultuurhistorische verenigingen	5	5	5
Aantal verenigingen per 1.000 inwoners	9	9	9

6. Monumentenzorg		Portefeuillehouder Wethouder drs. P.H.J. Pustjens
Wat hebben we bereikt?	**Wat hebben we ervoor gedaan?**	**Wanneer heeft realisatie plaatsgevonden?**
Cittaslow		
Herkwalificatie en hergebruik achtergebleven gebieden		
Behoud van historische panden.	• Bij gebiedsontwikkelingen is aandacht gegeven aan leegstaande monumentale panden en zijn mogelijkheden besproken om deze te renoveren en te herbestemmen. • De instandhouding van monumentale kerkgebouwen is ondersteund met behulp van het verstrekken van een subsidie voor restauratie- en/of onderhoudskosten. • De gemeentelijke archeologische (verwachtings)waardenkaart is geactualiseerd.	Continu
Instandhouding van het cultureel erfgoed en versterking van de cultuurhistorische waarden in de omgeving.	• Advies/ondersteuning voor restauratie en onderhoud van de 68 binnen de gemeente aangewezen objecten tot rijksmonument. • Aandacht gegeven aan positionering cultureel erfgoed binnen de gemeentelijke organisatie. • Overleg gevoerd met de lokale cultuurhistorische verenigingen periodiek afstemming te zoeken over de zorg en de aandacht voor cultureel erfgoed en deze zorg binnen de gemeentelijke organisatie beter te positioneren. • Medewerking verleend aan de opstelling van een lokale Kerkenvisie. • Door de Stichting Kunst- en Cultuurraad is in 2023 om praktisch/organisatorische redenen geen Dag/Weekend voor het cultureel erfgoed georganiseerd. • Innovatiesubsidie verleend aan Stichting Op Vleugels der Vrijheid voor educatieve activiteiten in en rond de Bunker te Lilbosch. • Selectieve inventarisatie kunst in de openbare ruimte voor presentatie via website ‘Smalste stukje’ voorbereid. • Overleg gevoerd met kunstenaarscollectief voor ontwerpen en plaatsen van kunstwerk in het kader van het programma centrum Echt.	Continu Januari 2023

7.5 Cultuur en sport

6. Monumentenzorg		Portefeuillehouder Wethouder drs. P.H.J. Pustjens
Wat hebben we bereikt?	**Wat hebben we ervoor gedaan?**	**Wanneer heeft realisatie plaatsgevonden?**
	• Medewerking verleend aan initiatief dialectcursus en ondersteuning geboden aan activiteiten/initiatieven Veldeke. • Deelgenomen aan het regionaal overleg cultureel erfgoed Midden-Limburg.	2e halfjaar 2023

Indicatoren/kengetallen	Realisatie 2022	Begroting 2023	Realisatie 2023
Rijksmonumenten	68	68	68

7. Kerkgenootschappen		Portefeuillehouder Wethouder drs. P.H.J. Pustjens
Wat hebben we bereikt?	**Wat hebben we ervoor gedaan?**	**Wanneer heeft realisatie plaatsgevonden?**
De instandhouding van kerkgebouwen en de ondersteuning van geloofsgemeenschappen in de verschillende parochies in de gemeente met betrekking tot hun sociaal maatschappelijke functie.	• Toekennen van een bijdrage op basis van de Subsidieregeling parochiebesturen Echt-Susteren 2015 over 2023 aan parochiebesturen, bestaande uit een vast bedrag van en een bedrag per inwoner per kern, verdeeld over het aantal in die kern aanwezige kerken. • Toekenning van een vast bedrag van € 250, indien de parochie beschikt over een of meerdere kerkkoren. • Vergoeding verstrekt aan parochiebesturen voor aanstralen van kerken. • Toepassing van de vaste bestuurspraktijk voor de subsidiëring van instandhouding van zowel monumentale als niet-monumentale kerkgebouwen. • Er zijn in 2023 geen nieuwe aanvragen voor een subsidie in de instandhoudingskosten van een kerkgebouw ontvangen. • In het kader van het opstellen van een Kerkenvisie (een strategische visie op de toekomst van kerkgebouwen) is in 2023 verder gewerkt aan de inventarisatie per schoolgebouw en zijn oriënterende gesprekken gevoerd met kerk- en parochiebesturen. Nu het fusietraject van de diverse parochies van de federatie Susteren tot één nieuwe parochie per 1 januari 2023 is afgerond, is in 2023 gewerkt aan de visie-omschrijving per kerkgebouw.	Continu

7.5 Cultuur en sport

Indicatoren/kengetallen	Realisatie 2022	Begroting 2023	Realisatie 2023
Aantal gesubsidieerde parochies	10	10	10
Aantal aangestraalde kerken	4	4	4

8. Sportstimulering- en ondersteuning		Portefeuillehouder Wethouder drs. K.A.P. Leurs
Wat hebben we bereikt?	**Wat hebben we ervoor gedaan?**	**Wanneer heeft realisatie plaatsgevonden?**
Een ontwikkelingsgericht, toekomstbestending sportbeleid in goede samenspraak met betrokken partijen.	• Vanwege de impact van het plan van aanpak in het kader van de Brede regeling SPUK/Gala/Iza is de herijking van het sportbeleid uitgesteld. • Voor de herijking van het Lokaal Sportakkoord (2.0) gebruik gemaakt van data en is rekening gehouden met trends en ontwikkelingen. • Landelijke, provinciale en regionale ontwikkelingen op het gebied van sport en bewegen nauwlettend gevolgd. • Het uitvoeringsbudget Lokaal Sportakkoord ingezet voor de ondersteuning van lokale sport- en beweeginitiatieven zoals valpreventie en coaching. • Deelgenomen aan de landelijke Brede Regeling Combinatiefuncties voor sport en cultuur. • Extra inzet combinatiefuncties voor coördinatie sport en preventie en parkmanagement. • Subsidie ontvangen van het rijk voor de uitwerking van het plan van aanpak Brede SPUK/Gala/Iza (waaronder sport-, beweeg- en preventieactiviteiten). • Voor de uitvoering van het Lokaal Sportakkoord en het Lokaal Preventieakkoord een Kernteam Sport/Preventie ingesteld, bestaande uit vertegenwoordigers van lokale organisaties en aanbieders. • Bestuurlijk/ambtelijk deelgenomen aan het regionaal sportoverleg Midden-Limburg. • Namens regio Midden-Limburg als bestuurlijk ambassadeur deelgenomen aan overleggen Platform Zuid-Nederland van de Vereniging Sport en Gemeenten. • Door middel van inzet combinatiefunctionarissen en met medewerking van instellingen en verenigingen sportstimulering- en kennismakingsactiviteiten georganiseerd. • Medewerking verleend aan introductie/presentatie Provinciaal Sportloket. • Opstart afzonderlijke website sport. • Inzet van lokale topsporter als sportambassadeur voor promotie en bevordering van de	Continu Juni 2023

7.5 Cultuur en sport

8. Sportstimulering- en ondersteuning		Portefeuillehouder Wethouder drs. K.A.P. Leurs
Wat hebben we bereikt?	**Wat hebben we ervoor gedaan?**	**Wanneer heeft realisatie plaatsgevonden?**
	breedtesport. • Medewerking verleend aan aanvraag sportverenigingen voor subsidie in het kader van de landelijke regeling Specifieke uitkering noodfonds energie amateursportverenigingen (SPUK NEAS).	Juli-december 2023

Indicatoren/kengetallen	Realisatie 2022	Begroting 2023	Realisatie 2023
Wettelijk verplicht			
Beweegt voldoende	45,7%	55%	Nog niet bekend
Overige			
Aantal fte combinatiefuncties sportstimulering	3,4	3,4	3,4
Aantal fte combinatiefuncties cultuur(educatie)	1,6	1,6	1,6
Aantal fte buurtsportcoaches	1,6	1,6	1,6

9. Binnensportaccommodaties 10. Buitensportaccommodaties		Portefeuillehouder Wethouder drs. K.A.P. Leurs
Wat hebben we bereikt?	**Wat hebben we ervoor gedaan?**	**Wanneer heeft realisatie plaatsgevonden?**
Goede sportvoorzieningen met accent op kwaliteit, multifunctionaliteit en duurzaamheid.	• Samen met Kernteam Preventie en Sport, de coördinator sport en preventie en de verenigingsondersteuner uitvoering gegeven aan Lokaal Sportakkoord. • Uitvoering gegeven aan de met Stichting Menswel Sport gesloten meerjarige overeenkomst 2017-2024 voor het beheer en de exploitatie van de binnensportaccommodaties. • De exploitatieovereenkomst is met Menswel geëvalueerd; • In 2023 is geen (sporttechnische) noodzaak gebleken voor uitvoering van de geplande renovaties.	Continu

7.5 Cultuur en sport

9. Binnensportaccommodaties 10. Buitensportaccommodaties		Portefeuillehouder Wethouder drs. K.A.P. Leurs
Wat hebben we bereikt?	**Wat hebben we ervoor gedaan?**	**Wanneer heeft realisatie plaatsgevonden?**
	• In overleg met der Tennisclubs Rosus en Echt zijn op basis van de resultaten van een haalbaarheidsonderzoek voorbereidingen getroffen voor de aanleg van padelbanen in Susteren en Echt. • Voor het onderhoud van de tennisbanen en voetbalvelden is een nieuwe modelhuurovereenkomst vastgesteld. Deze overeenkomst is onder meer voorzien van een conditiecatalogus en convenant zelfwerkzaamheid. In verband met aanpassing van de basisinrichting buitensportaccommodaties is deze overeenkomst nog niet aan de vereniging aangeboden. • Gebruik gemaakt van milieuveilige bestrijdingsmiddelen. De kosten hiervan zijn binnen het onderhoudsbudget opgevangen. • Duurzaamheid, veiligheid en functionaliteit van sportaccommodaties heeft ook in 2023 aandacht gekregen. • Onder begeleiding van een externe partij gestart met het proces rond de invoering van parkmanagement voor park In de Bandert.	November/december 2023

Indicatoren/kengetallen	Realisatie 2022	Begroting 2023	Realisatie 2023
Overdekt zwembad	1	1	1
Aantal sporthallen	2	2	2
Aantal 2/3 Sporthal	1	1	1
Aantal sportzalen	2	2	2
Aantal gymnastieklokalen	1	1	1
Aantal turnzalen	1	1	1
Aantal groepsaccommodaties	1	-	1
Aantal voetbalvelden	24,5	24,5	24,5
Aantal tennisbanen	22	22	22

7.5 Cultuur en sport

11. Kermissen en markten		Portefeuillehouder Wethouder drs. K.A.P. Leurs
Wat hebben we bereikt?	**Wat hebben we ervoor gedaan?**	**Wanneer heeft realisatie plaatsgevonden?**
Een kermistraditie in zoveel mogelijk kernen, een hoog amusementsgehalte van de kermissen en faciliteiten voor evenementen.	• Uitvoering gegeven aan de vastgestelde beleidsnotitie kermisbeleid; • Kermisactiviteiten ondersteund in financiële en organisatorische zin.	Continu
Weekmarkten in Echt en Susteren en losse standplaatsen in diverse kernen.	• Acquisitie gepleegd (o.a. via advertenties in het vakblad) om nieuwe standhouders aan te trekken; • Overleg gepleegd met de bestaande standhouders om een zo breed mogelijk aanbod op de markten te realiseren waardoor de aantrekkelijkheid voor publiek en klanten wordt vergroot; • Instandhouding van geschikte marktpleinen voorzien van de noodzakelijke nutsvoorzieningen.	Continu

Indicatoren/kengetallen	Realisatie 2022	Begroting 2023	Realisatie 2023
Aantal kermissen	5	5	5
Aantal markten	2	2	2

7.5 Cultuur en sport

Subsidies

Professionele instellingen	Realisatie 2022	Begroting 2023	Programma	Realisatie 2023
Stichting Menswel	1.218.444	1.300.000	5 en 6	1.253.871
Algemeen Maatschappelijk Werk Midden-Limburg	457.765	486.357	6	468.655
Stichting Myouthic	77.435	165.350	5	117.000[5]
De Domijnen	536.506	534.869	5	534.869
Slachtofferhulp Nederland	8.257	8257	6	8257
St. Pedagogisch Sociaal Werk Mi- en Nrd-Limburg	0	2.330	6	0
Museum van de Vrouw	125.000	137.000	5	125.000
Centrum voor jeugd en gezin	1.202.333	1.450.000	6	1.447.560
SGL/Buddyzorg	3.080	3.080	6	3.080
Stichting Menswel - open inloop[6]	57.158	72.500	6	46.372
Stichting Zuyderland/inloop GGZ	21.000	22.000	6	21.672
Totaal	**3.706.978**	**4.181.743**		**4.026.336**

Overige instellingen	Realisatie 2022	Begroting 2023	Programma	Realisatie 2023
Stichting Bijzonder in Beweging	1.520	1.520	5	1.520
Stichting Zorg In Eigen Dorp	9.500	7.500	6	1.600
Stichting 4 mei herdenking	1.000	1.000	5	1.000
Stichting Dr. Edith Stein	0	0	5	0
Stichting De Kunstkring Echt	4.300	4.300	5	4.300
Stichting Op vleugels der vrijheid	1.000	1.000	5	1.000
Stichting Orgelkring Echt-Susteren	1.500	1.500	5	1.500
Stichting Sociaal Kultureel Centrum D'n Hook	12.130	12.130	5	12.130
Stichting Culturele Kring Echt	8.000	8.000	5	8.000
Stichting Kreaktiviteiten	7.295	7.295	5	7.295
Stichting SOL2	21.811	23.400	5	23.392
Stichting Beeldentuin	0	1.500 [1)]	5	1.500
Toon Hermans Huis Sittard	5.000	5.000	6	5.000
Toon Hermans Huis Roermond	5.000	5.000	6	5.000
Muziekfederatie de Maasgouw	1.648	1.648	5	1.648
Stichting kruisen en kapellen land van Echt	2.300	2.300	5	2.300
Stichting Hart voor Echt-Susteren	15.000	20.000	6	15.000
Sportvereniging NOAV Zwemmen	10.558	11.385	5	10.914
De vereniging "De Smalste Tuin(en) van Limburg"	5.000	5.000	8	2.500

[5] Obv voorlopige berekening
[6] Samenwerking tussen Stichting Menswel en MET ggz

7.5 Cultuur en sport

Overige instellingen	Realisatie 2022	Begroting 2023	Programma	Realisatie 2023
Koepel Seniorenvereniging	49.900	49.900	6	49.900
Stichting Limburgse Veteranendag	0	250	5	250
Stichting Voedselbank	5.000	5.000	6	5.000
Stichting Kledingbank	7.500	10.000	6	10.000
Stichting Leefbaar Echt-Susteren (Wensauto)	9.902	16.630	6	16.630
Stichting Platsspektakel Echt (Kultkefee)	1.000	2.000	5	2.000
Bond voor Ned Mil Oorlogs en dienstslachtoffers	400	400	6	250
Kunstgroep Swentibold Susteren	1.000	0	5	1.000
Stichting Kinderkookschool Echt-Susteren	28.700	28.000	6	24.740
Stichting (On) beperkt 4 life	3.150	3.150	6	3.150
Totaal	**219.744**	**234.808**		**219.149**

Grote evenementen	Realisatie 2022	Begroting 2023	Programma	Realisatie 2023
Stichting Koppelpop	2.000	2.000	5	2.000
Stichting Kaizen Tournament	2.000	2.000	5	2.000
Wandelsportvereniging Echt (avondvierdaagse)	1.250	1.250	5	1.250
Rollers Smashing	2.500	2.500	5	2.500
Stichting Platsspektakel Echt	2.000	2.500 [2)]	5	2.500
Stichting Horeca Centrum Echt (Music Night)	0	2.500 [3)]	5	2.500
Totaal	**9.750**	**12.250**		**12.250**

1) Via 1e bestuursrapportage 2023
2) Verhoogd via 1e bestuursrapportage 2023
3) Via 1e bestuursrapportage 2023

7.5 Cultuur en sport

Wat heeft het gekost?

Cultuur & Sport	Primitieve begroting 2023	Bijgestelde begroting 2023	Rekening 2023
Lasten	4.414.103	5.259.073	5.126.835
Baten	672.504	1.187.367	1.272.514
Gerealiseerde totaal van saldo van baten en lasten	3.741.599	4.071.706	3.854.322
Storting reserves			60.124
Onttrekking reserves	25.000	25.000	25.000
Mutaties van de reserves	-25.000	-25.000	35.124
Totaal lasten	4.414.103	5.259.073	5.186.959
Totaal baten	697.504	1.212.367	1.297.514
Gerealiseerde resultaat	3.716.599	4.046.706	3.889.445

7.6 Sociaal domein

Programma 6: sociaal domein

7.6 Sociaal domein

Doelstelling	Gemeentelijke wet- en regelgeving en beleidskaders	Reikwijdte
• Het bieden van inkomensondersteuning daar waar mensen niet zelfstandig in hun bestaan kunnen voorzien. • Het beroep op de sociale uitkeringen zo gering mogelijk laten zijn en uitkeringsgerechtigden zo snel mogelijk door werk in hun eigen levensonderhoud laten voorzien. • Inwoners met een inkomen tot 120% van de geldende bijstandsnorm in staat stellen in de maatschappij te participeren. 'Meedoen', dat is de kortst mogelijke samenvatting van het maatschappelijke doel van dit begrotingsprogramma. Het meedoen geldt voor iedereen, jong en oud, ongeacht zijn maatschappelijke of economische positie, ongeacht of iemand beperkingen ondervindt of niet. De gemeente wil dat mogelijk maken door ruimte te bieden aan het particuliere initiatief om elkaar te ondersteunen. Als mensen en hun omgeving dit niet zelf kunnen, neemt de gemeente de verantwoordelijkheid om deze ondersteuning te organiseren of te faciliteren. Beleidsontwikkeling en beleidsvoorbereiding voor de onder dit programma behorende producten gebeuren door de gemeentelijke organisatie. De uitvoering van diverse werkzaamheden is voor een groot deel uitbesteed aan de uitvoeringsorganisatie Sociaal Domein MER, het Centrum voor Jeugd en Gezin, de plaatselijke welzijnsinstelling (Stichting Menswel) en diverse regionaal opererende instellingen. In regionaal verband zijn afspraken gemaakt over de instandhouding van maatschappelijke	• Afstemmingsverordening Participatiewet, IOAW en IOAZ 2015 • Beleidsplan schuldhulpverlening 2021-2025 • Debiteurenprotocol 2014 • Besluit Armoedebeleid 2020-2025 • Re-integratieverordening Participatiewet gemeente Echt-Susteren 2023 • Nadere regels re-integratie gemeente Echt-Susteren 2023 • Verordening bestrijding misbruik en oneigenlijk gebruik Participatiewet, IOAW en IOAZ gemeente Echt-Susteren 2015 • Verordening cliëntenparticipatie gemeente Echt-Susteren 2015 • Verordening gunning door toekenning uitsluitend recht • Verordening individuele inkomenstoeslag 2019 • Beleidsregel studietoeslag gemeente Echt-Susteren 2022 • Verordening tegenprestatie 2015 • Verordening verrekening bestuurlijke boete bij recidive gemeente Echt-Susteren 2015 • Verordening Wet Kinderopvang gemeente Echt-Susteren 2006 • Uitgangspuntennotitie Arbeidsmarkttoeleiding van de doelgroep mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt 2020 en verder • Algemene subsidieverordening • Beleidsregels individuele Wmo-voorzieningen • Besluit nadere regels Wmo • Besluit nadere regels Jeugdhulp • Convenanten en afspraken met de regiogemeenten over AMW-ML • Dorpsomgevingsprogramma's	Het programma Sociaal domein omvat de volgende producten: 1. Arbeidsparticipatie en inkomensvoorzieningen 2. Minimabeleid 3. Maatschappelijk werk 4. Opbouwwerk/samenlevingsopbouw 5. Jeugd 6. Wet maatschappelijke ondersteuning 7. Maatwerkvoorzieningen 8. Inburgeringsbeleid 9. Ouderenbeleid 10. Volksgezondheid 11. Leerlingenvervoer **Paragrafen** • Weerstandsvermogen en risicobeheersing • Verbonden partijen • Bedrijfsvoering **Verbonden partijen** • Servicecentrum MER • Omnibuzz • Westrom • Menswel • Centrum voor Jeugd en Gezin • Algemeen Maatschappelijk Werk Midden-Limburg • Modulaire Gemeenschappelijke Regeling

voorzieningen. Speciale aandacht in ons beleid gaat uit naar: • Jeugd tot 27 jaar • Senioren 65+ • Mensen met minimum inkomen • Mensen met (een) beperking(en)	• Gebiedsvisies • Regiovisie Meedoen en Wonen 2022-2026 • Beleidsagenda Meedoen en Wonen 2022-2023 • Samenwerkingsovereenkomst inwoners met complexe problematiek • Afwegingskader Grijswonen • Gemeentelijke Nota Gezondheidsbeleid • Beleidskader Wmo/Jeugd 2020 en verder • Nadere regels jeugdhulp • Plan van aanpak kernenbeleid • Beleid gemeenschapshuizen • Speelruimtebeleid Echt-Susteren 2012-2020 'speelruimte voor de jeugd van Echt-Susteren' • Verordening jeugdhulp • Regiovisie Jeugd en Gezin • Hervormingsagenda Jeugd • Verordening maatschappelijke ondersteuning • Verordening ruimte- en inrichtingseisen peuterspeelzalen 2010 • Verordening leerlingenvervoer schoolbezoek gemeente Echt-Susteren 2015	**Reserves en voorzieningen** • Reserve inkomensvoorzieningen, re-integratie en sociale werkvoorziening • Reserve investeringssubsidies welzijn • Reserve Wet Maatschappelijke Ondersteuning • Reserve algemeen jeugdbeleid • Reserve speelplaatsenplan • Reserve jeugdhulp • Reserve SC MER SD • Reserve integrale aanpak en huisvesting statushouders • Reserve opvang vluchtelingen • Reserve Beschermd Wonen • Voorziening onderhoud gemeenschapshuizen

1. Arbeidsparticipatie en inkomensvoorzieningen		**Portefeuillehouder Wethouder drs. G.H.C. Frische**
Wat hebben we bereikt?	**Wat hebben we ervoor gedaan?**	**Wanneer heeft realisatie plaatsgevonden?**
Cittaslow		
Begeleiding (waar mogelijk) naar regulier werk van iedereen met arbeidsvermogen.	• Uitvoering gegeven aan de Participatiewet en IOAW/IOAZ. • Het beperken van instroom door een uitgebreide toets op het recht op uitkering is geoptimaliseerd, in eerste instantie digitaal. Nadruk lag op de eigen verantwoordelijkheid om (deels) in eigen inkomen te voorzien en om te participeren. Hier werd direct bij de aanvraag op ingezet. Aan de voorkant werkt de klantmanager Werk en klantmanager Inkomen nauw samen met o.a. Werkgeversservicepunt (WSP) en andere re-integratiepartners.	Continu

7.6 Sociaal domein

1. Arbeidsparticipatie en inkomensvoorzieningen		Portefeuillehouder Wethouder drs. G.H.C. Frische
Wat hebben we bereikt?	**Wat hebben we ervoor gedaan?**	**Wanneer heeft realisatie plaatsgevonden?**
	• Instroom in zijn algemeenheid voorkomen en dat van jongeren specifiek door samenwerking met onderwijs en andere partners zoals het WSP. • Specifieke aandacht voor de doelgroep statushouders en inwoners met een arbeidsbeperking. • Uitkeringsgerechtigden ondersteund om te komen tot een goede uitstroom naar (parttime) werk onder andere door alfabetiseringstrajecten, begeleidingsprojecten richting vrijwilligerswerk en dagbesteding. • Doe-agenda/post-corona aanpak (regionaal))/Perspectief op werk met o.a. inzetten Individuele Plaatsing en Steun trajecten, welke zich richt op mensen met een psychische aandoening. • Werkgeversservicepunt (WSP) doorontwikkeld. • Breed offensief: implementatie Breed offensief om meer mensen met een beperking aan een baan te helpen en aan het werk te houden. • Monitoring: monitoring van het gemaakte beleid. • Doorontwikkeling Leerwerkloket.	
Stappen op de participatieladder door uitkeringsgerechtigden en hun partners.	• Bemiddeling naar werk van mensen met verwachting op doorstroom binnen een jaar (re-integratiepositie 4, 5 en 6). [1]) • Re-integratie bij mensen met de verwachting van een langere doorstroomtijd (re-integratiepositie 3) bewerkstelligd. • Tot participatie gestimuleerd wanneer regulier werk niet mogelijk is vanwege bijvoorbeeld psychische problematiek of ernstige lichamelijke beperkingen (re-integratiepositie 1 en 2). • Aanbod en ontwikkeling van maatwerkvoorzieningen aan specifieke doelgroepen met beperkingen. • Uitvoering gegeven aan de Wet Taaleis: cliënten die niet het vereiste taalniveau hebben, krijgen de verplichting om dit niveau te halen. • De uitkering verlaagd bij onvoldoende inspanning. • Meer werkplekken gegenereerd voor de doelgroep van de Participatiewet via aansluiting bij het regionale Werkgeversloket en de inzet van specifieke maatregelen ter bestrijding van jeugdwerkloosheid (jobcoach jongeren). • Gebruik gemaakt van inburgeringstrajecten als instrument bij statushouders.	Continu

7.6 Sociaal domein

1. Arbeidsparticipatie en inkomensvoorzieningen		Portefeuillehouder Wethouder drs. G.H.C. Frische
Wat hebben we bereikt?	**Wat hebben we ervoor gedaan?**	**Wanneer heeft realisatie plaatsgevonden?**
Banen Wet Sociale Werkvoorziening voor mensen met een beperking, binnen de door het rijk opgelegde taakstelling	• Mensen begeleid met een grote afstand tot de arbeidsmarkt.	Continu
Duurzame arbeidsplaatsen Social Return	• Sectorspecifieke leerwerk arrangementen gesloten met kansrijke sectoren (groen en zorg). • Het niveau van de leerwerktrajecten afgestemd op de doelgroep (onderkant arbeidsmarkt) MBO niveau 1 en 2. • Duale trajecten voor statushouders aangeboden (inburgering en beroepsopleiding gecombineerd).	Continu

[1]) Re-integratiepositie 1: zorg. Persoon is niet in staat tot re-integratie door ernstige beperkingen, waarbij er een zorgvraag is.
Re-integratiepositie 2: maatschappelijke activering. Geen regulier werk door ernstige beperkingen of ontbreken van basale arbeidsvaardigheden.
Re-integratiepositie 3: arbeidsactivering. Persoon heeft nog vaardigheden nodig voor het verrichten van regulier werk. Door scholing of ervaring (bijvoorbeeld stage) moeten competenties verbeterd of ontwikkeld worden.
Re-integratiepositie 4: arbeidstoeleiding. Persoon heeft ondersteuning nodig bij het vinden van werk.
Re-integratiepositie 5: persoon verricht regulier werk met ondersteuning, bijvoorbeeld loonkostensubsidie.
Re-integratiepositie 6: Persoon verricht regulier werk zonder ondersteuning.

Indicatoren/kengetallen	Realisatie 2022	Begroting 2023	Realisatie 2023
Wettelijk verplicht			
Netto arbeidsparticipatie	67,8%	62%	Nog niet gepubliceerd
Personen met een bijstandsuitkering (aantal per 10.000 inwoners 18 jaar en ouder)	215,1	250	198,9
Lopende re-integratievoorzieningen (aantal per 10.000 inwoners, 15-64 jaar)	190,9	160	206,4
Overige (bron: eigen managementrapportage)			
Aantal actieve uitkeringen per 31 december	372	420	378
Wsw-arbeidsplaatsen: afbouw met 4% (natuurlijk verloop)	106	98	97

7.6 Sociaal domein

Indicatoren/kengetallen	Realisatie 2022	Begroting 2023	Realisatie 2023
Aantal beëindigingen door uitstroom naar werk [7]	46	50	30
Terugverdienbedrag fraudebestrijding	€ 40.200[8]	€ 75.000	Nog niet bekend
Tegenhoudingen aan de poort (%/aantal)	49%	50%	51%
Arbeidsplaatsen social return incidenteel	4	5	5
Arbeidsplaatsen social return duurzaam [9])	23	15	14

2. Minimabeleid		Portefeuillehouder Wethouder I.G.M.H. Minkenberg
Wat hebben we bereikt?	**Wat hebben we ervoor gedaan?**	**Wanneer heeft realisatie plaatsgevonden?**
Uitval, eenzaamheid of uitsluiting door de inkomenssituatie voorkomen.	• De samenwerking met stichting Leergeld tussentijds geëvalueerd en verbeterd. • De samenwerking met stichting Jeugdfonds Sport & Cultuur tussentijds geëvalueerd en verbeterd. • De communicatie t.a.v. de mogelijkheden van gemeentelijke (minima)regelingen geïnventariseerd en vernieuwd. • Uitvoering gegeven aan het Uitvoeringsplan schuldhulpverlening. • Uitvoering gegeven aan het Uitvoeringsplan Laaggeletterdheid.	Continu
Cittaslow		
Armoedebestrijding	• Het armoedebeleid doorontwikkeld om zo een goed vangnet te realiseren voor de meest kwetsbare inwoners die niet in staat zijn om te werken. Waar noodzakelijk gericht op specifieke doelgroepen (bijv. 50-plussers, kinderen en niet-uitkeringsgerechtigden). • De schuldhulpverlening verbeterd door o.a. te starten met saneringskredieten en het voortraject voor een project met bewindvoerders. • De inzet van Voedsel- en Kledingbank geoptimaliseerd door de dienstverlening van beiden breder onder de aandacht te brengen bij maatschappelijk middenveld/partners en burgers.	Continu

[7] Uitkeringsgerechtigden die voor een periode van 3 maanden tot een jaar uitstromen naar regulier werk. Door de relatief zwaardere problematiek van de instromers, is ook een lagere uitstroom te verwachten.
[8] Als gevolg van het hoge percentage 'terughoudingen aan de poort' is het terugverdienbedrag fraudebestrijding lager.
[9] Uitkeringsgerechtigden die langer dan 1 jaar bij regulier werk worden geplaatst

7.6 Sociaal domein

2. Minimabeleid		Portefeuillehouder Wethouder I.G.M.H. Minkenberg
Wat hebben we bereikt?	**Wat hebben we ervoor gedaan?**	**Wanneer heeft realisatie plaatsgevonden?**
	• Preventie en vroegsignalering van schulden verder vormgegeven en doorontwikkeld, o.a. door de inzet van de sociaal boekhouder en de VoorzieningenWijzer. • Stress-sensitieve dienstverlening + omgekeerde toets-methodiek aangeboden. • 2e hands laptops en fietsen aangeboden. • Kinderkledingdagen in samenwerking met de Kledingbank georganiseerd. • Het netwerk van het maatschappelijk middenveld verbeterd en versterkt. • Duidelijkere communicatie over lage inkomensregelingen gerealiseerd. • Aan de Benchmark Armoede en Schulden deelgenomen. • De Groene bon ingezet om Energiearmoede tegen te gaan.	

Indicatoren/kengetallen	Realisatie 2022	Begroting 2023	Realisatie 2023
Toekenningen minimaregelingen:			
• Individuele inkomenstoeslag	384	390	328
• Maatschappelijk actief bonus	25	50	20
• Aanvragen stichting Leergeld	495	250[10]	427
• Aanvragen Jeugdfonds Sport & Cultuur	120	250[11]	147
Aantal intakes schuldhulpverlening	106	135	181
Aantal gezinnen dat een voedselpakket ontvangen (Voedselbank)	69	70	54
Persoonlijk participatiebudget	81	65	71

3. Maatschappelijk werk		Portefeuillehouder Wethouder drs. G.H.C. Frische
Wat hebben we bereikt?	**Wat hebben we ervoor gedaan?**	**Wanneer heeft realisatie plaatsgevonden?**
Een samenleving waar inwoners naar vermogen zo lang mogelijk zelf	Stichting Algemeen Maatschappelijk Werk Midden-Limburg (AMW-ML) gesubsidieerd voor de uitvoering van de volgende taken:	Continu

[10] Na corona zijn de aanvragen fors toegenomen, hier was in de begroting voor 2023 nog niet op gecorrigeerd.
[11] Vanwege de relatief nieuwe samenwerking met het Jeugdfonds Sport & Cultuur (1 januari 2021), was het voor de begroting 2023 lastig om op voorhand een goede inschatting te maken van het aantal aanvragen. Dit verklaart de afwijking met de realisatie.

7.6 Sociaal domein

3. Maatschappelijk werk		Portefeuillehouder Wethouder drs. G.H.C. Frische
Wat hebben we bereikt?	**Wat hebben we ervoor gedaan?**	**Wanneer heeft realisatie plaatsgevonden?**
de regie over hun leven voeren.	• Het geven van informatie en advies; • Invullen onderdeel gemeentelijk basisaanbod; • Doorverwijzen; • Ondersteunen van kwetsbare inwoners bij zelfredzaamheid en participatie- • Hulpverleningstrajecten; • Crisishulpverlening (24/7) bereikbaarheidsdienst voor Midden-Limburg (het 'er-op-af-team');Hulpverlening vanuit ketenzorg en multidisciplinaire teams (verbonden aan gemeentelijke en regionale ketenpartners); • Meldpunt zorgwekkend gedrag; • Briefadres dak- en thuislozen Echt-Susteren; Deze dienst- en hulpverlening is laagdrempelig en gratis toegankelijk zonder indicatie. Maatschappelijke ontwikkelingen zoals de energiecrisis, de inflatie, huisvestingsproblemen, kansen ongelijkheid, toenemende mantelzorg ondersteuning, eenzaamheid, uitgestelde zorg/ondersteuning, personele problematiek zorgen voor toenemende druk en onzekerheid. Deze maatschappelijke ontwikkelingen leiden ertoe dat persoonlijke vraagstukken op een aantal levensgebieden versterkt worden en dat de draagkracht van verschillende mensen onder druk staat. De onzekerheden over het eigen leven en de toekomst zijn toegenomen. Kwetsbaarheden op het gebied van armoede in algemene zin en mentaal welbevinden komen nadrukkelijker aan de oppervlakte. Dat uit zich onder andere in een toename van het aantal crisissen en het aantal incidenten en klachten. Het aantal informatie en adviesvragen is hierdoor in 2023 toegenomen.	
Cittaslow		
Gediscrimineerde minderheden		
Vermindering van discriminatie	De gemeente is aangesloten bij het Meldpunt Discriminatie.	Continu

Indicatoren/kengetallen	Realisatie 2022	Begroting 2023	Realisatie 2023
Aanmeldingen / hulpvragen	300	300	292

7.6 Sociaal domein

Indicatoren/kengetallen	Realisatie 2022	Begroting 2023	Realisatie 2023
Afgesloten[12]	-	245	318
In begeleiding[13]	-	500	515
Korte informatie en adviesvragen	150	175	328[14]

4. Opbouwwerk/samenlevingswerk		Portefeuillehouder Wethouders drs. G.H.C. Frische, drs. ing. H.E.J.M. Meuwissen en drs. P.H.J. Pustjens
Wat hebben we bereikt?	**Wat hebben we ervoor gedaan?**	**Wanneer heeft realisatie plaatsgevonden?**
Cittaslow		
Leefbaarheid en voorzieningenniveau		
Leefbare dorpen	• In 2023 is een plan van aanpak opgesteld t.b.v. de pilot doorontwikkeling sociale wijkteams die 1 januari 2024 van start gaat; • De lokale sociale basis is versterkt. De inloop GGZ is in samenwerking met Menswel en METggz opnieuw vormgegeven. In buurthuis Sint Joris en in het wijksteunpunt Susteren zijn buurtkamers van start gegaan ten behoeve van de kwetsbare inwoners. • De voorbereidingen voor de start van een locatie Maatschappelijk Opvang zijn in 2023 gerealiseerd. In 2024 kan de maatschappelijke opvang (trajecthuis voor 3 inwoners) van start gaan.	Continu
• Centrale ontmoetingsplekken	• Realisatie van een gemeenschapshuis in de kern Susteren. Een initiatiefgroep vanuit de verenigingen is omgevormd tot de Stichting MFC Susteren en de gemeente heeft de Harmoniezaal gekocht; • Definitief ontwerp opgesteld voor Buurthuis St. Joris • Een onderzoek gestart voor Jeugdhuis Pius X, De Banderthof en Menswel naar de mogelijkheid voor gezamenlijke huisvesting onder één dak;	

[12] Nieuw opgenomen kengetal in verband met de wijziging in het registratiesysteem zoals genoemd in de begroting 2021.
[13] Nieuw opgenomen kengetal in verband met de wijziging in het registratiesysteem zoals genoemd in de begroting 2021.
[14] De info en adviesvragen nemen toe door maatschappelijke ontwikkelingen zoals de energiecrisis, de inflatie, huisvestingsproblemen, toenemende mantelzorgondersteuning, eenzaamheid, uitgestelde zorg, enzovoorts. Door deze maatschappelijke ontwikkelingen worden persoonlijke vraagstukken versterkt en staat de draagkracht onder druk.

7.6 Sociaal domein

Indicatoren/kengetallen	Realisatie 2022	Begroting 2023	Realisatie 2023
Aantal sociale wijkteams	4	4	4
Aantal gemeenschapshuizen (waarvan 7 in gemeentelijk eigendom)	10	11	11

5. Jeugd	Portefeuillehouder Wethouder I.G.M.H. Minkenberg	
Wat hebben we bereikt?	**Wat hebben we ervoor gedaan?**	**Wanneer heeft realisatie plaatsgevonden?**
Vermindering van jeugdproblematiek .	• De ketenaanpak Kansrijke Start geïmplementeerd. Het betreft een ondersteuning van jeugdigen en – jonge- moeders en gezinnen in een vroeg stadium. • Een logopedist ingezet op alle basisscholen voor de preventieve aanpak om leerproblemen door dyslexie te voorkomen en tijdig te signaleren. • Steunouders ingezet. Hierbij worden vrijwilligers (steunouders) gekoppeld aan gezinnen (vraagouders). • Het jongerenwerk van Menswel en XLGroup ingezet in het primair onderwijs. • Jongerenwerk van Menswel en XLGroup ingezet in het voortgezet en middelbaar onderwijs middels een Jongeren-Informatie-Punt. • Intensieve (individuele) jeugdbegeleidingstrajecten uitgevoerd door XLGroup bij complexe multi-problematiek. • Medewerkers van Vincent van Gogh instituut preventie ingezet in het primair onderwijs en voortgezet onderwijs bij problematieken en voor preventie op de thema's alcohol, drugs en depressie; • Humanitas ingezet op begeleide omgangsregeling, waarbij vrijwilligers in gesprek zijn gegaan met ouders en kind(eren) bij (v)echtscheiding; • Een jeugd en gezinswerker van het Centrum Jeugd en Gezin ingezet in het AZC voor jongeren. • Bestaande aanbod aan jeugd- en jongerenwerk door Menswel gecontinueerd; • De Pilot Aanpassing Toegang (PAT) is geborgd. Het betreft een aanpassing van het toegangsproces waarmee het CJG meer op de voorgrond is geplaatst. • De pilot "met minder kaders naar meerderjarigheid" voortgezet en geëvalueerd om een doorlopende lijn te creëren van hulpverlening richting meerjarigheid.	Continu
Inzicht in en grip op verwijzingen naar gespecialiseerde jeugdhulp.	• Aangesloten bij (team)overleggen van het Centrum Jeugd en Gezin (CJG); • Overleg gevoerd met het CJG over ingezette PGB trajecten en jeugdwetvervoer;	Continu

7.6 Sociaal domein

5. Jeugd		Portefeuillehouder Wethouder I.G.M.H. Minkenberg
Wat hebben we bereikt?	**Wat hebben we ervoor gedaan?**	**Wanneer heeft realisatie plaatsgevonden?**
	• Overleg gevoerd met de overige verwijzers naar gespecialiseerde jeugdhulp (gecertificeerde instellingen, huisartsen en jeugdgezondheidszorg); • Contractgesprekken gevoerd door contractmanagement en regionaal beleidsmedewerkers met diverse jeugdhulpaanbieders; • Het aantal huisartspraktijken met een Praktijkondersteuner Huisartsen Jeugd (POH-J) uitgebreid naar 7; • Gesprekken gevoerd met het CJG over de samenhang tussen uitvoering, beleid en bedrijfsvoering.	
Goede kwaliteit gespecialiseerde jeugdhulp die ook tijdig beschikbaar is en wordt afgeschaald zodra dat kan.	• Op 1 januari 2023 is de nieuwe overeenkomst gestart voor het segment 'Jeugdhulp Opnamevervangende behandeling en behandeling met verblijf'; • Op Midden-Limburg niveau gestart met het voorbereiden van een gezamenlijke aanbesteding voor de uitvoering van ambulante jeugdhulp; • De wachtlijsten gemonitord en besproken met de betreffende zorgaanbieders; • Afspraken gemaakt om te komen tot periodieke evaluatiegesprekken door het CJG met jeugdige/gezin en aanbieder; • Doorontwikkeling op de percelen Wonen en Behandeling met Verblijf om zo te komen tot doorstroming en afschaling van zorg en zo thuis mogelijke hulp; • Het expertteam en expertisecentrum ingezet bij complexe casussen; • Betere samenwerking tussen jongerenwerk en XLGroup met preventie Vincent van Gogh instituut; • Gestart met de implementatie van de in 2022 door de gemeenteraad vastgestelde Regiovisie Jeugd en Gezin Midden-Limburg Oost; • Gestart met het programma toekomstscenario Kind en gezinsbescherming Noord- en Midden-Limburg.	Continu
Cittaslow		
Ondersteunen gezinsleven en zwangerschap		
Een gezond en veilig leefklimaat voor onze jongeren, waarbij zij zich kunnen ontwikkelen tot zelfstandige inwoners.	• Gestart met de 1e fase (behoefteonderzoek) van het onderzoek jongerenparticipatie; • Jongeren- en speelvoorzieningen zijn in stand gehouden; • Subsidies verstrekt aan speeltuinorganisaties (stichtingen) voor het ontwikkelen en in stand houden van georganiseerde, openbare speeltuinen; • ingezet op tijdige, passende en kwalitatief goede hulp aan en ondersteuning van	December 2023 Continu

7.6 Sociaal domein

5. Jeugd		Portefeuillehouder Wethouder I.G.M.H. Minkenberg
Wat hebben we bereikt?	**Wat hebben we ervoor gedaan?**	**Wanneer heeft realisatie plaatsgevonden?**
	jeugdigen door jongerenwerkers in scholen, accommodaties en in de wijk. Ondersteund door XLGroup en Vincent van Gogh instituut; • Tijdelijke inzet van jongerenwerk in Roosteren, ter ondersteuning van een burgerinitiatief.	Tot januari 2027

Indicatoren/kengetallen	Realisatie 2022	Begroting 2023	Realisatie 2023
Wettelijk verplicht			
% jongeren 12 tot 21 jaar met een delict voor de rechter	1%	1%	1%[15]
% kinderen tot 18 jaar in uitkeringsgezin (2015 was 3,65%)	5%	5%	4%[16]
% Jongeren tot 18 jaar met jeugdhulp	13,7%[17]	13,5%	12,1%[18]
% jongeren tot 18 jaar met jeugdbescherming	1,3%	1,5%	1,4%[19]
% jongeren van 12 tot 23 jaar met jeugdreclassering	0,3%	0,3%	0,3%
Overige			
Ambulante jeugdhulptrajecten CJG	583[20]	600	551
% verwijzingen naar het CJG uit medisch domein	15%	15%	25%[21]
Aantal gerealiseerde georganiseerde speeltuinen incl. Dierenpark & kinderboerderij 't Hertenspoor (totaal)	11	12	12

[15] Cijfers 2022 (meest recent) www.waarstaatjegemeente.nl
[16] Cijfers 2022 (meest recent) www.waarstaatjegemeente.nl
[17] Realisatie 2022 aangepast ten opzicht van cijfers in begroting 2023 o.b.v. meest actuele cijfers CBS
[18] Cijfers 1e half jaar 2023 CBS
[19] Cijfers 1e half jaar 2023 www.waarstaatjegemeente.nl
[20] Realisatie 2022 aangepast ten opzichte van cijfers in begroting 2023 o.b.v. meest actuele cijfers CJG
[21] De toename van verwijzingen naar het CJG uit het medisch domein zijn mede te verklaren door een steeds betere samenwerking met en uitbreiding van de praktijkondersteuners huisartsen jeugd (POH-J).

7.6 Sociaal domein

6. Wet maatschappelijke ondersteuning (niet zijnde maatwerkvoorzieningen)		Portefeuillehouder Wethouder drs. G.H.C. Frische
Wat hebben we bereikt?	**Wat hebben we ervoor gedaan?**	**Wanneer heeft realisatie plaatsgevonden?**
Cittaslow		
Een inclusieve samenleving	Zorggedragen voor de inrichting en instandhouding van algemene en/of collectieve voorzieningen. Dit deden we samen met de inwoners, gericht op ondersteuningsvragen, rekening houdend met de eigen kracht van inwoners, de Wmo-taken en met als uitgangspunt vraag gestuurd in plaats van aanbodgericht. Concrete actiepunten die in 2023 zijn uitgevoerd *Onderwerp: leefbaarheid in de kernen/wijken* • Impulsen gegeven aan de leefbaarheid door het verbeteren van de bestaande sociale cohesie (onder andere door een breed en kwalitatief hoogstaand verenigingsleven en toegankelijke gemeenschapsaccommodaties). • Zorggedragen voor een adequaat voorzieningenniveau en heeft geïnvesteerd in het versterken van de sociale basis voor kwetsbare inwoners; • Het plan van aanpak Gezond en actief leven akkoord (GALA) ingediend bij het ministerie van VWS en gedeeld met de partners. Het uitvoeringsplan wordt o.a. samen met de welzijnsorganisatie Menswel geformuleerd en andere ketenpartners worden betrokken op het vlak van sport, gezondheid, welzijn en cultuur; • Via (leeftijdsbewust) woonbeleid streven naar zowel leefbaarheid als het vergroten van de mogelijkheden langer zelfstandig te kunnen blijven wonen. In de Structuurvisie Midden-Limburg 2022 tot en met 2025 staat de groeiende behoefte aan de juiste woning, op de juiste plek, op het juiste moment centraal. Dat betekent dat er ambitie is voor - en ruimte wordt gegeven aan - nieuwe plannen die passen bij de kwalitatieve vraag, met aandacht voor aanpassing van plannen die niet (meer) passen bij een actuele behoefte; • Wijksteunpunten in stand gehouden, waarbij de behoefte van de betreffende kern leidend is geweest; • Vormgegeven aan de leefbaarheidsprojecten uit de gebiedsvisies: De herinrichting van de oude kern bij de Kerk en het (voormalige) Patronaat is gereed, waardoor een aantrekkelijk en sfeervol openbaar gebied is gerealiseerd door de inrichting en de materiaalkeuze. Maatschappelijke voorzieningen liggen in de directe nabijheid en de verkeersfuncties zijn aangepast;	Continu

7.6 Sociaal domein

6. Wet maatschappelijke ondersteuning (niet zijnde maatwerkvoorzieningen)		Portefeuillehouder Wethouder drs. G.H.C. Frische
Wat hebben we bereikt?	**Wat hebben we ervoor gedaan?**	**Wanneer heeft realisatie plaatsgevonden?**
	• Bewoners geïnformeerd via diverse kanalen over de toegang, de ontwikkelingen en het voorzieningenaanbod van het sociale domein; • Welzijnsorganisatie Menswel gefaciliteerd om deze organisatie mogelijkheden te geven verder zorg te dragen voor directe gratis onafhankelijke cliëntondersteuning; • Deelgenomen aan de ontwikkeling van de flexibele maatschappelijke opvang en draagt bij aan de lokale aanpak om dak- en thuisloosheid te voorkomen. *Onderwerp: mantelzorgondersteuning en vrijwilligerswerk* • Het steunpunt mantelzorg van Menswel, de sterke lokale betrokkenheid op het terrein van mantelzorgondersteuning en vrijwilligerswerk ondersteund; • Het jaarlijks mantelzorgcompliment verstrekt aan die mantelzorgers die met hun zorgvrager voldoen aan de voorwaarden; • Menswel gefaciliteerd bij het invullen van respijtzorg en uitbouwen netwerk; • Menswel gefaciliteerd bij het verder uitbouwen van de voorziening vrijwilligers vacaturebank. • Activiteiten georganiseerd om de vrijwilligers en mantelzorgers een steuntje in de rug te geven en de waardering en dankbaarheid van de overheid kenbaar te maken (b.v. waarderingsavond voor mantelzorgers); *Onderwerp: bevorderen toegankelijkheid* • De toegankelijkheid verbeterd van de fysieke openbare ruimte en gemeenschapsvoorzieningen in de kernen. Dit met gebruikmaking van de inventarisaties van knelpunten door de werkgroep toegankelijkheid van de Adviesraad Sociaal Domein. *Onderwerp: maatschappelijke opvang, openbare geestelijke gezondheidszorg en verslavingszorg.* • Voorbereidingen getroffen voor het inrichten van een locatie maatschappelijke opvang (trajecthuis voor 3 inwoners); • In samenspraak met de regio Noord- en Midden-Limburg gewerkt aan een passend aanbod beschermd wonen;	

7.6 Sociaal domein

6. Wet maatschappelijke ondersteuning (niet zijnde maatwerkvoorzieningen)		Portefeuillehouder Wethouder drs. G.H.C. Frische
Wat hebben we bereikt?	**Wat hebben we ervoor gedaan?**	**Wanneer heeft realisatie plaatsgevonden?**
	• Een safehouse van inwoners met verslavingsproblematiek ingericht en extra plekken ingekocht om voldoende aanbod te hebben in relatie tot de vraag; • Een regionaal spreidingsplan beschermd wonen opgesteld door de gemeenten in Noord- en Midden-Limburg en gedeeld met zorgaanbieders; • Aandacht geweest voor preventie-activiteiten door Vincent van Gogh instituut, zoals depressie en voorkoming van alcohol- en druggebruik; • Met de MER-gemeenten samengewerkt aan het thema veiligheid (kindermishandeling en huiselijk geweld). • Samen met Veilig Thuis en het CJG een plan van aanpak Veiligheid voor de MER vorm gegeven. • Specifiek aandacht gehad voor vrouwen die huiselijk geweld hebben meegemaakt (Orange the World); • De inzet van ervaringsdeskundigen is voorbereid en wordt in 2024 geborgd in de regio Noord- en Midden-Limburg. Voor elke gemeenten worden inzetbare ervaringsdeskundigen aangewezen; • Gestart met de Alliantie zelfmoordpreventie Noord- en Midden-Limburg. METggz heeft in alle gemeenten zelfmoordpreventie geboden en heeft in 2023 de nodige activiteiten georganiseerd, zoals preventietrainingen. Verder zijn er op vele zitbankjes in de gemeente bordjes geplaatst om aandacht te vragen voor zelfmoordpreventie. *Onderwerp: ondersteuning burgerinitiatieven sociaal domein* De subsidieregeling innovatieve activiteiten toegepast, ter ondersteuning van vernieuwende ideeën en arrangementen in het sociale domein.	
Effectieve toegang tot medische diensten		
Toegang tot eerstelijnsgezondheidszorg.	• Initiatieven ondernomen om de samenwerking tussen eerstelijnsvoorzieningen in de kernen te bevorderen. • Voorbereidingen getroffen voor de pilot doorontwikkeling sociale wijkteams. De expertise is uitgebreid met de inzet van de sociaal boekhouder, het spreekuur van MEE en Maatschappelijk Werk. • Welzijn op recept opgestart in samenwerking met Menswel en de huisartsen in de kern	Continu

7.6 Sociaal domein

6. Wet maatschappelijke ondersteuning (niet zijnde maatwerkvoorzieningen)		Portefeuillehouder Wethouder drs. G.H.C. Frische
Wat hebben we bereikt?	**Wat hebben we ervoor gedaan?**	**Wanneer heeft realisatie plaatsgevonden?**
	Echt. • Valpreventie opgestart in samenwerking met Menswel en de fysiotherapeuten/ergotherapeuten in Echt-Susteren. • Samen met de 14 gemeenten van de samenwerkingsregio Noord- en Midden-Limburg (NML) een samenwerkingsovereenkomst aangegaan.	
Transitie en transformatie sociaal domein		
Transformatie binnen het sociaal domein.	• De basisvoorzieningen versterkt in de kernen van de gemeente. • De eigen kracht en het samenwerken van bewoners en bewonersinitiatieven vergroot om duurdere zorg en ondersteuning zoveel mogelijk te voorkomen. Het beschikbaar stellen van laagdrempelige algemene voorzieningen of specifieke maatwerkvoorzieningen. • Intensieve samenwerking opgezocht in het sociale domein om zo de onderwerpen; Wmo, Jeugd, en Participatie waar mogelijk te combineren en uit deze integratie weer nieuwe mogelijkheden te ontdekken. • Activiteiten ondersteund die tot doel hebben bewustwording en toepassen van een gezonde leefstijl voor diverse doelgroepen (budget koken, gezond leren eten, etc.). • Het ondersteunen van activiteiten voor de kwetsbare inwoner met (meervoudige) complexe problematiek. • De MER gemeenten hebben een projectopdracht geformuleerd ten behoeve van het servicecentrum MER om de wet aanpak meervoudige problematiek eenduidig te implementeren.	Continu
Transformatie samen met andere partners.	• Kansrijke burgerinitiatieven ondersteund. • Verkennende gesprekken in MER verband gevoerd inzake het versterken van de mantelzorgondersteuning. • De gemeente en de provincie Limburg ondersteunde de KinderKOOKschool bij het realiseren van kooklessen in brede zin voor basisschoolleerlingen. • Het bedenken en realiseren van algemene en/of collectieve voorzieningen. • Uitvoering van de pilot Huiskamer Groen en de pilot huiskamer-plus Maria Hoop. • De mogelijkheden van een open inloop voor inwoners met kwetsbaarheden zijn onderzocht. Menswel en METggz zijn een open inloop gestart voor inwoners met kwetsbaarheden (gerealiseerd maart 2023). • Creëren van goede voorwaarden voor inwoners die tijdelijk in maatschappelijke opvang	Continu

7.6 Sociaal domein

6. Wet maatschappelijke ondersteuning (niet zijnde maatwerkvoorzieningen)		Portefeuillehouder Wethouder drs. G.H.C. Frische
Wat hebben we bereikt?	**Wat hebben we ervoor gedaan?**	**Wanneer heeft realisatie plaatsgevonden?**
	of beschermd wonen verblijven, zoals woonmogelijkheden, participatiemogelijkheden, langdurige zorg en ondersteuning in de thuissituatie; • Het regionale implementatietraject gefaseerd samenwerken in het kader van Veiligheid is door de MER-gemeenten in traject gezet en samen met lokale stakeholders vormgegeven.	

Indicatoren/kengetallen	Realisatie 2022	Begroting 2023	Realisatie 2023
Huiskamerprojecten	7	7	7
Huiskamer-Plus-Projecten	5	6	6
Huiskamer-Extra-Project	1	1	1

7. Maatwerkvoorzieningen		Portefeuillehouder Wethouder drs. G.H.C. Frische
Wat hebben we bereikt?	**Wat hebben we ervoor gedaan?**	**Wanneer heeft realisatie plaatsgevonden?**
Continue uitvoering nieuwe taken Wmo.	• Processen geëvalueerd en bijgesteld; • Vraagstukken gezamenlijk op Midden-Limburg Oost-niveau opgepakt en vanuit een integrale benadering Wmo, Jeugd en Participatie beoordeeld.	Continu
Cittaslow		
Inwoners die meer bewust zijn van hun eigen verantwoordelijkheid en eigen kracht.	• Het verminderen van de vraag naar maatwerkvoorzieningen, dan wel het zolang mogelijk uitstellen ervan; • Inwoners gestimuleerd om eerst op eigen kracht of via hun sociale netwerk (buren, familie en kennissen) hun problemen op te lossen; • Inwoners met een beperking ondersteund om hen te laten participeren en ervoor te zorgen dat de uitgaven binnen het beschikbare budget blijven door inwoners gebruik te laten maken van voorliggende algemene voorzieningen zoals	Continu

7.6 Sociaal domein

7. Maatwerkvoorzieningen		Portefeuillehouder Wethouder drs. G.H.C. Frische
Wat hebben we bereikt?	**Wat hebben we ervoor gedaan?**	**Wanneer heeft realisatie plaatsgevonden?**
	huiskamerprojecten klussendienst en vervoersvoorzieningen door vrijwilligers.	
Integratie van mensen met een beperking.	• Maatwerkvoorzieningen (zoals hulpmiddelen, individuele begeleiding of groepsbegeleiding) verstrekt; • Initiatieven die gericht zijn op het stimuleren van een juiste en reële beeldvorming over mensen met een beperking bij inwoners; • De openbare ruimte toegankelijk gemaakt voor mensen met een beperking;	Continu

Indicatoren/kengetallen	Realisatie 2022	Begroting 2023	Realisatie 2023
Wettelijk verplicht			
Cliënten met een maatwerkarrangement Wmo excl. regiotaxi per 10.000 inwoners	790	850	Nog niet bekend
Overige			
Aantal uitstaande woonvoorzieningen	630	710	699
Aantal uitstaande vervoersvoorzieningen incl. regiotaxi	1.825	1900	1.912
Aantal cliënten Hulp bij het huishouden (unieke cliënten in jaar)	1.185	1300	1311
Aantal cliënten Hulp bij het huishouden (actief in december)	1.007	1050	1077
Aantal cliënten begeleiding individueel (unieke cliënten in jaar)	386	450	438
Aantal cliënten begeleiding individueel (actief in december)	299	350	286
Aantal cliënten begeleiding groep (unieke cliënten in jaar)	143	140	133
Aantal cliënten begeleiding groep (actief in december)	104	105	89
Aantal cliënten huiskamer+, huiskamer extra, huiskamer groen (pilot sinds 2022)	180	220	180

8. Inburgering		Portefeuillehouder Burgemeester dr. J.W.M.M.J. Hessels en wethouder drs. G.H.C. Frische
Wat hebben we bereikt?	**Wat hebben we ervoor gedaan?**	**Wanneer heeft realisatie plaatsgevonden?**
Realisatie van de taakstelling voor het huisvesten van vreemdelingen	• Structureel overleg met corporaties, het Servicecentrum MER en gemeente; • Afspraken gemaakt met corporaties over toewijzingscriteria voor statushouders;	Continu

7.6 Sociaal domein

8. Inburgering		Portefeuillehouder Burgemeester dr. J.W.M.M.J. Hessels en wethouder drs. G.H.C. Frische
Wat hebben we bereikt?	**Wat hebben we ervoor gedaan?**	**Wanneer heeft realisatie plaatsgevonden?**
(asielzoekers) met een verblijfsvergunning	• Afstemming met provincie en regio over aanpak en mogelijkheden; • Afstemming met Centraal Orgaan opvang asielopvang (COA) m.b.t. realisatie taakstelling door hervestiging van vluchtelingen; • Inzet van ondersteuning en maatschappelijke begeleiding van statushouders, samen met stichting Menswel; • Pilot "zachte landing' ontwikkeld om uit te rollen in 2024-2025 met mogelijkheid tot verlengen; • Afspraken gemaakt met woningcorporaties voor het leveren van woningen voor de taakstelling huisvesting statushouders; • Inzet van ondersteuning en begeleiding; • Realisatie huisvesting.	
Cittaslow		
Ondersteuning waar noodzakelijk van etnische minderheden bij hun integratie.	• Inzet van ondersteuning en begeleiding vanuit Menswel en XLGroup; • Inzet van de module arbeidsmarkt en participatie door Vluchteling aan Zet; • Verkennen mogelijkheden voor meer uitgebreide maatschappelijke begeleiding.	Continu
Uitvoering van de nieuwe inburgeringswet	• Uitvoering van de wet in samenwerking met de arbeidsmarktregio Midden-Limburg (AMR ML); • Regionaal afstemmingsoverleg met AMR ML en 't Gilde Onderwijs; • Regionaal en Lokaal (MER) afstemmingsoverleg 'denktank'; • Inkoop en inrichting van benodigde voorzieningen op Midden-Limburg niveau; • Inkoop en inrichting van benodigde voorzieningen op MER en lokaal niveau; • Volgen en verwerken regelgeving; • Evalueren van huidig inburgeringsbeleid; • Verkennen uitbreiding maatschappelijke begeleiding; Menswel, COA, VluchtelingaanZet; • Inzet Community of Practices (CoP) vanuit Divosa loopt ten einde. Onderzocht of er behoefte is aan voortzetting van CoP.	Continu
Opvang vluchtelingen uit Oekraïne[22]	• In samenwerking met Stichting Menswel Sport uitvoering gegeven aan Regeling opvang	

[22] Nieuw toegevoegd

7.6 Sociaal domein

8. Inburgering	Portefeuillehouder Burgemeester dr. J.W.M.M.J. Hessels en wethouder drs. G.H.C. Frische	
Wat hebben we bereikt?	**Wat hebben we ervoor gedaan?**	**Wanneer heeft realisatie plaatsgevonden?**
	ontheemden Oekraïne (RooO)	

Indicatoren/kengetallen	Realisatie 2022	Begroting 2023	Realisatie 2023
Aantal te huisvesten statushouders	41	70[23]	76[24]
Aantal te begeleiden instroom Nieuwe inburgeraars	22	40	95
Aantal te begeleiden statushouders zittend bestand	135	190	104

9. Ouderenbeleid	Portefeuillehouder Wethouder drs. G.H.C. Frische	
Wat hebben we bereikt?	**Wat hebben we ervoor gedaan?**	**Wanneer heeft realisatie plaatsgevonden?**
Zelfstandig functionerende senioren in de eigen gemeenschap.	Organisaties voor ouderenzorg gefaciliteerd d.m.v. subsidiering en andere vormen van ondersteuning, waaronder passende huisvestingsmogelijkheden. Onder meer de volgende voorzieningen zijn gesubsidieerd: • Meer bewegen voor ouderen (MBVO)-activiteiten • Ouderenadvisering • Huiskamerprojecten • Klussendienst	Continu

Indicatoren/kengetallen	Realisatie 2022	Begroting 2023	Realisatie 2023
Ouderenadviesgesprekken	423	400	567

[23] Taakstelling is gedurende het jaar fors verhoogd en vervolgens met 35% verlaagd.
[24] Waarvan 6 inloop achterstand 2022 (resterende achterstand 8).

7.6 Sociaal domein

Indicatoren/kengetallen	Realisatie 2022	Begroting 2023	Realisatie 2023
Deelnemers Meer Bewegen voor Ouderen	615	750	659[25]

10. Volksgezondheid		Portefeuillehouder Wethouder I.G.M.H. Minkenberg
Wat hebben we bereikt?	**Wat hebben we ervoor gedaan?**	**Wanneer heeft realisatie plaatsgevonden?**
Gezonde inwoners	• In stand houden van een gezondheidsdienst (GGD). • In 2023 is het Gezond en Actief leven Akkoord gepubliceerd. Naar aanleiding hiervan is een plan van aanpak GALA 2024-2026 opgesteld dat tot doel heeft om nog meer de verbindingen te leggen tussen gezondheid enerzijds en de diverse beleidsterreinen (WMO, sport, cultuur, jeugd, ruimtelijk domein) anderzijds, teneinde de fysieke en mentale gezondheid van onze inwoners te bevorderen c.q. te behouden. • Uitvoering gegeven aan de Nota Lokaal Gezondheidsbeleid en het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA). • Faciliteren van een lesprogramma Gezond leren Koken, budgetkoken, kookactiviteiten voor kwetsbare inwoners zoals allochtonen, laaggeletterden (KinderKOOKschool). • Activiteiten Jeugdgezondheidszorg (zie product Jeugd).	Continu
Cittaslow		
Een bewuste en gezonde levensstijl van de inwoners	• Uitvoering gegeven aan het Lokaal Preventieakkoord Echt-Susteren (LPA) met diverse partners (GGD, Menswel, onderwijs). • Ingezet op het verkleinen van de gezondheidsverschillen. • De gecombineerde leefstijlinterventie HealthyLIFE (onderdeel van het LPA) gecontinueerd. • Ingezet op preventie vanuit verschillende beleidsdisciplines, zoals Wmo, mantelzorg en vrijwilligersondersteuning, subsidies en sportbeleid. • Geïnvesteerd in sportfaciliteiten, sporthallen en het zwembad om het voor inwoners mogelijk te maken dicht bij huis te sporten en recreëren. • De implementatie van de JOGG-aanpak (Gezonde jeugd - Gezonde toekomst) in Echt-Susteren is gecontinueerd.	Continu

[25] In 2023 waren er minder aanmeldingen en meer afmeldingen dan verwacht. Dit heeft meerdere oorzaken; een groep dans en een groep koersbal zijn van MBvO overgegaan naar de ouderenvereniging, de zwemgroepen hebben niet kunnen uitbreiden en het is lastig om nieuwe docenten te vinden.

7.6 Sociaal domein

10. Volksgezondheid		Portefeuillehouder Wethouder I.G.M.H. Minkenberg
Wat hebben we bereikt?	**Wat hebben we ervoor gedaan?**	**Wanneer heeft realisatie plaatsgevonden?**
	• Het plan van aanpak Gezond en actief leven akkoord (GALA) ingediend bij het ministerie van VWS en gedeeld met de partners.	

Indicatoren/kengetallen[26]	Realisatie 2022	Begroting 2023	Realisatie 2023
Goed ervaren gezondheid onder 19-64 jarigen	73%	73%	69%
Overgewicht onder 19-64 jarigen	57%	51%	52%
Roken onder 19-64 jarigen	16%	16%	15%
Overmatig alcoholgebruik onder 19-64 jarigen	5%	5%	7%
Overgewicht 0 – 18 jarigen*	*Niet opgenomen*	7%	7%

**Corona gezondheidsmonitor jeugd 2021*

11. Leerlingenvervoer		Portefeuillehouder Wethouder I.G.M.H. Minkenberg
Wat hebben we bereikt?	**Wat hebben we ervoor gedaan?**	**Wanneer heeft realisatie plaatsgevonden?**
Passend vervoer voor leerlingen.	• Uitvoering gegeven aan het leerlingenvervoer volgens vastgesteld beleid, waarbij zo veel mogelijk de zelfredzaamheid en de eigen mogelijkheden van de leerlingen optimaal worden benut. • In 2023 is besloten om het leerlingenvervoer toe te voegen aan de gemeenschappelijke regeling Omnibuzz, samen met andere regiogemeenten, te weten Roermond, Roerdalen, Maasgouw, Weert en Nederweert. Omnibuzz zal vanaf het schooljaar 2024-2025 het leerlingenvervoer gaan verzorgen. Hiermee hoopt men een kwaliteitsslag te maken.	Continu

[26] Gezondheidsmonitor wordt 1 keer per 4 jaar afgenomen

7.6 Sociaal domein

Indicatoren/kengetallen	Realisatie 2022	Begroting 2023	Realisatie 2023
Totaal aantal leerlingen in het leerlingen vervoer,	153	150	145*
waarvan aantal leerlingen met aangepast vervoer	139	138	137*

- Peildatum december 2023

Wat hebben we bereikt?

Sociaal Domein	Primitieve begroting 2023	Bijgestelde begroting 2023	Rekening 2023
Lasten	37.794.190	51.118.992	48.448.968
Baten	24.639.336	32.521.209	32.468.669
Gerealiseerde totaal van saldo van baten en lasten	13.154.854	18.597.783	15.980.300
Storting reserves	108.864	1.401.684	3.751.312
Onttrekking reserves	128.534	1.057.012	3.000.201
Mutaties van de reserves	-19.670	344.672	751.111
Totaal lasten	37.903.054	52.520.676	52.200.280
Totaal baten	24.767.870	33.578.221	35.468.870
Gerealiseerde resultaat	13.135.184	18.942.455	16.731.411

Programma 7: ruimtelijke ordening & volkshuisvesting

7.7 Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting

Doelstelling	Gemeentelijke wet- en regelgeving en beleidskaders	Reikwijdte
Bevorderen van een evenwichtige ruimtelijke ontwikkeling van het grondgebied van de gemeente Echt-Susteren voor het creëren en stimuleren van een aantrekkelijke landelijke gemeente waar het goed wonen, werken en recreëren is. Dit komt onder meer tot uitdrukking in het (samen) opstellen van beleid en plannen voor het stimuleren van de leefbaarheid in de diverse kernen, van het behoud en herstel van waarden in het landelijk gebied, van bedrijvigheid en van woningbouw (kwantitatief en kwalitatief).	• Structuurvisie Echt-Susteren 2012-2025 • Structuurvisie Wonen Midden-Limburg 2022-2025 • Diverse gebiedsvisies • Gebiedsdekkende bestemmingsplannen voor stedelijk gebied, bedrijventerreinen en buitengebied. • Facetbestemmingsplannen: Cultuurhistorie en Deregulering • Beleidsnotitie huisvesting 'shortstay'-arbeidsmigranten • Gemeentelijk Verkeers- en vervoersplan • Gemeentelijk Waterketenplan • Planschadeverordening gemeente Echt-Susteren 2009 • Verordening starterslening gemeente Echt-Susteren 2020	Het programma ruimtelijke ordening en volkshuisvesting omvat de volgende producten: 1. Ruimtelijke plannen 2. Volkshuisvesting
Paragrafen • Lokale heffingen • Weerstandsvermogen en risicobeheersing • Bedrijfsvoering		**Regio** - Structuurvisie Wonen Midden Limburg 2022-2025
Verbonden partijen • Geen		
Reserves en voorzieningen • Reserve stedenbouwkundige adviezen • Reserve kwaliteitsfonds • Reserve regionale woonvisie		

1. Ruimtelijke plannen		Portefeuillehouder Wethouder drs. ing. H.E.J.M. Meuwissen
Wat hebben we bereikt?	**Wat hebben we ervoor gedaan?**	**Wanneer heeft realisatie plaatsgevonden?**
Een fysieke leefomgeving waar het prettig wonen, werken en recreëren	Algemene bestemmingsplannen en Nota's: • Aanpassing Structuurvisie 2012-2025 – Gemeentelijk Kwaliteitsmenu	18-1-2023

7.7 Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting

1. Ruimtelijke plannen		Portefeuillehouder Wethouder drs. ing. H.E.J.M. Meuwissen
Wat hebben we bereikt?	**Wat hebben we ervoor gedaan?**	**Wanneer heeft realisatie plaatsgevonden?**
is, met ruimte voor initiatief en oog voor ruimtelijke kwaliteit.	• Kaderstellende raadsnota 'huisvesting arbeidsmigranten 2023 • Erfgoedverordening gemeente Echt-Susteren 2023 • Besluitvorming Omgevingswet – verzwaard adviesrecht, delegatiebesluit en nadeelcompensatie • Besluitvorming Omgevingswet – verordening uitvoering en handhaving, afvalstoffenverordening en wijzigingsverordening APV Projectgerelateerde bestemmingsplannen: • Bestemmingsplan Woonzorgcomplex Susterderweg 31 Nieuwstadt • Bestemmingsplan Molenweg 42A Koningsbosch • Bestemmingsplan Breulderweg 6 Echt • Bestemmingsplan Mouwweg 1 Nieuwstadt • Bestemmingsplan Gouverneur Houbenstraat 1 Nieuwstadt • Bestemmingsplan Partiële herziening bestemmingsplan Centrum Susteren Vlek A1 en B • Bestemmingsplan Diergaarderstraat West ong te Maria Hoop • Bestemmingsplan woningbouwproject Chatelainplein 1 Echt • Bestemmingsplan 2 woningen Aasterbergerweg 74c/ong. te Echt • Bestemmingsplan Centrum Echt • Bestemmingsplan Armenkampsweg 32-34 te Koningsbosch • Bestemmingsplan Egmondhof Koningsbosch • Bestemmingsplan Landgoed Bos en Broek Koningsbosch • Bestemmingsplan en exploitatieplan Bedrijventerrein de Berk III • Bestemmingsplan RVR Bovenste Eind Echt Beoordeling ruimtelijke initiatieven: In 2023 zijn in totaal 192 verzoeken (principeverzoeken, adviesverzoeken en informatieverzoeken) behandeld. Dit zijn minder dan het geraamde aantal van 250.	2-3-2023 9-11-2023 9-11-2023 14-12-2023 2-3-2023 2-3-2023 2-3-2023 2-3-2023 2-3-2023 20-4-2023 20-4-2023 1-6-2023 4-7-2023 28-9-2023 28-9-2023 28-9-2023 9-11-2023 9-11-2023 9-11-2023 Continu
Tijdige en adequate uitvoering van de Omgevingswet.	• Op 1 januari 2024 is de Omgevingswet in werking getreden. Op basis van het "plan van aanpak implementatie Omgevingswet" en de "minimale actielijst" zijn stappen gezet om ervoor te zorgen dat de gemeente gereed is voor de inwerkingtreding van de Omgevingswet. Zo is geparticipeerd in regionale werkgroepen, is gezamenlijk	Continu

7.7 Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting

1. Ruimtelijke plannen		Portefeuillehouder Wethouder drs. ing. H.E.J.M. Meuwissen
Wat hebben we bereikt?	**Wat hebben we ervoor gedaan?**	**Wanneer heeft realisatie plaatsgevonden?**
	plansoftware en een vergunningensysteem aangeschaft en geïmplementeerd, is een intern opleidingstraject uitgerold, is een groot aantal besluiten aan de raad voorgelegd en is intern en extern uitgebreid gecommuniceerd over de inwerkingtreding van de omgevingswet. De gemeenteraad is via onder andere raadsinformatiesessies op de hoogte gebracht van de aanpak en stand van zaken. • In 2023 is gewerkt aan het opstellen van een Initieel Omgevingsplan om, vooruitlopend op de Omgevingswet, zo veel mogelijk vigerende bestemmingsplannen onder te brengen in één bestemmingsplan om zo te komen tot uniformering en harmonisatie. Dit overall bestemmingsplan is in 2023 ter inzage gelegd en wordt in 2024 ter vaststelling aan de raad voorgelegd. • Daarnaast zijn we in 2023 aan de slag geweest met het opstellen van een Omgevingsvisie 2040 voor de gehele gemeente Echt-Susteren. De Omgevingsvisie beschrijft hoe we in de gemeente Echt-Susteren willen wonen, werken en recreëren en hoe we omgaan met maatschappelijke opgaven zoals gezondheid, woningbouw, de energietransitie, het klimaat en het vestigen van bedrijven. We zijn het proces gestart met een inventarisatie van bestaand beleid, doelen en ambities die door de gemeente, provincie en het rijk zijn vastgesteld. Dit is samengevoegd in een inventarisatiedocument en wordt gebruikt als vertrekpunt voor onze Omgevingsvisie. Daarna is via een digitale enquête en verschillende fysieke bijeenkomsten opgehaald wat mensen belangrijk vinden voor de toekomst van de gemeente. Die input heeft geleid tot ‘de Stip op de Horizon’. De Stip beschrijft wat voor een gemeente we in 2040 willen zijn. De volgende stap van het proces is het bepalen van de ‘Koers’: welke doelen en keuzes zijn nodig om de Stip op de Horizon te bereiken. Hiervoor zijn tussen september en oktober in iedere kern van de gemeente bijeenkomsten georganiseerd. Begin 2024 heeft op 30 januari de gemeentebrede werksessie plaatsgevonden ten behoeve van de koers. Ook vinden we het belangrijk om van jongeren te vernemen hoe zij de toekomst van de gemeente zien. Daarom zijn zij in 2023 betrokken via een kidscollege en een project met het Connect College waarvan de afsluiting van het leerlingendebat begin 2024 plaatsvond.	
Cittaslow		
Plan gemeentelijke veerkracht		
Een toekomstvisie en ruimtelijke	• Bij de totstandkoming en de uitvoering van onze ruimtelijke plannen (structuur- en	Continu

7.7 Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting

1. Ruimtelijke plannen		Portefeuillehouder Wethouder drs. ing. H.E.J.M. Meuwissen
Wat hebben we bereikt?	**Wat hebben we ervoor gedaan?**	**Wanneer heeft realisatie plaatsgevonden?**
kaders die zijn ontwikkeld in samenspraak met onze inwoners.	gebiedsvisies, bestemmingsplannen, projectplannen) worden verenigingen, bedrijfsleven en inwoners zo optimaal mogelijk betrokken, onder andere via voorlichtings- en inspraakavonden. Daarbij is ook bijzondere aandacht voor de vele geïnstitutionaliseerde overleggremia die in onze gemeente functioneren, zoals de dorpsraden, de ondernemersverenigingen, het participatieplatform en diverse belangengroeperingen. • Een speciale rol komt toe aan de leden van de gemeenteraad. De raadsleden staan in nauw contact met de inwoners en zijn diep geworteld in de samenleving. Zij geven bij uitstek inhoud aan hun rol als volksvertegenwoordiger. Op deze wijze wordt optimaal inhoud gegeven aan het opstellen en uitvoeren van beleid voor en door de inwoners van onze gemeente. • Voor de invoering van de omgevingswet is medio 2023 al een nieuw participatiebeleid voor de gemeente Echt-Susteren opgesteld. Bij ruimtelijke initiatieven die niet passen binnen het bestemmingsplan/omgevingsplan is de omgevingsdialoog de norm, hetgeen inhoudt dat van initiatiefnemers wordt verwacht dat zij de omgeving (afhankelijk van de aard van het initiatief) informeren over en/of betrekken bij de uitwerking van plannen. • In 2023 is verder gewerkt aan de voorbereiding van de Omgevingsvisie, zoals beschreven onder het kopje 'Tijdige en adequate uitvoering van de Omgevingswet'	
Verbetering uiterlijk aanzien gemeente		
Bescherming van het uiterlijk aanzien en verbetering van de kwaliteit van de omgeving.	• Bij de beoordeling van ruimtelijke initiatieven/bouwplannen is rekening gehouden met algemene regels, bestemmingsplanregels, specifieke verordeningen en welstandscriteria; • Bij ruimtelijke initiatieven waarop het Gemeentelijk Kwaliteitsmenu van toepassing is zijn voorwaarden gesteld over landschappelijke inpassing en in voorkomende gevallen is het leveren van een extra kwaliteitsbijdrage (in natura of een geldelijke bijdrage in het kwaliteitsfonds) als voorwaarde gesteld voor medewerking.	Continu
Leefbaarheid / achterstandswijken		
Leefbare kernen en burgerparticipatie.	Door in beleid en planvorming aandacht te schenken aan een breed spectrum van leefbaarheidsthema's (veiligheid, maatschappelijke betrokkenheid, groenvoorzieningen etc.) wordt zorg gedragen voor een goede leefbaarheid in met name de kleinere kernen.	Continu
Nieuwe bestemmingen in geldende plannen voor bebouwing van voormalig agrarisch terrein		
Functioneel hergebruik van	Ruimtelijke initiatieven waarbij sprake is van herbestemming en/of functioneel hergebruik	Continu

7.7 Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting

1. Ruimtelijke plannen		Portefeuillehouder Wethouder drs. ing. H.E.J.M. Meuwissen
Wat hebben we bereikt?	**Wat hebben we ervoor gedaan?**	**Wanneer heeft realisatie plaatsgevonden?**
vrijkomende agrarische percelen/ opstallen.	van agrarische bedrijfslocaties zijn vanuit een positieve grondhouding benaderd.	
Handhaving van vrijkomende agrarische gronden zoveel mogelijk binnen hun oorspronkelijke bestemming en identiteit van het gebied.	Binnen de ruimtelijke kaders van Structuurvisie en bestemmingsplannen is het behoud van de agrarische gebruiksmogelijkheden en bescherming van aanwezige natuur- en landschapswaarden gewaarborgd.	Continu
Herkwalificatie en hergebruik achtergebleven gebieden		
Herbestemming van vervallen locaties.	Positieve grondhouding over ruimtelijke initiatieven tot herbestemming van vervallen locaties, die een bijdrage leveren aan de verbetering van de ruimtelijke kwaliteit.	Continu

Indicatoren/kengetallen	Realisatie 2022	Begroting 2023	Realisatie 2023
Aantal vast te stellen bestemmingsplannen (incl. postzegelplannen)	8	3	15
Aantal principeverzoeken	262	250	192

2. Volkshuisvesting		Portefeuillehouders Wethouder drs. P.H.J. Pustjens
Wat hebben we bereikt?	**Wat hebben we ervoor gedaan?**	**Wanneer heeft realisatie plaatsgevonden?**
Cittaslow		
Woningbouwbeleid		
Een evenwichtig woningbouwprogramma waarin vraag en aanbod op elkaar aansluiten.	• In de Structuurvisie Wonen Midden-Limburg 2022-2025 staat de groeiende behoefte aan de juiste woning centraal. Dat betekent dat er ambitie is voor - en ruimte wordt gegeven aan - nieuwe plannen die passen bij de kwalitatieve vraag, met aandacht voor aanpassing van plannen die niet (meer) passen bij een actuele behoefte. • Facilitering van woningbouwprojecten gericht op de doelgroepen ouderen, starters en jongeren.	Continu

7.7 Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting

2. Volkshuisvesting		Portefeuillehouders Wethouder drs. P.H.J. Pustjens
Wat hebben we bereikt?	**Wat hebben we ervoor gedaan?**	**Wanneer heeft realisatie plaatsgevonden?**
	• Regionale samenwerking en afstemming van woningbouwprojecten. • Starters op de woningmarkt de mogelijkheid bieden een aanvullende door gemeente en provincie gefinancierde starterslening aan te vragen. • Het huisvesten van statushouders op basis van de halfjaarlijkse taakstellingen van het rijk. • Woningcorporaties en hulpverleningsinstanties zijn gefaciliteerd in het ontwikkelen van huisvesting voor kwetsbare doelgroepen. • Met de woningcorporaties Nester en ZOwonen en hun huurdersbelangenvereniging zijn lokale prestatieafspraken opgesteld over beschikbaarheid en betaalbaarheid van huurwoningen, leefbaarheid en integrale veiligheid van wijken en verduurzaming van hun woningvoorraad.	Continu
Het optimaal benutten van de aan de gemeente op basis van de structuurvisie Wonen toegekende bouwvolumes.	• In 2023 zijn 125 woningen gerealiseerd, volgens gereed melding in de Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG). In de Structuurvisie Wonen is het beleid van de provincie opgenomen, inhoudende dat de focus ligt op toevoeging van kwalitatief de juiste plannen op de juiste plek. Er blijft aandacht voor dynamisch voorraadbeheer.	Continu
Het in balans brengen van de planvoorraad met de actuele woonbehoeften.	Binnen de gemeente Echt-Susteren is behoefte aan grondgebonden seniorenwoningen, appartementen met een lift en woningen voor starters en jongeren. Bij het realiseren van nieuwbouw zijn deze woningtypes het uitgangspunt geweest. Dit geldt ook bij het aanpakken van “rotte plekken”. Levensloopbestendige woningen of starterswoningen hebben prioriteit.	Continu
Doelgroepenbeleid		
Een adequaat woningaanbod voor verschillende doelgroepen van de lokale woningbouwmarkt .	In 2023 is gewerkt aan plannen voor de voorbereiding en realisatie van woningen voor de verschillende doelgroepen. Realisatie gaat grotendeels in 2025 en 2026 plaatsvinden.	Continu
Huisvesting specifieke doelgroepen		
Voldoende en passende shortstay woonmogelijkheden voor internationale werknemers.	• Huisvesting van internationale werknemers is belangrijk. De gemeente Echt-Susteren heeft beleid voor de huisvesting van deze werknemers, daar waar het kwantitatieve aspecten betreft (aantal bewoners, minimale oppervlakte, parkeervoorzieningen e.d.). • Gemeente Echt-Susteren neemt - met inachtneming van de voorwaarden zoals in het beleid zijn opgenomen - een positieve grondhouding aan ten aanzien van initiatieven voor de huisvesting van internationale werknemers.	Continu

7.7 Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting

2. Volkshuisvesting		Portefeuillehouders Wethouder drs. P.H.J. Pustjens
Wat hebben we bereikt?	**Wat hebben we ervoor gedaan?**	**Wanneer heeft realisatie plaatsgevonden?**
Het huisvesten van de statushouders, op basis van de taakstelling, die het ministerie halfjaarlijks aan de gemeente toewijst.	• De gemeente is eindverantwoordelijk voor de coördinatie en realisatie van de taakstelling huisvesting statushouders. Het huisvesten van statushouders is een opgave die de gemeente opgelegd krijgt van het rijk. Met de woningcorporaties Nester en ZOwonen zijn afspraken gemaakt over de huisvesting van statushouders. De taakstelling wisselt per jaar. Voor 2023 bedroeg de taakstelling 70 personen. Daarnaast lag er nog een resterende taakstelling van 14 personen uit 2022. Er zijn 38 personen door ZOwonen en 38 personen door Nester gehuisvest. In 2023 zijn dus 76 statushouders gehuisvest. De achterstand van 2022 is daarmee met 6 ingelopen. De nog te realiseren taakstelling resterend uit 2023 van 8 statushouders is in het eerste kwartaal 2024 gerealiseerd.	Continu
Passende huisvesting in een passend woonklimaat voor kwetsbare doelgroepen	• Een groeiend deel van de huurders van sociale huurwoningen behoort tot de kwetsbare doelgroepen. Dit zijn mensen die op meerdere vlakken worden ondersteund; woonbegeleiding, hulpverlening en begeleiding vanuit het sociaal maatschappelijk domein. Met het regionale convenant tussen gemeente, woningcorporaties en hulpverleningsinstanties en het matchingspunt voor de toewijzing van woningen is de benodigde hulpverlening geregeld. • In de jaarlijks op te stellen prestatieafspraken tussen gemeente, woningcorporaties en hun huurdersorganisaties zijn ook maatschappelijke afspraken opgenomen, zodat voor alle inwoners een optimaal resultaat wordt bereikt.	Continu
Voldoende geschikte en betaalbare woningen voor mensen met een smalle beurs.	• Het maken van prestatieafspraken met de corporaties over betaalbaarheid en beschikbaarheid van woningen, zodat ook deze inwoners aan een woning worden geholpen.	Continu
Starters op de lokale woningmarkt door een aanvullende lening de mogelijkheid bieden tot het verwerven van hun eerste woning.	• De provincie heeft haar aandeel in de financiering van de startersleningen (75%) verlengd. De gemeente blijft het provinciaal beleid volgen. De Verordening startersleningen Gemeente Echt-Susteren voorziet erin dat provinciale wijzigingen in bedragen worden gevolgd. • Het aantal aanvragen van de Starterslening nam licht toe tot 20 in 2023. Dit komt mede door de stijgende rente. Mensen die op zoek zijn naar een koopwoning kunnen hierdoor over het algemeen minder hypotheek krijgen en zijn sneller geneigd het verschil te financieren met de Starterslening. Er zijn geen betalingsachterstanden. Gemeente Echt-Susteren draagt er zorg voor dat er voldoende gemeentelijke financiële middelen (25%	Continu

7.7 Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting

2. Volkshuisvesting		Portefeuillehouders Wethouder drs. P.H.J. Pustjens
Wat hebben we bereikt?	**Wat hebben we ervoor gedaan?**	**Wanneer heeft realisatie plaatsgevonden?**
	cofinanciering) beschikbaar blijven om de aanvragen en de daarmee gemoeide financiering van startersleningen te kunnen blijven faciliteren.	
Voldoende standplaatsen en woonwagens voor de doelgroep woonwagenbewoners.	• Binnen de gemeente Echt-Susteren zijn 45 standplaatsen die in beheer zijn bij de woningcorporaties. Gebleken is dat dit voldoende is om aan de vraag naar standplaatsen te voldoen.	Continu

Indicatoren/kengetallen	Realisatie 2022	Begroting 2023	Realisatie 2023
Wettelijk voorgeschreven			
Nieuw gebouwde woningen[1)]	118	100	125
Demografische druk (%)	73	76,5	78,7
Overige			
Woningvoorraad Echt-Susteren [2)]	14. 629	14.650	14.911
Huishoudensontwikkeling [3)]	14.380	14.454	14.545
Bouwvolume (Planvoorraad) op basis van structuurvisie [4)]	118	424	404
Leegstand woningen vlgs BsGW [5)]	380	300	300
Plancapaciteit [6)]	624	475	500
Startersleningen [7)]	18	15-20	20
Huisvesting statushouders [8)]	44	40	76

[1]) Op basis van Ruimtelijke plannen en ontwikkelingen en gereedmeldingen Basisadministratie Adressen en Gebouwen (BAG);
[2]) Woningvoorraad realisatie 2022 aangepast naar actuele definitieve cijfers. Gegevens/prognoses BAG (Waar staat je gemeente);
[3]) Huishoudensontwikkeling realisatie 2022 aangepast naar actualisatie definitieve cijfers. Gegevens/prognoses CBS (Waar staat je gemeente);
[4]) Structuurvisie Wonen Midden-Limburg 2021-2025;
[5]) Bron: BSGW: exclusief woningen in aanbouw, recreatiewoningen en sloop;
[6]) Gegevens op basis van Structuurvisie Wonen Midden-Limburg 2021-2025, exclusief Louersveld;
[7]) Startersleningen realisatie 2022 aangepast naar actuele definitieve cijfers.
[8]) Afhankelijk van taakstelling.

7.7 Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting

Wat heeft het gekostt?

Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting	Primitieve begroting 2023	Bijgestelde begroting 2023	Rekening 2023
Lasten	1.201.771	1.394.611	1.327.026
Baten	190.494	190.494	302.888
Gerealiseerde totaal van saldo van baten en lasten	1.011.277	1.204.117	1.024.137
Storting reserves		173.510	209.074
Onttrekking reserves		25.000	1.000
Mutaties van de reserves		148.510	208.074
Totaal lasten	1.201.771	1.568.121	1.536.100
Totaal baten	190.494	215.494	303.888
Gerealiseerde resultaat	1.011.277	1.352.627	1.232.211

7.8 Omgevingsrecht

7.8 Omgevingsrecht

Doelstelling	Gemeentelijke wet- en regelgeving en beleidskaders	Reikwijdte
Beperking van overlast en het waarborgen en waar mogelijk verbeteren van de kwaliteit van de leefomgeving en de veiligheid door: • Het verlenen van vergunningen en ontheffing; • het houden van toezicht op naleving van regels; • het afdwingen (waar nodig) van de naleving ervan. **Indicatoren/kengetallen** De indicatoren en kengetallen voor dit programma komen voor wat betreft de begrotingsgegevens voort uit het Uitvoeringsprogramma SC MER OD 2023. Aangezien het Uitvoeringsprogramma pas in de tweede helft van 2022 wordt opgesteld wordt in de primaire begroting uitgegaan van de cijfers van 2022. De Omgevingsdienst doet per kwartaal verslag van de voortgang van de uitvoering van haar taken.	• Algemene Plaatselijke Verordening (APV) • Bomennota Echt-Susteren • Bouwverordening Echt-Susteren • Beleidsnotitie kermisbeleid • Geldende bestemmingsplannen en de daarop gebaseerde gemeentelijke beleidsregels • Beleidsplan Omgevingsrecht • Gemeentelijk verkeers- en vervoersplan Echt-Susteren • Kadernota handhavingsbeleid • Nota bodembeheer • Verordening kwaliteit VTH Echt-Susteren • Verordening naamgeving en nummering • Verordening op de heffing en invordering van leges • Verordening op de gemeentelijke adviescommissie Omgevingscommissie MER 2022 • Verordening Wet geurhinder en veehouderij • Wegsleepverordening • Welstandsnota Echt-Susteren	Het programma Omgevingsrecht omvat de volgende producten: 1. Vergunningverlening 2. Toezicht 3. Handhaving 4. Milieu **Paragrafen** • Lokale heffingen • Weerstandsvermogen en risicobeheersing • Bedrijfsvoering **Verbonden partijen** • Servicecentrum MER • Regionale Uitvoeringsdienst Limburg-Noord **Reserves en voorzieningen** • Reserve SC MER OD • Algemene milieureserve

1. Vergunningverlening		
Wat hebben we bereikt?	**Wat hebben we ervoor gedaan?**	**Wanneer heeft realisatie plaatsgevonden?**
Een adequate uitvoering van de wettelijke uitvoeringstaken van ruimtelijke ordening, bouw en milieu en bijzondere wetten.	In 2023 lag het aantal behandelde aanvragen en meldingen nagenoeg op het aantal geraamde vergunningaanvragen en meldingen. Wel was – net als in 2022 – sprake van bouwplannen met een grotere omvang dan geraamd. Dat heeft voor de Omgevingsdienst tot extra werkzaamheden geleid. Via een begrotingswijziging zijn tussentijds nog extra middelen beschikbaar gesteld voor deze aanvullende dienstverlening. Als gevolg van het grote aantal complexe, omvangrijke bouwplannen waren ook de legesinkomsten in 2023 fors hoger dan primair geraamd, Daarnaast heeft de Omgevingsdienst een aanzienlijke inzet gepleegd in de voorbereidingen op de	Continu

7.8 Omgevingsrecht

1. Vergunningverlening		
Wat hebben we bereikt?	**Wat hebben we ervoor gedaan?**	**Wanneer heeft realisatie plaatsgevonden?**
	Omgevingswet, alsmede de (reguliere) informatievoorziening richting de klant.	

Indicatoren/kengetallen	Realisatie 2022	Begroting 2023	Realisatie 2023
Opbrengst leges	2.006.612	1.562.470	1.641.141
Aantal verleende Wabo-vergunningen	594	620	651
Aantal verleende APV-vergunningen	425	484	420

Deze cijfers wijken af van de cijfers uit de primaire gemeentebegroting en zijn bijgesteld naar aanleiding van de ramingen uit het Uitvoeringsprogramma 2023 van de MER Omgevingsdienst.

2. Toezicht	Portefeuillehouder Burgemeester dr. J.W.M.M.J. Hessels en wethouder drs. ing. H.E.J.M. Meuwissen	
Wat hebben we bereikt?	**Wat hebben we ervoor gedaan?**	**Wanneer heeft realisatie plaatsgevonden?**
Adequaat gemeentelijk toezicht met weloverwogen inzet van verdere sanctiemiddelen.	• Via gerichte bouwcontroles is getoetst of bouwwerken volgens de verleende vergunning zijn gerealiseerd, waarbij de nadruk ligt op het waarborgen van de constructieve veiligheid. Het bouwtoezicht lag iets boven raming, in lijn met de aanhoudende opleving in de bouwsector. • Er zijn op basis van een planning, volgens het uitvoeringsprogramma, integrale bedrijfscontroles uitgevoerd. De controleplanning is volledig gehaald. • Er zijn controles uitgevoerd op het gebied van brandveiligheid bij gevoelige objecten (zorginstellingen, scholen, horeca, kantoren, bedrijfshallen) en bij evenementen. Ingediende klachten/meldingen zijn tijdig afgehandeld. In 2023 was sprake van een forse toename van het aantal objectgerichte klachten (dit zijn klachten over (vermeend) illegaal bouwen of milieuoverlast van bedrijven). Deels is dit een maatschappelijke trend, die al enkele jaren doorzet. Daarnaast is het ook steeds gemakkelijker om een klacht in te dienen (nieuwe kanalen/app). De boa-klachten (afval, stoken, parkeren/verkeer, dierenoverlast, etc.) lagen in 2023 rond de geraamde aantallen. Deze klachten worden opgepakt gedurende het reguliere toezicht van de boa's. Er heeft gebiedsgericht toezicht in de openbare ruimte plaatsgevonden door boa's op de thema's en accenten	Continu

7.8 Omgevingsrecht

2. Toezicht	Portefeuillehouder Burgemeester dr. J.W.M.M.J. Hessels en wethouder drs. ing. H.E.J.M. Meuwissen	
Wat hebben we bereikt?	**Wat hebben we ervoor gedaan?**	**Wanneer heeft realisatie plaatsgevonden?**
	zoals door de gemeente gewenst en was vastgelegd in het Uitvoeringsprogramma 2023.	

Indicatoren/kengetallen	Realisatie 2022	Begroting 2023[1)]	Realisatie 2023
Aantal controles bouw, bedrijven en brandveiligheid[1)]	132	135	135
Aantal uren integraal gebiedstoezicht	2.285	4.200	4.770[2)]
Aantal ontvangen meldingen/klachten	1.023	186[3)]	266

[1)] Deze cijfers wijken af van de cijfers uit de primaire gemeentebegroting en zijn bijgesteld naar aanleiding van de ramingen uit het Uitvoeringsprogramma 2023 van de MER Omgevingsdienst.
[2)] Realisatie is hoger dan geraamd vanwege de extra inzet als gevolg van inzet stagiaires en werkervaringsplekken.
[3)] Deze indicator is aangepast, hetgeen het verschil t.o.v. de realisatie 2022 en de primaire begroting 2023 verklaart.

3. Handhaving	Portefeuillehouder Burgemeester dr. J.W.M.M.J. Hessels	
Wat hebben we bereikt?	**Wat hebben we ervoor gedaan?**	**Wanneer heeft realisatie plaatsgevonden?**
Adequate handhaving het omgevingsrecht.	• Inzet van het handhavingsinstrumentarium bij geconstateerde overtredingen van wet- en regelgeving. Daarbij is een stijging waarneembaar van het aantal handhavingsbesluiten. • Vanuit de Omgevingsdienst is geparticipeerd in projecten en acties in het kader van de aanpak Ondermijning (woningsluitingen door hennepteelt, flexteaminzet). • Vanuit het project Keurmerk Veilig Ondernemen zijn controles en daaruit voortvloeiende handhavingsacties opgepakt op industrieterrein De Berk.	Continu

Indicatoren/kengetallen	Realisatie 2022	Begroting 2023	Realisatie 2023
Aantal handhavingsbesluiten (bestuursdwang en dwangsom)	13	18	24[1)]

7.8 Omgevingsrecht

[1]) Dit is exclusief de opgelegde lasten in verband met het versterkt toezicht op afvalovertredingen. Dit waren er in 2023 ook nog eens 26 (spoedeisende bestuursdwang conform gemeentelijk beleid).

4. Milieu		**Portefeuillehouder Wethouder drs. ing. H.E.J.M. Meuwissen**
Wat hebben we bereikt?	**Wat hebben we ervoor gedaan?**	**Wanneer heeft realisatie plaatsgevonden?**
Een verantwoorde milieu hygiënische omgeving gebaseerd op landelijk vastgestelde normen en waarden.	Beoordeling van onderzoeken en advisering over bodem, geluid, externe veiligheid, archeologie, groen/ecologie in het kader van ruimtelijke plannen en projecten, vergunningverlening, toezicht en handhaving.	Continu
Cittaslow		
Bescherming luchtkwaliteit		
Een luchtkwaliteit die minimaal voldoet aan de wettelijke eisen.	Het aspect luchtkwaliteit maakt expliciet onderdeel uit van de afweging bij nieuwe initiatieven/bedrijfsvestigingen en ook het milieutoezicht op bestaande bedrijven.	Continu
Vermindering geluidsoverlast		
Naleving van wettelijke eisen, sanering van verkeerslawaai en vermindering van geluidsoverlast	• Door toetsing van ruimtelijke plannen/ontwikkelingen aan de normstelling uit de Wet geluidhinder is zorggedragen voor naleving van de regelgeving over geluid. • Waar nodig en mogelijk wordt uitvoering gegeven aan saneringsprogramma's met gebruikmaking van landelijke subsidies. • Waar mogelijk en nodig zijn geluidreducerende maatregelen (bijvoorbeeld geluidreducerend asfalt) toegepast bij gemeentelijke werken en initiatieven.	Continu

Indicatoren/kengetallen	**Realisatie 2022**	**Begroting 2023**	**Realisatie 2023**
-			
De indicatoren voor milieu maken integraal onderdeel uit van de onder paragraaf 1 (vergunningverlening) en 2 (toezicht/bedrijven controles) van dit programma opgenomen indicatoren.			

7.8 Omgevingsrecht

Wat heeft het gekost?

Omgevingsrecht	Primitieve begroting 2023	Bijgestelde begroting 2023	Rekening 2023
Lasten	3.351.968	4.428.768	3.864.490
Baten	957.508	1.723.478	1.754.360
Gerealiseerde totaal van saldo van baten en lasten	2.394.460	2.705.290	2.110.130
Storting reserves		39.556	631.278
Onttrekking reserves	80.000	80.000	631.278
Mutaties van de reserves	-80.000	-40.444	-1
Totaal lasten	3.351.968	4.468.324	4.495.768
Totaal baten	1.037.508	1.803.478	2.385.638
Gerealiseerde resultaat	2.314.460	2.664.846	2.110.130

7.9 Economische zaken en grondexploitaties

Programma 9: economische zaken & grondexploitaties

7.9 Economische zaken en grondexploitaties

Doelstelling	Gemeentelijke wet- en regelgeving en beleidskaders	Reikwijdte
• Het bedrijfsleven op economisch, recreatief en toeristisch gebied te stimuleren en faciliteren om te investeren in werkgelegenheid, met oog voor een goede balans met mens en omgeving. • Het stimuleren van maatschappelijk verantwoord en duurzaam ondernemen. • Bevorderen van een goed ondernemersklimaat voor bestaande en nieuwe bedrijven. • Bevorderen van een goede economische structuur en werkgelegenheid op het gebied van recreatie en toerisme in de gemeente.	• Nota grondbeleid gemeente Echt-Susteren • Nota Kostenverhaal 2011 • Plan recreatie en toerisme 2022-2024 • Structuurvisie Gemeente Echt-Susteren 2012-2025 (en actualisatiebesluiten) • Structuurvisie Wonen, Zorg en Woonomgeving. • Telecommunicatieverordening gemeente Echt-Susteren 2010 • Verordening precariobelasting 2021 • Verordening Regiofonds Midden-Limburg • Verordening op de heffing van toeristenbelasting 2021 en 1e wijziging op de heffing van toeristenbelasting 2021 • Winkeltijdenverordening Echt-Susteren 2013 • Erfgoedverordening Echt-Susteren 2018 • Meerjarenperspectief grondexploitaties en ontwikkellocaties (MPGO)	Het programma Economische zaken en grondexploitaties omvat de volgende producten: 3. Beheer en exploitatie van eigendommen 4. Plattelandsvernieuwing 5. Recreatie en toerisme 6. Werkgelegenheid en economie 7. Grondexploitaties **Verbonden partijen** • Visit Zuid-Limburg • NV Ontwikkelingsmaatschappij Midden-Limburg • Bocage commanditaire vennootschap • Euregio Rijn-Maas-Noord • Euromosa • Stichting Natuur- en Landschapsontwikkeling Echt-Susteren (NLES)
Paragrafen	**Reserves en voorzieningen**	
• Weerstandsvermogen en risicobeheersing • Bedrijfsvoering • Grondbeleid	• Algemene Reserve Grondbedrijf • Reserve parkeerplaatsen • Reserve Regiofonds • Reserve uitvoering recreatief toeristisch beleid • Reserve deelneming GEM Bocage C.V. • Reserve deelneming GEM Bocage beheer B.V	• Reserve kwaliteit verbeterende projecten buitengebied • Reserve samenwerkingsovereenkomst Industriepark Swentibold • Reserve winst Grondexploitaties • Reserve gebiedsvisies • Reserve majeure projecten • Voorziening verliezen grondexploitaties • Voorziening lokale bon compensatie energiecrisis

7.9 Economische zaken en grondexploitaties

1. Beheer en exploitatie van eigendommen	Portefeuillehouder Wethouder drs. ing. H.E.J.M. Meuwissen	
Wat hebben we bereikt?	**Wat hebben we ervoor gedaan?**	**Wanneer heeft realisatie plaatsgevonden?**
Strategische inzet van gemeentelijke eigendommen voor realisatie van ruimtelijke doelen/grondexploitaties.	• Ter verwerving van benodigde percelen voor gemeentelijke doelen zoals natuurcompensaties rondom Nieuwstadt, het lokaal bedrijventerrein De Berk III en bedrijventerrein het Vonderen poogt de gemeente Echt-Susteren landbouwgronden uit te ruilen.	Continu
Verbetering van de landbouwstructuur.	O.a. via de pachtuitgifte van de geliberaliseerde pacht versterkt de gemeente de landbouwstructuur.	Continu
Verkoop van overhoeken.	De verzoeken zoals ingediend in 2023 tot aankoop van overhoeken zijn afgewikkeld dan wel nog in behandeling. Uitgangspunt daarbij was dat verzoeken tot aankoop van overhoeken minimaal zijn gehonoreerd, mede in verband met de benodigde gronden voor de enorme energieopgave van de komende jaren (uitbreiding stroomnetwerk met kasten tot op wijkniveau).	Continu

Indicatoren/kengetallen	Realisatie 2022	Begroting 2023	Realisatie 2023
Aantal ha verpachte landbouwgrond	871	866	870

[1)] Aangepast op basis van laatste informatie

2. Plattelandsvernieuwing	Portefeuillehouder Wethouders drs. P.H.J. Pustjens en drs. ing. H.E.J.M. Meuwissen	
Wat hebben we bereikt?	**Wat hebben we ervoor gedaan?**	**Wanneer heeft realisatie plaatsgevonden?**
Een duurzaam en gevarieerd platteland.	• Meer natuur op onze landbouwgronden. Zoals vastgelegd in de door de gemeenteraad vastgestelde grondnota wordt met gemeentelijke pachters nadrukkelijker gesproken over natuurlijk-inclusieve landbouw. Het buitengebied en onze landbouwarealen bieden uitstekende mogelijkheden om natuurpotenties te benutten. Agrarische ondernemers hebben daar een belangrijke rol en verplichting in. Naast de verplichte basisinspanning ten aanzien van vergroening en grondgebruik zijn er mogelijkheden om op agrarische percelen extra te vergroenen. Er zijn subsidiepakketten van provincie en rijk voor bijvoorbeeld aanleg en beheer kruidenrijke randen, bosschages en bomen. Door middel van informeren en	Continu

7.9 Economische zaken en grondexploitaties

2. Plattelandsvernieuwing		Portefeuillehouder Wethouders drs. P.H.J. Pustjens en drs. ing. H.E.J.M. Meuwissen
Wat hebben we bereikt?	**Wat hebben we ervoor gedaan?**	**Wanneer heeft realisatie plaatsgevonden?**
	enthousiasmeren is hier mee aan de slag gegaan.	
Meer en beter resultaat door samenwerking.	• De gemeente werkt al vele jaren samen met Stichting Ons Waardevol cultuurlandschap (WCL), grenspark Maas Swalm Nette en andere samenwerkingsvormen. Gezien de projecten en ruimtelijke ontwikkelingen die in Echt-Susteren plaatsvinden, wordt nadrukkelijker ingezet op het behalen van concrete resultaten op het gebied van natuur, landschap, recreatie en grensoverschrijdende samenwerking. Voorbeeld hiervan is het grensoverschrijdend ruiternetwerk. • Stichting Landschapspark Susteren (LPS) is in 2023 voor het laatst bij elkaar gekomen. Voor de realisatie van doelstellingen op het gebied van natuur en landschap is na consultatie van de gemeenteraad een nieuwe stichting opgericht: stichting natuur- en landschapsontwikkeling Echt-Susteren (NLES). Daadwerkelijke uitvoering van projecten door deze nieuwe stichting wordt in 2024 opgepakt.	Continu

Indicatoren/kengetallen	Realisatie 2022	Begroting 2023	Realisatie 2023
Van regulier bos naar voedselbos omgezet areaal, totaal areaal	2,5 ha	2,5 ha	

3. Recreatie en toerisme		Portefeuillehouder Burgemeester dr. J.W.M.M.J. Hessels
Wat hebben we bereikt?	**Wat hebben we ervoor gedaan?**	**Wanneer heeft realisatie plaatsgevonden?**
Cittaslow		
Gastvrijheid		
Een duidelijke gemeentelijke visie en identiteit van Het Smalste Stukje Nederland.	• Het Smalste Stukje Nederland (HSSNL) is gepromoot via print- en online media. Folder- en flyerdistributie gebeurde heel gericht op plaatsen waar toeristen zich oriënteren op de vrijetijdsmogelijkheden in de nabije regio, zoals bij Visit (VVV)-vestigingen en via toeristische ondernemers. Er is vooral ingezet op mogelijkheden van gratis publiciteit, meer aandacht voor online media (zoals wekelijks op Facebook en via Instagram) maar ook regelmatig via het Waekblaad en incidenteel middels advertenties. Beelden en persoonlijke verhalen maken meer indruk dan algemene promotieteksten.	Continu

7.9 Economische zaken en grondexploitaties

3. Recreatie en toerisme		Portefeuillehouder Burgemeester dr. J.W.M.M.J. Hessels
Wat hebben we bereikt?	**Wat hebben we ervoor gedaan?**	**Wanneer heeft realisatie plaatsgevonden?**
	• Aandacht ging ook uit naar verbreding van HSSNL. Naast toerisme en recreatie gaat het dan in eerste instantie met name om cultuur en sport. Deze hebben ook een plek op de website van Het Smalste Stukje Nederland. De website heeft inmiddels meer het karakter van een platform, dat wordt gekenmerkt door meer beleving en interactie, completer is en ondernemers de mogelijkheid biedt om zelf hun aanbod op het gemeentelijke platform te actualiseren.	Continu
	• Het uitvoering geven aan het meerjarenplan toerisme en recreatie 2022-2024. Daarin wordt ingegaan op het toeristisch-recreatieve aanbod van de gemeente, worden cijfers gepresenteerd over omzet en overnachtingen, trends en ontwikkelingen, wordt de samenwerking met andere partijen benoemd en worden de accenten voor 2022-2024 gezet.	2022-2024
	• In het kader van verbreding van Het Smalste Stukje Nederland is een start gemaakt met het onderzoek naar de behoeftes, ervaringen en wensen van toeristische bezoekers van Het Smalste Stukje Nederland in relatie tot de Cittaslow-filosofie (waarbij nadruk ligt op kwaliteit van leven en balans). Dit onderzoek bouwt voort op het bestaande onderzoek van de meerwaarde van HSSNL voor inwoners. Het gastenonderzoek wordt uitgerold in 2024. De uitkomsten van het vervolgonderzoek worden meegenomen bij de strategische invulling van Het Smalste Stukje Nederland, om te komen tot een (nog) krachtigere positionering.	2023-2024
Een bij de gemeente passend pakket aan toeristisch-recreatieve voorzieningen met name op het gebied van ontspanning, cultureel erfgoed, gastronomie en bezinning.	• De ontsluiting en het beter (digitaal) zichtbaar maken van bijzondere (bezinnings)plekken in onze gemeente is verder uitgerold naar het zuiden met de gemeenten Beek, Stein en Sittard-Geleen. Samen met deze gemeenten en onder de promotionele vlag van Visit Zuid-Limburg is de nieuwe Route Vol Verwondering gelanceerd. Deze bleek succesvol want binnen een jaar werd een herdruk van 20.000 stuks op de markt gebracht. Dat gold ook voor de bezinningsfietsroute van Het Smalste Stukje Nederland, waarvan er 5.000 in herdruk gingen. In 2023 is een start gemaakt met uitbreiding van de Route Vol Verwondering en de bezinningsfietsroute naar de Belgische buurgemeente Maaseik en de Duitse buurgemeente Selfkant.	2023
	• De plannen rondom realisatie van een uitkijkpunt binnen de gemeente zijn verder verkend. Dit is een proces van langere adem vanwege de benodigde externe cofinanciering. De mogelijkheid voor een digitale uitkijktoren middels drone-opnames is onderzocht, maar biedt niet het gewenste alternatief. Vooruitlopend op het toekomstige	2023-2024

7.9 Economische zaken en grondexploitaties

3. Recreatie en toerisme		Portefeuillehouder Burgemeester dr. J.W.M.M.J. Hessels
Wat hebben we bereikt?	**Wat hebben we ervoor gedaan?**	**Wanneer heeft realisatie plaatsgevonden?**
	Neustadttreffen in Nieuwstadt, wordt gekeken naar de mogelijkheden om de kerktoren van Nieuwstadt toegankelijk te maken voor publiek. Dit vergt verder onderzoek o.a. op het gebied van veiligheid en bereikbaarheid.	
Toeristisch beleid		
Een uitnodigend toeristisch beleid en kwaliteit betreffende overnachtingsmogelijkheden.	• Echt-Susteren is nog steeds met haar variëteit aan verblijfsaccommodaties verspreid over de hele gemeente gepositioneerd als aantrekkelijke uitvalsbasis voor de regio, inclusief de Belgische en Duitse grensstreek. Er worden op regelmatige basis gesprekken gevoerd met (nieuwe) toeristische ondernemers. Op deze manier is gewerkt aan een stimulering van de toename van het aantal overnachtingen. • De overnachtingsaccommodaties zijn regelmatig voorzien van beachflags, gadgets, flyers, folders, routes en kaarten waarmee zij hun gasten informeren over de toeristisch-recreatieve mogelijkheden binnen en buiten Echt-Susteren. Regelmatig volgen bijbestellingen van routeproducten.	2023 Continu
Betere bekendheid van streekproducten.	• Dit is een blijvend onderdeel van toeristische promotie in algemene zin. Daarnaast heeft een groep ondernemers zich gepresenteerd met streekproducten en met promotiemateriaal van HSSNL, tijdens de jaarlijkse Kunigundenmarkt in Neustadt an der Weinstraße. Ook is een nieuwe biersoort gelanceerd die vernoemd is naar de toeristische profilering van de gemeente: Het Sjmaalste Sjlukske.	2023
Beschikbaarheid 'slow'routes		
Een goed aanbod van (toeristische) routes met aandacht voor de waarden van Cittaslow en een inhoudelijk geborgde informatievoorziening over deze routes.	• Het nieuwe thema-ommetje Magisch Kabouterbos is gelanceerd. De route is gelegen in Maria Hoop en is speciaal ontwikkeld voor kinderen. Een korte en interactieve route, waar de kleinsten kunnen zoeken naar kabouters en waar de grotere kinderen ook nog kunnen genieten van educatieve verhalen en beelden langs de route. • Er is een vector (gedenkplaatje) geplaatst bij de oorlogsbunker in Abdij Lilbosch, als onderdeel van de Europese Liberation Route. • Nabij Roosteren is verder gewerkt aan voorzieningen rondom het vroegere Fort Cantelmo. Naast het archeologische oriëntatiepunt zijn de contouren van de torens van het verdedigingswerk in het landschap gemarkeerd, is het bestaande wandelpad omgelegd, een zitbank geplaatst en tot slot is een bord geplaatst met informatie over de historische betekenis van de locatie. • De werkgroep kleiwaren heeft de plannen rondom een themaroute verder uitgewerkt.	2023 2023 2023 2023

7.9 Economische zaken en grondexploitaties

3. Recreatie en toerisme		Portefeuillehouder Burgemeester dr. J.W.M.M.J. Hessels
Wat hebben we bereikt?	**Wat hebben we ervoor gedaan?**	**Wanneer heeft realisatie plaatsgevonden?**
	Daarbij wordt het terrein van De Valk, het centrumgebied Echt en het buitengebied van Gebroek betrokken. De plannen zijn gereed voor o.a. de plaatsing van een originele klei-kiep-lorry nabij de nieuwe rotonde en tientallen nieuwe informatieborden op plekken die herinneren aan de voormalige dakpannenfabriek en de grondstof klei die in de nabijheid werd afgegraven en vervoerd naar de fabriek.	
Aanwezigheid van actieve organisaties		
Bewustzijn van de waarden van Cittaslow bij andere organisaties.	• Het Smalste Stukje Nederland heeft nog steeds een prominente plek met infobrochures, kaarten, routes en gadgets binnen de Visit-vestiging (voormalig VVV) aan de Bovenste Straat in Echt als onderdeel van bibliotheek De Domijnen. De samenwerking met heemkundeverenigingen en stadsgidsen heeft een structureel karakter. Zij denken mee in het verbeteren van routes en de informatievoorziening onderweg en hebben actieve inbreng geleverd in o.a. de werkgroep kleiwarenroute en Liberation Route Europe met een aftakking van deze WO2-route door onze gemeente. • Diverse samenwerkingen met lokale ondernemers zijn geïntensiveerd, zoals met een lokale brouwerij om de producten uit de streek van HSSNL op de kaart te zetten.	Continu 2023
Toeristische infrastructuur		
Goed bereikbare en ontsloten toeristische voorzieningen.	• De bestaande fiets-, wandel-, ruiter- en mountainbikeroutes worden goed onderhouden en waar nodig uitgebreid en verbeterd. Signalering van tekortkomingen en verbeteringen, gevolgd door korte actielijnen met de interne collega's en de externe partijen die de voorzieningen in het veld plaatsen en onderhouden, vormen hierbij een sleutelfactor om actuele en kwalitatieve routestructuren te waarborgen. • Bij de ontwikkelingen en ingrepen rondom het Rivierpark Maasvallei staat het recreatief gebruik centraal. Samen met de andere Maasgemeenten tussen Maastricht en Maasgouw, de provincie Limburg en natuurorganisaties is er in 2023 gewerkt aan o.a. het gratis toegankelijk maken van de veerponten en het initiëren van een roulerend uitkijkpunt aan de Maas. • Folders en kaarten van HSSNL zijn wederom ruimschoots verspreid, waaronder de bestaande en nieuwe ommetjes, de drielanden fiets- en wandelroute en de pocketmap en niet te vergeten de combikaart met daarop alle fiets- en wandelknooppunten en de bijzondere routes die ook door onze gemeente lopen, zoals het Pieterpad. Voor deze route is de gemeente in gesprek met de organisatie over een route door onze gemeente.	Continu 2023 2023

7.9 Economische zaken en grondexploitaties

3. Recreatie en toerisme		Portefeuillehouder Burgemeester dr. J.W.M.M.J. Hessels
Wat hebben we bereikt?	**Wat hebben we ervoor gedaan?**	**Wanneer heeft realisatie plaatsgevonden?**
	Er zijn plannen gemaakt om de Route Vol Verwondering uit te breiden richting onze Belgische en Duitse buurgemeenten. Daarmee kan ook onze eigen bezinningsfietsroute worden vernieuwd.	

Indicatoren/kengetallen	Realisatie 2022	Begroting 2023	Realisatie 2023
Geregistreerde overnachtingen [1])	320.000	360.000	Nog niet bekend
Tarief toeristenbelasting [2])	€ 1,00 / € 1,50	€ 1,00 / € 1,50	€ 1,00 / € 1,50
Bedrijven en organisaties bekend met term Het Smalste Stukje Nederland [3])	Geen meting	Geen meting	Geen meting
Positieve en neutrale associatie bedrijven en organisaties met kenmerken HSSNL [3])	Geen meting	Geen meting	Geen meting
Gebruik van HSSNL bij eigen profilering [3])	Geen meting	Geen meting	Geen meting

[1]) Het definitief aantal geregistreerde overnachtingen 2022 bedroeg 320.000. Het definitief aantal overnachtingen 2023 wordt medio 2024 verwacht.
[2]) Gedifferentieerd tarief: € 1,50 toeristische overnachtingen en € 1,00 niet-toeristische overnachtingen (arbeidsmigranten bij niet-recreatieve accommodaties).
[3]) Dit betreft een onderzoek uit 2021. Onderstaande cijfers zijn naar voren gekomen uit ondervraging van het toeristisch bedrijfsleven en diverse culturele-, sport- en maatschappelijke organisaties. Onderzocht is de ervaring met de campagne Het Smalste Stukje Nederland en de onderliggende Cittaslow-waarden.
- Bedrijven en organisaties bekend met term Het Smalste Stukje Nederland: 96%
- Positieve (81%) en neutrale (18%) associatie bedrijven en organisaties met kenmerken HSSNL: 99%
- Gebruik van HSSNL bij eigen profilering: 48%

4. Werkgelegenheid en economie		Portefeuillehouder Wethouders drs. G.H.C. Frische en drs. K.A.P. Leurs
Wat hebben we bereikt?	**Wat hebben we ervoor gedaan?**	**Wanneer heeft realisatie plaatsgevonden?**
Cittaslow		
Versterking economisch ondernemersklimaat en lokale werkgelegenheid		
Een sterk economisch	• De gemeente neemt deel aan het Samenwerkingsverband Midden-Limburg (SML).	Continu

7.9 Economische zaken en grondexploitaties

4. Werkgelegenheid en economie		Portefeuillehouder Wethouders drs. G.H.C. Frische en drs. K.A.P. Leurs
Wat hebben we bereikt?	**Wat hebben we ervoor gedaan?**	**Wanneer heeft realisatie plaatsgevonden?**
ondernemersklimaat en behoud en groei van werkgelegenheid.	Doel is gezamenlijk het bedrijfsleven te stimuleren en ondersteunen, alsmede afstemming en uitvoering van beleid op het gebied van werklocaties in de regio; • Het bezoeken van bedrijven en onderhouden van contacten met belanghebbende binnen de gemeente Echt-Susteren. • Facilitering van ondernemers binnen de gemeente Echt-Susteren bij nieuwe vestiging, uitbreiding of verplaatsing; • Intensiveren van contacten en voeren van periodieke overleggen met ondernemers- en winkeliersverenigingen en de ondernemersverenigingen van bedrijventerreinen; • Beheer en exploitatie van de lokale cadeaubon.	
Eén compact, levendig, aantrekkelijk en goed bereikbaar centrum van Echt.	• Voortzetten van planvorming voor het centrum van Echt; • Uitvoering gegeven aan het Programma Centrum Echt, op het gebied van: o voorbereiding en realisatie van diverse infrastructurele werken, te weten Sint Janskamp, Aasterbergerweg, rotonde Palmbrugweg-Zuiderpoort, nieuwe ontsluitingsweg richting Ursulinenplein, turborotonde Zuiderpoort, Ursulinenplein; o planvorming rondom het complex De Valk; o planvorming en opwaardering van de Plats en omgeving; o plannen voor de transformatie van met name het gebied Bovenste Straat-zuid/Gelrestraat; o planvorming voor de Apollo/Stoba locatie; o planvorming voor de herinrichting parkeerplaats de Graaf; o planvorming om het wonen boven winkels mogelijk te maken; o uitvoering geven aan de met de provincie afgesloten 1e en 2e Samenwerkingsagenda Kwaliteit Limburgse Centra; • Planvorming hotelaccommodatie de Poort van Echt; • Ondersteuning geven aan een ondernemersvereniging voor het centrum van Echt.	2023-2025
Een goed vestigingsklimaat voor (startende) ondernemers.	• Inzet van de accountmanager bedrijven, fysiek en digitaal; • Begeleiden van bedrijven bij verduurzaming, onder andere door inzet van de Stichting Groene Energie Limburg; • Promoten van de gemeente Echt-Susteren als gebied waar het aangenaam verblijven en winkelen is; • Horecabedrijven ondersteunen bij het uitbreiden van terrassen via	Continu

7.9 Economische zaken en grondexploitaties

4. Werkgelegenheid en economie		Portefeuillehouder Wethouders drs. G.H.C. Frische en drs. K.A.P. Leurs
Wat hebben we bereikt?	**Wat hebben we ervoor gedaan?**	**Wanneer heeft realisatie plaatsgevonden?**
	gedoogbeschikkingen; • Advisering over vestiging- en ontwikkelingsmogelijkheden binnen de gemeente Echt-Susteren.	
Een voldoende, kwalitatief goed en gedifferentieerd bedrijventerreinenaanbod.	• Participatie via aandeelhouderschap in OML (Ontwikkelingsmaatschappij Midden-Limburg; • In SML-verband uitvoering geven aan Investeringsagenda Midden-Limburg; • Gemeentelijke grondexploitatie uitbreiding de Berk III: grondverwerving en planvorming; • Uitbreiding bedrijventerrein De Loop-West: voorbereiding uitvoering; • Grondverwerving (vestiging Wet voorkeursrecht gemeenten) en planvorming bedrijventerrein het Vonderen; • Vormgeven inzet middelen Regiodeal Midden-Limburg (5e tranche); • Faciliteren van ondernemers en ondernemersverenigingen;	Continu 2023 2023 2023 2023

Indicatoren/kengetallen	Realisatie 2022	Begroting 2023	Realisatie 2023
Wettelijk voorgeschreven			
Functiemenging (%)[1]	47,9	50,5	Nog niet bekend
Vestigingen van bedrijven [2]	139,4	135	Nog niet bekend
Banen per 1.000 inwoners 15-64 jaar	560	800	Nog niet bekend
Overige			
Niet-werkende werkzoekende %	3,3	2,5	Nog niet bekend
Aantal bedrijven op bedrijventerreinen [3]	417	404	416
Aantal bedrijven in winkelcentra [4]	434	415	410
Aantal verkochte m^2 gemeentelijke grond bedrijventerrein	0	0 [5]	0

[1] De functiemengingsindex (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen, en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken).
[2] Het aantal vestigingen van bedrijven, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar. Bronverwijzing LISA
[3] Bronwijziging 2022: Kamer van Koophandel. Actualisatie cijfers bronverwijzing 2023: Etil
[4] Bronverwijzing: Locatus, totaalbeeld bedrijven en horeca.
[5] Begroting geactualiseerd in 2023

7.9 Economische zaken en grondexploitaties

5. Grondexploitaties		Portefeuillehouder Wethouder drs. G.H.C. Frische
Wat hebben we bereikt?	**Wat hebben we ervoor gedaan?**	**Wanneer heeft realisatie plaatsgevonden?**
Een aanbod van bedrijfs- en woningbouwkavels dat aansluit op de vraag uit de markt.	Uitvoering geven aan grondexploitatieprojecten zoals omschreven in onderstaande tabel. De projecten worden nader toegelicht in de paragraaf Grondbeleid. Omdat deze vaak samenhang vertonen met overige ruimtelijke projecten, wordt hieronder de volledige projectenlijst getoond.	Zie onderstaande tabel.

De belangrijkste doelstellingen en richtinggevende principes voor onze gemeente zijn vastgelegd in de gemeentelijke structuurvisie 2012-2025 'Ontwikkelen met kwaliteit'. Door deel C 'Sturing en uitvoering' en bijlage 7 van deze visie wordt voor een deel concreet invulling gegeven aan de toekomstvisie van onze gemeente. Onderstaande projecten zijn volgens de projectenlijst 'Speerpunten stedelijk gebied' zoals opgenomen in (bijlage 7 van) de structuurvisie 2012-2025. Voor wat betreft de bijbehorende overzichtskaart van onderstaande projecten verwijzen wij u naar de projectenkaart van deze structuurvisie. Daarnaast is een aantal projecten in onderstaande tabel opgenomen welke niet als zodanig in de structuurvisie zijn opgenomen ('Overige stedelijke ontwikkelingen').

SV nr.	Speerpuntprojecten Stedelijk gebied	Project-file	Project-fase				Kern					prioriteit (laag/midden/ hoog)
			I	V	U	A		2023	2024	2025	2026	
1.	Programma Centrum Echt	ja					Echt					hoog
2.	De Valk/foodmarkt	initiatief derden					Echt					hoog
3.	Voormalige LTS Echt	gereed					Echt					gereed
4.	Herstructurering woningbouwloc. Pr. Bernardstraat/ de Graaf	gereed					Echt					gereed
5.	Locatie Julianastraat/Emmastraat/Mussenstraat	ja					Echt					gereed
6.	Bocage	ja					Echt					hoog
7.	Locatie voormalig schoolgebouw Heerweg (fase 1 gereed, fase 2 en 3)	ja					Echt					hoog
8.	Locatie hoek Heerweg - Kerkveldsweg-Oost (gesaneerd in 2016)						Echt					laag
9.	Bloemenhof (voormalige dakpannenfabriek	ja					Echt					gereed

7.9 Economische zaken en grondexploitaties

SV nr.	Speerpuntprojecten Stedelijk gebied	Project-file	Project-fase				Kern					prioriteit (laag/midden/ hoog)
	Cuypers)											
10.	Apollo-locatie Bovenste Straat zuid	ja					Echt					hoog
10a.	Apollo-locatie Hoffakker 5	ja					Echt					hoog
11.	Expo	initiatief derden					Echt					laag
12.	Clarastraat (Kern Pey, onderdeel Biej Oalders)	gereed					Pey					hoog
13.	't Thaal	gereed					Pey					hoog
14	Weyenpasweg	ja					St Joost					hoog
15	Op de Baant	ja					St. Joost					gereed
16	Centrum St .Joost (zie DOP St, Joost nr. OVS30)	gereed					St. Joost					gereed
17.	Verbouw en nieuwbouw Kloosterhoeve	gereed					St. Joost					gereed
18.	Brugweg Ruimte-voor-Ruimte	gereed					Pey					gereed
19	Sterrendael (vml.Star Potato)	ja					Slek					hoog
20	Vlaskuilseweg-Kerkweg Maria Hoop (café-zaal Wolters)	ja					Maria Hoop					laag
21.	Schellaertstraat (valt onder nr. 20)	nee					Maria Hoop					n.v.t.
22.	Diergaarderstraat/Schellaertstraat (valt onder 20)	nee					Maria Hoop					n.v.t.
23.	Molenweg	initiatief derden					Koningsbosch					laag
24.	Kloostercomplex Koningsbosch (initiatief derden)	initiatief derden					Koningsbosch					hoog
25.	Klooster Koningsbosch	initiatief derden					Koningsbosch					hoog
26.	Verlengde Karel V-straat	ja					Koningsbosch					hoog
27.	Herstructurering hofje Karel V-straat	gereed					Koningsbosch					gereed
28.	Koningsplein Koningsbosch	gereed					Koningsbosch					gereed
29.	Op den Driessen	nee					Koningsbosch					laag

7.9 Economische zaken en grondexploitaties

SV nr.	Speerpuntprojecten Stedelijk gebied	Project-file	Project-fase				Kern					prioriteit (laag/midden/ hoog)
30.	Zorglocatie Mariaveld/ Hospice Susteren (hospice = gereed)	gereed					Susteren					gereed
31.	Reinoud van Gelderstraat (locatie Reinoudhal, Kompenie)	gereed					Susteren					gereed
32.	Reinoud van Gelderstraat (locatie Majoor Evansschool/ gezinsvervangend tehuis), (Maj. Evansschool = gereed)	gereed					Susteren					gereed
33.	Winkelhart Susteren	ja					Susteren					hoog
34.	Oude Rijksweg Noord	gereed					Susteren					gereed
35.	Louersveld	ja					Susteren					hoog
36.	Koppelveld	nee					Dieteren					laag
37	Vleutstraat	gereed					Dieteren					hoog
38	Kerkstraat Dieteren	nee					Dieteren					laag
39	Steenakker Roosteren	nee					Roosteren					laag
40	Hoogveld Roosteren	nee					Roosteren					laag
41	Hoeffaert	nee					Roosteren					laag
42.	Hoekstraat Roosteren	gereed					Roosteren					gereed
43	Bronnenberg	nee					Nieuwstadt					laag
44	Herstructurering schoollocatie burg. Willemeschool	ja					Nieuwstadt					gereed
45	Kloppend hart Nieuwstadt	nee					Nieuwstadt					hoog
46	Aan de Losplaats Nieuwstadt	initiatief derden					Nieuwstadt					midden
47	Witham	gereed					Nieuwstadt					gereed
48a	Krekelzank / Nieuwbouw basisschool Burg. Willeme	gereed					Nieuwstadt					gereed
48b	Woningbouw vm. locatie tenniscompl. Nieuwstadt (voortvloeisel project 48a)	gereed					Nieuwstadt					gereed
49.	Haverterstraat	gereed					Koningsbosch					gereed
50.	Flecken e.o.	gereed					Susteren					gereed

7.9 Economische zaken en grondexploitaties

SV nr.	Speerpuntprojecten Stedelijk gebied	Project-file	Project-fase				Kern					prioriteit (laag/midden/ hoog)
51	Olmstraat	gereed					Echt					gereed
52.	Herstructurering bedrijventerrein De Wolfskoul	nee					Susteren					midden
53.	Herstructurering bedrijventerrein Dieterderweg	nee					Susteren					hoog
54.	Herstructurering bedrijventerrein De Loop	ja					Echt					midden
55 t/m 57 zie ontwikkeling diverse bedrijfslocaties							Echt					
58	Het zwembad in de Bandert	gereed										gereed
59	Toevoegen van woningen Middelsgraaf	initiatief derden					Susteren					midden
60	Uitbreiding Hommelheide	initiatief derden					Susteren					laag
61	Locatie voormalige H. Pius X Kerk	gereed					Echt					gereed
62	A2-verbreding (zie ook OVS50)	ja					Echt					hoog
63	Pergamijn (Pepinusbrug)	initiatief derden					Pey/ Koningsbosch					midden
55.	**Ontwikkeling diverse bedrijfslocaties**											
55	Businesspark ML (OML)	ja					Echt					midden
56.	Ontwikkeling In de Bandert	gereed					Echt					hoog
57	De Berk (viel onder 55,1)	ja					Echt					laag
57b	De Berk III	ja					Echt					hoog
OSV	**Overige stedelijke ontwikkelingen (OVS) niet in de structuurvisie opgenomen**											
OSV20	DOP Koningsbosch (zie SV 26,27,28)	gereed					Koningsbosch					gereed
OSV30	DOP St. Joost (zie SV 15, 16,17)	gereed					St. Joost					gereed
OSV40	Gebiedsvisie Susteren (zie SV 33)	nee					Susteren					hoog
OSV50	Gebiedsvisie A2	gereed					Echt					midden
OSV60	Gebiedsvisie Pey	ja					Pey					hoog

7.9 Economische zaken en grondexploitaties

SV nr.	Speerpuntprojecten Stedelijk gebied	Project-file	Project-fase				Kern					prioriteit (laag/midden/ hoog)
OSV70	Livar Experience Centre (Zandweg 10 Maria Hoop)	nee					Pey					hoog
OSV80	De Loop West	ja					Echt					hoog
OSV90	Vonderen	ja					St. Joost					hoog
OSV100	Spooremplacement Susteren	ja					Susteren					hoog
OSV110	Uitbreiding VDL Nedcar	ja					Nieuwstadt					hoog
OSV 120	Gebiedsvisie Roosteren	ja					Roosteren					hoog

Fasering: **I** = initieren, **V** = voorbereiden, **U** = uitvoeren, **A** = afronden

'= project is gereed

	12 appartementen Tiendschuur 14	nee					Susteren					hoog
	Verbouwing vml. supermarkt Chatelainplein tot appartementen	nee					Pey					hoog
	Gebiedsontwikkeling VDL/Nedcar	nee					Nieuwstadt					middel
	Gebiedsvisie Roosteren	nee					Roosteren					hoog
	Hotelontwikkeling Poort van Echt	nee					Echt					hoog

	21 appartementen Willibrordusplein-hoek Marktstraat	nee					Susteren					hoog
	herontwikkeling vml. Rabobank Chatelainplein	nee					Pey					hoog

7.9 Economische zaken en grondexploitaties

SV nr.	Speerpuntprojecten Stedelijk gebied	Project-file	Project-fase	Kern					prioriteit (laag/midden/hoog)
	4 appartementen Louerstraat	nee		Susteren					midden
	woonzorgcomplex Susterderweg 31 Nieuwstadt	nee		Nieuwstadt					hoog
	16 woningen locatie Tramhalte	nee		Roosteren					hoog
	11 appartementen Houtstraat 56	nee		Pey					hoog

Wat heeft het gekost?

Economische Zaken en grondexploitaties	Primitieve begroting 2023	Bijgestelde begroting 2023	Rekening 2023
Lasten	5.403.971	7.256.469	6.006.412
Baten	5.872.753	4.896.012	3.402.522
Gerealiseerde totaal van saldo van baten en lasten	-468.782	2.360.457	2.603.890
Storting reserves	1.362.838	1.148.609	823.390
Onttrekking reserves	358.758	1.616.546	1.604.084
Mutaties van de reserves	1.004.080	-467.937	-780.694
Totaal lasten	6.766.809	8.405.078	6.829.802
Totaal baten	6.231.511	6.512.558	5.006.606
Gerealiseerde resultaat	535.298	1.892.520	1.823.196

Programma 10: algemene dekkingsmiddelen

7.10 Algemene dekkingsmiddelen

Doelstelling	Gemeentelijke wet- en regelgeving en beleidskaders	Reikwijdte
• Het voeren van een gezond financieel beleid, waarmee financiële risico's gemeden worden en structurele uitgaven gedekt worden met structurele inkomsten. • Een integrale afweging tussen beschikbare middelen en gewenste bestedingen waarbij het belastingniveau op een gemiddeld niveau blijft. • Beheersbaar blijven van financiële ontwikkelingen waarbij de raad in de positie gebracht wordt tijdig een integrale afweging te maken tussen de politieke wensen en de beschikbare middelen. • Begrotings- en budgetdiscipline. • Zorgen voor een solide reservepositie en een structurele buffer voor onvoorziene lasten om het hoofd te kunnen bieden aan onvoorziene situaties. • Verhoging van de algemene lastendruk is aanvaardbaar onder de voorwaarde dat de lastenverhoging voor de inwoners reëel blijft.	• Financiële verordening gemeente Echt-Susteren 2023 • Normenkader • Nota afschrijvingsbeleid • Nota reserves en voorzieningen • Nota risicomanagement • Nota weerstandsvermogen • Financieringsstatuut 2023 • Verordening hondenbelasting 2023 • Verordening onderzoeken doelmatigheid en doeltreffendheid van de gemeente Echt-Susteren 2023 • Verordening onroerendezaakbelastingen 2023 • Verordening forensenbelasting 2023	Algemene dekkingsmiddelen omvat de volgende producten: 1. Algemene gemeentelijke belastingen 2. Algemene uitkering gemeentefonds 3. Beleggingen 4. Taxaties wet WOZ (Waardering Onroerende Zaken)
Paragrafen	**Verbonden partijen**	**Reserves en voorzieningen**
• Lokale heffingen • Weerstandsvermogen en risicobeheersing • Bedrijfsvoering • Financieringsparagraaf • Paragraaf rechtmatigheid • Openbaarheidsparagraaf • Verbonden partijen	• Belastingsamenwerking Gemeenten en waterschappen (BsGW) • N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) • Nederlandse Waterschapsbank • Deelneming Enexis Holding N.V.	• Algemene reserve • Reserve BTW-compensatiefonds • Reserve personeel & Bestuur • Reserve revolverende investeringen • Reserve vermindering kapitaallasten • Reserve bedrijfsvoering • Reserve restant budgetten • Reserve afschrijvingslasten investeringen • Reserve SC MER bedrijfsvoering • Voorziening onderhoud gemeentelijke gebouwen

7.10 Algemene dekkingsmiddelen

1. Algemene gemeentelijke belastingen en financiële positie		Portefeuillehouder Wethouder drs. G.H.C. Frische
Wat hebben we bereikt?	**Wat hebben we ervoor gedaan?**	**Wanneer heeft realisatie plaatsgevonden?**
Aanvaardbare financiële lastendruk voor huishoudens die op of rond het provinciale gemiddelde ligt.	• De jaarlijkse stijging van de OZB voor woningen bedroeg in 2023 3,25% per jaar. • In 2023 was de gemiddelde lastendruk in Echt-Susteren lager dan het provinciale gemiddelde in Limburg. • Meer gedetailleerde informatie over rechten, heffingen en belastingen is te vinden in de paragraaf Lokale heffingen van deze programmabegroting.	verordeningen zijn vastgesteld in de raadsvergadering van 14 december 2022.
Een gezonde financiële positie.	• Bestaande uitgaven zijn opgenomen in de meerjarenbegroting. • Voor nieuw beleid is incidentele of structurele dekking gevonden in een sluitende meerjarenbegroting. • Het voeren van een strak begrotingsbeleid. Overschrijdingen van budgetten worden niet toegestaan, eventuele onvoorziene tegenvallers moeten binnen de bestaande begroting opgevangen worden. Dit betekent dat in deze gevallen keuzes gemaakt moeten worden. • Beheersen van risico's. Omdat in de gemeente een aantal omvangrijke bedrijventerreinen en grondexploitaties in ontwikkeling zijn, wordt hier goed de vinger aan de pols gehouden. Het actualiseren van deze exploitaties heeft een hoge prioriteit. Voor 2023 gelden (vanaf vaststelling) de op 3 november 2022 door de raad vastgestelde nota's risicomanagement en weerstandsvermogen. • In de begroting is een bedrag van € 103.500 geraamd voor onvoorziene uitgaven. Deze post is in de 2e bestuursrapportage 2023 met € 53.500 verlaagd omdat er nog geen gebruik van was gemaakt. De overige € 50.000 valt vrij in het saldo van de jaarrekening.	Continu

Indicatoren/kengetallen	Realisatie 2022	Begroting 2023	Realisatie 2023
Wettelijk voorgeschreven			
Gemeentelijke woonlasten éénpersoons huishouden	€ 803	€ 750	€ 788
Gemeentelijke woonlasten meerpersoons huishouden	€ 932	€ 834	€ 881
Provinciale woonlasten meerpersoons huishouden[1]	€ 947	€ n.n.b.	€ 963
Nationale woonlasten éénpersoons huishouden[1]	€ 826	€ n.n.b.	€ 867
Nationale woonlasten meerpersoons huishouden[1]	€ 904	€ n.n.b.	€ 994
Overige			
Tarief hondenbelasting 1e hond	€ 44,40	€ 45,00	€ 45,85

7.10 Algemene dekkingsmiddelen

Indicatoren/kengetallen	Realisatie 2022	Begroting 2023	Realisatie 2023
Tarief hondenbelasting 2e hond	€ 66,00	€ 66,70	€ 68,15
Tarief hondenbelasting kennel	€ 266,40	€ 269,90	€ 275,05
Tarief toeristenbelasting	€ 1,50	€ 1,50	€ 1,50
Tariefstijging ozb woningen	1,75%	3,25%	3,25%
Tariefstijging ozb niet-woningen	4%	4%	4%

1) Gegevens uit Coelo Atlas van de lokale lasten 2023

2. Algemene uitkering gemeentefonds		Portefeuillehouder Wethouder drs. G.H.C. Frische
Wat hebben we bereikt?	**Wat hebben we ervoor gedaan?**	**Wanneer heeft realisatie plaatsgevonden?**
Een juiste weergave van de ontwikkeling van de algemene uitkering voor het begrotingsjaar en de daarop volgende jaren. *Opm. De gemeente heeft zelf geen invloed op de hoogte van de algemene uitkering. Deze wordt op rijksniveau bepaald.*	Gemeenten ontvangen op drie tijdstippen in het jaar de informatie over de gemeentefondsuitkeringen: in mei op basis van de Voorjaarsnota, in september op basis van de Miljoenennota en in december, ter afronding van het lopende jaar, op basis van de Najaarsnota. Binnen het gemeentefonds is de algemene uitkering de grootste component. Het bedrag aan algemene uitkering wordt verdeeld over de gemeenten via maatstaven, zoals het inwonertal en de oppervlakte van een gemeente, een aan de maatstaven gekoppeld gewicht (bedrag per eenheid) en de uitkeringsfactor (de voor alle gemeenten gelijke vermenigvuldigingsfactor). Die drie componenten zijn aan wijzigingen onderhevig. <u>Verwerking van decentralisatie-uitkeringen in jaarstukken 2023</u> Jaarlijks worden gemeenten in de decembercirculaire geïnformeerd over nieuwe decentralisatie-uitkeringen voor het lopende jaar. Door de late publicatie van de decembercirculaire is het niet mogelijk om in 2023 nog uitgaven te doen voor deze onderwerpen. De inkomsten worden wel toegerekend aan 2023, maar gaan mee in de resultaatbepaling van het boekjaar 2023 en mogen worden overgebracht naar 2024 via resultaat(bestemming). <u>Accressen</u> De ontwikkeling van de algemene uitkering wordt voor een belangrijk deel bepaald door de ontwikkeling van het accres. In de meicirculaire 2023 is een nieuwe accresraming opgenomen voor het jaar 2023 en verder. Daarnaast is de definitieve afrekening van de accrestranche 2022 verwerkt. De berekening van het accres is gebaseerd op de keuzes uit het coalitieakkoord Rutte IV (vanaf 2026) en de in de Miljoenennota 2023 opgenomen afspraken tussen het kabinet en de VNG (voor de jaren tot en met	Continu

7.10 Algemene dekkingsmiddelen

2. Algemene uitkering gemeentefonds		Portefeuillehouder Wethouder drs. G.H.C. Frische
Wat hebben we bereikt?	**Wat hebben we ervoor gedaan?**	**Wanneer heeft realisatie plaatsgevonden?**
	2025). Op basis van deze keuzes en afspraken is het accres tot en met 2025 gesplitst in een vaststaand volumedeel en een loon- en prijsdeel dat per circulaire wordt geactualiseerd op basis van de laatste inzichten van het CPB over de loon- en prijsontwikkeling. In de meicirculaire van het lopend jaar wordt de loon- en prijs-tranche van het lopend jaar vastgezet. <u>Wijziging financieringssystematiek</u> Het huidige financieringssysteem op basis waarvan gemeenten hun waardevolle maatschappelijke taken uitvoeren, verdwijnt. Er komt een nieuw systeem voor terug dat voor stabielere inkomsten zal zorgen. Dat klinkt in eerste instantie positief. Alleen is er één probleem: het huidige systeem eindigt in 2025 en het nieuwe systeem is pas vanaf 2027 van kracht. Voor 2026 is er tot op heden 1 miljard euro vrijgemaakt voor gemeentelijke organisaties. Daar komt nog de opschalingskorting bij die in 2026 terugkeert. Dit betekent een grote terugval in financiële middelen ten opzichte van de jaren ervoor. Wat verandert er eigenlijk aan de financieringssystematiek? Momenteel is de omvang van het gemeentefonds afhankelijk van meerdere factoren: • De uitgaven en bezuinigingen van het rijk (accres). • De taken en verantwoordelijkheden die gemeenten hebben. • De kosten die gemeenten maken. • Het aantal inwoners en de grootte van gemeenten. • Het vermogen van gemeenten om zelf belastingen te werven. Dat maakt het beschikbare budget behoorlijk beweeglijk. Iets wat de overheid in de toekomst wil verminderen met het financieringssysteem dat vanaf 2027 van toepassing is. Er wordt dan ieder jaar structureel 1 miljard euro verdeeld onder alle gemeenten. Dit budget wordt aangevuld op basis van de ontwikkelingen van het bruto binnenlands product. Hierbij gaat het om onder andere de bevolkings-groei, loon- en prijsontwikkelingen. Om het financieringstekort in 2026 te dichten, adviseerde het rijk de gemeenten om voor deze jaren te sparen. Dat hebben we als gemeente Echt-Susteren ook gedaan door een aantal stelposten in de begroting op te nemen waarmee, in afwachting van de definitieve besluitvorming door het rijk, eventuele	

7.10 Algemene dekkingsmiddelen

2. Algemene uitkering gemeentefonds		Portefeuillehouder Wethouder drs. G.H.C. Frische
Wat hebben we bereikt?	**Wat hebben we ervoor gedaan?**	**Wanneer heeft realisatie plaatsgevonden?**
	tegenvallers kunnen worden opgevangen. <u>De energietoelage</u> In 2023 zijn middelen aan het gemeentefonds toegevoegd om mensen met een laag inkomen te ondersteunen bij het voldoen van de energierekening. In de septembercirculaire 2023 werd aangekondigd dat de energietoeslag ook voor het jaar 2023 in totaal € 1.300 bedraagt voor mensen die leven van 120% van het sociaal minimum. € 500 werd al eerder uitbetaald. In de gemeentelijke begroting 2023 werd via de 2e bestuursrapportage 2023 het resterende bedrag van € 800 per al opgenomen, vooruitlopende op de decembercirculaire 2023.	

Indicatoren/kengetallen	Realisatie 2022	Begroting 2023	Realisatie 2023
Nominale groei Algemene uitkering in % o.b.v.:			
• Meicirculaire 2022	8,43%		
• Septembercirculaire 2022	8,43%		
• Meicirculaire 2023		6,70%	8,12%
• Septembercirculaire 2023		6,70%	8,12%

3. Beleggingen		Portefeuillehouder Wethouder drs. G.H.C. Frische
Wat hebben we bereikt?	**Wat hebben we ervoor gedaan?**	**Wanneer heeft realisatie plaatsgevonden?**
Maximaal rendement op het aandelenbezit van Enexis en de BNG.	• Na de verkoop en splitsing van Essent waren voor de aandeelhouders de dividenden van Enexis, Attero en EPZ van belang. In 2014 zijn de aandelen van Attero verkocht. Voor de overige twee bedrijven is in 2023 over 2022 een dividend ontvangen van € 1,10 per aandeel. In totaliteit correspondeert dit met een bedrag van circa € 610.400. • De nettowinst van BNG Bank over 2022 bedraagt € 300 miljoen (2021: € 236 miljoen). De Algemene Vergadering heeft op 20 april 2023 ingestemd met het voorstel om 50%	Dividenden van het voorgaande jaar worden doorgaans in mei/juni van het daarop volgende jaar uitgekeerd.

7.10 Algemene dekkingsmiddelen

3. Beleggingen		Portefeuillehouder Wethouder drs. G.H.C. Frische
Wat hebben we bereikt?	**Wat hebben we ervoor gedaan?**	**Wanneer heeft realisatie plaatsgevonden?**
	(2021: 60%) van de beschikbare winst na belasting en na aftrek van de compensatie voor de verschaffers van hybride kapitaal uit te keren. Het dividendpercentage van 50% is in lijn met het dividendbeleid van BNG Bank. Dit betekent een dividend van € 139 miljoen (2021: € 127 miljoen). Het dividend bedraagt € 2,50 per aandeel (2022: € 2,28).	
Een veilig, betaalbaar en betrouwbaar energienetwerk.	Het verstrekken van een converteerbare hybride geldlening aan Enexis. De aandeelhouders geven Enexis het recht om de lening om te zetten naar aandelen als dat nodig is voor de financiële stabiliteit van Enexis. De gemeente Echt-Susteren bezit 556.200 aandelen in Enexis Holding N.V. Dit is 0,3716% van het totale aandelen van Enexis. De totale lening door Enexis bedraagt € 500 miljoen. Het aandeel van de gemeente Echt-Susteren hierin is € 1.857.936. In 2023 is een rendement ontvangen van € 40.500.	Jaarlijks wordt het rendement aan de deelnemende gemeenten uitgekeerd.

Indicatoren/kengetallen	Realisatie 2022	Begroting 2023	Realisatie 2023
Dividend Enexis en EPZ	€ 0,66	€ 1,14	€ 1,10
Aantal aandelen Enexis en EPZ	556.200	556.200	556.200
Dividend BNG	€ 2,28	€ 1,16	€ 2,50
Aantal aandelen BNG	21.411	21.411	21.411

7.10 Algemene dekkingsmiddelen

4. Taxaties wet WOZ (Waardering onroerende zaken)		Portefeuillehouder Wethouder drs. G.H.C. Frische
Wat hebben we bereikt?	**Wat hebben we ervoor gedaan?**	**Wanneer heeft realisatie plaatsgevonden?**
Een marktconforme waarde van de woningen en niet-woningen.	• Jaarlijkse taxatie van de WOZ-objecten. In de eerste acht weken van ieder jaar stelt BsGW namens de gemeente bij WOZ-beschikking de waarde vast van alle onroerende zaken in de gemeente. BsGW maakt de opgestelde taxatie officieel bekend aan inwoners en bedrijven via het aanslagbiljet gemeentelijke belastingen. Daarop kunnen inwoners en bedrijven eventueel bezwaar maken. De WOZ-waarde is bepalend voor de belastingen die gemeenten, maar ook de rijksoverheid en waterschappen treffen. • De peildatum voor de taxaties 2023 bedroeg 1 januari 2022. • Bijhouden van een volledige WOZ-administratie door BsGW, waardoor alle veranderingen van woningen, niet-woningen en ongebouwde objecten binnen de gemeente zo accuraat mogelijk worden meegenomen in de WOZ-taxaties. • Uitvoeren van marktanalyse door BsGW via bureau- en veldanalyse. De permanente marktanalyse van woningen en niet-woningen is een belangrijk deelproces binnen de uitvoering van de Wet WOZ. Het is van belang dat de gemeente (BsGW) de koopprijzen van woningen en niet-woningen en de huurprijzen van niet-woningen goed vastlegt in het waarderingssysteem en de vraagprijzen gebruikt om te controleren of de modelwaarden aansluiten op de markt. • Gebruik maken van een modelmatige waarderingsapplicatie voor het taxeren van woningen, niet-woningen en agrarische objecten. • Hanteren van taxatiewijzers voor diverse typen objecten, zoals scholen, ziekenhuizen, etc. Deze taxatiewijzers geven op basis van uitgevoerde marktanalyses kengetallen en rekenmethoden voor het bepalen van de WOZ-waarde. De taxatiewijzers dragen bij aan de uniforme en kwalitatief goede waardering van deze objecten. • Afhandelen van bezwaren en beroepen binnen de wettelijk gestelde termijnen. • Informatie leveren aan het Waterschap, de belastingdienst en het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS).	Taxaties vinden gedurende het gehele jaar door.

7.10 Algemene dekkingsmiddelen

Indicatoren/kengetallen	Realisatie 2022	Begroting 2023	Realisatie 2023
Wettelijk voorgeschreven			
Gemiddelde WOZ-waarde woningen E-S [1])	€ 253.400	€ 304.000	€ 304.000
Gemiddelde WOZ-waarde woningen Limburg [1])	€ 243.771	€ 289.000	€ 289.000
Overige			
Totale WOZ-waarde niet-woningen (x 1.000) [2])	€ 555.753	€ 628.844	€ 628.844

[1]) De waardeontwikkeling is afhankelijk van externe factoren waar de gemeente geen invloed op heeft. Gegevens CBS.
[2]) Gegevens uit Coelo Atlas lokale lasten 2023.

Wat heeft het gekost?

Algemene dekkingsmiddelen	Primitieve begroting 2023	Bijgestelde begroting 2023	Rekening 2023
Lasten	1.463.448	1.357.624	1.588.165
Baten	45.037.228	57.568.247	59.204.565
Gerealiseerde totaal van saldo van baten en lasten	-43.573.780	-56.210.623	-57.616.400
Storting reserves	255.521	10.318.371	15.452.438
Onttrekking reserves	1.335.943	11.337.555	11.342.331
Mutaties van de reserves	-1.080.422	-1.019.184	4.110.107
Totaal lasten	1.718.969	11.675.995	17.040.603
Totaal baten	46.373.171	68.905.802	70.546.895
Gerealiseerde resultaat	-44.654.202	-57.229.807	-53.506.293

7.11 Overhead

Volgens het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten wordt de overhead apart in de zichtbaar gemaakt.

	Jaarrekening 2022	Begroting 2023	Jaarrekening 2023		
Overhead	**saldo**	**saldo**	**uitgaven**	**inkomsten**	**saldo**
Beheer buiten	420.445	552.378	430.723		430.723
Bestuursondersteuning	9.630	15.342	16.173		16.173
Financiën	150	2.000	5.044	4.366	679
Huisvesting	1.473.509	2.013.289	1.842.688	5.114	1.837.574
Bestuur & Organisatie	32.366	188.049	223.813	149.976	73.837
Kabinet	162.144	257.405	261.240		261.240
Personeel	4.675.501	5.509.491	6.063.586	736.687	5.326.899
Totaal	**6.773.744**	**8.533.954**	**8.843.269**	**896.144**	**7.947.125**

Definitie overhead

De definitie van overhead luidt: alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces.

Onder overhead zijn in deze begroting gerekend:

- Beheer buiten: kosten vervoermiddelen, garage en magazijn en dienstkleding.
- Bestuursondersteuning, Financiën, Bestuur & Organisatie: onderzoeks- en advieskosten, fiscaliteiten, financiën, informatiebeveiliging en kosten van facilitaire zaken en ICT die niet in het Servicecentrum MER zijn ondergebracht.
- Huisvesting: de kosten van het gemeentehuis Nieuwe Markt 55 en de gemeentewerf Edisonweg 35.
- Kabinet: advertentiekosten en kosten voorlichting en communicatie, representatie.
- Personeel: leidinggevende primair proces, medewerkers communicatie, juridische zaken, bestuurszaken en bestuursondersteuning, facilitaire zaken en managementondersteuning.

8. Recapitulatie

Programmaverantwoording

2023

Recapitulatie Programmarekening 2023

Programma	Bedrag begroot primitief uitgaven	Bedrag begroot uitgaven	Bedrag werkelijk uitgaven	Bedrag begroot primitief inkomsten	Bedrag begroot inkomsten	Bedrag werkelijk inkomsten	Saldo
Bevolking en Bestuur	7.439.338	8.517.854	7.711.408	402.769	572.769	867.679	6.843.729
Openbare orde en veiligheid	2.984.791	3.362.769	3.341.297	91.744	91.744	148.478	3.192.819
Beheer openbare ruimte	14.111.594	16.228.221	15.996.122	8.235.052	9.341.168	9.935.088	6.061.034
Onderwijs	2.296.364	2.432.683	2.027.351	765.732	771.732	699.252	1.328.099
Cultuur & Sport	4.414.103	5.259.073	5.186.959	697.504	1.212.367	1.297.514	3.889.445
Sociaal Domein	37.903.054	52.520.676	52.200.280	24.767.870	33.578.221	35.468.870	16.731.411
Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting	1.201.771	1.568.121	1.536.100	190.494	215.494	303.888	1.232.212
Omgevingsrecht	3.351.968	4.468.324	4.495.768	1.037.508	1.803.478	2.385.638	2.110.130
Economische Zaken en grondexploitaties	6.766.809	8.405.078	6.829.802	6.231.511	6.512.558	5.006.606	1.823.196
Algemene dekkingsmiddelen	1.615.469	11.625.995	17.040.603	46.373.171	68.905.802	70.546.896	-53.506.293
Overhead	7.135.521	8.727.379	8.843.269	107.725	143.425	896.144	7.947.125
Resultaat	-319.702	32.585		0			2.347.093
Totaal	**88.901.080**	**123.148.758**	**125.208.959**	**88.901.080**	**123.148.758**	**127.556.053**	**0**

9. Paragrafen

Programmaverantwoording

2023

9.1 Inleiding paragrafen

De paragrafen bij de begroting en de jaarstukken geven een dwarsdoorsnede van de financiële aspecten van de begroting en de jaarstukken gezien vanuit een bepaald perspectief. Het gaat om onderdelen van de financiële functie die betrekking hebben op de beleidslijnen van beheersmatige aspecten. Die kunnen grote financiële impact hebben. Mogelijk is hun politieke betekenis groot, of zijn ze van belang voor de realisatie van de programma's. Over de onderwerpen van de paragrafen is veelal in de begroting, jaarstukken en andere documenten informatie te vinden, maar deze informatie is versnipperd. Vanwege het belang van de betrokken onderwerpen en het feit dat de raad in een duaal stelsel kaders stelt en controleert, is het belangrijk dat de raad een overzicht heeft van de betrokken onderwerpen en daarvoor een instrument heeft om de kaderstellende en controlerende taak uit te voeren. Daarvoor zijn de paragrafen.

De paragrafen en de programma's

Er is een relatie tussen de programma's en de paragrafen. Een vereiste is dat de paragrafen zelfstandig leesbaar zijn. Deze relatie is in het onderstaande schema weergegeven:

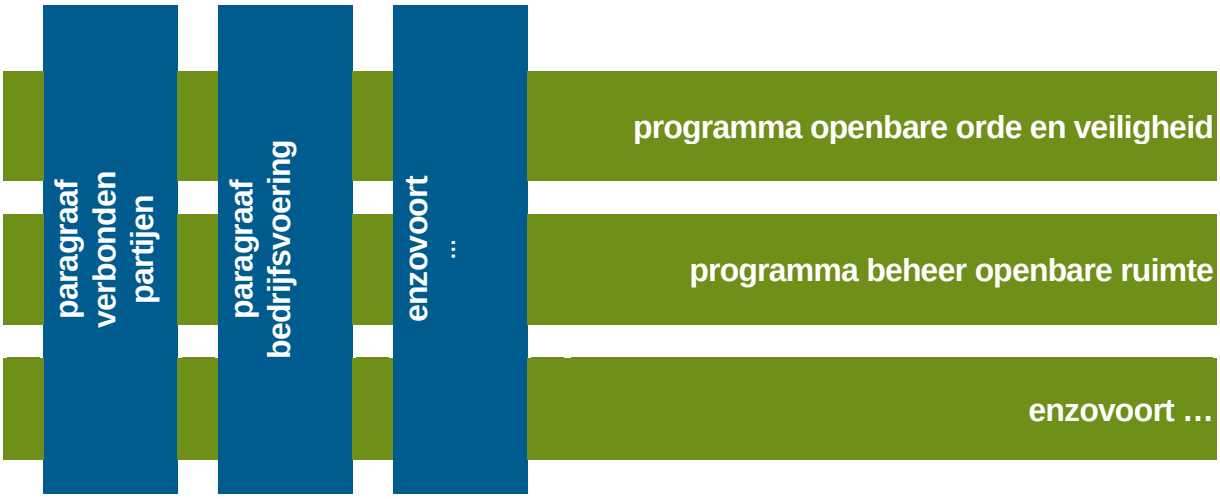

Er zijn volgens het BBV 7 paragrafen verplicht:

- Lokale heffingen
- Weerstandsvermogen en risicobeheersing
- Onderhoud kapitaalgoederen
- Financiering
- Bedrijfsvoering
- Verbonden partijen
- Grondbeleid

In de jaarrekening en begroting van Echt-Susteren zijn nog 2 paragrafen toegevoegd:

- Openbaarheidsparagraaf, deze paragraaf wordt een verplichte paragraaf bij de volgende wijziging van het BBV. Hierop vooruitlopend is deze paragraaf al toegevoegd.
- Rechtmatigheid. Rapportering over de rechtmatigheid mag deel uit maken van de paragraaf bedrijfsvoering. De raad heeft met het vaststellen van de financiële verordening 212 in 2023 er voor gekozen om hiervan een aparte paragraaf te maken.

9.2 Paragraaf lokale heffingen

Verordening 212: Artikel 19:
Bij de begroting en de jaarstukken neemt het college in de paragraaf lokale heffingen de verplichte onderdelen op grond van artikel 10 van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten op.

Deze paragraaf bevat verder informatie over het tarievenbeleid voor de gemeentelijke heffingen, de ontwikkeling van de lokale heffingen en het kwijtscheldingsbeleid van de gemeente.

Soorten belastingen

In de Gemeentewet en in enkele bijzondere wetten is geregeld welke lokale heffingen de gemeente aan de inwoners en bedrijven mag opleggen. Echt-Susteren kent de volgende heffingen, op basis van door de raad vastgestelde verordeningen:

I: Belastingen waarvan de opbrengst vrij besteedbaar is:

OZB (onroerend zaak belasting)

De onroerendezaakbelastingen zijn de belangrijkste gemeentelijke belastingen waarvan de opbrengst tot de algemene middelen behoort en dus naar eigen inzicht kan worden besteed. De hoogte van de aanslagen is zowel afhankelijk van de waarde van een object, zoals die elk jaar wordt bepaald op basis van de Wet waardering onroerende zaken (hierna: Wet WOZ), als van de door de raad vastgestelde tarieven. Er wordt onderscheid gemaakt tussen tarieven voor eigenaren van woningen, eigenaren van niet-woningen en gebruikers van niet-woningen.
Vanaf 1 oktober 2016 zijn WOZ-waarden van woningen verplicht openbaar. Door de gerealiseerde aansluiting van Echt-Susteren medio oktober 2017 op de landelijke voorziening (LV-WOZ) voldoet de gemeente aan deze wettelijke plicht.

Beleid:

- In het hoofdlijnenakkoord 2022-2026 is aangegeven dat de onroerendezaakbelasting in de periode 2023-2026 met maximaal het inflatiepercentage te laten stijgen en indien mogelijk daar onder te blijven. Uitgangspunt hierbij is om op of onder het provinciaal gemiddelde te blijven.
- Gelet op het hoge inflatiecijfer in 2022 en de inflatie op het moment van het vaststellen van de kadernota 2023 is in de kadernota voorgesteld de OZB voor woningen in 2023 met 3,25% te verhogen en voor niet-woningen met 4,00%.
- De grondslag voor de aanslagen OZB 2023 is de, naar prijspeil 1 januari 2022, vastgestelde waarden van het onroerend goed.

Toeristenbelasting

De toeristenbelasting is een algemene belasting en daarmee een algemeen dekkingsmiddel.
De belasting is gebaseerd op de gedachte dat door personen die binnen de gemeentegrenzen verblijven en niet zijn ingeschreven in het BRP, maar wel gebruik maken van de (algemene) gemeentelijke voorzieningen, een bijdrage leveren aan deze algemene voorzieningen. De belasting moet dan ook worden gezien als een tegemoetkoming in de kosten van de gemeente voor de instandhouding van die voorzieningen. De belasting wordt verschuldigd voor het houden van verblijf met overnachting tegen vergoeding en wordt geheven van degene die verblijf biedt. Deze is dan op grond van regelgeving bevoegd de belasting te verhalen op de persoon of personen die verblijf houden.

Beleid:

- Om bij de toeristenbelasting onderscheid te maken in het tarief tussen het kort verblijf van arbeidsmigranten in verblijven met een niet-recreatieve bestemming (bijvoorbeeld huisvesting volgens de beleidsnotitie ‘huisvesting shortstay-arbeidsmigranten gemeente Echt-Susteren’ enerzijds en elke andere vorm van kort verblijf anderzijds, is vanaf 2018 de lijst van definities uitgebreid en is onderscheid gemaakt in het van toepassing zijnde tarief per persoon per nacht. Het onderscheid is gebaseerd op de aard van het verblijf dat voor overnachting ter beschikking wordt gesteld. Een en ander houdt in dat verblijf door bijvoorbeeld arbeidsmigranten in verblijven met een recreatieve bestemming (of verblijven die bepaalde perioden van het jaar als zodanig worden gebruikt), belast wordt tegen het reguliere (hogere) tarief.
- De tarieven voor 2023 zijn niet verhoogd en gelijk gebleven aan de tarieven van 2022.

Forensenbelasting
Met ingang van 2022 is een forensenbelasting ingevoerd om zodoende de niet-ingezeten die in de gemeente een tweede woning hebben, bij te laten dragen in de algemene voorzieningen die de gemeente biedt. De eigenaar betaalt weliswaar onroerendezaakbelasting over zijn bezit, net als de ingezetene met een eigen huis in de gemeente, maar voor de niet-ingezetene wordt geen vergoeding via de algemene uitkering ontvangen. De forensenbelasting wordt direct geheven bij de niet-ingezetene die de beschikking heeft over een woonruimte. Voorwaarde voor het heffen van een forensenbelasting is dat de eigenaar geen ingezetene is, meer dan 90 dagen beschikt over de tweede woning en dat de woning gemeubileerd is. De niet-ingezetene betaald een vast bedrag per jaar.

Beleid:
De tarieven voor de forensenbelasting worden jaarlijks aangepast met het stijgingspercentage van de onroerende zaakbelasting, voor 2023 was dit 3,25%.

Hondenbelasting
De hondenbelasting is volgens de Gemeentewet een algemene belasting. De gemeente kan kiezen voor welk beleidsdoel ze de opbrengst van deze belasting aanwendt. De gemeente heft hondenbelasting voor het houden van een hond. Het bedrag van de aanslag is afhankelijk van het aantal honden.

Beleid:
Het tarief voor de hondenbelasting werd voorheen jaarlijks verhoogd met consumentenprijs-indexcijfer (CPI). Door de economische onrust steeg de CPI voor Nederlandse begrippen naar grote hoogte. Daarom heeft de raad bij de vaststelling van de belastingverordeningen 2023 besloten om af te wijken van deze lijn. Met ingang van 2023 wordt het tarief hondenbelasting aangepast met het stijgingspercentage van de onroerende zaakbelasting, voor 2023 3,25%.

Precariobelasting
De gemeente heft precariobelasting voor het hebben van voorwerpen onder, op of boven voor de openbare dienst bestemde gemeentegrond. Vanaf 2021 geldt een nieuwe verordening precariobelasting. De gemeenteraad heeft ermee ingestemd dat geen precariobelasting meer wordt geheven voor terrassen, omdat de gemeente het belang erkent dat terrassen de leefbaarheid van kernen vergroten en centra aantrekkelijker worden voor winkelend publiek.

Beleid:
De tarieven voor 2023 zijn niet verhoogd en gelijk gebleven aan de tarieven van 2022.

II: Belastingen om kosten mee te verhalen: de bestemmingsheffingen en rechten. De opbrengst is niet vrij besteedbaar maar is gerelateerd aan een gemeentelijke zorgplicht of aan specifieke dienstverlening. Hiertoe behoren:

Afvalstoffenheffing
De afvalstoffenheffing is een bestemmingsbelasting. De rijksoverheid heeft bepaald dat de gemeente de opbrengst van de afvalstoffenheffing gebruikt voor de dekking van de kosten van het inzamelen van huishoudelijke afvalstoffen.

De tarieven van de afvalstoffenheffing:
- Vast recht per aansluiting voor een éénpersoons huishouden.
- Vast recht per aansluiting voor een meerpersoons huishouden.
- Een variabel deel dat wordt geheven per lediging.

Beleid:
- Het nieuwe systeem voor de inzameling van het huishoudelijk afval is op 1 januari 2020 gestart. De raad heeft in de vergadering van 21 februari 2019 gekozen voor een moderne en duurzame afvalinzameling, volgens de startnotitie Van Afval Naar Grondstoffen. Het scheidingsgedrag van de inwoners wordt maximaal gestimuleerd met een goede service en een financiële prikkel.

- De tarieven zijn 100% kostendekkend en als de inwoners het afval goed scheiden betalen zij een lagere afvalstoffenheffing dan voorheen.

Rioolheffing

De rioolheffing is een bestemmingsbelasting. De rijksoverheid heeft bepaald dat de gemeente de opbrengst van de rioolheffing gebruikt voor de dekking van de kosten van:
de inzameling en het transport van huishoudelijk afvalwater en bedrijfsafvalwater, ook zuivering van huishoudelijk afvalwater;
de inzameling van afvloeiend hemelwater en de verwerking van het ingezamelde hemelwater, evenals het treffen van maatregelen om structureel nadelige gevolgen van de grondwaterstand voor de aan de grond gegeven bestemming zoveel mogelijk te voorkomen of te bereiken.

De tarieven van de rioolheffing:
- Tarief voor eigenaren van een woning die is aangesloten op de gemeentelijke riolering.
- Tarief voor eigenaren van een niet-woning (bijvoorbeeld een kantoor of een winkel) die is aangesloten op de gemeentelijke riolering.

Beleid:
- De raad heeft op 18 januari 2023 het Gemeentelijk rioleringsplan (GRP) 2022-2026 vastgesteld. Het vertrekpunt voor het nieuwe GRP was het Waterketenplan 2021-2025. Dit plan beschrijft de gezamenlijk visie vanuit het samenwerkingsverband Waterpanel Noord met betrekking tot de toekomst van de waterketen in onze regio. Het Waterketenplan 2021-2025 geeft de ambities voor een water- en klimaatbestendig Noord- en Midden-Limburg. Het GRP 2022-2026 beschrijft de invulling van die prioriteiten op lokaal niveau voor onze gemeente en bestaat uit een visie, een plan en een programma. Volgens het GRP 2022-2026 worden de tarieven voor de rioolheffing jaarlijks met 3,5% verhoogd.
- Streven is 100% kostendekkende tarieven.

Leges

De gemeente heft leges voor door haar verstrekte diensten, genoemd in de bij de legesverordening behorende tarieventabel.

De tarieventabel is onderverdeeld in drie titels:
- Hoofdstuk 1 Algemene Dienstverlening. Onder andere: burgerlijke stand, reisdocumenten, rijbewijzen, verstrekkingen uit de basisregistratie personen.
- Hoofdstuk 2 Dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving / omgevingsvergunning. Onder andere: bouwvergunning, aanlegvergunning en sloopvergunning.
- Hoofdstuk 3 Dienstverlening vallend onder Europese dienstenrichtlijn. Onder andere: horeca en organiseren evenementen.

Beleid:
- De tarieven voor de leges werden voorheen jaarlijks verhoogd met consumentenprijs-indexcijfer (CPI). Door de economische onrust steeg de CPI voor Nederlandse begrippen naar grote hoogte. Daarom heeft de raad bij de vaststelling van de belastingverordeningen 2023 besloten om af te wijken van deze lijn. Met ingang van 2023 worden de niet wettelijk vastgestelde legestarieven aangepast met het stijgingspercentage van de onroerende zaakbelasting, voor 2023 3,25%.
- De Nota kostentoerekening 2020 vermeldt maximale kostendekkendheid als uitgangspunt bij de kostentoerekening. Dit betekent dat de hoogte van de tarieven (en dus de opbrengsten) zo dicht mogelijk bij de begrote kosten liggen, tenzij er aantoonbare redenen of beleidsmatige afwegingen zijn om hiervan af te wijken.

Kruissubsidiëring:
Binnen hoofdstuk 1 is kruissubsidiëring toegestaan. Zo mag bijvoorbeeld het tarief voor huwelijksvoltrekkingen meer dan kostendekkend worden vastgesteld ter compensatie van een niet kostendekkend tarief voor paspoorten. Ook binnen hoofdstuk 2 is kruissubsidiëring toegestaan en ook tussen hoofdstuk 1 en 2. Niet kostendekkende tarieven voor de diensten die vallen onder hoofdstuk 1 mogen dus gecompenseerd worden door meer dan kostendekkende tarieven voor de

omgevingsvergunning uit hoofdstuk 2. Op grond van de Europese Dienstenrichtlijn is binnen hoofdstuk 3 kruissubsidiëring niet toegestaan.

Grafrechten

De gemeente heft lijkbezorgingsrechten voor het gebruik van de begraafplaatsen en voor het door de gemeente verlenen van diensten in verband met de begraafplaatsen Annahof in Echt en Elsene in Nieuwstadt.

Beleid:
Hoewel de grafrechten van openbare begraafplaatsen niet kostendekkend zijn worden deze niet verder verhoogd. Er is duidelijk een maatschappelijke trend zichtbaar dat het aantal crematies toeneemt en het aantal begravingen afneemt. Dit heeft tot gevolg dat de lasten van de begraafplaatsen over minder begravingen moet worden omgeslagen, waardoor de kosten per begraving sterk stijgen. Hierdoor wordt de keuze voor een begraving of crematie om financiële redenen bijna onmogelijk. Dit is een onwenselijke ontwikkeling. Daarom zijn de tarieven van begravingen bevroren op het niveau van het jaar 2015.

Tarieven

Hieronder is een overzicht ingevoegd van de belangrijkste tarieven 2023 en de tariefontwikkeling ten opzichte van 2022.

Tarieven	2022	2023
OZB		
Woningen eigenaarsdeel	0,12077%	0,10625%
Niet-woningen eigenaarsdeel	0,25114%	0,25469%
Niet-woningen gebruikersdeel	0,20075%	0,20359%
Niet-woningen gebruikersdeel en eigenaarsdeel	0,45189%	0,45828%
Hondenbelasting		
1e hond	€ 44,40	€ 45,85
2e en volgende hond	€ 66,00	€ 68,15
Kennel	€ 266,40	€ 275,05
Toeristenbelasting		
Toeristenbelasting	€ 1,50	€ 1,50
Kort verblijf arbeidsmigranten	€ 1,00	€ 1,00
Forensenbelasting		
WOZ-waarde:		
Tot € 75.000	€ 168,00	€ 173,00
Van € 75.000 tot € 100.000	€ 407,00	€ 420,00
Van € 100.000 tot € 150.000	€ 685,00	€ 707,00
Van € 150.000 tot € 200.000	€ 950,00	€ 981,00
Van € 200.000 of meer	€ 1.230,00	€ 1.270,00
Afvalstoffenheffing		
Vastrecht éénpersoons huishouden	€ 101,00	€ 114,00
Vastrecht meerpersoons huishouden	€ 155,00	€ 175,00
Variabel deel 240 liter container (per lediging)	€ 9,00	€ 9,00
Rioolheffing		
Rioolheffing	€ 269,10	€ 278,50
Indirecte lozing (50%)	€ 134,50	€ 139,25
Grafrechten (meest voorkomende tarieven)		
Begraven (personen 12 jaar en ouder)	€ 706,60	€ 706,60
Enkel graf (20 jaar)	€ 1.337,05	€ 1.337,05
Dubbel graf (20 jaar)	€ 1.828,20	€ 1.828,20

Kwijtscheldingsbeleid

Voor inwoners met de laagste inkomens bestaat de mogelijkheid om voor kwijtschelding in aanmerking te komen. Gehele of gedeeltelijke kwijtschelding is mogelijk voor de afvalstoffenheffing. De kwijtscheldingsnorm is in Echt-Susteren 100% van de voor de aanvrager geldende bijstandsnorm. Op 17 september 2022 is de Regeling kwijtschelding belastingen medeoverheden in werking getreden. Deze wet biedt gemeenten de gelegenheid de vermogensnorm op te hogen. De Regeling kwijtschelding gemeentelijke belastingen Echt-Susteren is hierop aangepast. Jaarlijks wordt de vermogensnorm opgehoogd met de algemene verhoging. Voor 2023 bedroeg deze verhoging € 2.000.
BsGW voert het kwijtscheldingsbeleid uit. Ze maken hierbij gebruik van het Inlichtingenbureau (IB). Het Inlichtingenbureau toetst de gegevens van de aanvrager die nodig zijn voor eventuele kwijtschelding aan de criteria om voor kwijtschelding in aanmerking te komen.
De Gemeente Echt-Susteren verleend alleen kwijtschelding voor het vastrecht van de afvalstoffenheffing. Voor het belastingjaar 2023 is een bedrag van € 62.934 kwijtgescholden. Begroot was € 60.000.

Opbrengsten

	Rekening 2022	Begroting 2023	Bijgestelde begroting 2023	Rekening 2023
OZB	€ 7.271.000	€ 7.450.000	€ 7.551.000	€ 7.539.100
Afvalstoffenheffing	€ 2.798.000	€ 3.101.000	€ 3.111.000	€ 3.081.400
Rioolheffing	€ 4.375.000	€ 4.480.000	€ 4.480.000	€ 4.544.200
Hondenbelasting	€ 179.000	€ 175.000	€ 182.000	€ 175.900
Toeristenbelasting	€ 318.000	€ 388.000	€ 388.000	€ 416.800
Toeristenbelasting voorgaande jaren	€ 127.000	€	€	€
Forensenbelasting	€ 76.000	€ 75.000	€ 80.000	€ 115.800
Precariorechten	€ 4.000	€ 4.000	€ 4.000	€ 3.800
Leges	€ 2.593.000	€ * 386.000	€ 2.046.800	€ 2.271.000
Grafrechten	€ 80.000	€ 33.000	€ 51.000	€ 79.800
Totaal	**€ 17.821.000**	**€ 16.092.000**	**€ 17.893.800**	**€ 18.227.800**

*) Begrote opbrengst is exclusief leges titel 2. Ten tijde van het opstellen van de begroting 2023 was nog beoogd dat de Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging per 1 januari 2023 in werking zouden treden. De berekening van de nieuwe tarieven voor hoofdstuk 2 was toen nog onderhanden.

Kostendekkendheid

- Kostendekkendheid: het uitgangspunt is dat de gebruiker betaalt. De gemeenteraad is vrij om de hoogte van het tarief vast te stellen met een kostenonderbouwing als basis, waarbij het rijk een aantal grenzen heeft gesteld, waaronder een maximale kostendekkendheid van 100%.
- De hoogte van de tarieven en daarmee de kostendekkendheid van de tarieven worden in de raadsvergadering van december door de raad vastgesteld. In het hoofdstuk “Kostentoerekening” van de “Kostentoerekening tarieven 2020” staat de methode beschreven die gehanteerd wordt voor het bepalen van de kosten die inzicht geeft in de totstandkoming van de tarieven doordat beleidskeuzes zichtbaar worden vastgesteld.
- Extracomptabele berekening:
  In de tarieven van de heffingen zijn een aantal componenten extracomptabel berekend. Volgens het BBV is dit toegestaan. Het betreft:
  - een rentepercentage van 3,5% over de boekwaarden van de investeringen;
  - overhead: de totale overheadkosten van afgerond € 6,75 miljoen zijn berekend als een percentage over het begrotingstotaal van afgerond € 85,8 miljoen (7,86%);
  - de compensabele btw over de afschrijvingscomponent van de afschrijvingen vanaf 2003 (19% over de periode 2003-2012; 21% over 2013 en volgende jaren);
  - voor oninbare posten wordt 0,5% van de opbrengsten gerekend.

Rechten		Rekening 2023	Kosten-dekkendheid
Afvalstoffenheffing	€	3.081.400	100%
Rioolheffing	€	4.544.200	100%
Leges	€	2.271.000	100%
Begrafenisrechten	€	79.800	80%
Totaal	**€**	**9.976.400**	

Afvalstoffenheffing

Kosten taakveld	X € 1.000
Kosten taakveld	
7.3 Directe kosten	3.227
6.3 Kwijtschelding	65
Baten taakveld	
7.3 Afval (excl. Heffingen)	-/- 483
Netto kosten	2.809
Overig toe te rekenen kosten	
Kapitaallasten	0
Oninbaar	16
Compensabele btw	50
Overhead	210
Totale kosten	**3.085**
Opbrengst heffingen	3.081
Bijdrage uit voorziening	0
Totaal	**3.081**
Dekkingspercentage	**99,87%**

Rioolheffing

Kosten taakveld	X € 1.000
Kosten taakveld	
7.2 Directe kosten	1.676
Baten taakveld	
7.2 Inkomsten (excl. Heffingen)	-/- 27
Netto kosten	1.649
Overig toe te rekenen kosten	
Kapitaallasten	1.943
Oninbaar	20
Compensabele btw	446
Overhead	296
Totale kosten	**4.354**
Opbrengst heffingen	4.544
Bijdrage aan voorziening	-/- 190
Totaal	**4.354**
Dekkingspercentage	**100,00%**

Woonlasten

Voor een beeld van de lokale lastendruk van Echt-Susteren in vergelijking met andere gemeenten worden de cijfers gebruikt die zijn ontleend aan de “Atlas van de lokale lasten 2023”.
Deze atlas wordt elk jaar door het Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden (Coelo), een onafhankelijk onderzoeksinstituut verbonden aan de Rijksuniversiteit Groningen, gepubliceerd. De Atlas geeft jaarlijks een overzicht van de heffingen van gemeenten, provincies en waterschappen, waaraan de onderstaande tabellen zijn ontleend.
Voor de woonlasten 2023 wordt een gemiddelde WOZ-waarde van € 304.000 aangehouden. Dit is de gemiddelde waarde van een woning in Echt-Susteren in 2023 (bron: CBS). Bij de afvalstoffenheffing is voor het variabel deel uitgegaan van het gemiddelde aantal ledigingen in 2023 (6,7 ledigingen).

Gemiddelde woonlasten eigenaar-bewoner	Eenpersoonshuishouden 2023	Meerpersoons huishouden 2023
Onroerendezaakbelastingen eigenaar	€ 323	€ 323
Afvalstoffenheffing	€ 174	€ 235
Rioolheffing	€ 279	€ 279
Totaal	**€ 776**	**€ 837**
Gemiddelde woonlasten 2022	€ 744	€ 798
Mutatie lokale lastendruk	4,22%	4,81%

Gemiddelde woonlasten huurder	Eenpersoonshuishouden 2023	Meerpersoons huishouden 2023
Afvalstoffenheffing	€ 174	€ 235
Rioolheffing	€ 279	€ 279
Totaal	**€ 453**	**€ 514**
Gemiddelde woonlasten 2022	€ 430	€ 484
Mutatie lokale lastendruk	5,20%	6,07%

Woonlasten COELO Atlas 2023:

Eigenaar-bewoner	Eénpersoons-huishouden	Meerpersoons-huishouden	Rangorde
Echt-Susteren	€ 788	€ 881	
Limburg	€ 897	€ 963	8
Nederland	€ 867	€ 944	97
Huurder	**Eénpersoons-huishouden**	**Meerpersoons-huishouden**	**Rangorde**
Echt-Susteren	€ 146	€ 239	
Limburg	€ 342	€ 406	3
Nederland	€ 346	€ 436	17
Omdat de OZB-tarieven ten tijde van het publiceren van de Atlas op lokale belastingen nog niet bekend waren, is hiervan een onderbouwde inschatting gemaakt. Die echter wel kan afwijken als de Coelo mogelijkerwijs iets gewijzigde parameters heeft gehanteerd.			

In de kolom rangorde staat welke plaats Echt-Susteren inneemt ten opzichte van het Limburgs en Nederlands gemiddelde van een meerpersoonshuishouden.

9.3 Paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing

Verordening 212 artikel 21

1. In de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing bij de begroting en de jaarstukken neemt het college naast de verplichte onderdelen op grond van artikel 11 van het Besluit Begroten en Verantwoorden provincies en gemeenten in ieder geval op een overzicht van de top 10 van de risico's.

2. Het beleid over het risicomanagement van de gemeente Echt-Susteren wordt vastgelegd in een "Nota Risicomanagement" en een "Nota Weerstandsvermogen". De raad stelt deze nota's vast. In de nota's wordt aandacht besteed aan:
   a. De methodiek hoe het risicomanagement wordt gevoerd
   b. De manier waarop het weerstandsvermogen wordt bepaald

3. De in lid 2 genoemde nota's worden tenminste één maal per raadsperiode geactualiseerd.

Algemeen

Het doel van een gemeente is om maatschappelijke doelstellingen te realiseren voor zijn klanten (inwoners, ondernemingen, maatschappelijke instellingen, andere overheden etc.). Dit geldt ook voor onze gemeente.
Bij het realiseren van deze doelstellingen loopt de gemeente risico's. Deze risico's zijn van uiteenlopende aard. Om zicht te krijgen op de aard, inhoud en omvang van de risico's en op de mogelijke beheersmaatregelen, wordt risicomanagement toegepast. Het gemeentelijk risicomanagement is gericht op het opsporen en ondervangen van bedreigingen die aan het realiseren van de gestelde maatschappelijke doelstellingen in de weg kunnen staan.
Verder geeft het risicomanagement inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is om de financiële en niet-financiële gevolgen van risico's op te vangen, (het zogenaamde weerstandsvermogen) en in de financiële buffer die de gemeente daarvoor nodig en beschikbaar heeft (de zogenaamde weerstandscapaciteit).

Beleidskader

Het huidige gemeentelijk beleid over risicomanagement en weerstandsvermogen is vastgelegd in enerzijds de Nota risicomanagement Echt-Susteren 2022 en anderzijds de Nota weerstandsvermogen Echt-Susteren 2022, beiden vastgesteld door de raad op 3 november 2022. Beide nota's zijn nauw met elkaar verbonden en moeten in onderlinge samenhang gelezen worden.

Beleid over risicomanagement

In de Nota risicomanagement Echt-Susteren 2022 is voor de uitvoering van het risicomanagement gekozen voor het zgn. COSO ERM plus-model. Met behulp hiervan worden periodiek op een systematische wijze de risicodragende gebeurtenissen geïnventariseerd, de kans op optreden en het effect daarvan ingeschat, de al bestaande beheersmaatregelen in kaart gebracht en tenslotte het restrisico gekwantificeerd. Dit restrisico is de grondslag voor de bepaling van de benodigde weerstandscapaciteit respectievelijk het weerstandsvermogen. Hierover wordt in de begroting en jaarrekening aan de raad gerapporteerd. Daarbij wordt ook de noodzakelijk geachte omvang van het weerstandsvermogen voorgelegd.
Het risicomanagement maakt daarmee regulier onderdeel uit van de gemeentelijke planning en control-cyclus en de berekeningen uit het risicomanagement-model geven de juiste omvang van de benodigde weerstandscapaciteit aan. Er wordt actief gestuurd op risicobeheersing om de risico's zoveel mogelijk te beperken en voorkomen. Ook wordt het risicobewustzijn gestimuleerd doordat in ieder op te stellen bestuurlijk behandelvoorstel (B&W-voorstel, raadsvoorstel), iedere projectfile en in iedere projectenrapportage verplicht een risicoparagraaf opgenomen moet worden.

Beleid over weerstandsvermogen

Hierna wordt kort ingegaan op de belangrijkste beleidsmatige keuzes voor het weerstandsvermogen en weerstandscapaciteit zoals deze voortvloeien uit de Nota weerstandsvermogen Echt-Susteren 2022.

Bepaling weerstandscapaciteit

Bij de weerstandscapaciteit moet onderscheid worden gemaakt tussen:

- *Beschikbare* weerstandscapaciteit
- *Benodigde* weerstandscapaciteit

Bij de bepaling van de weerstandscapaciteit worden voorzieningen niet meegenomen. Voorzieningen zijn gevormd om onder meer de verrekening van toekomstige verplichtingen, waarvan de omvang en tijdstip redelijkerwijs is in te schatten, te waarborgen. Ze worden verplicht gevormd en hebben een verplichte bestedingsrichting. Voorzieningen behoren tot het vreemd vermogen.
Een voorziening heeft de omvang van de verplichting. Uiteraard moet het financiële effect van het risico vervolgens worden uitgesloten van bepaling van de omvang van de benodigde weerstandscapaciteit. Het gaat bij de weerstandscapaciteit uiteindelijk om het afdekken van risico's waarvoor *geen* voorziening is getroffen. Een vraag die gesteld kan worden, is wanneer voor een risico een voorziening moet worden gevormd. Een voorziening moet worden getroffen bij een zekere gebeurtenis met een nog onduidelijk gevolg. Bijvoorbeeld: dat groot onderhoud moet worden gepleegd is zeker, alleen wanneer en hoeveel het exact gaat kosten is nog onduidelijk. Bij risico's is de kans dat een gebeurtenis zich voordoet *en* de mate waarin het gevolg zich voordoet onzeker

De ***beschikbare*** weerstandscapaciteit wordt bepaald door de optelling van:
- Algemene reserves
- Onbenutte begrotingsruimte
- Onbenutte belastingcapaciteit
- Post onvoorzien
- Stille reserves in de materiële vaste activa
- Stille reserves in de niet uit de balans blijkende bezittingen

Element	Onderdeel	Waarde	
		Incidenteel	Structureel
Algemene reserve	Algemene reserve	€ 6.817.000	
Algemene (exploitatie) reserves	Geen		
Bestemmingsreserves	Geen		
*Onvoorzien structureel**	Geen	-	€ 50.000
Onbenutte begrotingsruimte	Geen		
Onbenutte investeringscapaciteit	Geen		
Onbenutte belastingcapaciteit	Onroerendezaakbelasting		€ 2.401.000
Stille reserves	Nader te bepalen	p.m.	p.m.
	Weerstandscapaciteit	**€ 6.817.000**	**€ 2.451.000**
		Totaal	**€ 9.268.000**

** Omvang van de post onvoorzien per 31-12-2023*

Omdat in de Nota Reserves en Voorzieningen een onder- en bovengrens is gesteld aan de algemene reserves, kan de omvang van de beschikbare weerstandscapaciteit:
- nooit minder bedragen dan de ondergrens van de algemene reserve (zgn. minimaal beschikbare weerstandscapaciteit);
- nooit meer bedragen dan de optelsom van de bovengrens van de algemene reserve, de onbenutte ruimte in begroting en belastingcapaciteit en de stille reserves in materiële vaste activa en niet uit de balans blijkende bezittingen (zgn. maximaal beschikbare weerstandscapaciteit).

De ***benodigde*** weerstandscapaciteit is gelijk aan de optelsom van de financiële restrisico's uit het nettorisicoprofiel. Het nettorisicoprofiel is de resultante van het risicomanagementproces zoals beschreven in de Nota Risicomanagement Echt-Susteren 2022. Ter afdekking van risico's die op dit moment nog niet ingeschat zijn of kunnen worden, wordt dit bedrag vanuit het voorzichtigheidsbeginsel verhoogd met 10%. In formulevorm:

Formule 1

Benodigde weerstandscapaciteit = 1,1 x (som financiële restrisico's uit netto-risicoprofiel)

Bepaling weerstandsvermogen

Bij het weerstandsvermogen moet onderscheid worden gemaakt tussen:

- Het *relatieve* weerstandsvermogen
- Het *absolute* weerstandsvermogen

Het ***relatieve*** weerstandvermogen is het verhoudingsgetal (ratio) tussen de beschikbare weerstandscapaciteit en de benodigde weerstandscapaciteit, en wordt berekend op basis van de volgende formule:

Formule 2

Relatieve weerstandsvermogen =

$$\frac{\text{(beschikbare weerstandscapaciteit)}}{\text{(benodigde weerstandscapaciteit)}}$$

Dit verhoudingsgetal is een maatstaf voor de mate waarin financiële restrisico's kunnen worden opgevangen ('robuustheid van de gemeentelijke financiële positie'). Voor de beoordeling van deze ratio wordt uitgegaan van de volgende tabel:

Tabel 1

Ratio	Kwalificatie
> 2	Uitstekend
1,4 < X < 2	Goed
1,0 < X < 1,4	Ruim voldoende
0,8 < X < 1,0	Voldoende
0,6 < X < 0,8	Onvoldoende
< 0,6	Ruim onvoldoende

Als beleidskader is gesteld dat het relatieve weerstandsvermogen tenminste de kwalificatie 'voldoende' moet hebben. Met andere woorden: dat de ratio tenminste 0,8 bedraagt.

Het ***absolute*** weerstandsvermogen is een door de raad vastgesteld bedrag dat als financiële buffer wordt aangehouden voor het opvangen van financiële restrisico's.
Dit bedrag moet beschikbaar zijn als weerstandscapaciteit en is in het theoretisch ideaalmodel tenminste gelijk aan de benodigde weerstandscapaciteit.
Maar omdat als beleidskader is gesteld dat het relatieve weerstandsvermogen tenminste 0,8 moet bedragen, volgt hieruit automatisch dat het absolute weerstandsvermogen tenminste gelijk moet zijn aan 80% van de benodigde weerstandscapaciteit. In formulevorm:

Formule 3

Absolute weerstandsvermogen = 0,8 x benodigde weerstandscapaciteit

Verder wordt vanuit het voorzichtigheidsbeginsel een normatieve ondergrens gesteld voor het absolute weerstandsvermogen. Deze normatieve ondergrens bedraagt 10% van enerzijds de Algemene Uitkering (AU) uit het gemeentefonds en deelfonds sociaal domein en anderzijds de OZB-opbrengst. Het bedrag voor de normatieve ondergrens wordt berekend op basis van de volgende formule:

Formule 4

Normatieve ondergrens absolute weerstandsvermogen = 0,1 x (AU + OZB-opbrengst)

Als beleidskader is gesteld dat de raad als absolute weerstandsvermogen de uitkomst van formule 3 vaststelt, tenzij dit bedrag lager is dan de uitkomst van formule 4. In dat laatste geval stelt de raad de uitkomst van formule 4 vast als absolute weerstandsvermogen. Met andere woorden: het vast te stellen absolute weerstandsvermogen moet tenminste een bedrag ter grootte van de uitkomst van formule 4 zijn.

Tenslotte is er ook nog een normatieve bovengrens voor het absolute weerstandsvermogen. Dit hangt samen met het feit dat er een maximum zit aan de beschikbare weerstandscapaciteit, en het absolute weerstandsvermogen nu eenmaal niet meer kan bedragen dan de maximale beschikbare weerstandscapaciteit. Het bedrag voor de normatieve bovengrens wordt berekend op basis van de volgende formule: weerstandscapaciteit

Formule 5

Normatieve bovengrens absolute weerstandsvermogen = maximaal beschikbare weerstandscapaciteit

Als beleidskader wordt gesteld dat de raad als absolute weerstandsvermogen de uitkomst van formule 3 vaststelt, tenzij dit bedrag hoger is dan de uitkomst van formule 5. In dat laatste geval stelt de raad de uitkomst van formule 5 vast als absolute weerstandsvermogen.

Berekening ondergrenzen, bovengrens, weerstandscapaciteit en weerstandsvermogen per 31 december 2023

Op basis van het gestelde in de Nota Risicomanagement Echt-Susteren 2022, de Nota Weerstandsvermogen Echt-Susteren 2022, de uitkomsten van het risicomanagementproces per 31 december 2022 en de aan deze jaarrekening ten grondslag liggende gegevens worden de ondergrens, de weerstandscapaciteit en het weerstandsvermogen per 31 december 2023 als volgt berekend (afgerond op duizendtallen):

Tabel 2

Weerstandscapaciteit			Toelichting
A	Beschikbare weerstandscapaciteit	€ 9.268.000	Op basis van de jaarrekening 2023
B	Benodigde weerstandscapaciteit	€ 1.846.000	Zie formule 1: 1,1 x (som financiële restrisico's uit nettorisicoprofiel per 31 december 2023)
Weerstandsvermogen			**Toelichting**
C	Relatieve weerstandsvermogen	5,02	Zie formule 2: **A** gedeeld door **B**
D	Absolute weerstandsvermogen	€ 1.477.000	Zie formule 3: 0,8 x **B**
Ondergrenzen			**Toelichting**
E	Normatieve ondergrens relatieve weerstandsvermogen	0,80	Zie toelichting nota's.
F	Normatieve ondergrens absolute weerstandsvermogen	€ 7.456.000	Zie formule 4: 0,1 x (AU + OZB-capaciteit), waarbij: • Algemene Uitkering 2023: € 67.018.000 (op basis van specificatie nr. 8 d.d. 20 december 2023) • OZB-opbrengst 2023 € 7.539.000
Bovengrenzen			**Toelichting**
G	Normatieve bovengrens absolute weerstandsvermogen	€ 12.401.000	Zie formule 5: Gelijk aan maximaal beschikbare weerstandscapaciteit, waarbij:

			• Bovengrens algemene reserve: € 10.000.000 (op basis Nota reserves en voorzieningen 2023); • Onbenutte belastingcapaciteit: € 2.401.000

Conclusies:

1. **C** is groter dan **E,** dus **C** voldoet aan het ondergrensvereiste (= ratio moet tenminste 0,8 bedragen);
2. De kwalificatie van **C** luidt: 'uitstekend' (zie tabel 1);
3. **D** is kleiner dan **F**, dus **D** voldoet niet aan het ondergrensvereiste (= het vast te stellen absolute weerstandsvermogen moet minimaal een bedrag ter grootte van de uitkomst van formule 4 zijn). Het vast te stellen absolute weerstandsvermogen moet daarom minimaal bedrag **F** zijn;
4. **F** is kleiner dan **G** en voldoet dus aan het normatieve bovengrensvereiste (= het vast te stellen absolute weerstandsvermogen mag maximaal een bedrag ter grootte van de uitkomst van formule 5 zijn);
5. Daarom wordt het begrote absolute weerstandsvermogen per 31 december 2023 voor de rekening 2023 vastgesteld op het bedrag **F**, dus op € 7.456.000. Het saldo van de algemene reserve bedraagt op 31 december 2023 € 6.817.000. Met het beschikbare saldo van de reserve vermindering kapitaallasten (die ook tot de algemene reserve behoort) wordt ruimschoots voldaan aan de norm van het absolute weerstandsvermogen.

Opgemerkt wordt dat, op basis van de per 31 december 2023 beschikbare informatie, van sommige onderkende risico's niet precies bekend is óf en zo ja in welke mate deze een financieel restrisico kennen. Dergelijke risico's zijn dus wel in beeld en worden als zodanig bewaakt, maar zijn nog niet cijfermatig verdisconteerd in het weerstandsvermogen per 31 december 2023 voor de jaarrekening 2023.

Risico Top 10

Bij de 'Risico Top 10' wordt voor de rangvolgorde uitgegaan van het netto risico, d.w.z. het financieel restrisico dat overblijft nadat rekening is gehouden met de kans van intreden en met de genomen beheersingsmaatregelen.

Per 31 december 2023 ziet de ‘Risico Top 10’ er als volgt uit (afgerond op duizendtallen):

Risico Top 10	Onderwerp	Bruto-risico	Kans van intreden	Getroffen beheersingsmaatregelen	Netto-risico
1	Het domein Jeugd	9.000.000	10%	Sinds de gemeente in 2015 verantwoordelijk is geworden voor jeugdhulp, is veel aandacht besteed aan het goed organiseren van nieuwe taken en tegelijkertijd een verbeterslag aan te brengen. Met de komst van de nieuwe taken is tegelijkertijd een bezuinigingsslag door het rijk doorgevoerd, met de gedachte dat jeugdhulp bij de gemeente beter en goedkoper georganiseerd zou kunnen worden. De ervaring van de afgelopen jaren laat echter zien dat de kosten oplopen en dat de budgetten die gemeenten vanuit het rijk ontvangen ontoereikend zijn. Het risico is berekend op € 900.000 (10%). Voor genoemde kosten is momenteel een reserve gevorm, maar gelet op de tekorten binnen de Jeugdhulp is de reserve uitgeput. Het netto-risico bedraagt daarmee € 900.000.	900.000
2	Continuïteit zorgaanbieders	500.000	75%	Net als gemeenten kampen ook zorgaanbieders met o.a. toenemende zorgkosten, hogere uitvoeringslasten en personeelstekorten. Hoewel het doorgaans lukt om de nodige hulp aan jeugdigen te borgen, zorgen deze ontwikkelingen in sommige gevallen voor druk op financiële resultaten van organisaties en daarmee ook op zorgcontinuïteit. Voor gemeenten staat de continuïteit van zorg aan jeugdigen centraal. Om die reden bestaat het risico dat gemeenten en zorgaanbieders in gesprek moeten treden over noodzakelijke investeringen om deze zorgcontinuïteit te borgen. Het is lastig om vooraf al een concrete inschatting te maken van de financiële impact, aangezien dit per situatie anders is. Concreet is voor 1 aanbieder	375.000

				(Mutsaersstichting) een herstelplan ingediend naar aanleiding van de trede 3 bepaling van het draaiboek continuïteit Jeugdhulp door de Jeugdautoriteit. Een financiële bijdrage lijkt noodzakelijk. Het risico wordt geschat op € 375.000 (75%).	
3	Prijsstijgingen aannemers en leveranciers. Prijsafwijkingen zijn inherent aan de sterk stijgende algemene kosten en tekorten op de , arbeids- en energiekosten van (toe)leveranciers.	400.000	50%	Beperkte invloed vanwege de gestegen kosten en beschikbaarheid/inzetbaarheid van derden. Beheersmaatregel: bijstelling in bestuursrapportages voor prioritaire onderhoudszaken.	200.000
4	Milieuschade (Water- en stormschade en droogteschade.	300.000	50%	Er wordt continu gewerkt aan het optimaliseren van het riool- en watersysteem. Stormschade (o.a. omgewaaide bomen) is niet te beheersen. De ontwikkeling van droge en natte perioden in Nederland zal worden gemonitord en indien nodig c.q. waar mogelijk zullen dan maatregelen worden getroffen. Thans is volledige beheersing vooraf nog niet mogelijk en de effectiviteit ook nog niet kwantificeerbaar.	150.000
5	Programma Centrum Echt Saldo diverse risico's	500.000	20%	Beheersingsmaatregel. Transformatieprojecten komen goed van de grond, mede door intensief en proactief contact met vastgoedeigenaren en initiatiefnemers. Planschade wordt in exploitatieovereenkomsten afgewenteld op initiatiefnemers.	100.000
6	Bedrijventerrein de Berk III Exploitatierisico. Het (nog) niet op korte termijn realiseren van grootverbruik aansluitingen kan effect hebben op verkoop van kavels (langer looptijd) en daarmee een negatief effect op de grondexploitatie.	520.000	20%	Beheersingsmaatregel: intensieve projectbeheersing. Mede dankzij een goede omgevingsdialoog is het bestemmingsplan inmiddels onherroepelijk. Effectiviteit 10% op het netto risico.	93.600
7	Bocage: grondexploitatie	400.000	20%	Intensieve projectbewaking	80.000
8	De slechte afwatering van de omgeving van de Reinoudhal en basisschool In 't Park is een risico bij extreme regenval	1.500.000	5%	Maatregelen zijn doorgevoerd in en om het gebouw om eventuele overlast de minimaliseren.	75.000

9	Bocage: financiering CV/BV	3.000.000	50%	Recht van hypotheek op gronden. Effectiviteit van beheersmaatregelen = € 1.449.783	50.000
10	Herstel constructiefouten schoolgebouwen	300.000	10%	Ingevolge artikel 92, lid 1, sub b, van de Wet op het primair onderwijs en artikel 76c, lid 1, sub b, van de Wet op het voortgezet onderwijs is de gemeente verantwoordelijk voor de bekostiging van de herstel van constructiefouten bij schoolgebouwen. Een dergelijk gebrek valt niet onder de voor de schoolgebouwen afgesloten verzekering.	30.000
	Totaal	**€ 15.920.000**			**€ 1.678.600**

Uit deze Risico Top 10 per 31 december 2023 blijkt dat:

- Het totaal netto risico van deze Top 10 (€ 1.678.600) bijna 91% vormt van de totale benodigde weerstandcapaciteit (€ 1.846.000).
- Het totaal netto risico (€ 779.000) voor bijna 47% bestaat uit risico's met betrekking tot projecten en voor het overige vooral uit risico's in het fysiek domein (beheer en ruimtelijke ordening) en juridische onzekerheden.

Omdat het totale gemeentelijke netto risicoprofiel als resultante van het risicomanagement-proces per 31 december 2023 voor een belangrijk deel voortvloeit uit projecten, wordt van alle projecten, dus ook die uit de Risico Top 10, nauwlettend de ontwikkeling van het risicoprofiel gevolgd om, als noodzakelijk, tijdig nieuwe of aanvullende beheersmaatregelen te treffen. Dit gebeurt zowel voor het reguliere periodieke risicomanagementproces als voor de periodieke projectenrapportage.

In het voorgaande is inzicht gegeven in de weerstandscapaciteit en het weerstandsvermogen, en is een Risico Top 10 behandeld. Via het risicomanagementproces dat deel uitmaakt van onze reguliere planning- en control cyclus wordt actief gestuurd op risicobeheersing om de risico's zoveel mogelijk te beperken. Voor projecten geldt bovendien dat nauwlettend de ontwikkeling van het risicoprofiel wordt gevolgd om, indien noodzakelijk, tijdig nieuwe of aanvullende beheersmaatregelen te treffen.
In de praktijk doen lang niet alle risico's zich daadwerkelijk voor. Toch moeten we waakzaam blijven voor de mogelijke gevolgen van al ingezet en nieuw beleid, van ontwikkelingen in de projecten en van gevolgen die voortvloeien uit opgelegd rijksbeleid, zoals bijvoorbeeld de drie decentralisaties en transities in het sociaal domein, de invoering van de nieuwe Omgevingswet en de wetgeving op het terrein van de vennootschapsbelasting.

De risico's in het sociaal domein en met name jeugd is een risico wat moeilijk zelf te beheersen is. Door het uitblijven van een nieuw kabinet worden er vooralsnog door het rijk geen extra middelen beschikbaar gesteld. Daarnaast worden de gestegen kosten doorgerekend in de tarieven die de zorginstellingen bij de gemeente in rekening brengen. Complexe casussen komen ook steeds vaker voor en dit zijn langlopende trajecten waarvan de kosten vooraf moeilijk in te schatten zijn.

Financiële kengetallen en de relatie met het BBV

Het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies, Gemeenten en Waterschappen (BBV) schrijft voor dat in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing een verplichte basis-set van vijf financiële kengetallen moet worden opgenomen die gelden voor de begroting vanaf 2016 en de jaarrekeningstukken vanaf 2015. Naast de kengetallen wordt een beoordeling van de onderlinge verhouding van de kengetallen in relatie tot de financiële positie opgenomen. De kengetallen en de beoordeling geven gezamenlijk op eenvoudige wijze inzicht aan raadsleden over de financiële positie van hun gemeente. Hoe de kengetallen berekend moeten worden, is vastgelegd in een ministeriële regeling. Het gebruik en het vaststellen van de berekeningswijze van de kengetallen heeft geen functie als normeringinstrument voor het financieel toezicht door de provincies. De invoering van de set van vijf kengetallen is bedoeld om de
financiële positie voor raadsleden inzichtelijker te maken. De voorgeschreven kengetallen worden al langere tijd gebruikt bij onder anderen financiële stresstesten. Een gemeente kan bij de vaststelling van de eigen normen gebruik maken van de signaleringswaarden zoals die worden toegepast bij stresstesten.

Zoals vermeld, is de definitieve berekeningswijze vastgelegd in een ministeriële regeling en kunnen zich nog specifieke wijzigingen voor doen in onderstaande tabellen. Voor raadsleden is het van belang dat ze de betekenis van de kengetallen begrijpen en inzicht krijgen in de financiële positie van hun gemeente. Een beoordeling van de onderlinge verhouding van de kengetallen in relatie tot de financiële positie is daarvoor essentieel. Daarbij is het ook relevant om inzicht te hebben in de ontwikkeling van de kengetallen over de jaren heen.

Met ingang van het begrotingsjaar 2017 schrijft het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten voor dat de kengetallen ook voor de drie opvolgende jaren van de begroting gepresenteerd moeten worden. Ook wordt per tabel een korte toelichting gegeven over het resultaat. Met ingang van het begrotingsjaar 2016 worden financiële kengetallen in de begroting opgenomen. De provincie heeft

onderstaand overzicht gepresenteerd. Een vergelijking wordt gemaakt met het Nederlands gemiddelde van 2022. Aan de categorieën heeft de provincie geen kwalificatie gegeven, omdat normering in eerste instantie door de gemeente zelf moet plaatsvinden. Wel kan over het algemeen worden gesteld, dat categorie A het minst risicovol is en categorie C het meest.

Kengetal	Nederlands gemiddelde over 2022 [1]	2023	Categorie A	Categorie B	Categorie C
1. Netto schuldquote zonder correctie doorgeleende gelden	38,30%	27,54%	< 90%	90-130%	> 130%
2. Netto schuldquote met correctie doorgeleende gelden	32,70%	31,36%	< 90%	90-130%	> 130%
3. Solvabiliteitsratio	38,90%	44,25%	> 50%	20-50%	< 20%
4. Grondexploitatie	6,50%	2,68%	< 20%	20-35%	> 35%
5. Structurele exploitatieruimte	5,20%	5,04%	> 0%	= 0	< 0%
6. Belastingcapaciteit	101,50%	88,61%	< 95%	95-105%	> 105%

[1]) Bron: www.findo.nl (databank decentrale overheden)

Geconstateerd wordt dat de uitkomsten over 2023 voor onze gemeente vijf keer in categorie A vallen en één keer in categorie B. De uitkomsten zijn in 5 categorieën gelijk aan die van het gemiddelde van de Nederlandse gemeenten. Behalve in de categorie belastingcapaciteit waarin de gemeente beter scoort en in een hogere categorie zit dan het Nederlands gemiddelde.

Een afzonderlijk kengetal zegt weinig over hoe de financiële positie van een gemeente moet worden beoordeeld. De kengetallen zullen altijd in samenhang moeten worden bezien, omdat ze alleen gezamenlijk en in hun onderlinge verhouding een beeld geven van de financiële positie van een gemeente. De aangetrokken geldleningen van de gemeente zorgen er voor dat de solvabiliteit niet in categorie A valt. Zoals in de financieringsparagraaf is te lezen is de schuld niet te hoog als deze wordt afgezet tegen het exploitatietotaal en blijft deze ruim onder de 100%. De aangetrokken geldleningen die nog niet zelf nodig zijn worden “geparkeerd” bij het rijk of tijdelijk doorgeleend aan andere gemeenten. Hierdoor scoort de gemeente goed bij het kengetal “netto schuldquote zonder correctie doorgeleende gelden” ten opzichte van het Nederlands gemiddelde. De goede score bij de structurele exploitatieruimte laat zien dat de gemeente structureel voldoende ruimte heeft om structurele lasten op te vangen en dat dit aansluit bij de conservatieve begrotingspolitiek zoals deze in het Hoofdlijnenakkoord 2022-2026 is opgenomen. De lage belastingcapaciteit sluit ook aan bij de ambitie van het college zoals in het Hoofdlijnenakkoord 2022-2026 is opgenomen. Niet alleen blijven de woonlasten onder het Limburgs gemiddelde maar ook ruim onder het Nederlands gemiddelde.

1A. Netto schuldquote

De netto schuld weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen. De netto schuldquote geeft een aanwijzing van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie.

Beoordeling

Op basis van onderstaande cijfers neemt de netto schuldquote af. Het beoordelen van de netto schuldquote is niet alleen afhankelijk van onderstaande gegevens. Dit moet in een breder perspectief worden gezien (denk aan stille reserves, opbrengsten uit grondexploitaties, beleggingen etc.). Uitgaande van het provinciaal overzicht valt onze schuldpositie in categorie A: het minst risicovol.

	Bij rekening einde van het jaar	Rek. 2022	Begr. 2023	Rek 2023
A	Vaste schulden (cf. art. 46 BBV)	63.780.000	58.170.000	58.170.000
B	Netto vlottende schuld (cf. art. 48 BBV)	12.244.000	22.949.000	10.157.000
C	Overlopende passiva (cf. art. 49 BBV)	10.470.000	7.000.000	12.662.000

	Bij rekening einde van het jaar	Rek. 2022	Begr. 2023	Rek 2023
D	Financiële activa (cf. art. 36 lid b, c, d, e en f)	10.412.000	9.795.000	10.558.000
E	Uitzettingen < 1 jaar (cf. art. 39 BBV)	40.530.000	19.370.000	36.014.000
F	Liquide middelen (cf art. 40 BBV)	119.000	60.000	556.000
G	Overlopende activa (cf. art. 40a BBV)	6.299.000	2.500.000	3.344.000
H	Totale baten (cf. art. 17 lid c BBV (dus excl. mutaties reserves))	105.817.000	86.859.000	110.801.000
	Netto schuldquote (A+B+C-D-E-F-G)/H x 100%	**27,53%**	**64,93%**	**27,54%**

1B. Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

Om inzicht te verkrijgen in hoeverre sprake is van doorlenen wordt de netto schuldquote zowel in- als exclusief doorgeleende gelden weergegeven (netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen). Op die manier wordt duidelijk in beeld gebracht wat het aandeel van de verstrekte leningen is en wat dit betekent voor de schuldenlast.
De wijze waarop de netto schuldquote gecorrigeerd voor de doorgeleende gelden wordt berekend is gelijk aan de netto schuldquote, met dien verstande dat bij de financiële activa ook alle verstrekte leningen worden opgenomen (zie artikel 36 lid b en c, van het BBV).

Beoordeling
Op basis van onderstaande cijfers neemt de netto schuldquote toe ten opzichte van de jaarrekening 2022. Het effect van het elimineren van de verstrekte leningen aan derden (bijvoorbeeld woningcorporaties) is slechts miniem.
Uitgaande van het provinciaal overzicht valt onze schuldpositie in categorie A: het minst risicovol.

	Bij begroting ultimo jaar	Rek. 2022	Begr. 2023	Rek. 2023
A	Vaste schulden (cf. art. 46 BBV)	63.780.000	58.170.000	58.170.000
B	Netto vlottende schuld (cf. art. 48 BBV)	12.244.000	22.949.000	10.157.000
C	Overlopende passiva (cf. art. 49 BBV)	10.470.000	7.000.000	12.662.000
D	Financiële activa (cf. art. 36 lid d, e en f)	6.323.000	5.884.000	6.323.000
E	Uitzettingen < 1 jaar (cf. art. 39 BBV)	40.530.000	19.370.000	36.014.000
F	Liquide middelen (cf art. 40 BBV)	119.000	60.000	556.000
G	Overlopende activa (cf. art. 40a BBV)	6.299.000	2.500.000	3.344.000
H	Totale baten (cf. art. 17 lid c BBV (dus excl. mutaties reserves))	105.857.000	86.859.000	110.801.000
	Netto schuldquote (A+B+C-D-E-F-G)/H x 100%	**31,40%**	**69,43%**	**31,36%**

2. De solvabiliteitsratio

Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Onder de solvabiliteitsratio wordt verstaan het eigen vermogen als percentage van het balanstotaal. Het eigen vermogen van een gemeente bestaat volgens artikel 42 BBV uit de reserves (zowel de algemene reserve als de bestemmingsreserves) en het resultaat uit het overzicht van baten en lasten.

Beoordeling
Op basis van onderstaande cijfers neemt de solvabiliteit toe. Hierbij wordt er van uitgegaan dat het eigen vermogen niet wordt aangevuld. De praktijk laat echter zien dat er telkenjare overschotten zijn op de exploitatie, waardoor het eigen vermogen toeneemt en daardoor ook de ratio. Een ratio tussen 25 en 40 wordt als solide beoordeeld. Uitgaande van het provinciaal overzicht valt onze solvabiliteitsratio in categorie B: Tussen 20 en 50% weinig risicovol.

	Bij rekening einde van het jaar	Rek. 2022	Begr. 2023	Rek. 2023
A	Eigen vermogen (cf. art. 42 BBV)	62.788.000	49.794.000	71.016.000
B	Balanstotaal	159.531.000	153.030.000	160.479.000
	Solvabiliteit (A/B) x 100%	**39,36%**	**32,54%**	**44,25%**

3. Kengetal grondexploitatie

De afgelopen jaren is gebleken dat grondexploitatie een forse impact kan hebben op de financiële positie van een gemeente. De boekwaarde van de voorraden grond is van belang, omdat deze waarde moet worden terugverdiend bij de verkoop. De accountant moet ieder jaar beoordelen of de gronden tegen een actuele waarde op de balans zijn opgenomen. In artikel 38, onderdeel a, van het BBV wordt gevraagd om in de balans afzonderlijk op te nemen:

Grond- en hulpstoffen gespecificeerd naar:
1. Niet in exploitatiegenomen bouwgronden en
2. Overige grond- en hulpstoffen.

In onderdeel b van artikel 38 wordt gevraagd om ‘onderhanden werk’ te vermelden, hieronder vallen ook bouwgronden in exploitatie. Voor de berekening van dit kengetal worden de niet in exploitatie genomen gronden en de bouwgrond in exploitatie bij elkaar opgeteld en gedeeld door de totale baten uit de programmabegroting of jaarstukken (volgens artikel 17 onderdeel van het BBV = exclusief mutaties reserves) en uitgedrukt in een percentage.

Beoordeling
Uitgaande van het provinciaal overzicht valt het kengetal grondexploitatie in categorie A: het minst risicovol.

	Bij rekening einde van het jaar	Rek. 2022	Begr. 2023	Rek. 2023
A	Bouwgronden in exploitatie (cf. art.38 lid b BBV)	1.388.000	4.398.000	2.975.000
B	Totale baten (cf. art. 17 lid c BBV (dus excl. mutaties reserves))	105.817.000	89.859.000	110.801.000
	Grondexploitatie A/B x 100%	**1,31%**	**5,06%**	**2,68%**

4. Structurele exploitatieruimte

Voor de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de begroting wordt nu het onderscheid gemaakt tussen structurele en incidentele lasten. Bij incidentele lasten of baten gaat het om eenmalige zaken die zich gedurende maximaal drie jaar voordoen.
Voorbeelden van structurele baten zijn de algemene uitkering en eigen belastinginkomsten. Bij structurele lasten zijn dat bijvoorbeeld de personeelslasten, kapitaallasten en bijdragen aan gemeenschappelijke regelingen. Het onderscheid tussen structureel en incidenteel is ook in een notitie van de commissie BBV vastgelegd en moet volgens het BBV ook in de begroting en jaarstukken worden onderbouwd. Een

begroting waarvan de structurele baten hoger zijn dan de structurele lasten is meer flexibel dan een begroting waarbij structurele baten en lasten in evenwicht zijn.

In artikel 19 onderdeel c van het BBV wordt een overzicht gevraagd van de geraamde incidentele baten en lasten per programma, waarbij per programma tenminste de belangrijkste posten afzonderlijk worden gespecificeerd en de overige posten als een totaalbedrag kunnen worden opgenomen. In artikel 19 onderdeel d wordt een overzicht gevraagd van de beoogde structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves. In artikel 23 van het BBV staat dat deze gegevens ook moeten worden verstrekt voor de meerjarenraming. Deze gegevens worden ook verstrekt bij de jaarrekening (zie artikel 19 BBV).
Op basis van deze gegevens kan het saldo van de structurele baten en structurele lasten worden berekend. Daarbij wordt het saldo opgeteld van de structurele onttrekkingen en toevoegingen aan reserves. De structurele exploitatieruimte wordt bepaald door het saldo van de structurele baten en lasten en het saldo van de structurele onttrekkingen en toevoegingen aan reserves gedeeld door de totale baten (zie artikel 17 onderdeel c van het BBV = exclusief mutaties reserves) en uitgedrukt in een percentage. Om dit kengetal te relateren aan het overzicht van baten en lasten is het noodzakelijk om onderstaande cijfers te presenteren.

Beoordeling
Uitgaande van het provinciaal overzicht valt de structurele exploitatieruimte voor het jaar 2022 in categorie A: het minst risicovol.

	Bij jaarrekening	Rek. 2022	Begr. 2023	Rek. 2023
A	Totale structurele lasten	93.539.000	81.946.000	101.096.000
B	Totale structurele baten	103.008.000	81.441.000	106.536.000
C	Totale structurele toevoegingen aan reserves	16.000	-	16.000
D	Totale structurele onttrekkingen aan reserves	168.000	216.000	156.000
E	Totale baten	105.817.080	88.901.000	110.801.080
	Structurele exploitatieruimte ((B-A)+(D-C))/(E) x 100%	**9,09%**	**-0,33%**	**5,04%**

5. Belastingcapaciteit: Woonlasten meerpersoonshuishouden

De ruimte die een gemeente heeft om zijn belastingen te verhogen wordt vaak gerelateerd aan de totale woonlasten. Het Coelo publiceert deze lasten ieder jaar in de Atlas van de lokale lasten. Onder de woonlasten worden verstaan de OZB en de rioolheffing en reinigingsheffing voor een woning met gemiddelde WOZ-waarde in die gemeente. De belastingcapaciteit van gemeenten wordt daarom berekend door de totale woonlasten meerpersoonshuishouden in jaar “t” te vergelijken met het landelijk gemiddelde in jaar t-1 in en uit te drukken in een percentage. De (ongewogen) gemiddelde woonlasten van gemeenten in 2023 - op basis van de cijfers van het Coelo - bedragen € 944. Het gemiddelde voor het jaar 2022 was € 904.

Beoordeling
Uitgaande van Atlas van de lokale lasten van Coelo valt onze belastingcapaciteit in categorie A lager dan 95%.

	Bij jaarrekening	Rek. 2022	Begr. 2023	Rek. 2023
A	OZB-lasten voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde	€ 306	€ 315	€ 323
B	Rioolheffing voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde	€ 269	€ 278	€ 279
C	Afvalstoffenheffing voor een gezin Variabel deel (per lediging € 9)	€ 155 € 72	€ 175 € 63	€ 175 € 60
D	Eventuele heffingskorting	-	-	-
E	Totale woonlasten voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde (A+B+C-D)	€ 793	€ 831	€ 837
F	Woonlasten landelijke gemiddelde voor gezin in t-1	€ 904	€ 834	€ 944
	Woonlasten t.o.v. land. gemiddelde jaar er voor (E/F) x 100%	**87,72%**	**99,30%**	**88,61%**

Redelijk peil 2023

De Financiële-verhoudingswet (Fvw) bepaalt dat de eigen inkomsten van een gemeente een bepaald redelijk peil hebben, wil zij in aanmerking komen voor een aanvullende uitkering op basis van artikel 12 Fvw. Om dat te kunnen beoordelen moet duidelijk zijn welke eigen inkomsten daarbij worden betrokken en wat een redelijk peil is. Daarbij gaat het om de eigen inkomsten uit:

1. Onroerende-zaakbelastingen (OZB)
2. Rioolheffingen
3. Afvalstoffenheffingen en reinigingsrechten

Totaal WOZ-waarde woningen 2023	[1]	3.606.000.000
Totaal WOZ-waarde niet woningen gebruikers 2023	[2]	435.400.000
Totaal WOZ-waarde niet woningen eigenaren 2023	[3]	467.950.000
Totaal OZB-opbrengst o.b.v. totaal WOZ-waarde 2023	[4]	7.539.000
Totaal onderdekking reiniging/afvalstoffen 2023	[5]	4.000
Totaal onderdekking riolering 2023	[6]	0
Totaal OZB-opbrengst o.b.v. totaal WOZ-waarde gecorrigeerd voor onderdekking reiniging/afvalstoffen en riool 2023	[7=4-5-6]	7.535.000
Werkelijk gewogen landelijk gemiddelde OZB-percentage van de gecorrigeerde WOZ-waarde 2023	[8=(7/(1+2+3)*100]	0,1671%
Percentage van de WOZ-waarde voor toelating tot artikel 12 voor het jaar 2023	[9=8*1,20]	0,2005%

Op basis van bovenstaande formule is het percentage van de WOZ-waarde voor toelating tot artikel 12 voor het jaar 2023 vastgesteld op 0,1729%. Als de uitkomst van de berekening hoger is dan het landelijke gemiddelde OZB percentage voor toelating tot artikel 12, dan voldoet de gemeente aan dit onderdeel voor toelating.

Onbenutte belastingcapaciteit

De onbenutte belastingcapaciteit is het extra structurele geld dat gegenereerd kan worden door de gemeentelijke belastingen (OZB, hondenbelasting, etc.) en rechten (rioolrechten, afvalstoffenheffing en de leges) te verhogen. De onbenutte belastingcapaciteit kan worden berekend door de tarieven van de gemeente te vergelijken met de maximaal toegestane tarieven (wettelijke beperkingen voor verhogingen). Deze potentiële extra opbrengsten kunnen worden gerekend tot de beschikbare belastingcapaciteit. Voor bepaalde tarieven gelden wettelijke kaders en daarnaast moet worden vastgesteld of het politiek wenselijk is de tarieven te verhogen.

Soort tarief	Percentage 2023	Normtarief artikel 12	Verschil	Waarde (in mln.)	Onbenut
Eigenaren woningen	0,10633%	0,1729%	0,06657%	€ 3.606	€ 2.401.000
Eigenaren niet-woningen	0,25564%	0,1729%	-0,08274%	€ 435	€ -
Gebruikers niet-woningen	0,20435%	0,1729%	-0,03145%	€ 468	€ -
					€ 2.401.000

9.4 Paragraaf onderhoud kapitaalgoederen

Verordening 212: Artikel 16. Bij de begroting en de jaarstukken neemt het college in de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen naast de verplichte onderdelen op grond van het Besluit Begroten en Verantwoorden provincies en gemeenten in ieder geval op een overzicht van en een stand van zaken over de geldende onderhoudsplannen.

Algemeen

Volgens artikel 212 Gemeentewet doet het college in de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen verslag over de voortgang van het geplande onderhoud en het eventuele achterstallig onderhoud aan openbaar groen, water, wegen, kunstwerken, straatmeubilair, riolering en gebouwen.
De paragraaf onderhoud kapitaalgoederen geeft een dwarsdoorsnede van de begroting. Uitgaven voor onderhoud komen in de gehele begroting voor. Met onderhoud van de kapitaalgoederen gaat een groot deel van de begroting om. Een goed overzicht is daarom van belang voor een duidelijk inzicht in de financiële positie.
De raad heeft met deze paragraaf de mogelijkheid om kaders te stellen in het onderhoud en de onderhoudstoestand van de diverse vakgebieden. Het gewenste niveau van het onderhoud is recht evenredig met de noodzakelijke kosten om dit niveau te bereiken en te handhaven. Het is gewenst om het onderhoudsniveau op alle vakgebieden in evenwicht met elkaar te hebben, zodat een goede keuze gemaakt kan worden tussen wat minimaal vereist is en de kosten die nodig zijn om een hoger onderhoudsniveau te handhaven. Er is een meetlat opgesteld om te komen tot een beheervorm, die duurzaam, functioneel en veilig is en waarbij rekening wordt gehouden met de financiële kaders van de gemeentelijke begroting. Hierbij wordt onderscheid gemaakt in vier kwaliteitsniveaus. Een belangrijk centrumgebied vereist bijvoorbeeld een hoger onderhoudsniveau.

Riolering/waterhuishouding

De gemeentelijke rioleringszorg is vastgelegd in de Wet milieubeheer. In 2016 is het waterketenplan en een bijbehorend gemeentelijk rioleringsplan (GRP 2017 tot en met 2021) door de raad vastgesteld. Deze plannen zijn in het samenwerkingsverband Limburgse Peelen tot stand gekomen. In deze plannen zijn maatregelen opgenomen ter bescherming van de volksgezondheid en het verbeteren van de milieuhygiëne. Op basis van de uitgangspunten uit het waterketenplan is een doorkijk gemaakt naar de noodzakelijke ontwikkelingen op watergebied.
In het GRP 2017 tot en met 2021 is het gemeentelijke beleid over het onderhoud en de gewenste verbeteringen van het gemeentelijke rioleringsstelsel vastgelegd. Hierbij is ook een doorkijk gegeven van de gevolgen van forsere regenbuien op het stelsel.
De voorgenomen verbetermaatregelen, zoals opgenomen in het gemeentelijk rioleringsplan, zijn geïntegreerd in het huidige meerjareninvesteringsprogramma (MIP).
Het meerjareninvesteringsprogramma loopt op schema; de uitvoering van de verbetermaatregelen ook.
Het reguliere jaarlijkse cyclisch onderhoud verloopt volgens plan en er is geen sprake van achterstallig onderhoud. In 2021 is binnen Waterpanel Noord een nieuw Waterketenplan 2021-2025 vastgesteld waar wederom de doorkijk op watergebied gemaakt is. Met dit vertrekpunt is in 2022 is een nieuw GRP opgesteld met een looptijd van 5 jaar. Het nieuwe GRP 2022-2026 is vastgesteld in de raadsvergadering van 18 januari 2023.

Openbaar Groen

Sinds 2018 wordt het onderhoud van het openbaar groen en het verwijderen van onkruid op verhardingen uitgevoerd door een marktpartij. Sinds april 2020 is het groenonderhoud in onze gemeente uitbesteed aan een normale marktpartij met een ‘social return’-component en inzet van medewerkers uit de sociale werkvoorziening (SW) en participatiewet (PW) doelgroep. Het onderhoud blijft op basis van de uitgangspunten schoon, heel en veilig.
Het onderhoud wordt uitgevoerd op basis zoals dat is vastgelegd in het Integraal Beheer Openbare Ruimte plan (IBOR) en door de raad in 2012 vastgestelde kwaliteitsniveaus. Daarin zijn de maatregelen voor het beheer van de openbare ruimte (op basis van beeldkwaliteit) gekoppeld aan de daarvoor beschikbare budgetten. Op grond hiervan worden betreffende onderdelen binnen bebouwde kom op niveau B (basis), en buiten bebouwde kom op niveau C (laag) onderhouden volgens de kwaliteitsmeetlatcatalogus (KOR) van het CROW.

De gemeentelijke structuurvisie bevat de thema's en onderwerpen van een landschapsbeleidsplan. In plaats van een actualisering van het groenstructuurplan is in 2016 de nota Regie op Groen vastgesteld. Met deze nota is een stap gezet in het voeren van regie op groen. De beleidsuitgangspunten zijn vertaald naar het Groenbeheerplan en overige sectorale beleidsplannen zoals de gemeentelijke bomennota die in 2023 in geactualiseerde vorm aan de raad ter vaststelling zal worden aangeboden. Het Groenbeheerplan 2019 – 2023 vormt de concrete uitwerking naar realisatie in het veld. Daarnaast bevat het een grove meerjarenplanning voor renovatie van groen op wijk- en buurtniveau. De nota Regie op Groen heeft gevolgen voor de kwaliteitsniveaus van het beheer openbaar groen. Op beperkte schaal wordt differentiatie in de kwaliteitsniveaus aangebracht, afhankelijk van locatie, groenfunctie, budget en mogelijke ontwikkelingen ten aanzien van (een beperkte) inzet van een nog op te richten (groen)onderhoudsbedrijf zoals vernoemd in het coalitieakkoord 2022 - 2026. Aan de hand van het groenbeheerplan worden vervolgens de werkplannen/bestekken voor de uitvoering van onderhoud van openbaar groen, onkruidbestrijding op verhardingen, bermen en bomen opgesteld of geactualiseerd (indien nodig).

Wegen

Het beheer van wegen is het systematisch plannen, budgetteren, voorbereiden en uitvoeren van activiteiten die gericht zijn op de verhardingen om hun functie te laten vervullen en voor de lange termijn op economisch verantwoorde wijze mobiliteit, veiligheid en kwaliteit te waarborgen.
De Wegbeheernota 2022-2026 die in januari 2023 door de raad is vastgesteld is hiervoor de basis.
Het onderhoud laat geen achterstand zien en het vastgesteld kwaliteitsniveau basis zit nu tegen hoog aan. In de wegbeheernota is aangegeven dat met het huidige beschikbare budget, het onderhoudsniveau basis, nog gecontinueerd kan worden maar mogelijk wel kan afnemen de komende jaren. Blijvende monitoring van de kwaliteit van de wegen en verhardingen is belangrijk om waar nodig op tijd te kunnen bijsturen.
Tijdens de vaststelling van de Wegbeheernota 2022-2026 heeft de raad aangegeven dat er aanvullend budget gevraagd moet worden om het kwaliteitsniveau basis, tegen hoog aan, te kunnen blijven continueren de komende jaren. Extra budget is aangevraagd via de 1ste bestuursrapportage 2023 en Kadernota 2024 en deze extra middelen zijn toegekend.

Verkeer

Het gemeentelijk verkeers- en vervoersplan 2016-2025 zorgt voor een samenhangend en uitvoeringsgericht verkeers- en vervoersbeleid van de gemeente. De gemeente voldoet hiermee aan de Planwet verkeer en vervoer. Het verkeersplan fungeert enerzijds als een beleidslijn voor toekomstige plannen, anderzijds bevat het een uitvoeringsprogramma (actualisatie 2020-2025) met concrete maatregelen voor de komende jaren.
De provincie Limburg werkt op het gebied van mobiliteit samen met gemeenten (RMO/ SML Midden-Limburg). Onderdelen van het uitvoeringsprogramma kunnen via het RMO/SML mogelijk cofinanciering van de Provincie ontvangen.

Civieltechnische kunstwerken

Er is gebruik gemaakt van het vigerende Uitvoeringsplan Civieltechnische Kunstwerken 2022-2026 en dit uitvoeringsplan is tevens onderdeel van de Wegbeheernota 2022-2026 die op 18 januari 2023 door de Raad is vastgesteld.
Het uitvoeringsplan is als leidraad gebruikt voor de jaarlijkse geplande onderhoudswerkzaamheden en in de meerjarenplanning, een onderdeel van het plan, staan de te nemen onderhoudsmaatregelen per kunstwerk.
Onderhoud wordt afgestemd met de overig geplande werkzaamheden van de gemeente, Waterschap en Provincie. Het benodigde budget is ondergebracht bij de post voorziening wegen. Het onderhoud kunstwerken laat geen achterstand zien.

Openbare Verlichting

De kwaliteit van de openbare verlichting is van groot belang voor de sociale veiligheid, de verkeersveiligheid en de leefbaarheid. Daarnaast spelen ook sfeer-, milieu- en energieaspecten een rol. Gezien de steeds verdergaande aansprakelijkheid van de gemeente is het belangrijk door een beleidsplan openbare verlichting het huidige beeld weer te geven. Uitgangspunt voor het beheer is het Beleidsplan Openbare Verlichting 2019-2023. De voornaamste uitgangspunten van dit beleidsplan zijn het vervangen van oude armaturen en het vervangen van oude lichtmasten. De nieuwe armaturen worden voorzien van LED verlichting.

Gebouwen

Het beheerplan gebouwen inclusief de financiële aspecten is in 2019 geactualiseerd voor de komende 10 jaar (2020-2030). Het beheerplan gebouwen is de leidraad bij alle uit te voeren onderhoudswerkzaamheden.
Eventuele meevallers en tegenvallers worden binnen het beschikbare budget opgevangen.

Beheerplannen

Plannen	Vastgesteld door de raad	Nieuwe planning in raad/college	Financiële vertaling begroting en meerjarenraming
Verkeer, GVVP 2016-2025	Ja	2025	Ja
Waterketenplan 2022-2026	Nee	nvt	Ja
Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) 2022-2026	Ja	2026	Ja
Verlichtingsplan 2019-2023	Ja	2024	Ja
Uitvoeringsplan Civieltechnische Kunstwerken 2022-2026.	Nee	2026	Ja
Beheerplan Gebouwen 2020-2030	Ja	2024	Ja
Kadernota Regie op Groen	Nee	n.v.t.	Ja
Groenbeheerplan 2019-2023	Nee	2024	Ja
Wegbeheerplan 2022 – 2026 Besluitvorming raad door omstandigheden 18 januari 2023	Ja	2026	Ja
Bomennota 2023 - 2033	Ja	2024	Ja

Naam	Rekening 2022	Begroting 2023	Bijgestelde Begroting 2023	Rekening 2023
Openbare verlichting	€ 495.638	€ 504.214	€ 704.214	€ 698.576
Beheer en onderhoud wegen[1]	€ 3.654.496	€ 3.411.270	€ 4.596.289	€ 4.126.334
Openbaar groen[1]	€ 2.103.330	€ 2.488.375	€ 2.449.770	€ 2.324.068
Verkeer	€ 380.633	€ 414.588	€ 414.588	€ 376.422
Beheer/onderhoud riolering en waterhuishouding	€ 2.615.306	€ 2.884.944	€ 2.647.422	€ 2.567.080
Onderhoud gemeentelijke gebouwen	€ 400.569	€ 215.773	€ 215.773	€ 515.196
Onderhoud gemeenschapshuizen	€ 19.888	€ 6.532	€ 6.532	€ 136.908

Begrotingscijfers zijn volgens het nieuwe BBV. Doorverdeelde salarissen en bijkomende kosten zijn verrekend in bovenvermelde kosten. Overige kosten die voorheen in doorverdelingen werden meegenomen, zoals kosten financiën/automatisering/personeel algemeen etc., zijn nu verantwoord onder overhead.
[1] Abusievelijk is een deel van wegen opgenomen onder Openbaar groen in het verleden, dit is hersteld vanaf 2023.

Algemeen voorbereidingskrediet

Om de uitvoering van de projecten volgens het meerjareninvesteringsplan (MIP) te kunnen realiseren is het noodzakelijk om de voorbereiding een jaar eerder te starten dan vermeld in het MIP.

Hiervoor wordt jaarlijks een algemeen voorbereidingskrediet ad € 250.000 beschikbaar te zijn voor alle kredieten die in het MIP zijn opgenomen. In het jaar dat een bepaald project in het MIP is opgenomen, worden gemaakte voorbereidingskosten overgeheveld naar het krediet voor dat project. Op dit voorbereidingskrediet wordt niet afgeschreven. Dit is al bepaald in de 1e bestuursrapportage 2013.

Naast bovenstaande investeringen van het MIP kunnen ook in de loop van het jaar nieuwe investeringen worden voorbereid. Deze staan dan nog niet op het MIP vermeld. Ook voor deze investeringen geldt dat voorbereidingskosten worden gemaakt voordat een kredietvotering aan de raad wordt voorgelegd.

De raad geeft het college de ruimte om jaarlijks zonder voorafgaande tussenkomst van de raad binnen het genoemde voorbereidingskrediet bestedingen te doen voor het maken van voorbereidingskosten voor (nieuwe) investeringen.

Als de raad afwijzend besluit over de kredietvotering, dan moeten de gemaakte voorbereidingskosten ten laste gebracht worden van de reserve vermindering kapitaallasten. Wordt het krediet wel gevoteerd, dan worden de voorbereidingskosten overgebracht naar het gevoteerde krediet.

9.5 Financieringsparagraaf

Verordening 212, Artikel 20:

In de paragraaf financiering bij de begroting en de jaarstukken neemt het college naast de verplichte onderdelen op grond van het Besluit Begroten en Verantwoorden provincies en gemeenten in ieder geval op:

a. Kasgeldlimiet
b. Renterisiconorm
c. Berekening van het emu-saldo (bij de begroting

Financieringsstatuut

De Wet Fido stelt regels voor het financieringsgedrag van de decentrale overheden, met name gaat het om regels voor het beheersen van financiële risico's, zowel op aangetrokken als op uitgezet geld en voor het beheer van de treasury. In het Financieringsstatuut is de beleidsmatige kant van de treasuryfunctie vastgelegd in de vorm van uitgangspunten, doelstelling, richtlijnen en limieten. In december 2023 is het Financieringsstatuut gemeente Echt-Susteren herzien en vastgesteld door het college.

Kredietrisico op verstrekte leningen.

Tot 1994 werden leningen voor sociale woningbouw door de gemeente aangetrokken en verstrekt aan de woningcorporaties. Het saldo van de leningen aan de woningcorporaties bedraagt €1.340.000 per 31 december 2023. Al deze leningen zijn ondergebracht bij de Stichting Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW). Vanaf 1994 trekken woningcorporaties zelf geldleningen aan die eveneens worden ondergebracht bij het WSW. De gewaarborgde geldleningen voor zorginstellingen, verenigingen en gemeenschapshuizen betreffen leningen die toegestaan zijn volgens het Financieringsstatuut. Deze zijn in 2023 volledig afbetaald, zodat het saldo € 0 bedraagt.

Samenstelling leningenportefeuille en spreiding renterisico.

Volgens de staat van de vaste leningen, behorende bij de rekening 2023 bedraagt de restant schuld, inclusief de leningen voor woningbouw, per 31 december 2023 € 58.170.000. De lasten van rente voor 2023 waren € 711.000. Het gemiddeld rentepercentage bedraagt daarom 1,11%.
Het effectief percentage bedraagt 1,03%. Dit is het percentage exclusief de leningen ter financiering van de woningbouw. De hieruit voortvloeiende lasten worden van de betreffende corporaties terugontvangen. Wanneer de markt daartoe aanleiding geeft en de bepalingen in de betreffende contracten de mogelijkheid bieden, worden leningen geconverteerd waardoor ruimte ontstaat voor door de raad te formuleren nieuw beleid zonder extra belasting voor de inwoners.

Uitzetten overtollige middelen

Een gemeente mag geen middelen aantrekken en vervolgens uitzetten om inkomsten te genereren. De gemeente is verplicht om de overtollige liquide middelen te parkeren bij de schakist. Hierop is één uitzondering. Een gemeente mag de overtollige liquide middelen wel uitlenen aan ander decentrale overheden. Sinds de rente in het 2e halfjaar 2022 aan het stijgen is, is de vraag van collega gemeente groot om overtollige liquide middelen van een collega gemeente te kunnen lenen. Het mes snijdt dan aan twee kanten: De uitlenende gemeente ontvangt een hogere rente dan bij de schatkist, de lenende gemeente betaalt een lager rente dan bij de bank. Per 31 december 2023 was een bedrag van € 11,8 miljoen uitgeleend aan collega gemeenten, zodat het saldo bij de schatkist € 9.378.000 groot was. Bij het vorige onderwerp is aangegeven dat de schuld € 58.170.000 bedraagt. De netto schuld bedraagt echter, rekening houdende met het saldo bij de schatkist en de uitgeleende gelden, € 36.992.000.

Financieringen en beleggingen en af te sluiten transacties

Binnen de marges van het contract van de integrale dienstverlening van onze rekening-courant met de BNG (kredietmaximum € 2.000.000) en de bepalingen van de wet FIDO, waarbij een kasgeldlimiet van 8,5% wordt gehanteerd van de uitgaven op de exploitatie van het betreffende begrotingsjaar € 88.901.000) is de bedrijfsvoering voor het jaar 2023 vorm gegeven.

Meerjarige liquiditeitenplanning

Voor de normale exploitatielasten wordt uitgegaan van het principe dat jaarlijkse uitgaven worden voldaan uit de jaarlijkse inkomsten. Voor een goede liquiditeitenplanning zijn twee zaken van belang, namelijk de verwachte investeringen en de renteontwikkeling op korte en op lange termijn.
Voor de investeringen wordt uitgegaan van het meerjareninvesteringsplan. De renteontwikkeling wordt dagelijks bijgehouden en per kwartaal met de portefeuillehouder financiën besproken. Als de renteontwikkeling daarvoor aanleiding geeft wordt in direct overleg met de portefeuillehouder gehandeld, om mogelijke renterisico's te beperken. Naast de investeringen wordt ook in de liquiditeitenplanning meegenomen de eventuele verkoopopbrengsten uit het grondbedrijf. Door deze aspecten regelmatig te monitoren wordt optimaal gebruik gemaakt van de renteontwikkelingen op de geld- en kapitaalmarkt.

Schatkistbankieren

Het wetsvoorstel verplicht schatkistbankieren is op 15 december 2013 van kracht geworden. Het wetsvoorstel verplicht alle decentrale overheden om hun overtollige (liquide) middelen aan te houden in de schatkist. Het woord 'overtollig' verwijst naar alle middelen die decentrale overheden niet onmiddellijk nodig hebben voor de publieke taak. Een decentrale overheid behoudt, op basis van de wet Fido, de mogelijkheid om leningen te verstrekken en uitzettingen te verrichten op grond van de publieke taak. Deelname aan schatkistbankieren verandert daar niets aan. Voor Echt-Susteren heeft het schatkistbankieren relatief weinig gevolgen. Doordat er fors geïnvesteerd wordt, moeten financiële middelen aangetrokken worden. De middelen die niet direct nodig zijn werden tegen 0% "geparkeerd" bij de schatkist. Sinds het tweede halfjaar 2022 is de rente aan het stijgen. Dit betekent dat gemeenten ook voor de geparkeerde middelen bij de schatkist een rentevergoeding ontvangen.

In 2019 is besloten tot het aantrekken van financieringsmiddelen voor een totaalbedrag ad € 40 miljoen tegen verschillende looptijden. Voorwaarde was en is dat de rente negatief moet zijn. Ná de onzekere periode in november 2019 is de rente weer stilaan gestegen, totdat eind januari 2020 de rente voor lang geld weer begon te dalen. Op 9 maart 2020 werd de rente voor het eerst negatief en zijn toen twee lineaire geldleningen van € 10 miljoen elk aangetrokken. Een geldlening met een looptijd van 15 jaar en een rente van -/- 0,11%. De tweede geldlening met een looptijd van 20 jaar en een rente van -/- 0,02%. Per 15 oktober 2020 is de rente weer gedaald en is nog een geldlening afgesloten van € 10 miljoen met een looptijd van 20 jaar tegen een rente van -/- 0,035%. Met de aangetrokken € 30 miljoen kunnen investeringswerken en aflossingen van langlopende schuld gefinancierd worden. De middelen die niet direct nodig zijn worden "geparkeerd" bij de schatkist c.q. uitgeleend aan andere gemeenten.

Wet houdbare overheidsfinanciën (Wet Hof) en Wet tot aanpassing van het sanctiemechanisme voor decentrale overheden van de Wet houdbare overheidsfinanciën

De Wet houdbare overheidsfinanciën (Wet Hof) bevat het benodigde wettelijke instrumentarium voor het bereiken en in stand houden van houdbare overheidsfinanciën. De kern van de wet is verankering van de Europese begrotingsafspraken en de bepaling dat het rijk en de decentrale overheden een gelijkwaardige inspanning moeten leveren om aan deze afspraken te voldoen. De meest in het oog springende daarvan is het bereiken van begrotingsevenwicht op middellange termijn. Met deze afspraak wordt uitdrukking gegeven aan de noodzaak van een houdbare EMU-schuld. De beheersing van het EMU-saldo is een gezamenlijke verantwoordelijkheid voor het rijk en de decentrale overheden. De eindverantwoordelijkheid voor de overheidsfinanciën als geheel ligt bij het rijk. Om deze verantwoordelijkheid in te kunnen vullen, heeft het rijk, in het bijzonder de Minister van Financiën, de instrumenten daarvoor nodig. De inkomsten en uitgaven van de decentrale overheden staan niet onder de directe invloed van het rijk. Het huidige artikel 6 van de Wet Hof biedt de Minister van Financiën de mogelijkheid om het EMU-saldo van de decentrale overheden te beheersen via een sanctiemechanisme. Met deze wetswijziging wordt het sanctiemechanisme vervangen door een correctiemechanisme. Met het correctiemechanisme bestaat de mogelijkheid om het EMU-saldo van de decentrale overheden te beheersen bij een dreigende, meerjarige, overschrijding van de vastgestelde norm voor het EMU-saldo van de decentrale overheden. Het correctiemechanisme treedt alleen in werking als de macronorm voor het EMU-saldo van de decentrale overheden structureel wordt overschreden. Het opleggen van sancties aan de decentrale overheden op grond van het correctiemechanisme is pas mogelijk als op realisatiebasis sprake is van de overschrijding van de tekortnorm.

N.B. De sanctie bestaat uit een korting op het gemeentefonds als op macroniveau de gemeenten een overschrijding van dit EMU-saldo veroorzaken. De individuele gemeente heeft daarop geen invloed.

Meerjarige ontwikkeling financiering

Om een beeld te vormen van onze gemeentelijke schuldpositie kan men werken met diverse ratio's. Vaak komen hier echter cijfers uit die van toepassing zijn voor het bedrijfsleven, maar in mindere mate geschikt zijn voor de lagere overheid. Daarom wordt gekozen voor een andere insteek om toch een oordeel te kunnen vormen over onze gemeentelijke schuldenpositie. Men kan zich de vraag stellen: wanneer is de schuld te hoog? In zijn algemeenheid kan men zeggen dat de schuld te hoog is als deze meer bedraagt dan 150% van de exploitatie-uitgaven. Voorzichtigheid is geboden als de schuld tussen de 100% en 150% van de exploitatie-uitgaven bedraagt.
Schulden nemen door de rentelasten meerjarig begrotingsruimte in. Als de rentelasten te hoog oplopen, wordt te zeer beslag gelegd op de begrotingsruimte, waardoor geen ruimte meer overblijft voor reguliere activiteiten.

In onderstaande tabel zijn opgenomen de saldo van de geldleningen per 31 december van het dienstjaar evenals de betaalde rente behorende bij deze geldleningen en de exploitatietotalen per 31 december van het dienstjaar.
In de laatste kolom wordt de verhouding weergegeven tussen de schuld en het exploitatietotaal. Geconcludeerd mag worden dat onze gemeente met een percentage schuld van 65,43% in relatie tot het exploitatie totaal voor 2023 zich in de veilige zone bevindt.

Saldo per	Saldo vaste geldleningen	Betaalde rente	Exploitatietotaal begroot	Schuld exploitatietotaal in procenten
31-12-2014	€ 47.553.35	€ 1.320.564	€ 65.939.000	72,13%
31-12-2015	€ 48.801.82	€ 1.150.286	€ 82.672.000	59,03%
31-12-2016	€ 50.043.00	€ 1.018.045	€ 80.682.000	62,02%
31-12-2017 *)	€ 54.828.00	€ 943.000	€ 77.956.000	70,33%
31-12-2018	€ 50.801.00	€ 1.199.000	€ 73.829.000	68,81%
31-12-2019	€ 46.840.00	€ 1.111.000	€ 76.056.000	61,59%
31-12-2020	€ 62.875.00	€ 1.013.000	€ 78.267.000	80,33%
31-12-2021 **)	€ 69.387.00	€ 888.000	€ 77.073.000	90,03%
31-12-2022 ***)	€ 63.780.00	€ 796.000	€ 85.797.000	74,34%
31-12-2023 ****)	€ 58.170.00	€ 711.000	€ 88.901.000	65,43%

*) *De te betalen rente is in 2017 lager doordat een kasgeldlening ad € 20.000.000 is afgesloten met een negatieve rente.*

**) *Het saldo van de schuldenlast is weliswaar gestegen, maar de rentelast is gedaald. Bij de schatkist is ruim € 27 miljoen geparkeerd per 31 december 2021, waardoor per saldo de schuldenlast € 42,3 miljoen bedraagt. De schuld ten opzichte van het exploitatietotaal bedraagt dan 54,88%*

***) *Bij de schatkist is ruim € 6 miljoen geparkeerd en € 20 miljoen is uitgezet bij collega gemeenten per 31 december 2022, waardoor per saldo de schuldenlast € 37,8 miljoen bedraagt De schuld ten opzichte van het exploitatietotaal bedraagt dan 44,06%*

****) *Bij de schatkist is ruim € 9,3 miljoen geparkeerd en € 11,8 miljoen is uitgezet bij collega gemeenten per 31 december 2023, waardoor per saldo de schuldenlast € 37,1 miljoen bedraagt. De schuld ten opzichte van het exploitatietotaal bedraagt dan 41,74%*

.

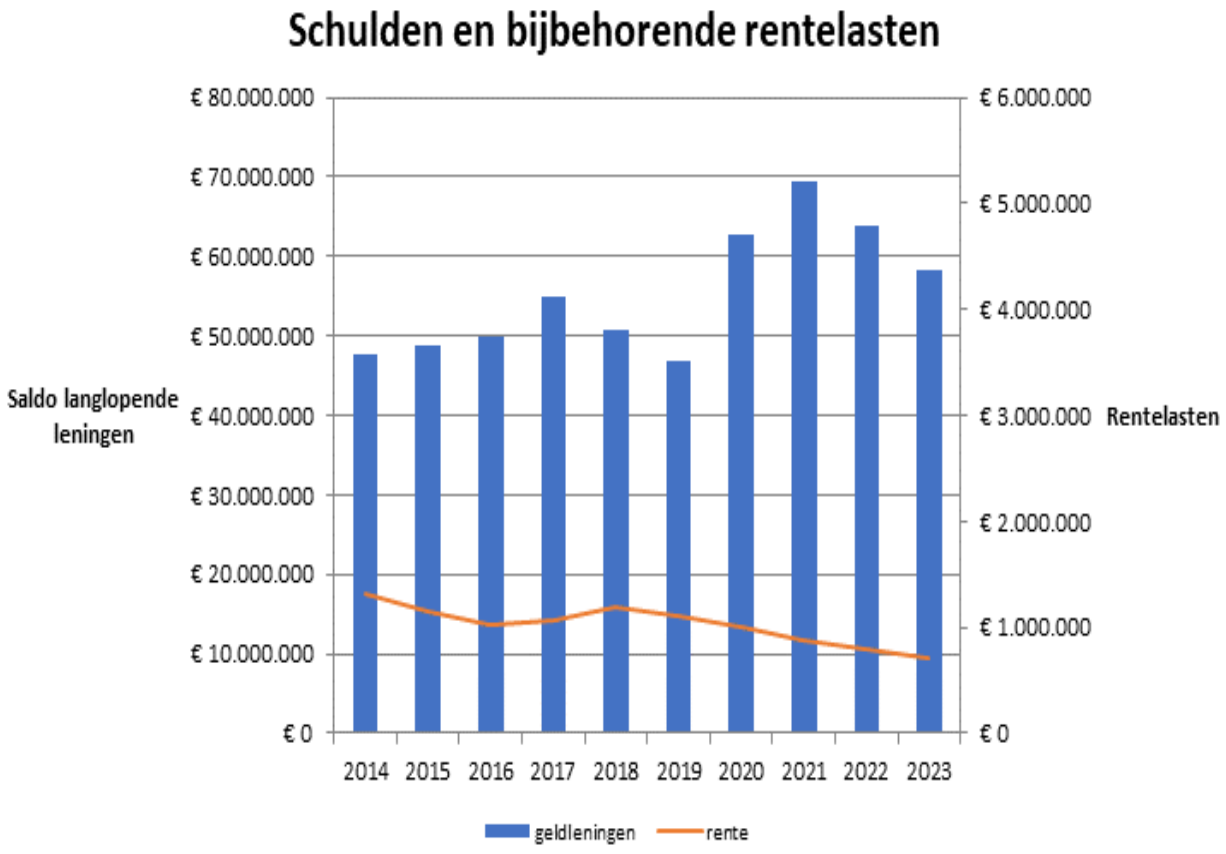

Renterisiconorm

Voor de leningen is van belang de wettelijke renterisico norm. Door deze normstelling, zijnde 20% van het begrotingstotaal aan het begin van het dienstjaar, wordt een kader gesteld om openbare lichamen tot een zodanige opbouw van de leningenportefeuille te laten komen, dat het renterisico op grond van renteaanpassing en herfinanciering van leningen in voldoende mate wordt beperkt. Bij een gelijkmatige opbouw van de leningenportefeuille, waarbij niet in enig jaar een onevenredig groot deel van de leningenportefeuille geherfinancierd moet worden, wordt het renterisico op de vaste schuld gespreid over de jaren. Een verandering van de rente werkt zodoende vertraagd door op de rentelasten en baten in enig jaar. Voor de berekening van het renterisico moet modelstaat B opgesteld worden.

Modelstaat B

- Renterisico vaste schuld over het jaar 2023
- Gemeente Echt-Susteren
- Provincie Limburg

Toelichting: renterisico vaste schuld in relatie tot renterisiconorm

Modelstaat B wordt eenmaal per jaar als onderdeel van de financieringsparagraaf bij de begroting en het jaarverslag naar de toezichthouder gezonden. Op deze staat wordt het renterisico van de komende vier jaren gerapporteerd. Het renterisico heeft betrekking op de vaste schuld en op het bedrag waarover renterisico wordt gelopen. Naast de renteherzieningen zijn hiervoor ook de aflossingen van belang, want het renterisico wordt verkleind door aflossingen in de tijd te spreiden. Het renterisico heeft betrekking op het gehele openbare lichaam, zoals ook op de gemeentelijke kredietbank en op diensten zoals het grondbedrijf. Het renterisico wordt getoetst aan het bedrag van de renterisiconorm. De renterisiconorm heeft betrekking op het totaal van de begroting van uitsluitend het komend jaar. Voor deze jaarrekening worden de cijfers over 2023 gepresenteerd..

(Bedragen x € 1.000)

Stap	Variabelen Renterisiconorm	2023 begroot	2022 rekening
1	Renteherzieningen	€ 0	€ 0
2	Aflossingen	€ 5.610	€ 5.610
3	Renterisico 1 + 2	€ 5.610	€ 5.610
4	Renterisiconorm	€ 17.780	€ 17.780
5a = 4 > 3	Ruimte onder renterisiconorm	€ 12.170	€ 12.170
5b = 3 > 4	Overschrijding renterisiconorm		
Berekening renterisiconorm			
4a	Begrotingstotaal	€ 88.901	
4b	Percentage regeling	20%	
4 = (4a x 4b /100)	Renterisiconorm	€ 17.780	

Berekening kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet moet worden berekend aan het begin van elk kalenderjaar en bij wijziging van elk percentage.

Begrotingstotaal 2023	€ 88.901.000
Het bij ministeriele regeling vastgesteld percentage	8,5%
Kasgeldlimiet: € 88.901.000 x 8,5% =	€ 7.557.000

Toelichting kasgeldlimiet

Rapportage van over- en onderschrijding van de kasgeldlimiet vindt plaats via de financieringsparagraaf bij de jaarrekening en bij de begroting. In de jaarrekening worden opgenomen de kwartaalstaten van het 1e tot en met 4e kwartaal 2023. Als in drie achtereenvolgende kwartaalrapportages de kasgeldlimiet wordt overschreden, wordt de toezichthouder daarvan op de hoogte gesteld, zo enigszins mogelijk ruim voorafgaand aan de derde overschrijding. In een plan van aanpak moet aangegeven worden hoe opnieuw aan de kasgeldlimiet te voldoen. Dit plan moet door Gedeputeerde Staten goedgekeurd worden. Zoals uit de kwartaalstaten (zie volgende pagina) blijkt, was er in 2023 geen sprake van een overschrijding van de kasgeldlimiet.

Renteschema

In artikel 13 van het Besluit Begroten en Verantwoorden provincies en gemeenten is opgenomen dat met ingang van het begrotingsjaar 2018 in de financieringsparagraaf inzicht moet worden gegeven in de rentelasten, het renteresultaat, de financieringsbehoefte en de wijze waarop rente aan investeringen, grondexploitaties en taakvelden wordt toegerekend. In onderstaand renteschema staan de gevraagde gegevens vermeld.

Renteschema		
De externe rentelasten over de korte en lange financiering		826.992
De externe rentebaten (idem)		- 833.325
Saldo rentelasten en baten		- 6.333
De rente die aan de grondexploitatie **moet** worden doorberekend	- 11.891	
De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld **moet** worden doorberekend	- 99.346	
De rentebaat van doorverstrekte leningen als daar een specifieke lening voor is aangetrokken (= projectfinanciering) die aan het betreffende taakveld **moet** worden toegerekend	76.872	
Aan taakvelden toe te rekenen externe rente		- 34.365
Rente over eigen vermogen		+ 55.780
Rente over voorzieningen		+ 0
Totaal rente over eigen vermogen en voorzieningen		+ 55.780
Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente		15.082
De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)		0
Renteresultaat taakveld Treasury		15.082
Maximaal geaccepteerd renteresultaat i.r.t. rentetoerekening (25% van toe te rekenen rente)		3.771

Modelstaat A
Liquiditeitspositie over het 1e tot en met en 4e kwartaal 2023
Provincie Limburg

Berekening liquiditeitspositie

Op deze staat moet eenmaal per kwartaal de gemiddelde liquiditeitspositie over het voorgaande kwartaal worden ingevuld. Het gaat hierbij om de gemiddelde liquiditeitspositie van het gehele openbare lichaam, inclusief bedrijven en andere takken van dienst. Schuldverhoudingen tussen de algemene dienst en bedrijven of andere takken van dienst moeten niet worden opgenomen. De staten moeten op kwartaalbasis worden verstuurd naar de toezichthouder. De staten over de kwartalen van het afgelopen jaar worden ook als onderdeel van de financieringsparagraaf in het jaarverslag over het voorgaande jaar naar de toezichthouder gezonden.

Bij het bepalen of een lening tot een korte schuld gerekend kan worden, moet rekening worden gehouden met de gehanteerde derivaten. Uitgangspunt hierbij is dat het resultaat van de onderliggende lening en het derivaat telt. Een lange vastrentende lening waarop een derivaat wordt afgesloten, met als gevolg een variabele (bv. 3-maands) rente, heeft een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar en moet tot de korte schuld worden gerekend.

Bedragen x € 1.000

	maand	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal
(1) Vlottende (korte) schuld	1	4.863	4.750	4.790	10.903
	2	4.593	5.822	4.547	4.500
	3	4.500	9.677	4.500	4.500
(2) Vlottende middelen	1	30.935	21.974	31.692	39.218
	2	25.712	19.697	26.533	27.675
	3	20.397	30.545	30.888	26.710
(3) Netto vlottende schuld (+) overschot (-)	1	-26.072	-17.224	-26.902	-28.315
	2	-21.119	-13.875	-21.986	-23.175
	3	-15.897	-20.868	-26.388	-22.210
(4) Gemiddelde netto vlottende schuld (+) Gemiddeld overschot vlottende middelen (-)		- 21.029	-17.322	-25.092	-24.567
(5) Kasgeldlimiet		7.557	7.557	7.557	7.557
(6a) Ruimte onder kasgeldlimiet (5-4)		28.586	24.879	32.649	32.124
(6b) Overschrijding van de kasgeldlimiet (4-5)					
Berekening kasgeldlimiet					
De kasgeldlimiet moet worden berekend aan het begin van elk kalenderjaar en bij wijziging van elk percentage (post 8).					
(7) Begrotingstotaal		88.901	88.901	88.901	88.901
(8) Het bij ministeriele regeling vastgesteld percentage		8,5%	8,5%	8,5%	8,5%
(9) Kasgeldlimiet: 7 x 8 : 100		7.557	7.557	7.557	7.557

Toelichting

Post 1: het gezamenlijk bedrag van

1. De opgenomen gelden met een oorspronkelijke rentetypische looptijd van korter dan één jaar
2. De schuld in rekening-courant
3. De voor een termijn van korter dan één jaar ter bewaring in de kas gestorte gelden van derden
4. Overige geldleningen die geen onderdeel uitmaken van de vaste schuld

Post 2: het gezamenlijk bedrag van

5. De contante gelden in kas
6. De tegoeden in rekening-courant
7. De overige uitstaande gelden met een rentetypische looptijd van korter dan één jaar

Post 7: stand van de begroting per 1 januari van het betreffende jaar.

9.6 Paragraaf bedrijfsvoering

Verordening 212: Artikel 23: In de paragraaf bedrijfsvoering bij de begroting en de jaarstukken neemt het college naast de verplichte onderdelen op grond van het Besluit Begroten en Verantwoorden provincies en gemeenten in ieder geval op:

a. Omvang, opbouw en ontwikkeling van het personeelsbestand
b. Percentage ziekteverzuim

Taken bedrijfsvoering

Sinds 1 juli 2017 zijn uitvoerende taken op het gebied van bedrijfsvoering ondergebracht bij Servicecentrum MER. Het betreft de taakvelden financiën, Human Resource Management (HRM) en informatisering.

HRM

Organisatieontwikkeling

Medio 2022 is GROEI25, onze visie op organisatieontwikkeling, geïntroduceerd. Het ontwikkelprogramma richt zich op het creëren van een toekomstbestendige, flexibele organisatie en wordt de komende jaren - in lijn met het hoofdlijnenakkoord - verder vorm gegeven via de sporen professionalisering, optimaliseren werkomgeving, continu verbeteren en aandacht voor medewerkers. In 2023 lag de focus, uitgewerkt in SEIZOEN23, op de volgende onderwerpen:

- Aandacht voor medewerkers: HR-gesprekken vormgeven
  Door te werken met een HR-gesprekkencyclus met behulp van resultaatformulieren en resultaatafspraken, is de organisatie in staat om zicht te houden op werk, planningen, werkbeleving, medewerkersontwikkeling en medewerkersbehoeften. Het draagt bij aan goed werkgeverschap en genereert informatie om beter te kunnen sturen op het maken van realistische planningen en begeleiding.

- Professionalisering: Takenpakket in beeld brengen
  Door inzicht in ieders takenpakket te creëren ontstaat er een goede basis voor gesprek, afstemming en werkbalans. De medewerker is de professional en werkt aan de inhoud, de focus van de leidinggevende is gericht op coachen en leidinggeven. Door zicht op het totaalpakket aan werkzaamheden is de organisatie in staat om samen met het bestuur gerichte keuzes te maken ten aanzien van prioriteit en omvang. En dit draagt bij aan de borging van ruimte voor organisatieontwikkeling, planmatig werken met aandacht voor regelruimte en het optimaal benutten van talent van medewerkers.

- Continu verbeteren: processen in kaart brengen
  Door procesmatig te werken kan efficiënt worden gewerkt, worden fouten voorkomen, is inwerken van nieuwe collega's makkelijker, kunnen verbeteringen worden opgespoord en realistische planningen en keuzes worden gemaakt. Door procesmatig werken beperken we kwetsbaarheid en borgen we continuïteit.

De verdere uitwerking van SEIZOEN23 heeft ook geleid tot een vernieuwende blik op de inrichting van de organisatie. De inrichting moet immers dienend zijn en de benodigde transformaties mogelijk maken. Naast het bestaande lijnmanagement zijn opgavenmanagement en concernstrategie geïntroduceerd. Samen vormen deze drie sturingslagen de basis voor de nieuwe inrichting waarbij het lijnmanagement zich richt op reguliere lijnwerkzaamheden en leiding geeft aan medewerkers vanuit de bestaande teamstructuur, opgavenmanagement zich richt op organisatiebrede opgaven en ontwikkelingen en stuurt vanuit de inhoud en concernstrategie richting geeft aan de totale (organisatie-)ontwikkeling op basis een gezamenlijk gedragen visie en strategie. De overlegstructuur is hierop aangepast en in 2023 zijn de eerste opgaven van start gegaan.

Dienstverlening

In het hoofdlijnenakkoord 2022-2026 is aangegeven dat de gemeentelijke organisatie gericht dient te zijn op een goede dienstverlening aan onder anderen onze inwoners. De behoeften van de samenleving veranderen continu. Om hierop in te kunnen spelen moet de gemeentelijke organisatie flexibel zijn. Alleen op die manier kan de dienstverlening gegarandeerd blijven en zich steeds verder

blijven ontwikkelen, passend bij de behoeften van de inwoners in de gemeente Echt-Susteren. Om hier de komende jaren richting aan te geven is in 2023 het Programma Dienstverlening opgesteld. In dit programma staat beschreven hoe we de komende jaren (2023-2027) de dienstverlening steeds verder willen blijven ontwikkelen. Twee speerpunten staan hierin centraal; ken je inwoner en al onze medewerkers hebben dienstverlenings DNA. Onderzocht is wat er landelijk speelt op het gebied van dienstverlening, welke onderzoeken ingezet kunnen worden om onze inwoner beter te leren en kennen en hoe het dienstverlenings DNA bij onze medewerkers kan worden vergroot. In 2024 wordt dit verder vorm gegeven, waarbij concrete onderzoeken uitgevoerd worden onder onze inwoners en intern in onze eigen organisatie. Hierbij wordt gedacht aan een onderzoek omtrent de (interne) telefonische bereikbaarheid.

Cao Gemeenten 2023

In het LOGA-overleg (Landelijk Overleg Gemeentelijk Arbeidsvoorwaarden) is een akkoord bereikt over de Cao Gemeenten 2023. Deze Cao kent een looptijd van 2 januari 2023 tot en met 31 december 2023. Er is een loonsverhoging overeengekomen van € 240 per 2 januari 2023 en een verhoging van 2%.

HR21 en de gesprekkencyclus

Gemeente Echt-Susteren maakt gebruik van de functiebeschrijvingen van het functiewaarderingssysteem HR21. Ieder jaar vindt er een onderhoudsronde plaats om het functieboek actueel te houden.

In 2020 is gekozen voor een andere manier van gesprekken voeren. Gedurende de jaren 2021, 2022 en 2023 is ervaring opgedaan met een andere gesprekkencyclus en resultaatgesprekken en is geëxperimenteerd met een resultaatformulier op basis van de HR21 normfuncties en competenties. Dit heeft echter niet het gewenste resultaat opgeleverd. Daarom is gezocht naar een andere vorm van gespreksvoering tussen de medewerker en de leidinggevende, dat aansluit bij de (MER-brede) HR-visie ‘Meer met mensen’ en het daarbij behorende uitgangspunt ‘It takes two to tango!’ In 2024 gaat de gehele organisatie aan de slag met een nieuw kader voor het voeren van het goede gesprek met de medewerker, ‘Ik & Echt-Susteren’. Het goede gesprek is gericht op het afstemmen met elkaar over werk, ontwikkelingen en inzetbaarheid. In dit gesprek staat ontwikkeling en het zo goed mogelijk benutten van ieders talent centraal. Ontwikkeling gaat over in staat blijven om de huidige functie te vervullen, maar ook over groeien.

Opleiden en ontwikkelen

In 2023 was ontwikkelen en opleiden een belangrijk thema. Ontwikkelmogelijkheden zijn cruciaal in goed werkgeverschap. Daarnaast werden er door de krappe arbeidsmarkt meer nieuwe medewerkers met een ontwikkelbehoefte aangenomen. Het beschikbare budget voor opleidden is dan ook meer dan volledig benut. Jaarlijks terugkerende thema’s als arbo & BHV en gegevensveiligheid zijn organisatiebreed opgepakt. De inzet van Lean-trainingen is gecontinueerd, wat bijdraagt aan het goed inrichten van processen in de organisatie. Daarnaast is ook ingezet op individuele opleidingen, zowel gericht op vakgebieden als op de ontplooiing van vaardigheden en competenties. Eind 2023 heeft de reguliere organisatiebrede inventarisatie plaatsgevonden om inzicht te krijgen in opleidingswensen en –behoeften. Op basis daarvan is het opleidingsbeleid 2024 samengesteld.

E-HRM: Nieuw HRM & Payroll softwarepakket

Vanaf 1 januari 2023 wordt in de vier organisaties gewerkt met AFAS, het nieuwe E-HRM systeem. Diverse functionaliteiten die leiden tot verbetering efficiency en effectiviteit van de dienstverlening vanuit HRM zijn in 2023 beschikbaar gesteld. De verdere optimalisering van het systeem vindt plaats in 2024.

HRM-kengetallen

Leeftijdsopbouw per 31 december 2023							
	Totaal	< 25	25 - 34	35 - 44	45 - 54	55-59	> 60
Totaal aantal medewerkers	**152**	**0**	**24**	**34**	**44**	**21**	**29**
mannen	84	0	12	18	21	13	20
vrouwen	68	0	12	16	23	8	9

Deeltijdfactor per 31 december 2023		Aantal		Percentage	
	TOTAAL	Fulltime	Parttime	Fulltime	Parttime
Totaal aantal medewerkers	**152**	**101**	**51**	**66%**	**34%**
mannen	84	71	13	47%	9%
vrouwen	68	30	38	19%	25%

Ontwikkeling gemiddeld ziekteverzuimpercentage	
2017	5,48%
2018	4,08%
2019	4,22%
2020	6,41%
2021	7,27%
2022	7,24%
2023	5,01%

Schaalbezetting per 31 december 2023		
Schaal	Aantal medewerkers	%
0 t/m 3	0	0%
4 t/m 6	22	14%
7 t/m 9	63	42%
10 t/m 12	62	41%
13 en hoger	5	3%
Totaal	**152**	**100,0%**

Ontwikkeling personeelsbestand	
2018	126,08 fte
2019	126,53 fte
2020	126,85 fte
2021	129,47 fte
2022	132,47 fte
2023	140,53 fte

Indicatoren/kengetallen	
Wettelijk voorgeschreven	
Formatie fte per 1.000 inwoners	4,38 fte
Bezetting fte per 1.000 inwoners	4,26 fte
Apparaatskosten per inwoner	€ 442,85
Kosten externe inhuur als % van de totale loonsom + totale kosten inhuur externen	3,89%
Overhead in % van totale lasten	8,52%

Financiën

Beleids- en budgetcyclus

In 2023 zijn de volgende producten uit de Beleids- en budgetcyclus (BBC) aan de raad aangeboden:

Raad	Product
4 juli 2023	jaarrekening 2022
4 juli 2023	1e bestuursrapportage 2023
4 juli 2023	kadernota 2024
9 november 2023	begroting 2024
14 december 2023	2e bestuursrapportage 2023

Op 9 november 2023 is de Nota reserves en voorzieningen 2023 door de raad vastgesteld.

Accountantsdiensten

In 2023 heeft er een aanbesteding plaatsgevonden voor de accountantsdiensten. Deze aanbesteding is gezamenlijk met de andere MER-organisaties opgepakt. De accountantswerkzaamheden zijn gegund aan RSM Netherlands Accountants N.V. (RSM). Vanaf de jaarrekening 2023 voert RSM de controlewerkzaamheden uit.

Kostentoerekening

Medewerkers van de gemeente werken ook aan investeringen en grondexploitaties. Dit betekent dat er uren maal het uurtarief worden toegerekend aan bedoelde investeringen en exploitaties. Bij elke aanpassing van de cao wordt het uurtarief opnieuw vastgesteld door het college.

Frauderisico

Het college is zich bewust van het inherente risico van fraude dat zij, zowel intern als extern, loopt bij het uitvoeren van haar activiteiten. Het college heeft in 2023 een notitie frauderisicoanalyse 2023 vastgesteld. In de komende jaren wordt verder invulling gegeven aan de frauderisicoanalyse.

Externe partijen moeten er op kunnen vertrouwen dat de gemeente en haar medewerkers op een betrouwbare, eerlijke en zorgvuldige manier zaken doen. Daarom heeft de gemeente een gedragscode opgesteld die door iedere medewerker bij indiensttreding wordt ondertekend. Het belang van de gedragscode en de naleving wordt periodiek benadrukt en is onderwerp van gesprek tussen leidinggevende en medewerker. Er is een vertrouwenspersoon en meldpunt ingesteld waarbij eventuele misstanden vertrouwelijk kunnen worden gemeld. De gedragscode is beschikbaar via onze website en wordt (daarmee) ook gedeeld met onze externe relaties.
Onze (financiële) processen kenmerken zich door de aanwezigheid van functiescheiding. Hiermee voorkomen we dat slechts één persoon ongecontroleerd transacties of verplichtingen kan aangaan, autoriseren, verwerken en afwikkelen en toegang heeft tot activa.

Ondanks alle beheersingsmaatregelen resteert het risico dat management of directie maatregelen doorbreekt en het risico van samenspanning tussen medewerkers. Transparante besluitvorming, de governance structuur, een open cultuur waarbij we elkaar durven aan te spreken, de aanwezigheid van een vertrouwenspersoon om niet-integer handelen (anoniem) te melden, periodieke interne en externe audits op de naleving van beheersingsmaatregelen moeten er toe bijdragen dat override of controls wordt gesignaleerd.

Door het toepassen van alle analyses en getroffen beheersingsmaatregelen, worden de risico's met betrekking tot een beheerste en integere bedrijfsvoering inzichtelijk gemaakt en worden op een adequate wijze ingeperkt.

Financiële verordeningen

De intentie is dat het college vanaf 2023 zelf een verklaring afgeeft omtrent de rechtmatigheid. Als gevolg van deze wijziging heeft de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) nieuwe modelverordeningen opgesteld. De aanpassingen zijn doorgevoerd en hebben geresulteerd in een

nieuwe verordening 212 (Verordening op de uitgangspunten voor het financieel beleid, alsmede de regels voor
het financieel beheer en voor de inrichting van de financiële organisatie van de gemeente Echt-Susteren 2023), Verordening 213 (Verordening voor de controle op het financieel beheer en op de inrichting van de financiële organisatie van de gemeente Echt-Susteren 2023) en verordening 213a (Verordening periodiek onderzoek door het college naar de doelmatigheid en doeltreffendheid van het door het college gevoerde bestuur van de gemeente Echt-Susteren 2023). Bovenstaande verordeningen zijn vastgesteld in de raadsvergadering van 9 november 2023.

Informatiemanagement

Informatisering

Vanuit de doelstelling van Informatisering om de deelnemende klantorganisaties te ontzorgen door moderne informatiseringsfaciliteiten en diensten op een veilige manier beschikbaar te stellen tegen een marktconforme prijs, zijn we het afgelopen jaar opnieuw op zoek gegaan naar mogelijkheden om efficiënter te werken en om meer uniforme gezamenlijke oplossingen in te richten die uiteindelijk resulteren in lagere kosten voor beheer en onderhoud.

Voor de inventarisatie van nieuwe wensen en informatiebehoeften binnen de MER-organisaties en vervolgens de vertaling daarvan naar concreet uitvoerbare projecten is het portfolio management-proces sterk verbeterd. Een integrale aanpak staat daarin centraal, immers de MER-gemeenten hebben te maken met dezelfde nieuwe veelal landelijke ontwikkelingen zoals veranderende wetgeving, nieuwe technologieën rond kunstmatige intelligentie en nieuwe vormen van datadeling. Er is meer structuur aangebracht in de manier waarop nieuwe ontwikkelingen worden vertaald naar projecten waarbij nadrukkelijk de verbinding wordt gelegd tussen het projectenportfolio en het informatiseringsbeleid.

Digitale dienstverlening

Ten aanzien van de digitale dienstverlening naar de burger is het afgelopen jaar informatievoorziening rond de Omgevingswet concreet vormgegeven en was er bijzondere aandacht voor het faciliteren van de 24/7-dienstverlening. Ook is er aandacht geweest voor het proces om te kunnen voldoen aan de Wet open overheid en de Wet elektronische publicaties.

Smart technologie & innovatie

Er hebben verkennende onderzoeken plaatsgevonden naar de mogelijkheden die nieuwe innovatieve technologieën zoals kunstmatige intelligentie en robotisering kunnen bieden voor de werkprocessen binnen de MER-samenwerking.
De inrichting van de koppelingen binnen de MER-informatievoorziening is slimmer ingericht en geharmoniseerd voor de 4 MER-organisaties waardoor ook het beheer van alle koppelingen efficiënter kan plaatsvinden.

Cybersecurity & gegevensveiligheid

Vanuit de techniek is er veel aandacht besteed aan activiteiten noodzakelijk om de continuïteit, stabiliteit en veiligheid van onze ICT-systemen te borgen. Daardoor waren we in staat om op de juiste manier te anticiperen op de steeds agressievere bedreigingen voor de informatieveiligheid van de MER-informatievoorziening. Er hebben zich in 2023 wel meerdere datalekken en beveiligingsincidenten voorgedaan in alle MER-organisaties. Er waren echter geen ernstige incidenten, waardoor de uiteindelijke impact van deze gebeurtenissen zeer beperkt was. Geen van deze gebeurtenissen heeft geleid tot schade of nadelige gevolgen voor burgers, ondernemers of bestuur van Servicecentrum MER en de MER-gemeenten.

Dit is ook mede te danken aan de verdere harmonisering en standaardisering van beleid, procedures en beheersmaatregelen op het gebied van gegevensveiligheid daar de MER-organisaties met dezelfde uitdagingen en bedreigingen te maken hebben en aan dezelfde normenkaders en wetgeving moeten voldoen. Daarmee bleef de basis op orde om te voldoen aan de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO), de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) en de Wet politiegegevens (Wpg).

Tijdens de dagelijkse bedrijfsvoering vinden controles plaats om vast te stellen of gewerkt wordt volgens de daarover gemaakte afspraken, waaronder de diverse protocollen voor informatiebeveiliging. Daarnaast beoordelen de CISO (Concern Information Security Officer) en de Functionaris Gegevensverwerking de kwaliteit en naleving van de getroffen beheersingsmaatregelen. Periodiek wordt de beheersing van informatiebeveiliging getoetst, zowel intern via interne audits, als extern via het ISAE 3402 onderzoek en ISO 27001 audit. Eventuele verbeterpunten vormen de input voor verdere aanscherping en/of naleving van het informatiebeveiligingsproces.

Data- en informatiehuishouding

Op het gebied van het informatie- & archiefbeheer zijn substantiële verbeteringen doorgevoerd. Niet alleen is er een dienstverleningsovereenkomst afgesloten tussen Servicecentrum MER en de drie gemeenten waardoor de werkzaamheden rechtmatig door het servicecentrum worden uitgevoerd, ook op andere vlakken, zoals het opstellen & vaststellen van richtlijnen en de mate van zichtbaarheid binnen de vier organisaties, zijn stappen gezet. Dit alles heeft er in geresulteerd dat de provincie voor de toezichtronde 2022/2023 op het gebied van Archief- en Informatiebeheer haar beoordeling op de interventieladder heeft bijgesteld van trede 3 “actief toezicht” naar trede 2 “informatie opvragen en valideren” onder premisse dat de ingezette lijn m.b.t. Archief- en Informatiebeheer ook de komende periode wordt doorgezet;

Digitaal samenwerken

De interne samenwerkingsfaciliteiten via de digitale werkplek zijn verbeterd en alle voorbereidingen zijn onder de motorkap getroffen om de volgende stappen te zetten om het digitale samenwerkingsplatform volledig in gebruik te nemen. Het verbeteren van de interne communicatie is gerealiseerd met de ingebruikname van één intranetoplossing voor de vier MER-organisaties. Er is aandacht geweest voor de fysieke dienstverlening door vaker aanwezig te zijn op locatie. Zo werken de vier clusters van Team Informatisering regelmatig op locatie in de drie gemeentehuizen, is de ICT-helpdesk wisselend op meerdere locaties aanwezig en zijn er wekelijkse inloopuren in de drie gemeentehuizen voor gegevensveiligheidvraagstukken.

ICT & techniek

Op het vlak van ICT is er flink geïnvesteerd in het verbeteren van de gezamenlijke digitale infrastructuur. Er zijn verbeterde technologische oplossingen doorgevoerd in het gezamenlijke MER ICT-landschap zodat de dienstverlening en bereikbaarheid van de vier MER-organisaties optimaal gefaciliteerd blijft. Ook de lokale faciliteiten die van belang zijn voor faciliteren van de werkplekken van de medewerkers zijn gemoderniseerd.

Financieel pakket

Het huidige financieel pakket is sterk verouderd en aan vervanging toe. Hiervoor is in 2023 een aanbesteding gestart voor een nieuw financieel pakket. De aanbesteding is in gezamenlijkheid met de 4 MER-organisaties opgepakt. De keuze is gevallen op Unit4 ERPx. Na de gunning is gestart met de harmonisatie van de werkprocessen van de MER-organisaties en de implementatie van het pakket. Naar verwachting wordt het pakket in 2024 geïmplementeerd.

Juridische zaken

Vanuit de gemeentelijke organisatie en Servicecentrum MER (Omgevingsdienst, Sociaal Domein en Bedrijfsvoering) wordt veelvuldig gebruik gemaakt van de juridische vraagbaak- en controlfunctie. Hierdoor kunnen juridische risico’s al in de voorfase worden afgewend. De verwachting is dat de juridische vraagbaak- en controlfunctie doorzet in 2024 en dat er meer juridisch advies wordt ingewonnen op verschillende beleidsterreinen. Ook in 2024 wordt het mandaatregister op het terrein van de uitvoeringstaken van de MER-partners op nieuwe wetgeving (o.a. Omgevingswet) geharmoniseerd. Gelet op de ervaren inefficiënties tussen de MER-partners in het bezwarenproces wordt er gestreefd naar harmonisatie en uniformering in de administratieve afhandeling van het bezwaarproces. De projectgroep zit in een afrondende fase.

In vergelijking tot voorgaande jaren is het aantal bezwaren redelijk stabiel gebleven met soms een uitschieter. Deze uitschieters zijn meestal het gevolg van beleids- en wetswijzigingen. Ook in 2023 is ingezet op premediation wat in diverse gevallen tot een minnelijke oplossing dan wel het intrekken van

het bezwaarschrift heeft geleid. Door het intensiveren van de aanpak van ondermijning bestaat de verwachting dat er in 2023 meer (extern) juridisch advies wordt ingewonnen en dat daarmee samenhangend ook een toename van het aantal bezwaar- en beroepschriften te verwachten is.

Er is een lichte tendens merkbaar waarbij er verzoeken worden gedaan op grond van de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) en soms de Wet Hergebruik Overheidsinformatie.
De Wet Open Overheid (Woo) is per 1 mei 2022 in werking getreden. De wet geeft regels over het actief openbaar en toegankelijk maken van overheidsinformatie en moet ervoor zorgen dat overheidsinformatie beter vindbaar, uitwisselbaar, eenvoudig te ontsluiten en goed te archiveren is. De wet verplicht overheidsorganisaties documenten in elf categorieën (wet- en regelgeving, organisatiegegevens, raadsstukken, bestuurstaken, stukken van adviescolleges, convenanten, jaarplannen en -verslagen, Woo-verzoeken, onderzoeken, beschikkingen en klachten) actief openbaar te maken. In 2023 was sprake van enkele complexe en omvangrijke Woo-zaken, waarvoor extra personele inzet nodig was. De verwachting is dat in 2024 ook veelvuldig een beroep wordt gedaan op de Woo voor het toezenden van informatie inzake bestuurlijke aangelegenheden. Verder is een MER-brede projectgroep aan de slag met de verdere implementatie van de Woo.

Bij de afhandeling van klachten wordt zoveel mogelijk de minnelijke procedure toegepast omdat dit in veel gevallen tot een voor alle betrokkenen positief resultaat leidt. Voor de afhandeling van klachten over het Servicecentrum MER geldt dat de ontvangst en registratie van die klachten en ook de bewaking van de procedure bij de moedergemeente ligt. Dit vanwege de regierol van de moedergemeente ten opzichte van Servicecentrum MER. Dit heeft tot voordeel dat er veel meer zicht is op de aard en omvang van het aantal klachten. Daarnaast kan een klacht, respectievelijk de afwikkeling ervan, bijdragen aan verbetering van de dienstverlening. Verder worden de gevolgen van de Omgevingswet die op 1 januari 2024 in werking is getreden inzichtelijk gemaakt en wordt op de wijzigingen voor de organisatie zoveel mogelijk geanticipeerd.

Facilitaire Zaken

Doorontwikkeling facilitaire dienstverlening

De professionalisering van de interne dienstverlening is met behulp van interim ondersteuning per 1 juli in 2023 verder doorgezet.

Herinrichting representatieve ruimtes

Na de oplevering van de kantoorruimtes van de burgemeester tot aan de directeur begin 2023, zijn de kantoorruimtes van de wethouders en de bestuurscirkel vernieuwd en voorzien van moderne vergaderapparatuur. Daarnaast is de voormalige trouwzaal omgebouwd tot 3 kantoren, waarbij het eerder opgestelde huisvestingsconcept als basis is gebruikt. Er heeft tevens een oriëntatie plaatsgevonden over aanpassing van de Raadzaal. Daarnaast is geconstateerd dat ook de rest van het gebouw aanpassingen behoeft. De voorbereidende werkzaamheden hiervoor zijn eind 2023 gestart en in 2024 wordt een voorstel hierover aan de gemeenteraad voorgelegd.

Aanbesteding schoonmaak

In 2023 zijn de voorbereidende werkzaamheden voor de aanbesteding schoonmaak gestart. Er is een externe partij ingehuurd om te assisteren bij het schrijven van de aanbestedingsstukken en het ruimtebestek is opnieuw opgesteld. De publicatie van de aanbestedingsstukken staat gepland voor 22 maart 2024 en de implementatie van de schoonmaak zal plaatsvinden op 1 september 2024.

Evenementen

In 2023 is de gebruikelijke facilitaire ondersteuning geleverd bij in- en externe evenementen. Bij de niet voorziene verkiezingen voor de Tweede Kamer heeft cluster Facilitaire Zaken de nodige ondersteuning verleend aan team Verkiezingen.

Marketing, communicatie en branding

Nieuw intranet

Na de aanbesteding in 2022 is in 2023 gewerkt aan de livegang van een nieuw intranet. Op 11 september 2023 is het intranet in gebruik genomen. Het is een multifunctioneel platform dat voor alle medewerkers toegankelijk is en waar men de benodigde informatie vindt en kan delen

9.7 Paragraaf verbonden partijen

Verordening 212, artikel 24:

1. *In de paragraaf verbonden partijen bij de begroting en de jaarstukken neemt het college naast de verplichte onderdelen op grond van het Besluit begroten en verantwoorden provincies en gemeenten in ieder geval van elke verbonden partij op:*
   a. *De naam en vestigingsplaats*
   b. *Het financieel belang van de gemeente*
   c. *De zeggenschap van de gemeente*
   d. *Het publiek belang dat wordt gediend met de deelname*
   e. *De bestuursstructuur*
2. *Ten aanzien van de gemeenschappelijke regelingen neemt het college naast het genoemde in lid 1, tevens op:*
   a. *het doel;*
   b. *het nut;*
   c. *de noodzaak;*
   d. *de effecten;*
   e. *de (on)mogelijkheden van invloed voor de raad.*
3. *Het beleid over verbonden partijen wordt vastgelegd in de Nota verbonden partijen. De raad stelt de nota vast. In de nota wordt aandacht besteed aan:*
   a. *De uitgangspunten voor het beleid over verbonden partijen*
   b. *Het denkkader voor de uitvoering van taken door verbonden partijen*
   c. *De randvoorwaarden voor deelname in een-verbonden partij*
   d. *Het beheer van en het toezicht op een verbonden partij*

In het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten is vastgelegd dat de paragraaf verbonden partijen wordt opgesplitst in:

1. Gemeenschappelijke regelingen;
2. Stichtingen/verengingen;
3. Coöperaties/vennootschappen.
4. Overige verbonden partijen.

De betekenis van deze paragraaf is afhankelijk van de vraag of er een Nota Verbonden Partijen aanwezig is, waarin een kader stellend overzicht is opgenomen. De paragraaf verbonden partijen kan zich dan beperken tot het geven van een totaalbeeld van participaties in verbonden partijen en de financiële aspecten er van.

Inleiding

In deze paragraaf wordt aandacht besteed aan de zogenaamde ‘verbonden partijen’. Dit zijn rechtspersonen waarbij de gemeente een bestuurlijk en een financieel belang heeft. De gemeente heeft een bestuurlijk belang, als ze een zetel heeft in het bestuur, of als ze stemrecht heeft. De gemeente heeft een financieel belang, als zij geld ter beschikking heeft gesteld die ze kwijt is in geval van een faillissement, of als financiële problemen bij de betreffende rechtspersoon verhaald kunnen worden op de gemeente.

Een partij die jaarlijks een subsidie krijgt, maar waaraan geen andere financiële verplichtingen zitten met een juridische afdwingbaarheid door derden, is geen verbonden partij.

Visie en beleid over verbonden partijen.

De gemeente Echt-Susteren streeft ernaar om een bestuurlijk en financieel belang te houden in die organisaties die een bijdrage leveren aan het openbaar belang en waarvan de activiteiten aansluiten bij het beleid zoals dat door de gemeente Echt-Susteren wordt gevoerd.

De Nota verbonden partijen 2022 is vastgesteld in de raadsvergadering van 14 december 2022. In deze nota is het beleid over verbonden partijen geformuleerd en is meegenomen de nieuwe Wet gemeenschappelijke regelingen die in 2022 is vastgesteld door de Eerste Kamer.

Algemeen

Bij het aangaan en continueren van samenwerking met - of deelnemingen in - verbonden partijen, is het van belang om af te wegen:

- Wat is de meest doelmatige manier om de betreffende taak uit te voeren?
- In hoeverre is gegarandeerd, dat de verbonden partij bij de taakuitvoering de resultaten realiseert die de gemeente voor ogen staan?
- Heeft de gemeente voldoende inhoudelijk en financieel inzicht in de taakuitvoering?

De gemeente Echt-Susteren heeft bestuurlijke en financiële belangen in diverse verbonden partijen, zoals gemeenschappelijke regelingen en vennootschappen. Deze verbonden partijen voeren beleid uit voor de gemeente. Uiteraard blijft de gemeente Echt-Susteren beleidsmatige en financiële verantwoordelijkheden houden over deze partijen. Een volledig overzicht van de partijen waarin de gemeente bestuurlijk en/of financieel per 31 december 2023 participeerde, treft u in deze paragraaf aan.

Samenwerking is noodzakelijk. Alle taken die de gemeente samen met anderen beter, efficiënter en effectiever kan doen dan alleen, komen daarvoor in principe in aanmerking. Alleen, hierbij moet iedere keer opnieuw de schaal in aanmerking genomen worden. Een grotere schaal biedt vaak een groter draagvlak (economisch, kennis, distributie). Daarnaast kan uiteraard in bepaalde gevallen ook nog worden gekozen voor uitbesteden.

Het niveau van samenwerking kan uiteraard ook verschillen. Samenwerking is mogelijk op gebied van gezamenlijke beleidsontwikkeling, als overlegplatform of voor uitvoerende taken. Voor de uitvoerende taken kan men ook kiezen voor andere uitvoeringsorganisaties. Verder kan samenwerking nog worden gesplitst in verplichte en vrijwillige samenwerking. Verplichte samenwerking kent de gemeente bijvoorbeeld op het gebied ‘rood-wit-blauw’: brandweer, rampenbestrijding en politie.

Overzicht verbonden partijen per 31-12-2023

Nr.	Naam
A.	**Gemeenschappelijke regelingen**
1.	Veiligheidsregio Limburg-Noord
2.	Westrom
3.	Omnibuzz
4.	Servicecentrum MER (Maasgouw, Echt-Susteren en Roerdalen)
5.	Belastingsamenwerking Gemeenten en Waterschappen (BsGW)
6.	Reinigingsdienst Maasland
7.	Openbaar lichaam Duits–Nederlands Grenspark Maas–Swalm-Nette
8.	Regionale Uitvoeringsdienst Limburg-Noord (RUD)
9.	Euregio Rijn-Maas-Noord
10	Sociaal domein Limburg-Noord
B	**Stichtingen / verenigingen**
1.	Vereniging Afvalsamenwerking Limburg (ASL), voorheen NV AVL Sturing
2.	VVV Zuid-Limburg
3.	Vereniging van gemeentelijke aandeelhouders in Limburg (VEGAL)
4.	Stichting Landschapspark Echt-Susteren
C	**Coöperaties / vennootschappen**
1.	Ontwikkelingsmaatschappij Midden-Limburg B.V.
2.	C.V. Inkoopcentrum Zuid
3.	N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)
4.	N.V. Waterleidingmaatschappij Limburg (WML)
5.	Bocage Commanditaire vennootschap met als beherend vennoot een BV (CV/BV-constructie)
6.	Deelneming Enexis Holding N.V.
7.	CSV Amsterdam B.V. (voorheen Claim Staat Vennootschap B.V.)
8.	Deelneming Publiek Belang Elektriciteitsproductie B.V.
9.	Nazorg Limburg B.V. (Bodemzorg Limburg)
10.	Antidiscriminatievoorziening Limburg (ADV Limburg)
11.	Reinigingsdienst Westelijke Mijnstreek
D	**Overige verbonden partijen**
1.	Euromosa
2.	Ons Waardevol Cultuur Landschap (WCL)
3.	Samenwerking Midden-Limburg

Gemeenschappelijke regelingen

1. Veiligheidsregio Limburg-Noord	
Doel	De Veiligheidsregio Limburg-Noord geeft vorm en inhoud aan intergemeentelijke samenwerking op de schaal van Noord- en Midden-Limburg en heeft tot doel: De behartiging van de belangen van de gemeenten en hun ingezetenen voor: **a)** De brandweerzorg; **b)** De geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen; **c)** De rampenbestrijding en crisisbeheersing; **d)** Het bevorderen van de multidisciplinaire uitvoering van de rampenbestrijding, de crisisbeheersing en de bestrijding van zware ongevallen; **e)** Het bevorderen van een samenhangend integraal veiligheidsbeleid in de regio; **f)** De publieke gezondheidzorg als bedoeld in de Wet publieke gezondheid.
Nut	De gemeente heeft de regie op het lokale integrale veiligheidsbeleid. Sommige veiligheidsonderwerpen zijn echter regionaal belegd omdat dit qua schaalgrootte en efficiëntie voordelen biedt. Zo zijn de Veiligheidsregio's in het leven geroepen om de crisisbeheersing en rampenbestrijding in Nederland goed te beleggen.
Noodzaak	Artikel 9 Wet veiligheidsregio's (Wvr). De colleges van burgemeester en wethouders van de gemeenten die behoren tot een regio als bedoeld in artikel 8 (Veiligheidsregio Limburg-Noord), treffen een gemeenschappelijke regeling, waarbij een openbaar lichaam wordt ingesteld met de aanduiding: veiligheidsregio.
Effecten	De effecten van de GR (zo mogelijk objectief meetbaar); • Inventarisatie van risico's van branden, rampen en crises; • adviseren van het bevoegd gezag over risico's van branden, rampen en crises in de bij of op grond van de wet aangewezen gevallen en in de gevallen die in het beleidsplan zijn bepaald; • adviseren van het college van burgemeester en wethouders over de taak, bedoeld in artikel 3, eerste lid;(het voorkomen, beperken en bestrijden van brand, het beperken van brandgevaar, het voorkomen en beperken van ongevallen bij brand en al wat daarmee verband houdt en het beperken en bestrijden van gevaar voor mensen en dieren bij ongevallen anders dan bij brand) • voorbereiden op de bestrijding van branden en het organiseren van de rampenbestrijding en de crisisbeheersing; • instellen en in stand houden van een brandweer; • instellen en in stand houden van een Geneeskundige Hulpverlening bij Ongevallen en Rampen; • voorzien in de meldkamerfunctie; • aanschaffen en beheren van gemeenschappelijk materieel; • inrichten en in stand houden van de informatievoorziening binnen de diensten van de veiligheidsregio en tussen deze diensten en de andere diensten en organisaties die betrokken zijn bij de Veiligheidsregio.
(on)mogelijkheden van invloed voor de raad	De raden van de deelnemende gemeenten kunnen bij het dagelijks bestuur hun zienswijze over de ontwerpbegroting naar voren brengen. Het dagelijks bestuur voegt de commentaren waarin deze zienswijze is vervat bij de ontwerpbegroting, zoals deze aan het algemeen bestuur wordt aangeboden. Het algemeen en het dagelijks bestuur van de Veiligheidsregio geven aan de raden van de deelnemende gemeenten ongevraagd alle informatie die voor een juiste beoordeling van het door het bestuur gevoerde en te voeren beleid nodig is. Het algemeen en het dagelijks bestuur verstrekken aan de raden

1. Veiligheidsregio Limburg-Noord	
	van de deelnemende gemeenten alle inlichtingen die door een of meer leden van die raden worden verlangd. Een lid van het algemeen bestuur verschaft aan de raad van zijn gemeente alle inlichtingen die door die raad of door één of meer leden van die raad worden verlangd en wel op de in het reglement van orde voor de vergaderingen van die raad aangegeven wijze. Een lid van het algemeen bestuur is aan de raad van zijn gemeente verantwoording verschuldigd voor het door hem in dat bestuur gevoerde beleid en wel op de in het reglement van orde voor de vergaderingen van die raad aangegeven wijze.
Vestigingsplaats	Venlo
Deelnemers	Limburgse gemeenten vanaf Echt-Susteren en noordelijker.
Bestuursstructuur	Het aantal deelnemers aan de Veiligheidsregio Limburg-Noord bestaat per 31 december 2023 uit 15 gemeenten. Het algemeen bestuur bestaat uit de burgemeesters van de aan de gemeenschappelijke regeling deelnemende gemeenten. In de gemeenschappelijke regeling bestaat een bestuurscommissie GGD en een bestuurscommissie Veiligheid. De bestuurscommissies zijn adviserend aan het AB.
Financiën	De kosten worden gedragen door de deelnemende gemeenten naar rato van het aantal inwoners. De gemeentelijke bijdrage bedraagt in 2023 € 3.717.000
Eigen vermogen begin dienstjaar 2023	€ 6.551.000
Eigen vermogen einde dienstjaar 2023	€ 8.014.000
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2023	€ 52.433.000
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2023	€ 47.551.000
Solvabiliteit (EV / VV)	14,40%
Resultaat 2023	€ 1.948.000
Risico	De deelnemende gemeenten kunnen bij niet nakomen van financiële verplichting, door aangetrokken geldleningen of verstrekte garanties, hoofdelijk worden aangesproken (art 32). Bij uittreding uit de gemeenschappelijke regeling regelt het algemene bestuur de gevolgen hiervan. Bij opheffing wordt een liquidatieplan opgesteld met daarin de gevolgen van de deelnemende gemeenten.

2. Westrom	
Doel	Westrom heeft tot doel om mensen te integreren in de samenleving door werk. Het gaat dan om mensen die om welke reden dan ook een afstand hebben tot de reguliere arbeidsmarkt. De missie van Westrom is om deze mensen te helpen zich via werk verder te ontplooien. Dit vanuit de visie dat elk mens waarde heeft en passend werk verdient. Leidende doelstellingen voor Westrom zijn het in gezamenlijkheid uitvoeren van de re-integratie, het succesvol invullen van (beschutte) werkplekken en het ontwikkelen van medewerkers door (zo regulier mogelijk) werk. De activiteiten en werkzaamheden van Westrom zijn er op gericht om het mogelijk te maken dat mensen met een arbeidsbeperking volwaardig aan de slag kunnen. Westrom biedt daarmee ondersteuning aan hen die dit nodig hebben op weg

2. Westrom	
	naar een passende baan.
Nut	Westrom is de uitvoeringsorganisatie van en voor vijf gemeenten in Midden-Limburg. Er wordt intensief samengewerkt met de deelnemende gemeenten in Midden-Limburg en er vindt afstemming plaats over beleid en uitvoering. De aan de Westrom verbonden gemeenten zijn Echt-Susteren, Leudal, Maasgouw, Roerdalen en Roermond.
Noodzaak	De gemeente is sinds 2015 verantwoordelijk voor de uitvoering van de Participatiewet. Westrom voert voor de vijf gemeenten een belangrijk deel van de Participatiewet uit. Daarmee vervult Westrom als Participatiebedrijf een belangrijke rol bij het aan het werk helpen van mensen met een arbeidsbeperking (waaronder met name de Wsw-doelgroep) als ook bij het toeleiden naar regulier werk voor de bredere doelgroep van de Participatiewet en de invulling van beschut werk. Westrom heeft de kennis, ervaring en het netwerk om de kwaliteiten van mensen met een beperking of afstand tot de arbeidsmarkt te vertalen naar geschikt werk met professionele begeleiding.
Effecten	Het aantal medewerkers per ultimo 2023 bij of via Westrom bedraagt 727,90 fte tegen 790,20 fte per ultimo 2022. Daarmee vervult Westrom een belangrijke maatschappelijke functie en is Westrom één van de grotere werkgevers in de regio. Naar de toekomst toe ligt er een belangrijke taak voor Westrom om invulling te geven aan de wettelijk verplichtte realisatie van beschut werk nieuw, dat gefaseerd de oude Wsw-dienstverbanden gaat vervangen.
(on)mogelijkheden van invloed voor de raad	Westrom is een intergemeentelijk samenwerkingsverband van 5 Midden-Limburgse gemeenten. Aan het hoofd van deze intergemeentelijke samenwerking staan een algemeen bestuur en een dagelijks bestuur. Het algemeen bestuur bestaat uit twee leden van het college van burgemeester en wethouders van elke deelnemende gemeente. Daarnaast zijn drie externe adviseurs aan het algemeen bestuur toegevoegd. Het dagelijks bestuur bestaat uit vijf afgevaardigden van het algemeen bestuur en drie externe leden, die op basis van hun deskundigheid door Westrom zijn gevraagd om zitting te nemen in het bestuur. De gemeenteraad kan de eigen leden van het algemeen bestuur ter verantwoording roepen. Elk lid van het algemeen bestuur moet verantwoording afleggen aan het college en de raad van hun eigen gemeente. Het dagelijks bestuur moet voor 15 april van het jaar voorafgaande aan dat waarvoor de begroting geldt, de algemene financiële en beleidsmatige kaders en de voorlopige jaarrekening aan de gemeenteraden zenden. Daarmee kan de gemeenteraad zich tijdig voorbereiden op de ontwerpbegroting die de gemeenteraad kort daarna van de GR Westrom krijgt voorgelegd. Vervolgens kan de gemeenteraad binnen acht weken na ontvangst van de stukken aan het dagelijks bestuur van Westrom zijn zienswijze op de voorlopige jaarrekening, het jaarverslag en de begroting kenbaar maken. Het algemeen bestuur beoordeelt en bepaalt in hoeverre de ingebrachte zienswijzen van de raden worden opgenomen in de definitief vast te stellen jaarrekening, jaarverslag en begroting. Het algemeen bestuur van Westrom stelt de stukken voor 1 juli vast. Naast deze verantwoordingsplicht van een lid van het algemeen bestuur aan college en raad heeft de gemeenteraad altijd nog de mogelijkheid om op grond van de Gemeentewet het vertrouwen in de wethouder of het lid van het algemeen bestuur op te zeggen. Dit is het meest vergaande middel dat de

2. Westrom	
	gemeenteraad kan inzetten.
Vestigingsplaats	Roermond
Deelnemers	Per 31 december 2023 waren er de volgende deelnemers: gemeenten Echt-Susteren, Leudal, Maasgouw, Roerdalen en Roermond
Bestuursstructuur	Er is een algemeen en dagelijks bestuur
Eigen vermogen begin dienstjaar 2023	€ 4.176.446
Eigen vermogen einde dienstjaar 2023	€ 4.669.026
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2023	€ 4.548.947
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2023	€ 4.429.542
Resultaat 2023	€ 492.580
Financiën	De verdeling van de gemeentelijke bijdrage vindt zijn basis in de afspraken voor de GR (de regeling baten en lasten Westrom). Vanaf de begroting 2019 worden voor de te betalen gemeentelijke bijdrage(n) aangepaste (kosten-) verdeelsleutels gehanteerd. Uitgangspunt hierbij is dat de gemeentelijke bijdrage(n) aan de Westrom in het negatief subsidieresultaat verrekend worden naar rato van de loonsom Sw'ers per deelnemende gemeente van het voorbije jaar. De gemeentelijke bijdrage ter bekostiging van een deel van de infrastructuur kent een andere verdeelsleutel namelijk op basis van inwoneraantal per (vaste) peildatum 31-12-2016 voor de restant huurperiode van het bedrijfspand De Hanze. De gemeentelijke bijdrage aan de Westrom bedraagt in 2023 € 261.582 De bijdrage van het ministerie die volledig wordt doorbetaald is op basis van de algemene uitkering 2023 € 3.372.473
Risico	De gemeente betaalt mee aan een eventueel exploitatietekort binnen de Westrom. De komende jaren zal Westrom naar verwachting haar organisatie(-omvang) dienen aan te passen aan een verder afnemende Wsw-doelgroep.

3. Omnibuzz	
Doel	Omnibuzz is de organisatie die voor haar klanten (reizigers en gemeenten) het vervoer met de regiotaxi regelt. Inwoners die een beperking ondervinden m.b.t. het vervoer en het zich lokaal verplaatsen kunnen bij de gemeente een aanvraag doen voor de regiotaxi. Omnibuzz verstrekt de vervoerspassen en verzorgt de administratieve afhandeling van het reizen. Taken*:* administratie en beheer van het klantenbestand, planning van de ritten, pasverstrekking, klachtenafhandeling, advisering aan pashouders over het op maat maken van de vervoerswensen, adviseren aan gemeenten over beleidsontwikkeling, communicatie via (nieuws)brieven aan reizigers, persberichten, veel gestelde vragen, informatiefolders, planning en control, het voeren van een financiële administratie (automatische incasso reizigers, betaling vervoerders), het opstellen van de begroting en jaarrekening, tussentijdse financiële rapportages, het doen van calculaties en controle van ritgegevens, waarborgen van kwaliteit door een bonus/malus systematiek en controle op tijdigheid van uitgevoerde ritten, het doen van

3. Omnibuzz	
	klanttevredenheidsonderzoeken.
Nut	Door de samenwerking met de deelnemende gemeenten is Omnibuzz in de loop van de jaren uitgegroeid tot een organisatie die rekening houdt met de belangen van gemeenten en hun inwoners. Omdat er wordt samengewerkt met 32 gemeenten vindt er afstemming plaats over beleid en uitvoering rondom de regiotaxi. Dat biedt uniformiteit en schaalvoordelen.
Noodzaak	• Omnibuzz geeft invulling aan het gemeenschappelijke belang om zo adequaat en goed mogelijk vervoer aan te bieden tegen de meest reële kosten. • Omnibuzz heeft een groot bereik in de provincie. • Omnibuzz verzekert de klanten van een juiste uitvoering door de ervaring en deskundigheid op gebied van collectief vraagafhankelijk vervoer. • Omnibuzz neemt administratie uit handen. Zij zorgt voor controle op de ritgegevens en geeft inzicht in het gebruik en de kosten. • Omnibuzz evalueert de dienstverlening en handelt klachten af. • Omnibuzz verzorgt de coördinatie tussen de reiziger en deelnemende gemeenten.
Effecten	De GR Omnibuzz zorgt dat klanten (ook diegenen die daarbij ondersteuning nodig hebben) optimaal vervoerd worden en daardoor deel kunnen blijven nemen aan maatschappelijke activiteiten. De GR Omnibuzz werkt in overleg met de gemeenten en klanten continu aan kwaliteitsverbeteringen en beheersbaarheid van vervoersvormen. Het efficiënter organiseren van vervoer levert resultaten op duurzaamheid (minder voertuigen nodig) en zorgt dat vervoer binnen de gemeentelijke begrotingen mogelijk blijft. Dit sluit aan bij de (al ingezette) kanteling in het sociaal domein, het bevorderen van zelfredzaamheid en het zo veel als mogelijk gebruik maken van algemeen (voor iedere inwoner) toegankelijke voorzieningen (bijvoorbeeld het openbaar vervoer). Omnibuzz geeft invulling aan het gemeenschappelijke belang om zo adequaat en goed mogelijk vervoer aan te bieden tegen de meest reële kosten.
(on)mogelijkheden van invloed voor de raad	GR Omnibuzz is een collegeregeling in de vorm van een openbaar lichaam. Een collegeregeling wil zeggen dat de colleges van de deelnemende gemeenten de regeling hebben getroffen. Dit houdt ook in dat er geen raadsleden in het algemeen bestuur van de gemeenschappelijke regeling plaats kunnen nemen. De gemeenteraad kan het eigen lid van het algemeen bestuur ter verantwoording roepen. Elk lid van het algemeen bestuur moet verantwoording afleggen aan het college en de raad van hun eigen gemeente. Het dagelijks bestuur moet voor 15 april van het jaar voorafgaande aan dat waarvoor de begroting geldt, de algemene financiële en beleidsmatige kaders en de voorlopige jaarrekening aan de gemeenteraden zenden. De algemene financiële en beleidsmatige kaders geven een aanwijzing over de hoogte van de eigen bijdrage, de beleidsvoornemens en de prijscompensatie. Daarmee kan de gemeenteraad zich tijdig voorbereiden op de ontwerpbegroting die de gemeenteraad kort daarna van de GR Omnibuzz krijgt voorgelegd. Vervolgens kan de gemeenteraad aan het dagelijks bestuur van Omnibuzz hun zienswijze op de voorlopige jaarrekening, het jaarverslag en de begroting kenbaar maken. Niet het dagelijks bestuur maar het algemeen bestuur, waarin alle deelnemende gemeenten zijn vertegenwoordigd, bepaalt in hoeverre de ingebrachte zienswijzen van de raden worden opgenomen in de definitief vast te stellen jaarrekening, jaarverslag en begroting.
Deelnemers	Alle Limburgse gemeenten, met uitzondering van Mook en Middelaar.

3. Omnibuzz	
Bestuursstructuur	Gemeenschappelijke Regeling. Er is een algemeen bestuur en een dagelijks bestuur. Het Algemeen Bestuur wordt gevormd door 30 wethouders van de deelnemende gemeenten (van elke afzonderlijke gemeente is de portefeuillehouder Wmo lid van het AB). Het Dagelijks Bestuur van Omnibuzz wordt gevormd door zeven portefeuillehouders van deelnemende gemeenten (drie portefeuillehouders uit Noord-Limburg en vier uit Zuid-Limburg).
Eigen vermogen begin dienstjaar 2023	€ 4.422.000
Eigen vermogen einde dienstjaar 2023	€ 3.005.000
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2023	€ 1.977.000
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2023	€ 4.490.000
Resultaat 2023	€ 2.070.000
Financiën	Iedere gemeente betaalt het werkelijke aantal zones die de geïndiceerde inwoners met Omnibuzz reizen. De beheerskosten worden voor 50% afgerekend op basis van het aantal pashouders en voor 50% op basis van het aantal inwoners. De gemeentelijke bijdrage bedraagt in 2023 € 745.906

4. Servicecentrum MER (Maasgouw, Echt-Susteren en Roerdalen)	
Vestigingsplaats	Statutair: Echt Locaties: Maasbracht (afdeling Omgevingsdienst), Echt (afdeling Sociaal Domein en concernstaf), St. Odiliënberg (afdeling Bedrijfsvoering)
Doel	Het algemene doel van de Gemeenschappelijke Regeling MER (werknaam: Servicecentrum MER) is een adequate uitvoering van diverse taken op het gebied van het omgevingsrecht, sociaal domein en bedrijfsvoering voor de gemeenten Maasgouw, Echt-Susteren en Roerdalen.
Nut	Binnen het Servicecentrum MER bundelen de drie gemeenten hun afzonderlijke kwantitatieve en kwalitatieve uitvoeringscapaciteit, wat hen in staat stelt de kwaliteit en klantgerichtheid van de dienstverlening te verbeteren, de kwetsbaarheid te verminderen en continuïteit te borgen en kosten te reduceren, zonder daarbij te zeer in te boeten op sturingsmogelijkheden en 'bestuurlijke nabijheid'.
Noodzaak	*Omgevingsdienst* Onderzoeken naar verschillende landelijke (milieu)incidenten en naar de kwaliteit van de uitvoering van het Omgevingsrecht (met name milieuhandhaving) hebben geleid tot de introductie van landelijke kwaliteitscriteria, die zijn verankerd in de Wet Vergunning Toezicht Handhaving. Deze kwaliteitscriteria zijn gericht op zowel de kwalitatieve als kwantitatieve capaciteit van de uitvoering van het Omgevingsrecht. Aangezien de MER-gemeenten individueel niet konden voldoen aan deze kwaliteitscriteria is ervoor gekozen om in de vorm van een gemeenschappelijke regeling een uitvoeringsorganisatie op te richten die dat wel kan. *Sociaal Domein* Inspelend op de complexiteit van de drie decentralisaties binnen het Sociaal Domein (Participatiewet, Jeugdwet en Wmo) is er voor gekozen om de

4. Servicecentrum MER (Maasgouw, Echt-Susteren en Roerdalen)	
	uitvoeringstaken op het gebied van zorg, ondersteuning en participatie te bundelen en onder te brengen binnen het Servicecentrum MER. Dit om daarmee voor cliënten ook integraler, efficiënter en effectiever te kunnen opereren binnen het sociaal domein. *Bedrijfsvoering* Uitgangspunt is om waar mogelijk via de samenwerking op de bedrijfsvoeringstaken financiën, human resource management (HRM), informatie & automatisering (I&A) en digitale informatievoorziening (DIV) voordelen te realiseren op het terrein van kostenbeheersing, kwaliteitsverbetering, klantgerichtheid en kwetsbaarheid/continuïteit. Dit door standaardisatie/uniformering, optimalisatie en synchronisatie van processen en systemen.
Effecten	*Algemeen* In het Uitvoeringsprogramma worden concrete resultaatafspraken vastgelegd. Over de voortgang van de resultaatafspraken wordt door het Servicecentrum MER gerapporteerd aan de opdrachtgevende gemeente. De raad wordt via het jaarverslag hierover geïnformeerd. *Omgevingsdienst* Naast het feit dat het Servicecentrum op (nagenoeg) alle punten voldoet aan de landelijke kwaliteitscriteria blijkt uit deze rapportages ook een hoge klanttevredenheid, en een jaarlijkse besparing op de uitvoeringskosten *Sociaal Domein* De afdeling Sociaal Domein heeft de transitietaken en de dienstverlening aan cliënten geborgd. Vanuit deze basis worden de uitvoeringstaken verder doorontwikkeld om de komende jaren de beoogde transformatie te realiseren. *Bedrijfsvoering* De uitvoering van de basale dagelijkse bedrijfsvoeringstaken in de vorm van advisering, service en beheer over Financiën, HRM, I&A en DIV is binnen deze afdeling geborgd voor zowel de drie deelnemende gemeenten als het Servicecentrum MER zelf. Ook deze afdeling moet zich nog doorontwikkelen om een transformatie van taakgericht werken naar integrale dienstverlening te realiseren.
(on)mogelijkheden van invloed voor de raad	De raden van de deelnemende gemeenten kunnen bij het dagelijks bestuur hun zienswijze over de ontwerpbegroting en begrotingswijzigingen naar voren brengen. Het dagelijks bestuur voegt de commentaren waarin deze zienswijze is vervat bij de ontwerpbegroting of begrotingswijziging, zoals deze aan het algemeen bestuur wordt aangeboden. Het algemeen en het dagelijks bestuur van het Servicecentrum MER geven aan de raden van de deelnemende gemeenten ongevraagd alle informatie die voor een juiste beoordeling van het door het bestuur gevoerde en te voeren beleid nodig is. Het algemeen en het dagelijks bestuur verstrekken aan de raden van de deelnemende gemeenten alle inlichtingen die door een of meer leden van die raden worden verlangd. Een lid van het algemeen bestuur verschaft aan de raad van zijn gemeente alle inlichtingen die door die raad of door één of meer leden van die raad worden verlangd en wel op de in het reglement van orde voor de vergaderingen van die raad aangegeven wijze. Een lid van het algemeen bestuur is aan de raad van zijn gemeente verantwoording verschuldigd voor het door hem in dat bestuur gevoerde beleid en wel op de in het reglement van orde voor de vergaderingen van die raad aangegeven wijze.
Deelnemers	De gemeenten Maasgouw, Echt-Susteren en Roerdalen.
Bestuursstructuur	Het algemeen bestuur wordt gevormd door de drie colleges van burgemeester en wethouders. Het dagelijks bestuur bestaat uit drie leden, d.w.z. één collegelid per deelnemende gemeenten, waaronder de voorzitter.

4. Servicecentrum MER (Maasgouw, Echt-Susteren en Roerdalen)	
Eigen vermogen begin dienstjaar 2023	€ 131.000
Eigen vermogen einde dienstjaar 2023	€ 131.000
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2023	€ 6.208.000
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2023	€ 4.163.000
Resultaat 2023	€ -
Financiën	Door overheveling van budgetten uit de begrotingen van de deelnemende gemeenten, beschikt de MER over een eigen begroting. De gemeentelijke bijdrage bedraagt in 2023 € 10.280.928

5. Belastingsamenwerking Gemeenten en Waterschappen (BsGW)	
Doel	De Gemeenschappelijke Regeling is getroffen in het belang van een zo doelmatig mogelijke uitvoering van enige wettelijke bepaling of beleidsregel over de heffing en invordering van: **a.** Gemeentelijke belastingen, inclusief activiteiten binnen de Wet waardering onroerende zaken, zoals dit door de deelnemende gemeenten na bereikte overeenstemming daarover met het algemeen bestuur expliciet is bepaald. **b.** Waterschapsbelastingen en – als hiervan afgeleid belang – de werkzaamheden van de administratie van gegevens voor bestuursverkiezingen in het beheersgebied van de deelnemers. De BsGW optimaliseert het maatschappelijk rendement door de volgende doelstellingen: **1.** Minimaliseren van de uitvoeringskosten; **2.** Optimaliseren van de belastingopbrengsten; **3.** Beperken en spreiden van de risico's in de bedrijfsvoering en **4.** Optimaliseren van de kwaliteit van haar dienstverlening aan de inwoner en haar deelnemers. BsGW is een zelfstandig samenwerkingsverband voor de heffing en inning van gemeentelijke en waterschapbelastingen en voor uitvoering van de wet WOZ. Deze samenwerking betekent dat de uitvoeringstaken van de waterschapbelastingen, de gemeentelijke belastingtaken en de administratieve taken van de Wet Waardering Onroerende Zaken (WOZ), worden verzorgd door BsGW.
Nut	De verzelfstandiging heeft als doelstelling een zo groot mogelijk maatschappelijk rendement te halen uit samenwerking tussen lokale overheden op het gebied van belastingheffing en - inning.
Noodzaak	Wettelijk of op een andere manier was er geen noodzaak om toe te treden tot BsGW. Ook zelfstandig konden de taken uitgevoerd worden.
Effecten	Het onderbrengen van genoemde werkzaamheden bij BsGW heeft geleid tot aanzienlijke structurele financiële voordelen. Zie hiervoor het raadsvoorstel met de zienswijze over de jaarlijkse begroting van BsGW.
(on)mogelijkheden van invloed voor de raad	De raad mag jaarlijks zijn zienswijze uitspreken over de conceptbegroting van BsGW. Daarnaast formuleert de raad zelf zijn beleid over de heffingen door deze jaarlijks vast te stellen. BsGW voert dit beleid dan uit.
Vestigingsplaats	Roermond

5. Belastingsamenwerking Gemeenten en Waterschappen (BsGW)	
Deelnemers	BsGW is als zelfstandige belastingsamenwerking opgericht per 1 april 2011. Per 1 januari 2023 zijn het Waterschap Limburg en de gemeenten Beek, Beekdaelen, Beesel, Bergen, Brunssum, Echt-Susteren, Eijsden-Margraten, Gennep, Gulpen-Wittem, Heerlen, Kerkrade, Landgraaf, Leudal, Maasgouw, Maastricht, Meerssen, Mook en Middelaar, Nederweert, Peel & Maas, Roerdalen, Roermond, Simpelveld, Sittard-Geleen, Stein, Vaals, Valkenburg aan de Geul, Venlo, Voerendaal en Weert deelnemers in BsGW.
Bestuursstructuur	Openbaar lichaam, ingesteld bij gemeenschappelijke regeling (opgericht per 1 april 2011). Het bestuur van de regeling bestaat uit: **a.** Het algemeen bestuur; **b.** Het dagelijks bestuur; **c.** De voorzitter. *Algemeen Bestuur:* Het belangrijkste orgaan van BsGW is het algemeen bestuur. De raad van iedere deelnemende gemeente respectievelijk het algemeen bestuur van ieder deelnemend waterschap wijst één lid van het algemeen bestuur aan. In 2019 zijn er 28 deelnemende gemeenten en één waterschap. De vergaderingen van het bestuur zijn openbaar. *Dagelijks bestuur:* Het dagelijks bestuur bestaat minimaal uit drie en maximaal uit zeven leden uit het algemeen bestuur, te benoemen door het algemeen bestuur. Per deelnemer kan niet meer dan één lid van het dagelijks bestuur worden aangewezen. Tot de bevoegdheden van het dagelijks bestuur behoort onder meer het voorbereiden van besluiten van het algemeen bestuur. *Voorzitter:* De voorzitter wordt aangewezen door het algemeen bestuur. De voorzitter is onder meer belast met de leiding van de vergaderingen van het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur. Hij tekent de stukken die van het bestuur en van het dagelijks bestuur uitgaan. De voorzitter vertegenwoordigt BsGW in en buiten rechte. Namens de gemeente Echt-Susteren maakt wethouder Frische deel uit van het algemeen en het dagelijks bestuur.
Financiën	De netto exploitatiekosten worden gedragen door de deelnemers. Om deze kosten over de deelnemers te verdelen, maakt BsGW gebruik van een methodiek waarbij de kosten worden toegerekend aan producten van dienstverlening. De verdeelsleutels voor de kosten zijn gebaseerd op de productieomvang van de deelnemers.
Eigen vermogen begin dienstjaar 2023	€ 1.998.000 negatief De nieuwe accountant van BsGW (RSM) kijkt anders aan tegen de verwerkingswijze van het Ondernemings en ontwikkelplan (project OOP) dan de vorige accountant (EY). RSM is van mening dat de projectkosten OOP niet op de balans geactiveerd mogen worden. In plaats van het tot en met 2027 via de balans in tranches ten laste van het resultaat brengen van de projectkosten OOP, dienen de projectkosten OOP volgens RSM ten laste van het resultaat te worden genomen op het moment dat de lasten zijn gerealiseerd. Dit betekent voor de huidige situatie dat de lasten, die in voorgaande jaren zijn gerealiseerd, alsnog ten laste van het resultaat dienen te worden gebracht. Hier staat dan wel tegenover dat de begroting van BsGW met ingang van dit jaar stapsgewijs (2024 met € 600.000; 2025 met € 800.000; 2026 met € 1.000.000 en 2027 met € 1.200.000) benedenwaarts wordt bijgesteld. Per saldo heeft dit dus geen gevolgen voor de deelnemers. Andere verwerking OOP € 4.000.000 (nadeel)
Eigen vermogen einde dienstjaar 2023	€ 2.835.000 negatief

5. Belastingsamenwerking Gemeenten en Waterschappen (BsGW)	
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2023	€ 8.242.000
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2023	€ 11.816.000
Resultaat 2023	€ 1.292.820 nadeel
Risico	De bedrijfsvoeringsrisico's van de Gemeenschappelijke Regeling komen voor rekening van BsGW. Daarnaast zijn er risico's die voor rekening komen van de deelnemers, onder meer risico's over de eigen belastingopbrengsten. BsGW heeft een risicoanalyse uitgevoerd op haar bedrijfsvoeringsrisico's. Voor elk van de risico's is de kans dat het zich voordoet realistisch ingeschat en de gevolgen benoemd met daarbij de omvang van de financiële impact.
Financiën	De gemeentelijke bijdrage bedraagt in 2023 € 620.066

6. Reinigingsdienst Maasland	
Statutaire naam	Reinigingsdienst Maasland
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Deelnemers	RD Maasland verzorgt de inzameling en verwerking van huishoudelijk afval in de gemeenten Maasgouw, Roerdalen en Leudal. De gemeente Echt-Susteren participeert in de GR voor het onderdeel milieuparken.
Vestigingsplaats	Haelen (gemeente Leudal)
Doel	RD Maasland is een regionaal afval inzamelbedrijf dat op 14 januari 1963 is opgericht door de voormalige gemeenten Heel, Horn en Beegden. Vervolgens is, na diverse herindelingen en uitbreiding van de samenwerkingsregeling het huidige werkgebied ontstaan. De deelnemende gemeenten zijn naast eigenaar ook de belangrijkste opdrachtgevers van RD Maasland. Echt-Susteren is per 1 januari 2014 toegetreden tot de Gemeenschappelijke Regeling voor het onderdeel milieupark. Daarnaast voert RD Maasland diensten uit in opdracht van particulieren en bedrijven. RD Maasland wil zich met haar activiteiten onderscheiden van andere op de markt opererende afvalinzamelingbedrijven door: • op maatschappelijk verantwoorde (MVO) en doelmatige wijze zorg te dragen voor een duurzame verwijdering en nuttige toepassing van huishoudelijke en bedrijfsafvalstoffen; • een verbreding van het takenpakket op het gebied van beheer en onderhoud van de openbare ruimte; • actief en soepel in te spelen op nieuwe vragen vanuit de lokale overheid op het gebied van arbeidsparticipatie; • de uitvoering van de taken te realiseren tegen de laagst mogelijke kosten; • bij te dragen aan educatie en voorlichting op scholen; • samen te werken met aan gemeenten verbonden partijen, waaronder SW-bedrijven; • voor de inwoners van haar verzorgingsgebied herkenbaar te zijn als een bedrijf dat zich inzet voor een schone leefomgeving en een hoge klanttevredenheid.
Nut	Uitvoering van artikel 10.22 van de Wet milieubeheer. Echt-Susteren neemt alléén deel aan de milieuparken voor de inzameling van het grof huishoudelijk afval. De inwoners kunnen het grof huishoudelijk afval aanleveren bij de milieuparken in Maasbracht, Montfort en Roggel. Echt-Susteren hoeft daardoor geen eigen milieupark te exploiteren en maakt op deze wijze gebruik van op korte afstand gelegen bestaande

6. Reinigingsdienst Maasland	
	voorzieningen. Als lid van de GR kan Echt-Susteren indien gewenst ook gebruik maken van andere diensten van RD Maasland.
Noodzaak	Door gebruik te maken van de bestaande milieuparken van RD Maasland is de noodzaak verbonden om deel te nemen aan de bestaande entiteit; de GR RD Maasland. Alternatieven voor de milieuparken zijn mogelijk, maar dan moet Echt-Susteren uit de GR treden. Een onderzoek in 2019 heeft uitgewezen dat de uittreedkosten een belemmering zijn voor een alternatief milieupark.
Effecten	De bijdrage Echt-Susteren bedraagt in 2022 € 356.616 en de kosten per aansluiting bedragen € 42,71. Er worden 8.350 aansluitingen toegerekend aan RD Maasland. De uiteindelijke kosten worden bepaald door de vaste en variabele kosten. De variabele kosten zijn afhankelijk van de hoeveelheid en soort grof afval dat jaarlijks wordt aangeleverd en van de poorttarieven.
(on)mogelijkheden van invloed voor de raad	In de Gemeenschappelijke Regeling zijn op basis van artikel 4, lid 5, de bijzondere afspraken met Echt-Susteren couleur locale, in een aanhangsel opgenomen. • Het bestuur van de GR krijgt voor de uitvoering van haar taken de bevoegdheden van (beleids)uitvoerende aard. • De raad kan uit hun midden of uit het college van burgemeester en wethouders één lid aanwijzen als vertegenwoordiger in het algemeen bestuur. • De externe inlichtingen – en verantwoordingsverplichtingen van het algemeen bestuur zijn in artikel 15 van de GR opgenomen. • De raad kan een zienswijze op de begroting van de GR uitbrengen en het algemeen bestuur van de GR moet hier bij de vaststelling rekening mee houden. • De raden van de deelnemende gemeenten gaan over toetreding, uittreding, wijziging en opheffing van de GR.
Bestuurlijk belang	Het algemeen bestuur van de Gemeenschappelijke Regeling RD Maasland wordt gevormd door de vertegenwoordigers uit de colleges van de deelnemende gemeenten. Het dagelijks bestuur wordt gevormd door drie wethouders uit de deelnemende gemeenten. Wethouder Meuwissen is lid van het algemeen bestuur.
Eigen vermogen begin dienstjaar 2023	€ 811.000
Eigen vermogen einde dienstjaar 2023	€ 1.168.000
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2023	€ 9.612.000
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2023	€ 7.748.000
Resultaat 2023	€ 129.000
Financiën	De gemeentelijke bijdrage bedraagt in 2023 € 514.129

7. Gemeenschappelijke Regeling **Openbaar Lichaam Duits–Nederlands Grenspark Maas–Swalm-Nette**	
Vestigingsplaats	Roermond
Doel, Nut en Noodzaak	Het openbaar lichaam is in 2002 opgericht om de grensoverschrijdende samenwerking in het Grenspark tussen de Nederlandse en Duitse partners te bevorderen. De doelstelling is voornamelijk gericht op de ontwikkeling van

7. Gemeenschappelijke Regeling **Openbaar Lichaam Duits–Nederlands Grenspark Maas–Swalm-Nette**	
	natuur en landschap , recreatie en toerisme, milieueducatie en voorlichting in het grensgebied. Het doel is te komen tot een Grenspark met een eigen identiteit die gebaseerd is op de verscheidenheid van natuur en landschap en het karakter van de mensen die hier wonen en werken en voor de bezoekers van buiten de regio een belangrijke attractie vormt. Het openbaar lichaam heeft de taak de grensoverschrijdende samenwerking van de deelnemers aan het openbaar lichaam te bevorderen, te ondersteunen en te coördineren. Het openbaar lichaam voert binnen deze taak projecten uit. Zij vraagt aan, ontvangt en beheert financiële middelen van derden, waaronder Europese en nationale. Het grenspark werkt daarbij nauw samen met de deelnemers en overige partners. Het grenspark levert een grensoverschrijdende bijdrage aan de regionale ontwikkelingen en de bekendheid van de grensregio vanuit toeristisch-recreatief oogpunt.
Effecten	In de periode 2023-2026 worden de actuele INTERREG projecten verder uitgevoerd en zal acquisitie gepleegd worden voor verdere grensoverschrijdende samenwerking en projecten conform de programmadoelen. Gepland is in de periode 2023-2026 zo mogelijke een nieuw project per jaar te starten. Naast de verdere uitvoering van de lopende projecten zullen de volgende reeds ontwikkelde communicatie en marketing instrumenten in 2023-2026 worden voortgezet: programma van evenementen zoals de fiets- en wandelexcursies, websites, social media, natuurwerkdag en netwerk bijeenkomsten van natuur- en landschapsgidsen en routescouts.
(on)mogelijkheden van invloed voor de raad	Met het indienen van de algemene financiële en beleidsmatige kaders vóór 15 april aan de raad is een belangrijke stap gezet om de zienswijzeprocedure van de raad binnen de gestelde termijnen te doorlopen. Daarnaast is de termijn voor het geven van een zienswijze op de ontwerpbegroting door de raden van de deelnemende gemeenten verlengd van zes weken naar acht weken.
Deelnemers	Tot het Grenspark behoren het Duitse Naturpark Schwalm-Nette en de Nederlandse gemeenten Beesel, Leudal, Echt-Susteren, Roerdalen, Roermond en Venlo.
Bestuursstructuur	Het Duits-Nederlands Grenspark Maas-Swalm-Nette is opgericht als Openbaar Lichaam naar Nederlands recht (gebaseerd op de Wet Gemeenschappelijke Regelingen) met standplaats Roermond.
Eigen vermogen begin dienstjaar 2023	€ 36.692
Eigen vermogen einde dienstjaar 2023	€ 36.804 negatief
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2023	€ 76.293
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2023	€ 138.404
Resultaat 2023	€ 73.496 negatief
Financiën	De gemeentelijke bijdrage 2023 bedraagt € 4.090. Grenspark MSN wordt financieel gesteund door de provincie Limburg, de deelstaat Nordrein-Westfalen en de aan het Grenspark MSN deelnemende overheden. Dit vormt sinds 2002 de financiële basis voor de acquisitie en coördinatie van grensoverschrijdende projecten.

8. **Regionale Uitvoeringsdienst Limburg-Noord (RUD)**	
Vestigingsplaats	Roermond

8. Regionale Uitvoeringsdienst Limburg-Noord (RUD)	
Doel, nut, noodzaak	De gemeenschappelijke regeling Regionale Uitvoeringsdienst Limburg Noord is per 1 januari 2018 van kracht. Het doel van deze regeling was en is om samen met de deelnemers: 1. de kwaliteit van dienstverlening aan inwoners, bedrijven en belanghebbenden te verbeteren bij de uitvoering van VTH-taken en 2. de kwaliteit, veiligheid en gezondheid van de leefomgeving te verbeteren.
(on)mogelijkheden van invloed voor de raad	Met het indienen van de algemene financiële en beleidsmatige kaders vóór 15 april aan de raad is een belangrijke stap gezet om de zienswijzeprocedure van de raad binnen de gestelde termijnen te doorlopen. Daarnaast is de termijn voor het geven van een zienswijze op de ontwerpbegroting door de raden van de deelnemende gemeenten verlengd van zes weken naar acht weken.
Deelnemers	De gemeenten Mook en Middelaar, Gennep, Bergen, Horst aan de Maas, Venray, Maasgouw, Echt-Susteren, Roerdalen, Leudal, Weert, Nederweert, Roermond, Beesel, Peel en Maas, Venlo en de provincie Limburg.
Bestuursstructuur	Het bestuur van de RUD Limburg Noord bestaat uit een algemeen en een dagelijks Bestuur. Algemeen Bestuur Het Algemeen Bestuur bestaat uit 16 leden, waaronder de voorzitter. De colleges van burgemeester en wethouders van de deelnemende gemeenten en Gedeputeerde Staten van de provincie hebben uit hun midden elk één lid en één plaatsvervangend lid aangewezen. Dagelijks Bestuur Het Dagelijks Bestuur is door en uit het Algemeen Bestuur gekozen. Het Dagelijks Bestuur bestaat uit drie leden en één plaatsvervangend lid. De voorzitter De voorzitter van de RUD Limburg Noord is de heer Tim Snijckers, wethouder van de gemeente Maasgouw.
Eigen vermogen begin dienstjaar 2023	€ 346.000
Eigen vermogen einde dienstjaar 2023	€ 721.000
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2023	€ 1.106.000
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2023	€ 1.673.000
Resultaat 2023	€ 382.000
Financiën	De gemeentelijke bijdrage bedraagt in 2023 € 90.142.

9. Euregio Rijn-Maas-Noord	
Vestigingsplaats	Konrad-Zuse-Ring 6, D-41179 Mönchengladbach
Doel	De Euregio Rijn-Maas-Noord zet zich sinds 1978 in om de Europese integratie tastbaar te maken voor de ca. 2 miljoen inwoners in dit gebied. Ze wil het wederzijds begrip van de Nederlandse en Duitse inwoners van de Euregio versterken, de contacten verdiepen en samenwerking stimuleren. De Europese Unie, de deelstaat Nordrhein-Westfalen en de Nederlandse regering ondersteunen dit streven door verschillende subsidieregelingen.

9. Euregio Rijn-Maas-Noord	
Deelnemers	Van de Euregio Rijn-Maas-Noord maken tegenwoordig 29 leden deel uit. In het Nederlandse deel van de Euregio zijn dat de gemeenten Beesel, Bergen, Echt-Susteren, Gennep, Horst aan de Maas, Leudal, Peel en Maas, Maasgouw, Nederweert, Roerdalen, Roermond, Venlo, Venray en de Kamer van Koophandel. Aan Duitse kant gaat het naast de Landeshauptstadt Düsseldorf om de steden Mönchengladbach en Krefeld, het zuidelijk deel van de Kreis Kleve, de gemeenten Brüggen, Niederkrüchten, Staelen,, Geldern, Nettetal, Wassenberg en Wegberg, de Kreis Viersen, de Rhein-Kreis Neuss, de Industrie- und Handelskammer Mittlerer Niederrhein en de Niederrheinische Industrie- und Handelskammer in Duisburg. Met ingang van komend jaar treedt de gemeente Selfkant mogelijk toe.
Bestuursstructuur	Publiekrechtelijk openbaar lichaam naar Duits recht. De gemeente is met 1 lid vertegenwoordigd in het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur. Met ingang van 2015 is burgemeester Hessels toegetreden tot het dagelijks Bestuur (als vertegenwoordiger van de regio Midden-Limburg.
Eigen vermogen begin dienstjaar 2023	Dit samenwerkingsverband beschikt niet over een eigen en/of vreemd vermogen.
Eigen vermogen einde dienstjaar 2023	n.v.t.
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2023	n.v.t.
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2023	n.v.t.
Resultaat 2023	n.v.t.
Financiën	De gemeentelijke bijdrage 2023 bedraagt € 8.665.

10. Modulaire gemeenschappelijke regeling Sociaal domein Limburg-Noord (MGR)	
Vestigingsplaats	Venray
Doel, nut, noodzaak	Regionale samenwerking op het gebied van Beschermd Wonen (BW), Maatschappelijke opvang (MO) en Bemoeizorg & preventie (B&P), dit met als doel om - De continuïteit van de voorzieningen voor BW, MO, B&P voor inwoners met complexe problematiek te waarborgen - De regionale aanpak van de doelgroep als bedoeld in de regiovisie te waarborgen
(on)mogelijkheden van invloed voor de raad	Met het indienen van de algemene financiële en beleidsmatige kaders vóór 15 april aan de raad is een belangrijke stap gezet om de zienswijzeprocedure van de raad binnen de gestelde termijnen te doorlopen. Daarnaast is de termijn voor het geven van een zienswijze op de ontwerpbegroting door de raden van de deelnemende gemeenten verlengd van zes weken naar acht weken.

10. Modulaire gemeenschappelijke regeling Sociaal domein Limburg-Noord (MGR)	
Deelnemers	Binnen de regio Limburg-Noord, bestaande uit drie jeugdzorgregio's, werken 14 gemeenten (Beesel, Bergen, Echt-Susteren, Gennep, Horst aan de Maas. Leudal, Maasgouw, Nederweert, Peel en Maas, Roerdalen, Roermond, Venlo, Venray en Weert) samen binnen de Modulaire Gemeenschappelijke Regeling voor het sociaal domein (MGR). Bij de MGR zijn uitvoeringstaken op het sociaal domein van de veertien gemeenten ondergebracht. Deze uitvoeringstaken vinden plaats in twee samenwerkingsmodules. Daarnaast hebben de gemeenten op verschillende onderdelen de kassiersfunctie bij de MGR belegd, volgend uit contractuele afspraken. De samenwerkingsmodules zijn: Module 1 - Opdrachtgeven Noord-Limburg Uitvoering geven aan de inkoop, contractering, contractbeheer, contractmanagement en datamanagement in het sociaal domein Module 2 - Regionale taken BW, MO B&P Noord- en Midden-Limburg Uitvoering geven aan de regionale samenwerking beschermd wonen, maatschappelijke opvang, bemoeizorg en preventie (BW MO B&P) door, naast de taken uit module 1, tevens procesregie, toegangscoördinatie en het financieel beheer van de regionale begroting BW MO B&P uit te voeren. De MGR voert voorts de kassiersfunctie uit voor jeugdzorg segment 1, crisiszorg en voor een aantal (boven) regionale jeugdzorg taken.
Bestuursstructuur	Het samenwerkingsverband kent de volgende bestuursorganen: het algemeen bestuur, het dagelijks bestuur en een voorzitter. Namens de gemeente Echt-Susteren maakt wethouder Frische deel uit van het algemeen bestuur.
Eigen vermogen begin dienstjaar 2023	€ 60.000
Eigen vermogen einde dienstjaar 2023	€ 275.000
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2023	€ 10.403.425
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2023	€ 14.021.272
Resultaat 2023	€ 443.000
Financiën	Het Sociaal Domein Limburg-Noord kent een tweetal modules waarbij de gemeenten Maasgouw / Echt-Susteren / Roerdalen slechts aan 1 module deelnemen. De gemeenten Maasgouw / Echt-Susteren / Roerdalen dragen voor 3,45% / 5,11% / 2,64% bij aan de uitvoeringskosten van module 2 en ook delen ze in het overschot op de regionale begroting BW MO B&P voor dezelfde percentages van dit overschot.

Stichtingen/verenigingen

1. Vereniging Afvalsamenwerking Limburg (ASL), voorheen NV AVL Sturing	
Doel	De statutaire taak is het behartigen van de belangen van de Limburgse gemeenten [1]) bij het verwerken van het huishoudelijk afval en gft. Tot de taken behoort ook advisering aan de gemeenten en het deelnemen aan netwerken. Adres: postbus 950, 6000 AZ Weert [1]) *behalve Mook-Middelaar dat is aangesloten bij Afvalverwerking Regio Nijmegen*
Deelnemers	Alle Limburgse gemeenten m.u.v. Mook-Middelaar
Bestuursstructuur	De vereniging heeft een driehoofdig dagelijks en een acht leden tellend algemeen bestuur. Het bestuur wordt ondersteund door een klein ambtelijk werkapparaat dat wordt betaald vanuit de contributie die de leden opbrengen. Dit apparaat werkt samen met een netwerk van deskundige ambtenaren uit diverse regio's in de provincie.
Eigen vermogen begin dienstjaar 2023	Niet bekend
Eigen vermogen einde dienstjaar 2023	Niet bekend
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2023	Niet bekend
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2023	Niet bekend
Resultaat 2023	Niet bekend
Financiën	De deelnemende gemeenten betalen jaarlijks € 0,35 contributie per inwoner. De gemeentelijke bijdrage over 2023 bedraagt € 11.106.

2. Visit Zuid-Limburg (voorheen VVV Zuid-Limburg)	
Doel	Visit Zuid-Limburg is een zogenaamde '*intermediaire'* organisatie die als ondernemingsmissie heeft: *'Het bevorderen van het toerisme en recreatie in en náár Zuid-Limburg'*. Visit Zuid-Limburg is lid van de landelijke koepel VVV Nederland en uit dien hoofde ook verplicht om aan alle kwaliteitseisen die aan VVV's worden gesteld te voldoen. Visit Zuid-Limburg realiseert haar ondernemingsmissie door actief te zijn op de volgende taakvelden: • Informatieverzameling en -verstrekking • Reservering en bemiddeling • Productontwikkeling • Marktbewerking/promotie • Begeleiden van toeristisch/recreatieve projecten • (Mede) organiseren en coördineren van evenementen
Rechtsvorm	Visit Zuid-Limburg is een stichting zónder winstoogmerk.
Deelnemers	Visit Zuid-Limburg heeft drie belangrijke doelgroepen waarvoor wij diensten verlenen en die Visit Zuid-Limburg mede financieren. • 16 Zuid-Limburgse gemeenten, de Midden-Limburgse gemeente Echt-Susteren en de Duitse gemeente Selfkant • Ruim 800 aangesloten partners • Inwoners & gasten
Bestuursstructuur	De gemeenten en ondernemers zijn representatief vertegenwoordigd binnen het bestuur van Visit Zuid-Limburg en in die zin dus ook continu vinger aan de pols houden over de ontwikkeling en de activiteiten van de organisatie. Het Visit bestuur bestaat uit 13 leden, waarvan zes

2. Visit Zuid-Limburg (voorheen VVV Zuid-Limburg)	
	afgevaardigden via de gemeenten/regio's, een neutrale voorzitter, een neutrale financiële inhoudsdeskundige en vijf afgevaardigden vanuit ondernemers (groeperingen). Burgemeester Hessels is adviseur van het bestuur. Hij vertegenwoordigt de regio Midden-Limburg (waarvan alleen de gemeente Echt-Susteren aangesloten is bij de Visit Zuid-Limburg).
Eigen vermogen 31 maart 2022	€ 900.967
Eigen vermogen 31 maart 2023	€ 902.556 Visit Zuid-Limburg werkt met een gebroken boekjaar. De cijfers worden bepaald per 31 maart van het dienstjaar. De jaarrekening april 2022 tot en met maart 2023 is in november 2023 vastgesteld.
Vreemd vermogen 31 maart 2022	€ 1.724.547
Vreemd vermogen 31 maart 2023	€ 1.382.327
Resultaat 2023	€ 1.789
Financiën	De gemeentelijke bijdrage bedraagt in 2023 € 75.229

3. Vereniging van gemeentelijke aandeelhouders in Limburg (VEGAL)	
Doel	Het behartigen van de gemeenschappelijke belangen van de Limburgse gemeenten die voortvloeien uit het aandeelhouderschap in Enexis Holding N.V. en de uit Essent voortkomende vennootschappen. De VEGAL heeft een faciliterende en verbindende rol bij de informatieverstrekking van en naar Enexis Holding N.V. Postadres: postbus 450, 6100 AL Echt
Deelnemers	Alle Limburgse gemeenten
Rechtsvorm	De Vegal is een vereniging.
Bestuursstructuur	De vereniging heeft een driehoofdig dagelijks bestuur. Het bestuur wordt ondersteund door een klein ambtelijk werkapparaat dat wordt betaald vanuit de contributie die de leden opbrengen. Voorzitter van de Vegal is burgemeester Hessels.
Eigen vermogen begin dienstjaar 2023	€ 12.705
Eigen vermogen einde dienstjaar 2023	€ 13.298
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2023	N.v.t.
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2023	N.v.t.
Resultaat 2023	€ 593
Financiën	De deelnemende gemeenten betalen vanaf 2023 jaarlijks € 400 contributie.

4. Stichting Natuur- en Landschapsontwikkeling Echt-Susteren	
Doel	De Stichting Natuur- en Landschapsontwikkeling gaat voor de gemeente Echt-Susteren projecten uitvoeren voor de verbetering van de leefomgeving, met de nadruk op natuur- en landschapsontwikkeling. Hierbij wordt een

4. Stichting Natuur- en Landschapsontwikkeling Echt-Susteren	
	verbinding gemaakt met thema's zoals cultuurhistorie, gezondheid, landbouw en landschapsbeheer. Hiervoor stelt het college uitvoeringsprogramma's vast.
Deelnemers	Gemeente Echt-Susteren
Rechtsvorm	Stichting
Bestuursstructuur	De stichting heeft een vierhoofdig bestuur. Namens de gemeente zijn de wethouders Meuwissen en Pustjens afgevaardigd in het bestuur. Voorzitter is de heer Van Prooien.
Eigen vermogen begin dienstjaar 2023	€ 0
Eigen vermogen einde dienstjaar 2023	€ 0
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2023	€ 0
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2023	€ 0
Resultaat 2023	€ 0
Financiën	De exploitatiekosten en de budgetten voor de projecten worden gebaseerd op de uitvoeringsprogramma's. De kosten worden ten laste gebracht van de betreffende projecten.

Coöperaties/vennootschappen

1. Ontwikkelingsmaatschappij Midden-Limburg B.V.	
Doel	Ontwikkelingsmaatschappij Midden-Limburg heeft als statutaire doelstelling: • De exploitatie, verkoop, beheer en onderhoud van werklocaties; • Het ondernemen van activiteiten voor het stimuleren van economische ontwikkelingen en het bevorderen van de werkgelegenheid; • Het opzetten en onderhouden van een intermediaire dienst ter ondersteuning van voornoemde doelen; • Het verkrijgen, exploiteren en vervreemden van registergoederen; • Het deelnemen in, het (doen) financieren van, het samenwerken met, het voeren van directie over en het verlenen van adviezen en andere diensten aan rechtspersonen en andere ondernemingen; Het verstrekken van garanties en het geven van zekerheden conform het door de algemene vergadering van aandeelhouders vastgestelde vigerende ondernemingsplan.
Kerntaken	Met als uitgangspunt dat OML (meer)waarde creëert voor de regio en de aandeelhouders heeft zij de volgende kerntaken: • Locatie- en gebiedsontwikkeling waaronder herstructureringsprojecten en strategische verwervingen; • Ontwikkeling van nieuwe bedrijventerreinen; • Acquisitie en sales; • Advisering bij ruimtelijk-economische vraagstukken
Deelnemers	Aandeelhoudende gemeenten: 5 Aantal aandelen: 3.700 Echt-Susteren (725 aandelen), Leudal (799), Maasgouw (533 aandelen), Roerdalen (463 aandelen), Roermond (1.080 aandelen).
Bestuursstructuur	OML BV is een onafhankelijke overheidsorganisatie met een eigen directie. De raad van commissarissen vormt het toezichthoudend orgaan op de OML BV. Het is de bedoeling dat de raad van commissarissen toezicht houdt op het beleid en de algemene gang van zaken binnen de vennootschap. De Raad van Commissarissen moet ten allen tijde in het belang van het bedrijf handelen. De Algemene Vergadering van Aandeelhouders (de deelnemende gemeenten) vormt het hoogste orgaan van de vennootschap.
Financiën	Echt-Susteren bezit 725 aandelen van € 3.722 = € 2.697.348
Eigen vermogen begin dienstjaar 2023	€ 24.731.068
Eigen vermogen einde dienstjaar 2023	€ 26.196.996 (onder voorbehoud goedkeuring accountant)
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2023	€ 5.997.065
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2023	€ 4.301.303 (onder voorbehoud goedkeuring accountant)
Resultaat 2023	€ 1.465.927 (onder voorbehoud goedkeuring accountant)
Risico	De deelnemende gemeenten staan samen garant voor de lening verstrekt door de Rabobank (borgstelling naar rato van aandelenbezit).

2. C.V. Inkoopcentrum Zuid	
Doel	Het Inkoopcentrum Zuid is een Coöperatieve Vereniging met uitgesloten aansprakelijkheid. Het doel van het Inkoopcentrum Zuid bestaat uit twee pijlers. De eerste pijler is de basisdienstverlening die bestaat uit diensten die direct

2. C.V. Inkoopcentrum Zuid	
	voor alle deelnemers beschikbaar is i.c. de aanbieding van raamcontracten, de netwerkfunctie en de digitale helpdesk. De tweede pijler betreft het in opdracht van de deelnemers verrichten van aanbestedingen, contractmanagement, advisering, het maken van een digitale inkooptoolkit op maat en het invullen van (tijdelijke) inkoopfuncties.
Deelnemers	Alle 15 Noord- en Midden Limburgse gemeenten, WML, ICT-NML, SC MER en VRLN.
Bestuursstructuur	De coöperatieve vennootschap Inkoopcentrum Zuid kent een Algemene Ledenvergadering die bestaat uit door de deelnemers aan te wijzen leden (één per deelnemer) en een uit en door de leden van Algemene Ledenvergadering gekozen Bestuur.
Eigen vermogen begin dienstjaar 2023	€ 381.575
Eigen vermogen einde dienstjaar 2023	€ 570.595
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2023	n.v.t.
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2023	n.v.t.
Resultaat 2023	€ 189.019
Financiën	De lidmaatschapsbijdrage bedraagt € 7.500 per jaar, exclusief vergoedingen bij afname van diensten door de raamcontracten en kosten van rechtstreekse opdrachten. Al naar gelang de prestaties van deze C.V. ontvangt de gemeente ook geld.
Bijdrage 2023 Echt-Susteren	€ 7.531,50 (€ 7.500 bijdrage, plus 2/21e deel niet compensabele BTW)

3. N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)	
Doel	BNG Bank is er voor het publieke domein en het publieke belang. De purpose van BNG Bank is: Gedreven door maatschappelijke impact. Bij BNG Bank draait het niet om zoveel mogelijk winst, maar om maximale maatschappelijke impact. Dat is de drijfveer van BNG Bank. Toelichting: het eigenaarschap van gemeenten, provincies en de Staat, alsmede het door de statuten beperkte werkterrein van de bank, bieden financiers het vertrouwen dat het risico van kredietverlening aan dit instituut zeer beperkt is. BNG Bank bundelt de uiteenlopende vraag van klanten tot een beroep op de financiële markten dat aansluit op de behoefte van beleggers wat betreft volume, liquiditeit en looptijd. Door de combinatie van beide elementen heeft de bank een uitstekende toegang tot financieringsmiddelen tegen zeer scherpe prijzen, die weer worden doorgegeven aan decentrale overheden en aan instellingen voor het maatschappelijk belang. Dat leidt voor de burger uiteindelijk tot lagere kosten voor tal van voorzieningen.
Deelnemers	Zie onder doel.
Bestuursstructuur	Naamloze Vennootschap De aandeelhouders hebben zeggenschap in BNG Bank via het stemrecht op de aandelen die zij bezitten (een stem per aandeel van EUR 2,50).
Vestigingsplaats	Den Haag
Eigen vermogen begin dienstjaar 2023	€ 4.615 miljoen

3. N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)	
Eigen vermogen einde dienstjaar 2023	€ 4.721 miljoen
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2023	€ 107.459 miljoen
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2023	€ 110.819 miljoen
Achtergestelde schulden begin dienstjaar 2023	€ 38 miljoen
Achtergestelde schulden einde dienstjaar 2023	€ 18 miljoen
Resultaat 2023	Over 2023 realiseerde BNG Bank een nettowinst na belastingen van € 254 miljoen (2022: € 300 miljoen).
Financiën	De gemeente Echt-Susteren bezit in totaal 21.411 aandelen met een balanswaarde van € 48.579, wat neerkomt op een zeer beperkt belang. Ieder jaar wordt door de bank dividend uitgekeerd. In overeenstemming met het beleid keert de bank dividend uit als percentage van de nettowinst, beschikbaar voor aandeelhouders, waarbij zij streeft naar een zo stabiel mogelijk uitkeringspercentage. Een dividenduitkering moet in lijn zijn met de kapitaaldoelstellingen van de bank, nu en naar verwachting in de toekomst. De voor te stellen dividenduitkering wordt jaarlijks bepaald als onderdeel van het Internal Capital Adequacy Assessment Process (ICAAP). Bij de jaarlijkse bepaling worden met name de (balans)ontwikkeling van BNG Bank en (verwachte) ontwikkelingen op het gebied van wet- en regelgeving in overweging genomen. De huidige kapitalisatie van de bank, zoals gereflecteerd door de leverage ratio en de solvency ratio, ligt substantieel boven de interne en externe vereisten. Op grond hiervan wordt een dividend van € 120 miljoen (2022: € 139 miljoen) voorgesteld voor uitkering aan de aandeelhouders. Dat is 50% van de nettowinst, gecorrigeerd voor de uitkering op het Additional Tier 1-kapitaal. Het dividend bedraagt € 2,16 per aandeel (2022: € 2,50 per aandeel, ontvangen in 2023). Omdat per 1 januari 2024 artikel 4a Wet Dividendbelasting in werking is getreden, dient BNG Bank vanaf die datum 15 procent dividendbelasting in te houden over haar dividenduitkeringen. Dit betekent dat aandeelhouders met ingang van 2024 zelf dividendbelasting dienen terug te vragen over hun dividenduitkering In totaal kan onze gemeente in 2024 over 2023 € 46.248 aan dividend tegemoet zien. Over 2022 werd in 2023 € 48.817 ontvangen.
Risico	De hoogte van de nettowinst is met onzekerheden omgeven, omdat de bank geen voorspelling kan doen over de ontwikkeling van de ongerealiseerde marktwaardeveranderingen. Een betrouwbare schatting van de nettowinst voor 2024 kan de bank daarom niet maken.

4. N.V. Waterleidingmaatschappij Limburg (WML)	
Doel	1. De vennootschap heeft ten doel te voorzien in de behoefte aan leidingwater, voor drinkwater en andere doeleinden en daarmee samenhangende diensten. 2. De vennootschap probeert het doel te bereiken door het winnen, het zuiveren, het opslaan, het inkopen, het transporteren, het distribueren en het leveren van water, en het verrichten van diensten op genoemde terreinen.

4. N.V. Waterleidingmaatschappij Limburg (WML)	
Deelnemers	De provincie Limburg en de Limburgse gemeenten.
Bestuursstructuur	Aandeelhouders zijn de provincie Limburg en in Limburg gelegen gemeenten. De gemeente Echt-Susteren is niet vertegenwoordigd in de raad van commissarissen, die 5 leden telt.
Vestigingsplaats	Maastricht
Eigen vermogen begin dienstjaar 2023	€ 201.412.000
Eigen vermogen einde dienstjaar 2023	€ 206.105.000
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2023	€ 390.100.000
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2023	€ 393.755 .000
Resultaat 2023	€ 4.695.000 Het positief resultaat wordt jaarlijks toegevoegd aan het eigen vermogen.
Financiën	De gemeente Echt-Susteren bezit in totaal 12 aandelen van € 4.538 nominaal per stuk met een balanswaarde van € 54.454, wat neerkomt op een zeer beperkt belang.
Risico	Het risico is nihil. Er is sprake van een robuust eigen vermogen. De solvabiliteit (EV/TV) van WML is 34,4% per ultimo 2023. Er is geen jaarlijkse dividendinkomst geraamd. Verder is er geen financieel risico behalve de balanswaarde van de aandelen (€ 54.454) als WML liquideert.

5. Herontwikkeling Bocage	
Doel	In het plangebied Bocage is een oude printplatenfabriek gesaneerd en een nieuw woningbouwgebied ontwikkeld voor ca. 215 -230 woningen. Het plan moet zich onderscheiden van andere plannen om de concurrentie met andere plannen in de regio te kunnen doorstaan. Daarom wordt ingezet op een plan met kwalitatief hoogwaardige woningbouw. De ontwikkeling van dit plan gebeurt in samenwerking met Hurks Groep. De concrete afspraken over deze samenwerking zijn uitgewerkt in de op 29 maart 2012 gesloten "Samenwerkingsovereenkomst Bocage in Echt". Het project wordt voor wat betreft de grondexploitatie door partijen uitgevoerd voor gezamenlijke rekening en risico in de vorm van een CV/BV structuur.
Deelnemers	Gemeente Echt-Susteren, Hurks B.V. en Hurks participatie Echt BV.
Bestuursstructuur	Commanditaire vennootschap met als beherend vennoot een BV (CV/BV-constructie)
Eigen vermogen begin dienstjaar 2023	€ 5.454.304
Eigen vermogen einde dienstjaar 2023	€ 5.454.304
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2023	€ 5.491.540
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2023	€ 6.083.522
Resultaat 2023	€ 0
Financiën	Beide participanten hebben ieder € 2.727.151,50 kapitaal gestort. Dat is ruim voldoende om het project te realiseren. Dit werkkapitaal vormt (als risicodragend vermogen) de basis voor de verkrijging van het voor de planuitvoering noodzakelijke vreemd vermogen door de CV (Gemeente Echt-Susteren, Hurks participatie Echt B.V. en GEM Bocage Beheer BV). De daarvoor noodzakelijke beheershandelingen worden

5. Herontwikkeling Bocage	
	uiteraard uitsluitend verricht door de beherend vennoot "GEM Bocage Beheer BV" waarin zowel de gemeente als Hurks B.V. als aandeelhouder participeren.
Risico	Het voeren van de grondexploitatie is niet zonder risico. De huidige economische ontwikkelingen (met name de ontwikkeling van de energie- en bouwkosten), de situatie op de woningmarkt en de woningbehoefte, strenge eisen van de hypotheek verstrekkers en de stijging van de hypotheekrente kunnen van invloed zijn op de afzet van bouwgrond en het woningbouwprogramma, planning en looptijd van de Gebiedsontwikkeling. De bij dit project behorende financiële risico's zijn door het risicomanagement verdisconteerd in het weerstandsvermogen van de gemeente Echt-Susteren.

6. Deelneming Enexis N.V.	
Statutaire naam	Enexis N.V.
Rechtsvorm	N.V.
Vestigingsplaats	's-Hertogenbosch
Doel	Enexis beheert het energienetwerk in Noord-, Oost- en Zuid-Nederland voor de aansluiting van ongeveer 2,8 miljoen huishoudens, bedrijven en overheden. De netbeheerderstaak is een publiek belang, wettelijk geregeld met o.a. toezicht vanuit de Autoriteit Consument en Markt. De vennootschap heeft ten doel het realiseren van een duurzame energievoorziening door state of the art dienstverlening en netwerken en door regie te nemen in innovatieve oplossingen. Dit om de energietransitie te versnellen én excellent netbeheer uit te voeren. Deze doelen worden gerealiseerd op basis van de volgende strategieën: • Netwerk en dienstverlening tijdig gereed voor veranderingen in de energiewereld; • Betrouwbare energievoorziening; • Excellente dienstverlening: hoge klanttevredenheid en verlaging kosten; • Samen met lokale partners Nederlandse klimaatdoelen realiseren; • Innovatieve, schaalbare oplossingen om de energietransitie te versnellen. De provincie probeert met haar aandeelhouderschap in Enexis de publieke belangen te behartigen. De infrastructuur voor energie is een vitaal onderdeel voor onze economie en voor onze samenleving.
Bestuurlijk- en/of financieel belang	De Algemene Vergadering van Aandeelhouders (AVA) is het hoogste besluitvormingsorgaan binnen Enexis. In de AVA vindt besluitvorming plaats over onder meer het jaarverslag, het dechargeren van de RvB en de RvC, het vaststellen van de jaarrekening en het bepalen van de winstbestemming. Ook keurt de AVA de strategie van de vennootschap goed en benoemt zij de leden van de RvC. Bepaalde bevoegdheden van de AVA zijn toegekend aan de Aandeelhouderscommissie (AHC).Deze commissie telt zeven leden en heeft als doel de slagvaardigheid en effectiviteit van de besluitvorming binnen de AVA te bevorderen. De leden van de AHC ontvangen voor hun werkzaamheden geen vergoeding. De aandeelhouders van Enexis Holding N.V. zijn provincies en gemeenten binnen het verzorgingsgebied van Enexis Netbeheer B.V. Als voorzitter van de Vegal (Vereniging van gemeentelijke aandeelhouders Limburg) is burgemeester Hessels lid van de aandeelhouderscommissie.
Participatie	0,37% (na splitsing)
Eigen vermogen begin dienstjaar 2023	€ 5.441 miljoen

6. Deelneming Enexis N.V.	
Eigen vermogen einde dienstjaar 2023	€ 5.320 miljoen
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2023	€ 4.907 miljoen
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2023	€ 5.140 miljoen
Resultaat 2023	€ 72 miljoen winst
Financiën	Het behoud van ten minste een A/A2 credit rating profiel met een horizon van vijf jaar is een belangrijke pilaar van het Enexis financieel beleid. Het is de basis voor een gezonde kapitaalstructuur en voor behoud van het vertrouwen van investeerders. Enexis maakt gebruik van credit ratings van Standard & Poor's (S&P) en van Moody's. De lange termijn credit rating afgegeven door S&P voor Enexis Holding N.V. en Enexis Netbeheer B.V. zijn in februari 2023 gewijzigd naar A+ met een positieve outlook (was A+ met stabiele outlook). De aanleiding van deze wijziging was dat in februari 2023 S&P de grote regionale netbeheerders de status Government Related Entities (GREs) heeft toegekend. Na balansdatum, op 7 februari 2024, zijn de lange termijn credit ratings van S&P voor Enexis Holding N.V. en Enexis Netbeheer B.V. verhoogd naar AA- met een stabiele outlook.
Dividend over 2023	Overeenkomstig de statuten staat de winst, voor zover die niet wordt gereserveerd, ter vrije beschikking van de Algemene Vergadering van Aandeelhouders (artikel 36.2). Aanvullend op deze statutaire bepalingen is met de aandeelhouders overeengekomen dat het uit te keren dividend over boekjaar 2022 maximaal 50% van de nettowinst uit gewone bedrijfsvoering zal bedragen, waarbij een minimumniveau van € 100 miljoen wordt nagestreefd. Dit percentage zal verlaagd worden als deze uitkering ertoe leidt dat het bedrijf binnen vijf jaar haar A rating-profiel kan verliezen. Enexis heeft in 2023 een nettowinst gerealiseerd van € 72 miljoen, een afname van € 1.228 miljoen ten opzichte van 2022. Deze daling wordt grotendeels verklaard door de eenmalige boekwinst van €1.113 miljoen vanwege de verkoop van Fudura in 2022. De nettowinst exclusief boekwinst bedroeg in 2022 € 187 miljoen. Exclusief de boekwinst bedraagt de daling van de nettowinst € 115 miljoen.
Risico's	Kijkend naar de nettowinst van € 72 miljoen, dan zien we ten opzichte van 2022 voornamelijk een stijging van de netto omzet met € 309 miljoen welke wordt teniet gedaan door een aanzienlijke toename van de kosten van transport en distributieverliezen van € 429 miljoen. Met name vanwege de verdere toename van investeringen in het elektriciteitsnet stegen de bruto investeringen met € 242 miljoen naar € 1.143 miljoen. Enexis krijgt deze investeringen met een vertraging vergoed in de tarieven. Deze timingseffecten leiden ertoe dat de kasstromen uit operationele activiteiten en investeringen in (im)materiële vaste activa de komende jaren naar verwachting negatief zijn. De kasstroom uit operationele activiteiten en investeringen in (im)materiële vaste activa is in 2023 € 516 miljoen negatief. Dit betreft een verslechtering van € 288 miljoen ten opzichte van 2022.
Toekomstige verwachtingen	De belangrijkste oplossing voor transportschaarste is uitbreiding van het net. In 2023 heeft Enexis de netcapaciteit met 2,18 gigawatt uitgebreid (inclusief vervanging en congestiemanagement). In totaal investeerde Enexis € 1.214 miljoen aan uitbreiding en onderhoud van de netten, € 187 miljoen meer dan in 2022. Deze toename is een direct gevolg van de energietransitie.De realisatie is circa € 126 miljoen lager dan het plan van € 1.340 miljoen. De belangrijkste oorzaak voor het niet realiseren van het oorspronkelijke plan is schaarste aan technisch personeel. Hierdoor heeft Enexis minder

6. Deelneming Enexis N.V.	
	onderhouds- en vervangingswerkzaamheden kunnen realiseren. In november 2023 presenteerde Enexis de conceptversie van het investeringsplan voor 2024. De komende drie jaar wordt € 3 miljard geïnvesteerd in uitbreiding van de netten en zo'n € 1,5 miljard in onderhoud en beheer van de huidige infrastructuur. Het plan laat zien waar de komende tien jaar aan de slag wordt gegaan. Input daarvoor is opgehaald bij belanghebbenden, zoals provincies, gemeenten en marktpartijen. Voor het eerst zijn maatschappelijk geprioriteerde projecten meegenomen die provincies hebben aangedragen. Het plan maakt ook duidelijk dat er tot en met 2026 een aanzienlijk 'maakbaarheidsgat' is. Dit is het verschil tussen de marktvraag en de uitvoeringscapaciteit.

7. CSV Amsterdam B.V. (voorheen Claim Staat Vennootschap B.V.)	
Statutaire naam	CLAIM STAAT VENNOOTSCHAP AMSTERDAM B.V.
Rechtsvorm	B.V.
Vestigingsplaats	's-Hertogenbosch
Doel	Deze deelneming wordt tijdelijk aangehouden om (in eerste instantie) de verkoop van Essent aan RWE af te wikkelen en in een later stadium ook de verkoop van Attero aan Waterland. Eventuele claims kunnen door Waterland worden ingediend. Na afwikkeling van deze eventuele claims aan waterland wordt de Escrow-rekening opgeheven en het restant op deze rekening kan worden uitgekeerd aan de aandeelhouders naar rato van het aandelenbelang. Dit is in 2020 ook gebeurd.
Bestuurlijk- en/of financieel belang	Algemene vergadering van aandeelhouders. De aandeelhouder zijn vijf provincies en 88 gemeenten. Als voorzitter van de Vegal (Vereniging van gemeentelijke aandeelhouders Limburg) is burgemeester Hessels lid van de aandeelhouderscommissie.
Participatie	0,37%
Eigen vermogen begin dienstjaar 2023	€ 210.079
Eigen vermogen einde dienstjaar 2023	€ 84.349
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2023	€ 13.351
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2023	€ 64.446
Resultaat 2023	€ -/- 125.730
Dividend over 2023	De vennootschap keert geen dividend uit.
Risico's	Uit de liquidatie van de BV komt naar verwachting nog een klein bedrag voor de gemeente beschikbaar.

8. Deelneming Publiek Belang Elektriciteitsproductie B.V.	
Statutaire naam	PUBLIEK BELANG ELEKTRICITEITSPRODUCTIE (PBE) B.V.
Rechtsvorm	B.V.
Vestigingsplaats	's-Hertogenbosch
Doel	Het aandeelhouderschap wordt aangehouden omdat PBE, door de afspraken met de staat en vastgelegd in een convenant, rechten en verplichtingen heeft voor een periode van 8 jaren ná ondertekening van de

8. Deelneming Publiek Belang Elektriciteitsproductie B.V.	
	EPZ SPA (30 september 2011). PBE is sinds eind 2011 slechts een praktisch lege BV om een aantal zaken af te wikkelen.
Bestuurlijk- en/of financieel belang	Algemene vergadering van aandeelhouders. Aandeelhouders zijn vijf provincies en 88 gemeenten. Als voorzitter van de Vegal (Vereniging van gemeentelijke aandeelhouders Limburg) is burgemeester Hessels lid van de aandeelhouderscommissie.
Participatie	0,37%
Eigen vermogen begin dienstjaar 2023	€ 1.480.014
Eigen vermogen einde dienstjaar 2023	€ 1.443.974
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2023	€ 9.914
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2023	€ 31.981
Resultaat 2023	€ -/- 36.040
Dividend over 2023	N.v.t.
Risico's	Het bestuur van de vennootschap is een proces gestart om het convenant met de Staat te beëindigen en de vennootschap op te heffen. Er zijn verder geen aandachtspunten en ontwikkelingen te melden.

9. Nazorg Limburg B.V. (Bodemzorg Limburg)	
Vestigingsplaats	Europalaan 24 te Maastricht
Doel, nut, noodzaak	De vennootschap heeft ten doel: het aanbrengen en in stand houden van een voldoende voorzieningenniveau op stortplaatsen voor afval na beëindiging van de exploitatie alsmede het verwerven, vervreemden, huren, beheren en exploiteren van onroerende zaken die verband houden met en/of betrekking hebben op deze stortplaatsen. Bij het realiseren van het doel van de vennootschap kan onderscheid worden gemaakt tussen: - het aanbrengen van de voorzieningen, - het beheer van de aangebrachte voorzieningen, - het treffen van maatregelen om geconstateerde gebreken weg te nemen en het beheer van een nazorgfonds. De vennootschap heeft binnen het hiervoor aangegeven kader voorts ten doel het deelnemen in, het voeren van het beheer over, het financieren van andere ondernemingen en vennootschappen met een soortgelijk of aanverwant doel en het stellen van zekerheid voor schulden van anderen en al hetgeen daarmee verband houdt of daaraan bevorderlijk kan zijn, alles in de ruimste zin van het woord.
Deelnemers	Alle Limburgse gemeenten.
Bestuursstructuur	Algemene Vergadering van Aandeelhouders Wethouder Meuwissen vertegenwoordigt de gemeente Echt-Susteren
Eigen vermogen begin dienstjaar 2023	€ 6.380.593
Eigen vermogen einde dienstjaar 2023	Niet bekend
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2023	€ 32.568.370

9. Nazorg Limburg B.V. (Bodemzorg Limburg)	
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2023	Niet bekend
Resultaat 2023	Niet bekend
Financiën	Het kapitaal is verdeeld in 27.640 aandelen van nominaal vijfenveertig eurocent (€ 0,45) elk. De gemeente Echt-Susteren heeft 780 aandelen. Alle aandelen luiden op naam. Aandeelbewijzen worden niet uitgegeven.

10. Antidiscriminatievoorziening Limburg (ADV Limburg)	
Vestigingsplaats	Maastricht
Doel	ADV Limburg is een onafhankelijke stichting die voor 27 Limburgse gemeenten de Wet op de antidiscriminatievoorzieningen uitvoert. In deze wet is geregeld dat elke gemeente een onafhankelijk meldpunt moet hebben waar burgers discriminatie kunnen melden. Het doel van deze regeling is het oprichten en het in stand houden van een Anti Discriminatie Voorziening Limburg met de volgende taken: • klachtmelding en klachtbehandeling; • registratie, monitoring en (beleids)advisering • voorlichting en preventie
Nut	Mensen die discriminatie ervaren of waarnemen, kunnen hiervan melding maken of een klacht indienen bij een antidiscriminatievoorziening (ADV). In 2009 met de introductie van de Wet gemeentelijke antidiscriminatievoorzieningen (Wga) dient elke gemeente zijn bewoners toegang te bieden tot een meldpunt. Over de ontvangen meldingen dienen gemeentes jaarlijks te rapporteren aan het rijk. Dit doet het ADV-Limburg voor ons.
Noodzaak	Artikel 1 van de Wet gemeentelijke antidiscriminatievoorzieningen: Het college van burgemeester en wethouders biedt de ingezetenen toegang tot een antidiscriminatievoorziening.
Effecten	ADV Limburg neemt alle discriminatieregistraties en meldingen in behandeling. De klachtbehandeling houdt in dat op basis van een melding een vervolgtraject ter afhandeling wordt ingezet met als doel: • ondersteuning van slachtoffers van discriminatie; • bevorderen van zelfredzaamheid van slachtoffers van discriminatie; • signaleren van structurele patronen van discriminatie; • gedrags- en/of beleidsbeïnvloeding van personen of organisaties die zich bedoeld of onbedoeld schuldig hebben gemaakt aan discriminatie, gericht op voorkomen van herhaling; • toetsen van wetgeving; • ontwikkeling van jurisprudentie. Eénmaal per jaar ontvangen de aangesloten Limburgse gemeenten een geanonimiseerde rapportage van meldingen van discriminatie. Daarnaast worden de (geanonimiseerde) meldingen uit Limburg, verwerkt in een landelijke rapportage.
Deelnemers	27 gemeenten van de provincie Limburg zijn aangesloten bij de ADV.
Bestuursstructuur	De ADV heeft een Directeur-bestuurder en een Raad van Toezicht.
Eigen vermogen begin dienstjaar 2023	n.v.t.
Eigen vermogen einde dienstjaar 2023	n.v.t.
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2023	n.v.t.

10. Antidiscriminatievoorziening Limburg (ADV Limburg)	
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2023	n.v.t.
Resultaat 2023	n.v.t.
Financiën	De deelnemende gemeenten betalen jaarlijks een bedrag per inwoner aan de centrumgemeenten op basis van facturering. De gemeente betaalt een bedrag per inwoner van € 0,56. De gemeentelijke bijdrage bedraagt in 2023 € 17.846.

Overige verbonden partijen

1. Euromosa	
Doel	De gemeente zet zich actief in t.a.v. het (verder) versterken van de banden met onze buurgemeenten en met name de euregionale contacten met de partners in Euromosa (Maaseik, Selfkant, Gangelt en Waldfeucht). Door onze nadrukkelijke rol in de regio als "Euregionale Verbinder" (schakel tussen de verschillende regio's en euregio's), willen we de mogelijkheden inzake euregionale samenwerking op het gebied van o.a. toerisme, sociale ontwikkeling en cultuur voor de regio en voor de gemeente stevig benutten en de gemeente hierdoor positioneren als (recreatief-toeristische) uitvalsbasis in de euregio. Dit heeft onder meer geleid tot het toetreden van Maaseik tot Cittaslow. Ook de Duitse gemeenten werken aan toetreding tot het Cittaslow-netwerk. Postadres: Postbus 450, 6100 AL Echt
Deelnemers	Echt-Susteren (NL), Maaseik (B), Waldfeucht, Selfkant en Gangelt (D)
Bestuursstructuur	Stuurgroep
Eigen vermogen begin dienstjaar 2023	Dit samenwerkingsverband beschikt niet over een eigen en/of vreemd vermogen.
Eigen vermogen einde dienstjaar 2023	n.v.t.
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2023	n.v.t.
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2023	n.v.t.
Resultaat 2023	n.v.t.
Financiën	n.v.t.

2. Ons Waardevol Cultuur Landschap (WCL)	
Doel	De Stichting Ons Waardevol Cultuurlandschap Midden-Limburg (Ons WCL) is opgericht d.d. 28 november 1994. Het werkgebied van de Stichting Ons WCL bestaat uit 5 gemeenten. Door Ons WCL worden projecten gefinancierd en uitgevoerd die een bijdrage leveren aan de vergroting van de kwaliteit van de Midden-Limburgse natuur. De Stichting Ons WCL (Ons Waardevol Cultuur Landschap Midden-Limburg) heeft als doel: • het adviseren, ondersteunen en aanjagen van projecten over inrichting en beheer van het werkgebied. Zowel aan subsidiegevers als aan de indieners van deze te subsidiëren projecten; • het zelfstandig uitvoeren van projecten in dat kader; • het in stand houden van een netwerk van organisaties, overheden en instellingen die werkzaam zijn in of belang hebben bij de inrichting en het beheer van het landelijk gebied. Ons WCL continueert haar werkzaamheden voor de deelnemende gemeenten. Tevens fungeert Ons WCL als subsidieaanvrager voor het Nationaal Pak De Meinweg nieuwe Stijl.
Deelnemers	Deelnemende gemeenten: Beesel, Echt-Susteren, Maasgouw, Roerdalen en Roermond.
Bestuursstructuur	Stichting
Eigen vermogen begin dienstjaar 2023	€ 381.720

2. Ons Waardevol Cultuur Landschap (WCL)	
Eigen vermogen einde dienstjaar 2023	€ 271.405
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2023	€ 226.774
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2023	€ 32.225
Resultaat 2023	€ 110.315 negatief
Financiën	De gemeente betaalde in 2023 een bijdrage van € 39.500.

3. Samenwerking Midden-Limburg (SML)	
Vestigingsplaats	Roermond
Doel	Het versterken van het voortreffelijk en afwisselend vestigings- en woonklimaat in de regio Midden-Limburg waarvoor een doelgerichte samenwerking tussen de zeven gemeente nodig is.
Nut	De Samenwerking Midden-Limburg is een netwerkstructuur die voor bundeling en coördinatie zorgt van projecten en trajecten op het terrein van ruimte, wonen en economie. Deelnemende gemeenten stemmen hun beleid af en treden gezamenlijk op met het regionaal belang voor ogen. Problemen worden gezamenlijk opgelost en gemeenten informeren elkaar over te nemen initiatieven en ontwikkelingen die het regionaal belang of het belang van een van de andere partijen raken. Afzonderlijk en gezamenlijk wordt zorg gedragen voor een goede communicatie met burgers, maatschappelijke instellingen en bedrijven.
Noodzaak	In Midden-Limburg is er sprake van een dynamische aandacht voor de regio en het behartigen van het regiobelang. Dit vereist een goede afstemming op visie, strategie en taken en verantwoordelijkheden. Het gezamenlijk doel van samenwerkingen als SML, Keyport 2020 en de Ontwikkelingsmaatschappij Limburg (OML) bestaat uit het versterken van het vestigingsklimaat in Midden-Limburg door samenwerking op basis van respect voor elkaars belang, waarbij SML faciliteert en krachten bundelt, Keyport 2020 zich richt op innovatieve projecten in triple helix verband en OML een uitvoeringsorganisatie over bedrijfslocaties is met een lokale functie voor ondernemers.
Effecten	In de periode 2019/2020 is de samenwerking in het kader van de Samenwerking Midden-Limburg geëvalueerd. Op basis van deze evaluaties is een koersdocument opgesteld en is een doorstart gemaakt. Hierbij is de wens uitgesproken een Investeringsagenda Midden-Limburg op te stellen langs de lijnen van de regionale visie ”Het verbindend hart van Limburg”. Dit houdt in werken aan een duurzaam en klimaatbestendig Midden-Limburg, een toekomstbestendige economie en een gezonde en aantrekkelijke woonomgeving. In de Investeringsagenda zijn projecten gebundeld, waarvan er al een gedeelte in uitvoering zijn. Thema’s zijn wonen, economie, recreatie en toerisme, energie, landschap, mobiliteit en landbouw. Doel van deze agenda is het bundelen van de kracht van de regio en daarmee externe middelen binnen kunnen halen.
(on)mogelijkheden van invloed voor de raad	De raad heeft een kaderstellende en controlerende taak aangezien besluitvorming over nieuwe financiële middelen (de gemeentelijke bijdrage) aan SML via de raad loopt.
Deelnemers	De zeven Midden-Limburgse gemeenten: Weert, Nederweert, Leudal, Roermond, Maasgouw, Roerdalen en Echt-Susteren.

3. Samenwerking Midden-Limburg (SML)	
Bestuursstructuur	Het Netwerkberaad is een bestuurlijk gezelschap dat is samengesteld vanuit de colleges van burgemeester en wethouders van elke gemeente. Het Netwerkberaad stuurt niet inhoudelijk, is wel agenderend, coördinerend, aanjagend en verbindend. De onderliggende werkvelden zijn economie, wonen, recreatie en toerisme, ruimte en regionale mobiliteit. De gemeente Echt-Susteren wordt vertegenwoordigd door wethouder Frische.
Eigen vermogen begin dienstjaar 2023	n.n.b.
Eigen vermogen einde dienstjaar 2023	n.n.b.
Vreemd vermogen begin dienstjaar 2023	n.n.b.
Vreemd vermogen einde dienstjaar 2023	n.n.b.
Resultaat 2023	n.n.b.
Financiën	De deelnemende gemeenten betalen jaarlijks een bedrag per inwoner aan de centrumgemeente (Roermond) op basis van facturering. De gemeente betaalt een bedrag per inwoner van € 0,60 afgerond € 19.000 per jaar.

9.8 Paragraaf Grondbeleid

Verordening 212 artikel 25:

1. In de paragraaf grondbeleid bij de begroting en de jaarstukken neemt het college naast de verplichte onderdelen op grond van het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten in ieder geval op:
a. de verwerving van gronden;
b. de te ontwikkelen en in ontwikkeling genomen projecten.
2. Het grondbeleid van de gemeente Echt-Susteren wordt vastgelegd in de "Grondnota". De raad stelt de nota vast. In de nota wordt aandacht besteed aan :
a. de strategische visie van het toekomstig grondbeleid van de gemeente;
b. de uitgangspunten voor de verkoopprijzen van gronden.

Inleiding

In deze paragraaf wordt achtereenvolgens ingegaan op:

- Visie gemeentelijk grondbeleid (algemeen, prioritering, uitvoering Grondbeleid, bovengemeentelijke doelstellingen, overkoepelend gemeentelijk beleid,)
- Samenwerkingsmaatschappijen (Bocage, Businesspark Midden-Limburg)
- Grondexploitaties (algemeen)
- Prognoses grondexploitaties en vennootschapsbelasting (toelichting complexen, risicobeheersing)
- Winst- en verliesnemingen, voorziening en reserves grondexploitaties, meerjarig verloop Algemene reserve Grondbedrijf en voorbereidingskrediet faciliterende en actieve grondexploitaties.

Visie gemeentelijk grondbeleid

Algemeen

Het grondbeleid levert een bijdrage aan zowel (integrale) ruimtelijke plannen als specifieke beleidsvelden die voor de gemeente Echt-Susteren van belang zijn, zoals leefbaarheid, wonen, werken, groen, verkeer en financiën. De beoogde doelstellingen van de ruimtelijke plannen en specifieke beleidsvelden zijn verwoord in de verschillende programma's uit de begroting.
Het betreft met name de thema's binnen de programma's Economische zaken en grondexploitaties (werkgelegenheid, economie, plattelandsvernieuwing en recreatie & toerisme), Sociaal domein, cultuur en sport (maatschappelijke voorzieningen, sportstimulering en ondersteuning, zwembad, sporthallen en overige binnen- en buitensportaccommodaties), Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting (leefbaarheid kernen, bedrijvigheid en woningbouw). De doelstellingen die centraal staan binnen deze thema's worden deels verwezenlijkt door realisatie van de (grondexploitatie)projecten.

Prioritering

Projecten voor de collegeperiode 2022-2026 zijn:
• Realisatie 500 nieuwe woningen;
• Woningbouw Louersveld Susteren;
• Uitbreiding bedrijventerrein de Berk III;
• Gebiedsontwikkeling Vonderen;
• Uitbreiding bedrijventerrein de Loop-West;
• Revitalisering bedrijventerrein de Wolfskoul;
• Programma centrum Echt (herontwikkeling de Valk, Plats, compacter centrum, woningbouw en infrastructuur);
• Inpassing en compensatie ontwikkelingen VDL Nedcar;
• Park In de Bandert;
• Realisatie pilot 5 zonneparken;
• Onderzoek naar de ontwikkeling van een windturbinepark;
• Programma Susteren (inclusief centrumplan Susteren);
• Project Roosteren;
• Project Nieuwstadt;
• Project Pey;
• Project Dieteren.

Naast deze gemeentelijke programma's en projecten zijn we betrokken bij majeure ruimtelijke projecten van derden zoals verbreding A2, gebiedsontwikkeling VDL en diverse hotelontwikkelingen. Ook hierbij wordt gekozen voor een integraal samenhangende aanpak.

Uitvoering Grondbeleid

De gemeenteraad heeft het beleidskader voor het (te voeren) grondbeleid vastgelegd in de nota Grondbeleid (in de raadsvergadering van 14 december 2022 vastgesteld) en de Nota kostenverhaal.

De missie van gemeentelijk grondbeleid is: indirect en direct met financiële en juridische instrumenten bijdragen aan een evenwichtige en duurzame ontwikkeling van de gemeente in kwaliteit en kwantiteit.
Het grondbeleid staat ten dienste aan de verwezenlijking van deze ruimtelijke doelstellingen dan wel eerder vernoemde specifieke beleidsvelden. Als algemeen uitgangspunt voor het geactualiseerde gemeentelijk beleid geldt dat de gemeente de regie wil voeren over (de kwaliteit van) de ruimtelijke ontwikkelingen, van eigen maar ook particuliere locaties. Afhankelijk van omstandigheden, grondposities en de door de gemeente te realiseren doelen van het gemeentelijk beleid wordt per ontwikkeling bepaald voor welke vorm van grondbeleid gekozen wordt. Vormen van grondbeleid zijn: actief grondbeleid, passief (faciliterend) grondbeleid, mengvormen tussen actief en passief grondbeleid en publiek private samenwerking (PPS).
De gemeente Echt-Susteren kan dus, binnen aanvaardbare risicoprofielen, ervoor kiezen om winstgevende ontwikkelingen zelf ter hand te nemen (actief grondbeleid) of de ontwikkeling door een ontwikkelaar te faciliteren (facilitair grondbeleid).
Uitgangspunt is een situatie waarbij de exploitatie over het te voeren grondbeleid voor de gemeente tenminste kostendekkend is. Dat wil zeggen dat over een periode van enkele jaren de te maken kosten in balans zijn met de opbrengsten.

Bovengemeentelijke doelstellingen

Ter realisatie van bovengemeentelijke doelstellingen werkt de gemeente samen met de Midden-Limburgse gemeenten. Dit samenwerkingsverband 'Samenwerking Midden-Limburg' (SML) heeft als doel om namens de deelnemende gemeenten te komen tot onderlinge afstemming, stimulering en uitvoering van ruimtelijk-economische (grote) projecten met een bovengemeentelijk karakter. Dit ter versterking van de regionale economie inclusief de werkgelegenheid. In deze samenwerking zijn een aantal werkvelden benoemd, waarbij iedere gemeente als trekker van een bepaald werkveld fungeert.
De werkvelden zijn:
• Economie
• Duurzaamheid
• Recreatie & toerisme
• Landschap & Natuur
• Mobiliteit & infrastructuur
• Wonen, zorg & leefomgeving

Deze aanpak is in 2022 geëvalueerd en momenteel wordt gezocht naar een nieuwe governance structuur om in de toekomst efficiënter samen te kunnen werken. Omdat in 2023 gewerkt is aan een aanvraag voor een regiodeal met de Rijksoverheid, is het governance onderdeel in 2023 nog niet afgerond.

Daarnaast neemt de gemeente Echt-Susteren deel aan (is aandeelhouder van) Ontwikkelingsmaatschappij Midden-Limburg BV (OML BV). Projecten van OML BV in onze gemeente zijn realisatie Business Park Midden-Limburg (BPML) en ontwikkeling bedrijventerrein het Vonderen.

Overkoepelend gemeentelijk beleid

Structuurvisie
In december 2012 is de Structuurvisie 2012-2025 'Ontwikkelen met kwaliteit' door de raad vastgesteld. Voor zowel ons buitengebied als stedelijk gebied formuleert de structuurvisie een aantal ambities die er op zijn gericht dat onze gemeente een aantrekkelijke gemeente is (en blijft) om prettig te wonen, te werken en te recreëren. Dit resulteert in zogenaamde 'speerpuntprojecten stedelijk gebied' en 'kwaliteitsverbeterende projecten' in het uitvoeringsprogramma van de structuurvisie (deel C).

De structuurvisie is (intern) bindend voor de gemeente en wordt gebruikt als leidraad bij toekomstige beslissingen.
Voor inwoners en ondernemers geeft de visie inzicht in de ontwikkelingsmogelijkheden die er zijn binnen bepaalde gebieden van onze gemeente. Er is dus duidelijkheid over welke projecteninitiatieven we als gemeente ambiëren en welke niet.

Eind 2022 is gestart met het opstellen van een Omgevingsvisie voor de gehele gemeente die uiteindelijk na vaststelling door de gemeenteraad de Structuurvisie vervangt. Na een inventarisatie van beleid en ontwikkelingen, hebben we in 2023 een intensief participatietraject doorlopen waarbij input van inwoners, ondernemers en bezoekers van onze gemeente zijn opgehaald. De Omgevingsvisie wordt in 2024 aan de gemeenteraad voorgelegd.

Volkshuisvesting
De huidige basis voor het gemeentelijke volkshuisvestingsbeleid is de Structuurvisie Wonen 2022 tot en met 2025. In deze visie staat de groeiende behoefte aan de juiste woning, voor de juiste doelgroep op de juiste plek centraal. Dat betekent dat er ambitie is voor - en ruimte wordt gegeven aan - nieuwe plannen die passen bij de kwalitatieve vraag, met aandacht voor aanpassing van plannen die niet (meer) passen bij een actuele behoefte.

Onderzoekscijfers geven aan dat de groep senioren sterk zal toenemen, hiermee zijn grondgebonden seniorenwoningen, appartementen met lift en kleine flexibele wooneenheden, mits gelegen nabij de ‘juiste’ voorzieningen kansrijke segmenten op de huidige woningmarkt. Een andere doelgroep waarvan de vraag naar woningen toeneemt zijn starters en jongeren. Dat betekent behoefte aan huur- en koopwoningen in het betaalbare segment. De binnen de gemeente werkzame woningcorporaties worden hierbij actief betrokken.

Daarnaast wordt binnen de gemeente Echt-Susteren ingezet op transformatie van detailhandel en ander vastgoed naar wonen. Deze transformatie draagt bij aan het leefbaar en aantrekkelijk houden van de leefomgeving en tegelijkertijd aan de behoefte aan eerder genoemde woningen. Andere aspecten, in toenemende mate van belang, zijn duurzaamheid en levensloopbestendigheid van de woningen.

Om het nationale woningtekort terug te dringen tot een gezond evenwicht, zet het rijk met het Programma Woningbouw in op de realisatie van 900.000 woningen tot en met 2030. De Limburgse gemeenten gaan een bijdrage leveren aan de rijks-versnellingsopgave door de toevoeging van minimaal 26.550 woningen tot en met 2030, met de mogelijkheid van 20.000 woningen extra. Het moment om die extra ambitie te concretiseren met alle partners is eind 2023 aangebroken. Het rijk streeft in de versnellingsopgave naar 2/3 betaalbaar en naar 30% sociale huur in de bestaande voorraad in 2030.

Zoals opgenomen in het coalitieakkoord streven wij er binnen de gemeente Echt-Susteren naar om binnen de periode 2022-2026 500 woningen toe te voegen aan de woningvoorraad c.q. verregaand in aanbouw te hebben met een primaire focus op de grotere kernen Susteren en Echt en secundair op de overige kernen. De realisatie van nieuwe woningen krijgt voornamelijk vorm door initiatieven van buiten, maar daarnaast gaan wij ook zelf een aantal initiatieven opstarten. We sturen daarbij op de lokale behoefte. Gemeente Echt-Susteren ligt op schema wat betreft de benoemde toevoeging van woningen aan de woningvoorraad binnen de periode 2022-2026.

Samenwerkingsmaatschappijen

Bocage

In 2012 hebben Hurks vastgoedontwikkeling BV en de gemeente Echt-Susteren de ‘Samenwerkingsovereenkomst “Bocage” in Echt’ getekend en in september 2012 is de ‘Grondexploitatiemaatschappij Bocage CV’ (GEM Bocage) opgericht.
In het plangebied wordt een hoogwaardig woningbouwplan ontwikkeld met grondgebonden woningen in een groen en dorps woonmilieu. De openbare ruimte wordt met kwalitatief duurzame materialen ingericht. De kwaliteitseisen zijn vastgelegd in het ‘Stedenbouwkundig- en beeldkwaliteit plan Bocage’ van 3 juli 2017.

In 2023 zijn 8 projectmatige/levensloopbestendige woningen van fase 5 (Peutenweg/Slotenmakerstraat) verkocht en is de bouwgrond geleverd aan Hurks BV. Begin 2024 wordt gestart met de bouw van de woningen.
Ondanks de stijging van de hypotheekrente en de hogere bouwkosten is er nog voldoende interesse in vrije bouwkavels. In 2023 zijn 10 vrije bouwkavels verkocht waarop woningen in aanbouw dan wel gerealiseerd zijn. Voor een 5-tal bouwkavels is een koopovereenkomst getekend.
In 2023 is de verharding (klinkers) in de Slotenmakerstraat aangelegd. Het verdere bouw- en woonrijp maken van de wegen voor de in verkoop of aanbouw zijnde woningen wordt gefaseerd uitgevoerd.

Businesspark Midden Limburg (BPML)

Op 13 januari 2012 is de 'Realiseringsovereenkomst bedrijventerrein St. Joost (de Berk II) Echt', genaamd Businesspark Midden-Limburg, met Ontwikkelingsmaatschappij Midden-Limburg BV (OML) getekend en zijn de gronden, gelegen binnen het exploitatiegebied, geleverd aan OML.

In 2023 is de noordelijke kopkavel met een oppervlakte van ca. 2,0 ha verkocht. Op Businesspark ML is nu nog één bedrijfskavel van ca. 1,6 ha beschikbaar, te weten zuidelijke kopkavel. Door de ligging van de zuidelijke kavel aan de A73, de beperkingen en de toegestane bebouwingsvorm is maatwerk noodzakelijk waarbij ook bekeken wordt of een transformatie naar een andere bestemming mogelijk cq. wenselijk is.

Grondexploitaties

Algemeen

Voor de woningbehoefte is niet zozeer het aantal inwoners van invloed, want deze is in Echt-Susteren vrij stabiel. Belangrijker zijn de veranderende bevolkingssamenstelling (ontgroening en vergrijzing) en de afname van de gemiddelde huishoudengrootte. Het aantrekken van de woningmarkt blijft mede daardoor voortduren. Er komen initiatieven vanuit de markt om gronden in exploitatie te brengen en woningen te ontwikkelen. Ook in de woonwensen worden nieuwe ontwikkelingen geconstateerd. In vrijwel alle gemeenten in Midden Limburg is in kwalitatieve zin behoefte aan grondgebonden seniorenwoningen en appartementen met lift. Verder is er een toenemende behoefte geconstateerd aan betaalbare woningen voor starters en flexibele woonmogelijkheden voor jongeren en kleine (een en/of tweepersoons huishoudens). Mensen met een verhuiswens in Echt-Susteren geven aan te willen wonen in een van de grotere kernen met voorzieningen. De focus zal de komende jaren vooral gericht zijn op het bouwen van kwalitatief de juiste woningen op de juiste plek, aansluitend bij de lokale behoefte.

Prognoses grondexploitaties en vennootschapsbelasting

Vennootschapsbelasting

Per 1 januari 2016 is de vennootschapsbelasting (Vpb) ingevoerd. Met ingang van 2016 worden de fiscale winsten belast met Vpb.
In 2023 is onder begeleiding van een fiscaal adviesbureau een aangifte over de winst van het boekjaar 2021 ingediend. Overeenkomstig het bepaalde in de nota reserves en voorzieningen wordt de over het grondbedrijf te betalen Vpb betaald uit de algemene reserve grondbedrijf.

Prognoses grondexploitaties

In onderstaande tabel worden de in exploitatie zijnde projecten weergegeven.
Opgenomen hierin zijn de boekwaarden per 31-12-2023, de geraamde eindresultaten op eindwaarde, de winstnemingen tot en met 2022 (conform jaarrekening 2022) en het geraamde resultaat (op eindwaarde) minus de reeds genomen winstnemingen tot en met 2022. De verwachte (eind)resultaten vloeien voort uit de door de raad in december 2023 vastgestelde herzieningen en herberekeningen van de betreffende grondexploitaties.
Let wel dat uit de afdrachten van de positieve resultaten aan de Algemene Reserve Grondbedrijf ook weer Vpb-moet worden afgedragen. De in de reserve te storten resultaten zijn daarom niet geheel inzetbaar voor de overige reserveringsdoelen.

Nr.	Complexen in exploitatie	Boekwaarde 31-12-2023 (in €)	Totaal geraamde resultaat (in €)	Reeds genomen winsten tm 2022 (in €)	Geraamd resultaat minus genomen winsten tm 2022 (in €)
B03	De Berk	-168.172	-10.185.853	10.075.237	-110.616
B05	Herstructurering de Loop	596.305	-11.901	3.036	-8.865
B27	Businesspark Midden Limburg	170.696	-1.915.771	1.895.854	-19.917
B44	Herstructurering locatie Burg. Willemeschool Nieuwstadt	-26.500	-300.595	258.967	-41.628
B45	RvR Oude Rijksweg Noord	Afgesloten			
B46	Bocage	-10.807	-426.625	125.852	-300.773
B47	Livar Experience Centre *	64.418	41.695	Nvt	41.695
B48	Locatie Julianastraat/ Emmastraat/Mussenstraat	Afgesloten			
B49	Dakpannenlocatie Cuijpers Echt *	53.284	106.666	Nvt	106.666
B50	Uitbreiding bedrijventerrein de Berk III	2.223.582	-9.453	0	-9.453
B51	RvR Weijenpasweg	38.245	-22.250	0	-22.250
B52	Bedrijvenpark de Loop Echt **	128.496	-641.347	0	-641.347
	Totaal	**3.069.547**	**-13.365.434**	**12.358.946**	**-1.006.488**

- /- betekent een positief resultaat (opbrengsten hoger dan kosten)
*** Voor deze geprognotiseerde verliezen is een voorziening getroffen, zie 'voorziening verliezen grondexploitaties'.**
**** Het betreft hier een gemengde grondexploitatie waarbij het resultaat van de actieve grondexploitatie geraamd wordt op € 641.347 en het geraamde resultaat van de faciliterende grondexploitatie op € 312.081.**

De gepresenteerde geraamde resultaten, zijn de resultaten rekening houdend met subsidies en zijn exclusief de winstnemingen 2023 conform Poc-methode.

Toelichting complexen in exploitatie

B03 De Berk

Vanwege de weersomstandigheden is de laatste groenaanplant op bedrijventerrein de Berk niet gerealiseerd in het planseizoen 2023. De uitvoering hiervan zal plaatsvinden in het plantseizoen 2024. De uitwerking van de archeologische vondsten wordt naar verwachting medio 2024 afgerond. Na afronding van deze werkzaamheden kan de grondexploitatie afgesloten worden.

B05 Herstructurering bedrijventerrein 'de Loop'

Op dit bedrijventerrein is nog één gemeentelijke kavel te koop. Deze is gelegen naast de Gamma. Met het oog op de verkeersveiligheid en doorstroming op de Zuiderpoort en daarmee ook het bedrijventerrein (nu en in de toekomst) is één prioritaire verkeersmaatregel opgenomen binnen de exploitatie van de Loop. Deze maatregel is eind 2023 gerealiseerd.

B027 Businesspark Midden Limburg (BPML)

De gemeente heeft conform de met OML afgesloten overeenkomst in 2023 een vergoeding bovenwijkse voorzieningen ontvangen. Daarnaast zijn in 2023 kosten gemaakt inzake bouwrijp maken,

B44 Herstructurering schoollocatie (voormalige) Burg. Willemeschool Nieuwstadt

Op 28 mei 2019 hebben burgemeester en wethouders met MVJ Ontwikkelingen BV (onderdeel van Mulleners Vastgoed BV uit Echt) een exploitatieovereenkomst gesloten voor een woningbouwontwikkeling op de voormalige schoollocatie in Nieuwstadt. Ter plaatse zijn 16 koopwoningen en 5 sociale huurwoningen gerealiseerd. Daarnaast zijn er 2 kavels voor eigenbouwers uitgegeven. Op de naastgelegen locatie waar eerder het fitnesscentrum heeft gelegen zijn nog eens 3 koopwoningen gebouwd. De woningen zijn eind 2022 opgeleverd aan de kopers. De eerste oplevering van de bijbehorende infrastructuur heeft begin 2023

plaats gevonden. Na afloop van de garantietermijn van 1 jaar vindt de eindoplevering van de infrastructuur plaats.

B45 RVR Oude Rijksweg Noord

Aangezien de woningen en werkzaamheden zijn gerealiseerd, is deze grondexploitatie in 2023 afgesloten.

B46 Bocage

De grondexploitatie zelf vindt plaats via de eerder beschreven PPS-constructie. De gemeente ontvangt vanuit de grondexploitatie van de samenwerkingsmaatschappij Bocage per m² verkochte bouwgrond een vergoeding bovenwijkse voorzieningen, zo ook in 2023. Deze inkomsten volgen de planning en gronduitgifte van de grondexploitatie. Daarnaast zijn er in 2023 kosten gemaakt, met name op het gebied van planontwikkeling.

B47 Livar Experience Centre

De gemeente is een verkoopovereenkomst aangegaan met de Holding Sus-Scrofa voor de verkoop van 41.680 m² landbouwgrond aan de Zandweg in Maria Hoop om ter plaatse een Livar Experience Centre te kunnen realiseren. Het bijbehorende bestemmingsplan 'Abdij Lilbosch/ LIVAR Experience Centre' is door de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State vernietigd. Er wordt een nieuw bestemmingsplan opgesteld. Dit heeft extra planontwikkelingskosten met zich meegebracht. Tevens is er geschoven met lasten en baten in de tijd. Deze mutaties zijn verwerkt in de geactualiseerde exploitatiebegroting die in december 2023 door de raad is vastgesteld. Het uiteindelijke verlies bedraagt € 41.695. Dit is een toename van € 14.730 ten opzichte van de vorige grondexploitatiebegroting. Het nieuwe bestemmingsplan is in 2023 als ontwerp ter inzage gelegd en wordt in het 2e kwartaal 2024 ter besluitvorming voorgelegd aan de gemeenteraad. De eigendomsoverdracht van de gronden vindt uiterlijk 12 maanden na het onherroepelijk worden van het bestemmingsplan plaats.

B48 Locatie Julianastraat/ Emmastraat/Mussenstraat

Het betreft 24 appartementen op de hoek Julianastraat/Emmastraat en het zorgcomplex Egtherhof op de hoek Mussenstraat/Emmastraat. De beide projecten die onderdeel uitmaken van deze grondexploitatie, zijn in 2023 opgeleverd en in gebruik genomen. De grondexploitatie kan dan ook worden afgesloten. Het resultaat van de grondexploitatie is (via de Algemene reserve Grondbedrijf) toegevoegd aan de reserve majeure projecten. Voor de mogelijke planschade wordt een claim gelegd op de Reserve majeure projecten.

B49 Dakpannenlocatie Cuijpers

Het project Bloemenhof, bestaande uit 64 woningen, is in 2023 opgeleverd. Alle woningen zijn inmiddels bewoond. Vanwege de slechte weersomstandigheden was het niet mogelijk de groeninrichting van het gebied in 2023 te realiseren. Deze zal in het eerste kwartaal van 2024 plaatsvinden waarna vervolgens de grondexploitatie kan worden afgesloten.

B50 Uitbreiding bedrijventerrein de Berk III

Dit project bestaat uit de ontwikkeling van ca. 45 bedrijfskavels voor het MKB. In november 2023 is het bestemmingsplan door de raad vastgesteld en inmiddels onherroepelijk. Wel zijn bij de Raad van State twee beroepen ingesteld tegen het exploitatieplan, deze procedure loopt momenteel. In de raadsvergadering van december 2023 is de geactualiseerde grondexploitatie door de gemeenteraad vastgesteld. In 2023 zijn weer gronden binnen het plangebied verworven, voor de nog niet in eigendom zijnde percelen is in 2023 een onteigeningsprocedure gestart.

B51 Ruimte voor ruimte Weijenpasweg St. Joost

Op 7 maart 2022 hebben burgemeester en wethouders met Ruimte voor Ruimte Limburg CV (hierna Ruimte voor Ruimte) een exploitatieovereenkomst gesloten voor een woningbouwontwikkeling aan de Weijenpasweg in Sint Joost. Het is de bedoeling dat ter plaatse 6 woningen op uit te geven kavels worden gerealiseerd. Afgesproken is dat één kavel door de gemeente wordt uitgegeven. De gemeente betaalt hiervoor een bijdrage aan Ruimte voor Ruimte in de kosten van aanleg van de benodigde infrastructuur. Ruimte voor Ruimte is verantwoordelijk voor de aanleg van de infrastructuur. De gemeente is verantwoordelijk voor een passend planologische regime. Afhankelijk van de uitkomst van deze procedure kan gestart worden met de uitgifte van de bouwkavels.

B52 Bedrijvenpark de Loop Echt

De gemeente is een anterieure exploitatie- en verkoopovereenkomst aangegaan met Intospace voor de realisatie van een bedrijvenpark ten noorden van het bestaande terrein De Loop-west. Het bestemmingsplan is in december 2022 door de gemeenteraad vastgesteld en ook is de omgevingsvergunning voor het bouwen verleend. In de raadsvergadering van juli 2023 is het grondexploitatiecomplex geopend. Door een beroepsprocedure bij de Raad van State zijn de in boekjaar 2023 geraamde opbrengsten en een gedeelte van de kosten niet gerealiseerd. Deze schuiven door naar 2024, waarin de start van de bouw is voorzien en waarna de diverse gebouwen gefaseerd zullen worden opgeleverd in 2025 en 2026.

Risicobeheersing

Volgens de nota Risicomanagement worden van de grondexploitaties periodiek (o.a. bij de jaarrekening en begroting) op een systematische wijze de risicodragende gebeurtenissen geïnventariseerd, de kans op optreden en het effect daarvan ingeschat, de al bestaande beheersmaatregelen in kaart gebracht en tenslotte het restrisico gekwantificeerd. Deze restrisico's vormen de grondslag en worden meegenomen bij de bepaling van de benodigde weerstandscapaciteit resp. het weerstandvermogen. Verder wordt verwezen naar de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Winst- en verliesnemingen, voorziening en reserves grondexploitaties.

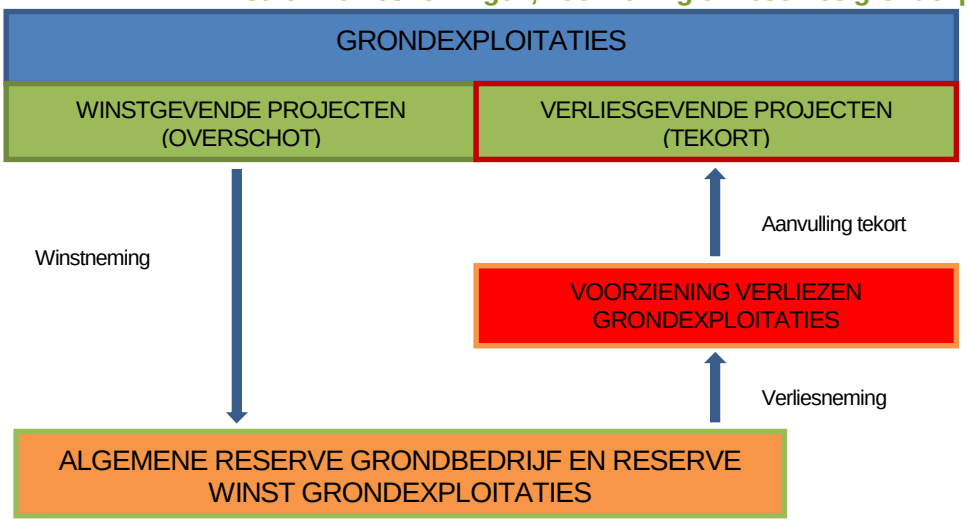

Winstnemingen

In 2023 is conform de 'Percentage of completion – methode' (Poc-methode) € 112.412 aan winst genomen. Verder zijn er 2 grondexploitaties afgesloten met een winst van in totaal € 215.305.

	Winstnemingen 2023	Bedrag in €
B03	De Berk	31.397
B05	Herstructurering de Loop	1.678
B27	Businesspark Midden Limburg	5.444
B44	Herstructurering locatie Burg. Willemechool	30.242
B45	RvR Oude Rijksweg Noord (restresultaat)	76
B46	Bocage	43.651
B48	Locatie Julianastraat/Emmastraat/ Mussenstraat (restresultaat)	215.229
	Totaal	**327.717**

Winstneming bij grondexploitaties geschiedt conform de "Percentage of completion - methode" (Poc-methode) omdat deze is voorgeschreven door de Commissie BBV. De gemeente is zelf voorstander van een voorzichtiger beleid. Hetgeen inhoudt dat er ook daadwerkelijk sprake moet zijn van

gerealiseerde winsten (rekening houdende met de nog te realiseren kosten). Het verschil tussen de verplichte winstneming conform Poc-methode en de door de gemeente gehanteerde winstneming wordt toegevoegd aan een aparte reserve “Winst Grondexploitaties” (RWG). Zodra winsten ook volgens gemeentelijk beleid als gerealiseerd gelden, worden deze bij de afsluiting van het boekjaar vanuit de RWG overgeboekt naar de Algemene Reserve Grondbedrijf (ARG). Op de RWG ligt telkenmale een claim voor het nog aan de ARG over te boeken bedrag. Overboekingen vanuit de RWG kunnen dus enkel naar de ARG plaatsvinden.

Verliesnemingen

Als tekorten worden geconstateerd of worden voorzien, wordt op basis van het voorzichtigheidsprincipe de Voorziening verliezen grondexploitaties (aan)gevuld ter hoogte van het (te verwachten) verlies. In 2023 is de voorziening verliezen grondexploitaties aangevuld met € 14.730 (inzake grondexploitatie “Livar Experience Centre”).

Voorziening verliezen grondexploitaties

De Voorziening verliezen grondexploitaties moet voldoende groot zijn om in de exploitatietekorten te voorzien. Voeding geschiedt vanuit de Algemene Reserve Grondbedrijf (ARG), maar kan ook vanuit andere reserves c.q. middelen plaatsvinden. De gemeente Echt-Susteren bepaalt (voorzichtigheidshalve) de hoogte van deze verliesvoorziening op eindwaarde (inclusief rente op einde looptijd).
Ultimo 2023 is er sprake van de navolgende verliesgevende complexen:

Nr.	Complexen	Verwacht resultaat op eindwaarde (in €)
B47	Livar Experience Centre	41.695
B49	Dakpannenlocatie Cuijpers Echt	106.666
	Totaal	**148.361**

Genoemde verliezen vloeien voort uit in 2023 bijgestelde exploitatiebegrotingen

Reserves grondexploitaties

De grondexploitatie gerelateerde reserves zijn de Algemene Reserve Grondbedrijf (ARG) en de daarmee verbonden Reserve Winst Grondexploitaties (RWG). De ARG dient als buffer voor de grondexploitaties. Winstnemingen, al dan niet tussentijds, worden (indien nodig via de Reserve Winst Grondexploitaties) toegevoegd aan de ARG. Ook wordt er jaarlijks rente toegevoegd aan deze reserves. Daar tegenover staat dat de Voorziening verliezen grondexploitaties ten laste van de ARG wordt gevoed.

Algemene reserve Grondbedrijf (ARG*)*

Op basis van geactualiseerde grondexploitaties/herberekeningen en daarnaast ook rekening houdend met onttrekkingen, bijvoorbeeld voor de genoemde verliesvoorziening, claims en toevoegingen/stortingen, wordt in de tabel “meerjarenraming algemene reserve grondbedrijf” verderop in deze paragraaf een meerjarig overzicht van de ARG weergegeven voor de jaren 2023 tot en met 2027.

RWG

Reserve Winst grondexploitaties (RWG)	Bedrag in €
Stand per 1-1-2023	269.799
Rente	2.050
Poc winst de Loop 2023	1.678
Poc winst BPML voorgaande jaren (winst inmiddels gerealiseerd)	-
Stand per 31-12-2023	**213.448**

Voorbereidingskrediet faciliterende en actieve grondexploitaties.

Wanneer de gemeente overweegt om zelf of in samenwerking met een projectontwikkelaar, een (uitleg)gebied te (laten)ontwikkelen, moeten hiervoor, met name in de initiatief- en voorbereidingsfase, kosten worden gemaakt. Vervolgens kan definitief worden besloten om de gronden al dan niet in exploitatie te nemen of de exploitatie daarvan te faciliteren. Bij een actieve grondexploitatie ontwikkelt de gemeente de gronden zelf en bij een faciliterende grondexploitatie faciliteert de gemeente de randvoorwaarden voor een gewenste ontwikkeling van gronden door een derde partij.

Het algemeen budgetrecht is een raadsbevoegdheid. Normaliter mag het college geen kosten voor grondexploitaties maken, voordat de raad hiervoor middelen ter beschikking heeft gesteld. De raad kan het college echter de ruimte bieden om binnen kaders zelfstandig financiële besluiten hierover te nemen. Gezien de doorlooptijden van raadsvoorstellen is het ondoenlijk om met name bij de veelvoud aan kleinere projecten, per project een voorbereidingskrediet door de raad te laten vaststellen voordat voorbereidende kosten kunnen worden gemaakt. Om toch in de voorbereidingsfase al kosten te kunnen maken, deze op juiste wijze te registreren en dekking daarvoor te regelen, wordt het volgende voorgesteld:

Limiet

De raad geeft het college de ruimte om jaarlijks zonder voorafgaande tussenkomst van de raad tot een totaal bedrag van maximaal € 100.000 bestedingen te doen voor de voorbereiding van actieve- en faciliterende grondexploitaties, dit met inachtneming van de volgende voorwaarden die het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) over voorbereidingskosten dwingend voorschrijft:

- De kosten moeten passen binnen de kostensoortenlijst van het Besluit ruimtelijke ordening/bijlage IV bij het Omgevingsbesluit; en
- De kosten mogen maximaal 5 jaar geactiveerd blijven. Na maximaal 5 jaar moeten de kosten hebben geleid tot een actieve of faciliterende grondexploitatie danwel worden afgeboekt ten laste van het jaarresultaat. Of er moet een voorziening worden getroffen.

De in de beginfasen te maken voorbereidingskosten zijn meestal planontwikkelingskosten, maar kunnen ook bestaan uit o.a. beheerskosten, sloopkosten. Afhankelijk van de indeling in een actieve- dan wel faciliterende grondexploitatie, worden kosten die al worden gemaakt voordat het grondexploitatiecomplex mag worden geopend, volgens het nieuwe Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) verantwoord onder ‘Immateriële Vaste Activa (ImVA)’ danwel ‘Overlopende activa.

Overgang naar exploitatie danwel afboeking

Worden deze plannen daadwerkelijk in ontwikkeling genomen, dan worden de onder ImVA geactiveerde voorbereidingskosten danwel overlopende activa overgeheveld naar het actieve of faciliterende grondexploitatiecomplex. De op ImVA danwel overlopende activa verantwoorde kosten waarvan de 5 jaars-termijn in het actuele boekjaar verstrijkt, worden in dat actuele boekjaar afgeboekt ten laste van het jaarresultaat. Als dekking wordt hiervoor de Algemene reserve grondbedrijf gebruikt. Indien er een voorziening is gevormd, hoeven deze kosten niet te worden afgeboekt, maar kunnen later alsnog worden ingebracht in de grondexploitatite als de raad daartoe heeft besloten.

Risicobeheersing

Om te voorkomen dat op enig moment meer voorbereidingskosten worden gemaakt dan de Algemene reserve grondbedrijf kan afdekken, wordt met de verantwoording van kosten op het voorbereidingskrediet telkenmale ook een claim opgenomen op de Algemene reserve grondbedrijf.

MEERJARENRAMING ALGEMENE RESERVE GRONDBEDRIJF (ARG)

Bedragen in €		2023		2024	2025	2026	2027
Stand Algemene Reserve Grondbedrijf (ARG)	(1)	7.069.738	a)	7.168.807	7.552.517	8.290.184	8.367.594
PROJECTEN		**2023**		**2024**	**2025**	**2026**	**2027**
		VAN PROJECT-RESULTAAT NAAR ARG		VAN PROJECT-RESULTAAT NAAR ARG	VAN PROJECT-RESULTAAT NAAR ARG	VAN PROJECT-RESULTAAT NAAR ARG	VAN PROJECT-RESULTAAT NAAR ARG
De Berk		31.397		79.219			
Herstructurering BT de Loop		1.678		0	7.187		
Bocage		43.651		45.000	45.000	45.000	45.000
BPML / BT St. Joost		5.444			14.473		
Herstructurering schoollocatie (voormalige) Burg. Willemeschool Nieuwstadt		30.242		11.387			
Locatie Julianastraat/Emmastraat/Mussenstraat		215.229					
Uitbreding de Berk III [b)]							
RvR Weijenpasweg					22.250		
Bedrijvenpark de Loop Echt		0		312.081	641.347		
RvR Oude Rijksweg Noord		76					
Mutatie ARG n.a.v. resultaten (afgeronde) projecten in betreffend jaar	(2)	327.717		447.687	730.257	45.000	45.000
ONTREKKINGEN		**2023**		**2024**	**2025**	**2026**	**2027**
Representatie grondbedrijf		0		18.000	18.000	18.000	18.000
Div. kosten (bijv. prijzenboek)		3.764		5.000	5.000	5.000	5.000
RWG inzake de Loop		1.678					
VPB last Grondbedrijf		18.500		PM	PM	PM	PM
Reserve majeure projecten inzake locatie Julianastraat/Emmastraat/Mussenstraat		215.229					
Reserve majeure projecten inzake herstructurering schoollocatie (voormalige) Burg. Willemeschool Nieuwstadt		30.242		11.387			
Klooster Koningsbosch (cf 1e berap 2022 en 1e berap 2023)		26.873					
Versterking economische structuur		24.811		25.000	25.000		
Aanvulling voorziening verliezen grondexploitaties inzake Livar experience Centre		14.730					
CP Susteren archeologie cf 2e berap 2022 en 2023		6.630		30.000			
Ontwikkeling hoek Marktstraat-Willibrordusplein Susteren cf 1e berap 2022 en 2e berap 2023		0		30.000			
TOTAAL ONTREKKINGEN	(3)	342.457		119.387	48.000	23.000	23.000
TOEVOEGINGEN / STORTINGEN		**2023**		**2024**	**2025**	**2026**	**2027**
Rentetoevoeging over de stand per 01-01 [c)]		53.730		55.410	55.410	55.410	55.410
RWG inzake BPML voorgaande jaren		60.079					
TOTAAL TOEVOEGINGEN / STORTINGEN	(4)	113.809		55.410	55.410	55.410	55.410
PROGNOSE ARG excl. niet in de begroting opgenomen claims (= 1 plus 2 minus 3 plus 4)	(5)	**7.168.807**		**7.552.517**	**8.290.184**	**8.367.594**	**8.445.004**
Niet in de begroting opgenomen claims		**T/m 2023**		**2024**	**2025**	**2026**	**2027**
Echt-Zuidoost: reserve kapitaalstorting en aanv. finan. kapitaalstorting, conform rbsl. dec. 2011		72.849					
Voorbereidingskrediet faciliterende en actieve grondexploitaties [d)]		334.236		100.000	100.000	100.000	100.000
Poort van Echt cf raadsbesluit juni 2021		727.000					
Totaal niet uit de begroting blijkende claims	(6)	1.134.085		100.000	100.000	100.000	100.000
PROGNOSE ARG incl. niet in de begroting opgenomen claims (= 5 minus 6)		**6.034.722**		**7.452.517**	**8.190.184**	**8.267.594**	**8.345.004**
per 31-12		**2023**		**2024**	**2025**	**2026**	**2027**

a) Betreft de ARG per 31 december 2022 conform de jaarrekening 2022
b) Een (positief) resultaat/afdracht naar de ARG wordt pas na 2027 verwacht
c) Conform de nota 'Reserves en voorzieningen' vindt een rentetoevoeging plaats aan de ARG.
Voor wat betreft de rente, zijn vanaf 2024 de rentebedragen zoals genoemd in de meerjarenbegroting 2024 aangehouden.
d) In de bovenstaande meerjarenraming is jaarlijks een claim van € 100.000 opgenomen t.b.v. het voorbereidingskrediet facilitaire en actieve grondexploitaties.

9.9 Openbaarheidsparagraaf

Verordening 212 artikel 26:
In de openbaarheidsparagraaf zet het college in de begroting de beleidsvoornemens uit inzake de uitvoering van artikel 3.5 van de Wet open overheid (Woo).
In het jaarverslag wordt er verslag gedaan van de uitvoering van de Woo, mede in relatie tot de in de begroting benoemde beleidsvoornemens.

Een bestuursorgaan moet jaarlijks in de begroting aandacht besteden aan de beleidsvoornemens inzake de uitvoering van de Wet open overheid (Woo) en in de jaarlijkse verantwoording verslag doen van de uitvoering van de Woo in relatie tot die beleidsvoornemens. Deze bepaling is bedoeld om de naleving van de Woo, waaronder de bepalingen over de actieve openbaarmaking, te stimuleren.

Het concluderende stappenplan voor de implementatie van de Woo ziet er als volgt uit:

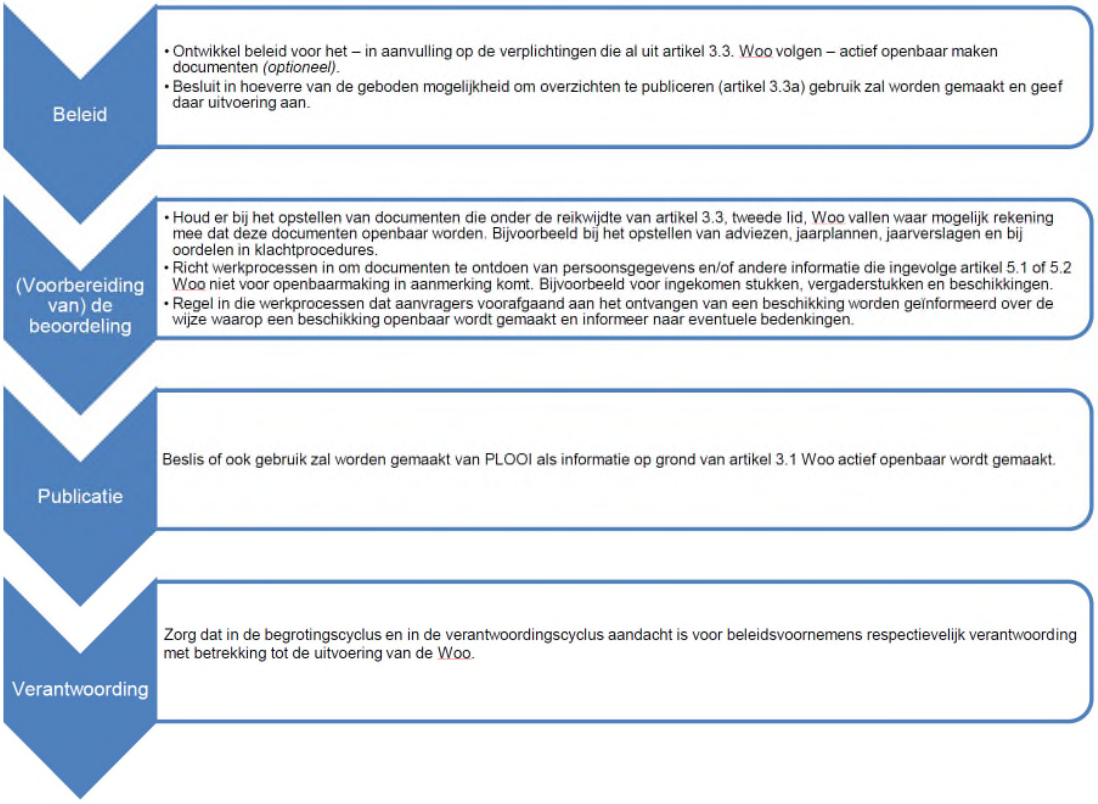

Gemeente Echt-Susteren wil een transparante en open overheid zijn. Het doel is zo snel mogelijk zo veel mogelijk openheid geven. Gestreefd wordt naar een zo open en inclusief mogelijke samenleving. Informatie speelt hierbij een cruciale rol. De informatie moet vindbaar, inzichtelijk en herbruikbaar zijn. Daarmee dragen we bij aan een samenleving waarin we:

- controleerbaar zijn en het vertrouwen in ons handelen vergroten;
- zorgen voor een gelijke informatiepositie van burgers en instellingen en integrale afwegingen inzichtelijk maken;
- de kwaliteit van onze informatie en daarmee van ons handelen, verbeteren door deze open te stellen aan kritiek;
- onze eigen doelmatigheid verhogen.

De Woo heeft vier belangrijke pijlers:

1. Het uit eigen beweging openbaar maken van 17 informatiecategorieën (actieve openbaarmaking).
2. Een inspanningsverplichting om ook overige informatiecategorieën openbaar te maken.
3. Het beantwoorden van Woo-verzoeken (de passieve openbaarmaking).
4. De informatiehuishouding duurzaam toegankelijk op orde brengen.

Voor het vertrouwen van de burgers en bedrijven is het belangrijk om als overheid betrouwbaar en transparant te zijn over besluitvorming, en dat de onderliggende afwegingen voor iedereen inzichtelijk en begrijpelijk zijn. Openheid over besluitvorming en het beschikbaar stellen van data maakt het voor de inwoners van de gemeente mogelijk om mee te doen, mee te beslissen en mee te praten en daarmee het draagvlak in de samenleving te vergroten. De Wet open overheid is per 1 mei 2022 gefaseerd in werking getreden. Een interne projectgroep vanuit verschillende disciplines - juridische zaken; informatie; ICT; communicatie; privacy/AVG; bestuurlijke processen - is aan de slag met de implementatie van de Woo.

Informatiehuishouding op orde
De komende jaren moet de gemeente aan de slag om onze informatiehuishouding te verbeteren om te kunnen voldoen aan de eisen van de Wet open overheid. Er wordt gewerkt om de informatiehuishouding op orde te krijgen teneinde sneller de informatie te kunnen vinden. Daardoor kan beter worden voldaan aan de wettelijke termijnen die de Woo bij afhandeling van Woo-verzoeken en kunnen medewerkers (en inwoners en partners) sneller en efficiënter werken.
Hiermee staat de gemeente aan het begin van een groot veranderproces. Om de informatiehuishouding op orde te krijgen, is het noodzakelijk om te investeren in de bewustwording van de medewerker. Ook zullen werkprocessen beter en slimmer ingericht moeten worden. Van belang is om te zorgen dat informatie op slechts één plek wordt bewaard en dat iedereen zich ervan bewust is wat handelen vanuit openbaarheid en transparantie met zich meebrengt bij het omgaan met informatie. Er zal worden gezorgd voor bewustwording binnen de organisatie over wat openbaar en transparant handelen betekent.

Het kabinet heeft financiële middelen, voor de periode 2022 tot en met 2026, vrijgemaakt om gemeenten bij de implementatie en uitvoering van de Woo te ondersteunen. De financiële middelen bestaan uit zowel incidentele als structurele middelen. De incidentele middelen zijn bestemd voor het verbeteren van systemen, het opleiden van medewerkers en het aanpassen van processen en de organisatie. De structurele middelen zijn bedoeld voor actieve openbaarmaking van de informatiecategorieën zoals genoemd in de Woo, het aanwijzen van een contactfunctionaris en het beheer en onderhoud van systemen.

9.10 Paragraaf Rechtmatigheid

Verordening 212 artikel 27:
In de paragraaf rechtmatigheid bij de jaarstukken neemt het college een toelichting op van alle afwijkingen in rechtmatigheid, die in de rechtmatigheidsverantwoording zijn opgenomen voor zover deze de rapportagegrens, zoals vermeld in het controle protocol. Ook wordt vermeld welke maatregelen eventueel worden genomen om deze afwijkingen in de toekomst te voorkomen.

Deze paragraaf wordt nagezonden.